

PŘEHLED ČINOVNÍKŮ VÝBORU DLU

Předsedové	Místopředsedové	Jednatelé	Pokladníci	Revisoři
Jan Vyhliďal (1913-1914)		Lad. Zamykal (1913-1914)		
Frant. Kužela - Adam Chlumecký (1914-1919)	Jos. Vévoda (1914-1917) K. Dostál Lutínov (1917-1919)	Rud. Linhart (1914-1915) Lad. Zamykal (1915-1919)	Dr. Jar. Řehulka (1914-1915) Lad. Zamykal (1915-1916) Dr. Fr. Hrachovský (1916-1919)	Jan Habouzka (1914-1916) Jan Bogar - G. Ronaj (1914-1919) M. Špačková (1916-1922)
K. Dostál Lutínov (1919-1923)	Dr. Jar. Řehulka (1919-1921) Vilém Bitnar (1922-1924)	Dr. Fr. Hrachovský (1919-1922) Fr. Večeřa-Střížov- ský (1922-1937)	Lad. Zamykal (1919-1935)	Ant. Hruža (1919-1925) Ant. Zamazal (1922-1925)
Em. Masák (1924 - dosud)	Dr. Jar. Řehulka (1924-1928)			Jos. Navrátil - R. Stupavský (1925-1927) Ant. Hrab (1925-1926) Dr. Jindř. Hrbáček (1928-1938) Jos. Hanák (1929 - dosud)
	Fr. Dohnal (1928-1935) Vilém Bitnar (1935-1936) Dr. Jar. Řehulka (1936-1937) 1. mpř. Fr. Dohnal (1936-1937) 2. mpř. Fr. Večeřa-Střížov- ský (1937 - dosud)		Fr. Dohnal (1935-1936) Lad. Zamykal (1936-1937) Fr. Dohnal (1937 - dosud)	Ed. Zvěřina (1938 - dosud)

INDEX ČLENŮ DLU

Členové čestní

Ing. VILÉM BITNAR
P. SIGISMUND LUDVÍK BOUŠKA
† Dr. JAN HEJČL
Dr. MOŘIC HRUBAN
† Dr. JAN FRANTIŠEK HRUŠKA
Dr. JOSEF KACHNÍK
† P. FRANTIŠEK KUŽELA - *Adam Chlumecký*
† Dr. ANTONÍN PODLAHA
Dr. LEOPOLD PREČAN
† P. JAN VYHLÍDAL

Členové činní

AHASVER - † *P. Rudolf Linhart.*
ALFA - *P. Antonín Zamazal.*
MARIA ALFONSA - *Marie Špačková.*
P. ALBERTI - *P. Antonín Dokoupil.*
DANIEL ALTELANDT - *F. U. Peřinka.*
J. ANDREJEV - † *P. Jan Uychodil.*
OTTO FRANTIŠEK BABLER .

Známý polyglot O. F. Babler se narodil 26. ledna 1901 v Zenici (Bosna) z matky Češky Jindřišky, rozené Jan-dové ze Slaného v Čechách, a z otce Slovince, naroze-ného v Konjicích při Celju. Doma se učil mluvit česky, na ulici s dětmi srbsko-chorvatsky, matka dbala, aby se brzy také naučil německy. Obecnou školu navště-

voval v Prijedoru, kde se také seznámil s cyrilicí, v Sarajevě začal navštěvovat srbsko-chorvatskou reálku. Když Sarajevo bylo v létě 1915 evakuováno, přestěhoval se s ovdovělou matkou a pěstouny Letochovými, původem z Kelčic u Kožušan, do Olomouce, kde na německé reálce složil zkoušku dospělosti r. 1919. Od roku 1916 prakticky pěstuje literaturu a od roku 1936 je úředníkem Obchodní komory v Olomouci.

Jako pořadatel a vydavatel edice Hlasy (Sv. Kopeček u Olomouce) projevuje úsilí, blízké snahám Floriana-va Dobrého Díla nebo Pojerovy Atlantidy, jež možno charakterisovat asi takto: obohatit českou literaturu dobrými překlady význačných projevů světového písemnictví převážně obsahu náboženského a zvláště pak poesie národní, objevovat nové autory a vytvořit harmonii mezi dobrým obsahem a ladným zevnějškem publikací. Kritické edice jeho překladů, opatřené grafickými výzdobami mistrů domácích i cizích (upozornil z domácích především na R. Michalika, K. Mináře a J. Konůpka; z cizích jsou to: Albert Schamonne, Ruth Schaumannová, Erik Gill atd.) jsou nespornými klady jeho úsilí vedle původní tvorby literární, která se látkově váže ke knize jako k prameni života, jímž je člověk vychováván k jasnějšímu názoru na svět vůbec.

Práce původní: Anna Achmatova (1926), Bibliofons (česky 1932, německy 1934), Jak jsem překládal Havrana (1931), Posmrtná sláva Marty Javorovské (1934), Koničci v lese (1935), Žaltář krále Davida (1936).

Překlady a redakce: Z dlouhé řady 124 čísel edičních za léta 1923 až 1938 jmenujeme zvláště pozoruhodné. M. Konopnicka: Písničky (1923), Jihoslované svým dětem (1924), R. M. Rilke: Modlitby dívek k Marii (1926);

Marie po poli kráčela, Strom ze srdce, W. Blake: Tíriel, Knížka o koni (1927); Knížka o slunečnici (1928), o rybách (1929), Z věčných pokladnic poesie německé (1928), Srbské básničky (1929), Slovanské legendy (1930), E. A. Poe: The Raven - Havran (1930), Abraham a Santa Clara: Knihtiskař (1930), Knihař (1930); Kniha drakobijců. Ruské apokryfy, E. A. Poe: Der Rabe, W. Blake: Snoubení nebe a pekla (1931); Srbské legendy, Legendy ukrajinské, A. Achmatova: Básně (1932); Slovinské romance a balady, Devět balad, Kvítka Zeleného ostrova, H. D. C. Pepler: Vůl a oslík a jiné hry (1933); P. Claudel: Svaté obrázky z Čech, Dvě mohamedánské biblické písně (1934); E. de Guérin: Deník, Pověsti sladké Francie, W. Blake: Kniha Thel (1935); E. F. Lewis: Mladý Fu, M. de Guérin: Zvuky přírody, P. Claudel: Křížová cesta, In Memoriam R. M. Rilke, V. Petrovič: Zapálené obilí (1936); I. E. Šarič: Judit, E. F. Lewis: Nebojácná Ho-Ming, Píseň o zvířeti, Život a smrt otce našeho Abrahama spravedlivého, M. Buber: Chasidské povídky, Píseň o snu Olava Aastesona, W. Matthiessen: Hadrová Lízinka, R. M. Rilke: Antické báje (1937); P. Claudel: Skupina apoštolů, F. Deml: Mluva věcí, Czepko - Silesius: Průpovědi poutníků cherubínských (1938).

Spolupráce na revuích: Akord, Archa, Bibliofil, Brána, Cahiers Léon Bloy (Paříž), Cesta, Člověk a zvířata, Divadelní kultura, English (Londýn), Gral (Münster i. W.), Hochland (Mnichov), Hollar, L'Intermédiaire (Paříž), Književni sever (Subotica), Kulturní zprávy (Prostějov), Listy pro umění a kritiku, Lumír, Marginalie, Naší přírodou, Nezávislá scéna, Notes and Queries (Londýn), Od Pražského Jezulátka, Philobiblon (Víděň), Prilozi (Bělehrad), Rivista di letteratura slave

(Řím), Řád, Sudetendeutsche Zeitschrift für Volkskunde (Praha), Sveta Cecilija (Zagreb), Tak, Times Literary Supplement (Londýn), Tvar, Úhor, Vitrinka, Vlast, Zapisi (Cetinje), Zbornik za narodni život i običaje (Zagreb), Zeitschrift für Bücherfreunde (Lipsko) atd. - Členem DLU je od r. 1938.

MILOŠ BABOR - *Ing. Vilém Bitnar.*

PhDr JAN BARTOŠ

Narozen 17. května 1887 v Bělčicích u Blatné v již. Čechách, studoval gymnasium v Praze a v Čes. Budějovicích a po vysokoškolských studiích na filosofické fakultě Karlovy university v Praze (čeština a frančtina), které r. 1913 ukončil doktorátem, působil na reálce v Praze-Vršovcích, od r. 1918 na gymnasiu v Berouně, od r. 1922 ve Strážnici, od r. 1924 v Kralupech n. Vl., od r. 1932 na reálce v Praze XII.

Do literatury vstoupil jako autor poučných spisků, k jichž napsání ho vedly praktické zřetele profesora češtiny: rady pravopisné a čtenářské. Krátce nato začal psát výstižné feuilletony a teprve poslední dobou se odhodlal k větší próze, v níž správností a uhlazeností formální a teplým vnitřním vztahem k předmětu líčení si získal opravdový respekt a uznání; jeho dílo v tomto oboru jest teprve v počátcích a bude se jistě rozvíjeti dále.

Bibliografie: Chcete správně psáti a mluvit? (1921), Co máme čísti? (1921), Slovníček správných slov a vazeb (1921), Čtyři stovky světových spisovatelů (1926), Moje knihovna (1929), Kdo jest Jaroslav Durych? (1930), Znáte Jakuba Demla? (1932), Bělčické vánoce (1935), půvabné feuilletony z dob působení ve Strážnici Mizející Slovácko (1936), Španělští kluci (1936), kouzelné vypsání vzpomínek na vlastní dětství, zapo-

jené do způsobu života v již. Čechách na předělu století Bělčický kluk (1937) a U tichých Slovanů (1937). Spoluredigoval též první ročník »Studentské hlídky« (1909). Píše feuilletony ze svých cest po Jugoslavii, Polsku, Francii, Itálii, Španělsku, referáty literární a kulturní do Lidových listů, Života a j.

Členem DLU od r. 1929.

IWO BAUŠE

Narodil se 4. února 1886 v Praze. Po studiích na nižším gymnasiu vstoupil do laboratoře technol. prům. musea a pak do vyšší průmyslové školy, kterou absolvoval maturitou na oddělení pro velkopřůmysl r. 1907. Působil u zemského finančního ředitelství (celní úřad), složil zkoušku dospělosti na učitelském ústavu v Praze, vystoupil ze státní služby a studoval na filosofické fakultě filologii a filosofii, složil doplňovací maturitu na gymnasiu malostranském, po přerušení válečném dokončil studia a působil na středních školách ve Znojmě, ve Vyškově a v Hranicích.

Literárně začal pracovat již na gymnasiu. Brzy pociťoval rozpory mezi zachováváním tradice a svými vlastními názory, o jejichž uznání bojuje stále. Hledal východisko (studium mytologie národů za universitních studií), avšak přes své obsáhlé filosofické vzdělání nedochází vnitřní spokojenosti. Proto hledá a studuje nový útvar slovesný: slovo jako osvobozující čin pro všechny životní situace. Píše verše, prózy, kritiky a essaye rázu sociologických studií a duchovních exhortací.

Knižní edice: Brouk a ona (1926). Jdu za svou písní (1928), Monolog člověka (1935).

Spolupráce v časopisech: Akce, Archa, Česká mysl, Galerie de Beauté et de Société a j.

Členem DLU od r. 1929.

B. K. BEČVAN - *Bedřich Konařík*.

K. BEDRA - *Bedřich Konařík*.

P. VÁCLAV BĚLOHLÁVEK O. CR. - *Ú. Svatohor*.

Narodil se 9. ledna 1870 v Ouhrově na Čáslavsku, studoval výtečně gymnasium v Něm. Brodě (od tercie spolužákem J. Svítla-Karníka), po maturitě (1890) vstoupil do řádu čes. Křižovníků s červ. hvězdou a absolvoval bohosloveckou fakultu Karlovy university v Praze, po vysvěcení (1895) působil jako kaplan na křižovnických farách v Klučenicích u Orlíka, od 1898 ve St. Kníně u Dobříše, od 1903 v Dobřichovicích n. B., jako administrátor od 1905 v Živohošti n. Vl., jako výp. kněz od 1917 v Hodonicích u Znojma, od 1919 na Hradišti sv. Hippol u Zn., v r. 1924 povolán za řádového knihovníka a archiváře do Prahy, kde působí dosud. Jest z nejvýznamnějších, nejpilnějších a při tom nejškromnějších dělníků v kulturním a náboženském životě českých katolíků. Jeho poesie je tvořena kněžskou duší, proto obsahuje problémy hříchu a vykoupení, boj dobra se zlem, konec světa, poslední soud a život věčný. Horlivě překládá Calderona a snaží se uvést mezi katolické spolky duchovní hry, pracuje v homiletice, píše apologetické cestopisy, více o konci světa, budí úctu k českým patronům atd.

Bibliografie: a) *poesie a krásná próza:* Poutní zpěvy (1910), Knížka o Živohošti (1911), Sulamitis (1914), Božetěch, trilogie života ve formě zápisků harfeníka Božetěcha, který prochází peklem dnešního světa, umírá v pusté jeskyni a podává zprávy o utrpení duší v očištění a o slávě vyvolených v nebi; dílo má části: Můj svět, Můj očištec a Moje nebe (třetí část vyšla 1917, celek 1930), Vigilie velikého dne (1917), Do

Mariazell (cstp. 1921), Idyla starého pána, jímavé vy-psání dětství (1922), Oheň Eliášův, záhada konce svě-ta (1922), Svatý ďábel (cstp. 1922), Píseň o chlebu (v čas. Anděl Strážný 1933), Čtení o našich sv. Ochra-nách (1924), Májová knížka (1925), Nová královna rost-lin (1926), Čtení o bl. Přemyslovně (1927), Dědic české země (Od Karlova mostu 1929), Sv. kníže Václav (1929), Dějiny Křižovníků (spolu s J. Hradcem 1930), Kniha památní Křižovníků (1933); v rukopise Mariánský pra-men (z r. 1923), Zpěvy skonání (z r. 1927), Pohádky o české Boží Chudince (z r. 1928), Co zbylo, paměti (z r. 1929), Za krásou po milevském kraji, Filosofie středu a Na příboji časův.

b) drama: Z Calderona přeložil 18 náboženských her, knižně však vyšel jen První květ Karmélu (1914), ostatní zůstalo po časopisech nebo v rukopise: Stran lepšího plodu, Měděný had, Rouno Gedeonovo, První a druhý Isák, Klasy Rutiny (Vlast 1928-29), Věž baby-lonská (Archa 1917), Tajemství mše, Sny jsou, jež pravdou jsou, Malíř své hanby, Korunovaná pokora rostlin, Božský Orfeus a j. K překladům z Calderona druží se jeho vlastní hry, ponejvíce duchovního ob-sahu: Mysterium nebe, země, pekla (1921), Krásné milování (1922), Blaník (1922), Kvítek z růže (1923), Korunování Krále pokoje (v č. Sv. Hora 1924), Zabitý pastýř (1924), Skácený kříž (1926), Řím v plamenech (1926), Svatojanská noc (Dětský svět 1927), Včeličky-dušičky (Archa 1928), v rukopise: Andělské sny (z r. 1923), U bran ztraceného ráje (z r. 1925), Prokopova brázda (z r. 1925) a Sv. kněžna Ludmila (z r. 1925).

c) homiletika: Starokřesťanský charakter (1922), Ne-přátelé a přátelé Ježíšovi (1913), Pašije církve (1914), Sedmero křížových cest (1914, 2. vyd. 1915, 3. vyd.

přel. do němčiny dr. Stegmannem 1916, 4. vyd. 1932), Pro rány Kristovy (1916), Máj žen (1916), Poprve k Pánu (1916), Bůh na Kříži (1918), Crux (1920), Dolorosa (1921), Na srdce Páně (1924), Obět čistá (1924), Alleluja (1925), 928-1928, svatováclavské promluvy (1927). Příspěvky v časopisech: Týn, Archa, Náš domov, Anděl strážný, Kazatelna, Lidové listy a j.

Od ledna 1928 vydává časopis »Od Karlova mostu« věnovaný dějinám řádu křižovnického, bl. Anežce, době baroka a obrození, atd.

Členem DLU od r. 1916.

K. BENDA - † *Th. Dr. Antonín Podlaha.*

BOŘIVOJ BENETKA; *BOBE, Kamil Havelka, B. Zub.* Narodil se 9. srpna 1903 v Býkvi u Mělníka. Studoval v Jičíně. Po maturitě se nemůže rozhodnout, kterému oboru se bude věnovat. Poslouchá přednášky na právnické fakultě, přestupuje na filosofickou fakultu a studuje historii, zájem však se soustřeďuje na pomocné vědy historické; absolvoval Svobodnou školu politických nauk. Žije v Praze.

Mnohostranost zálib Bořivoje Benetky se zračí v rozmanité a pestré činnosti publicistické. Sociální nota prvních literárních pokusů je vystřídána zájmem o rodový znak - selství, oddaná služba esperantu se stává prostředníkem mezi duchem a lidmi, mezi českou vlastí a světem. Záliba v legendárních látkách se střídá s přísným soudem v oboru literárně-historickém. Jeho literární činnost je typickým příkladem smíření největších kontrastů v dokonalé harmonii lásky k Bohu a člověku.

Edice: Služebníci a přátelé boží v České zemi (1928), Sta Venceslao (1929, přeloženo do několika jazyků).

Příspěval: Archa, Stěžeň, Literatura Mondo (Pešt), Es-

pero Katolika (Eindhoven, Vídeň, Paříž, Jablonné nad Orli.), Katolika Mondo, Katolika vivo, Juna batalanto, Na hlubinu, Život, La Croix, Lidové listy, Obnova, De Morgen, De Nieuwe Euco, Přehled, L'Europe Centrale, Rozmach, Dorost.

Redakce: Otázky dneška.

Členem DLU od r. 1928.

A. BEZKYD - *P. Antonín Zamazal.*

VÁCLAV BIDLO - *Ing. Vilém Bitnar.*

JIŘÍ BÍLÝ - *Msgre Vladimír Hornov.*

Ing. VILÉM BITNAR (*pseud. Miloš Babor, Václav Bidlo, Miloš Hlavatý, Jan Hurdálek, Jan Chorinus, Karel Jezbera, Jan Kaněra, Jan Kustoš, Šebestyán Nešpor, Václav Kristián Popel, Hanuš Pučálka, Jan Semerák, Jan Šíma, Pavel Valenta, Jiří Zaháň.* - *Značky: Btr., J. H., -vb-*).

Narodil se 11. dubna 1874 ve Zbečníku u Hronova nad Met., po absolvování měšťanky v Kladně vyučil se řemeslu modelářskému a kovoliteckému v železárnách na Kladně, pak studoval na vyšší stát. průmysl. škole (odděl. pro stroj. inženýry) v Praze, po maturitě 1902 doplnil vzdělání na technice v Praze (1907-8), během studia pracoval jako technický adjunkt železáren na Kladně (1896-1901, k tomu 1898 učil na stát. pokrač. průmysl. škole), technický správce sléváren v Komárově u Hořovic (1902-5) a inženýr První českomoravské strojírny v Praze (1905-8), načež se věnoval výhradně literatuře a publicistice, kam ho neslo jeho nadání již od r. 1893, kdy debutoval ve »Vlasti«. Jako literární znalec těžce nesl stagnaci současné katolické poesie české, proto mu imponovala překladatelská činnost Sig. Boušky, která otvírala poklady duchovní jemnosti a umělecké výše Provence a Kataluně. Zvláš.

tě hluboce byl dojat četbou Bouškova překladu Verdagucrova díla Sen sv. Jana (1894), které mu bylo v době tak nepřející katol. poesii pravým zjevením, takže poslal Bouškovi nadšený přípis a přiložil rukopis své básně »Šalomoun«. Bouška přátelsky odpověděl, uvítal ho mezi katol. pracovníky, a tak se dostal do družiny Bouškovy, vystoupil s ní roku 1895 v almanachu »Pod jedním praporem«, účastnil se zakládání »Nového života« v srpnu téhož roku v Praze, s Jul. Al. Korábem vedl administraci prvních dvou čísel, a když byl N. Život přenesen ke K. Dostálu Lutínovovi do Nov. Jičína na Moravu, stal se pravidelným přispívatelem z pražského kulturního ovzduší, kde bystře a všestranně informoval o událostech literárních, uměleckých a divadelních, dále přispíval do Blahověstu, Obzoru, Našeho domova, Květů, almanachu Secesse a j. Když »Nový Život« sbíhal víc a více s vytčené dráhy, založil 1907 v Praze týdeník katolické inteligence »Nový věk«, při němž organizoval a řídil kulturní rubriku, kde vedle starších snažil se soustředit i autory mladší (Masák, Zamykal, dr. Jos. Kratochvíl, dr. Jar. Hruban, F. Odvalil, dr. Vrátný a j.). »Jsem zcela naplněn tou myšlenkou pracovati ohnivě a nezištně pro svatou a krásnou věc, pro obrodu umění ve smyslu katolickém, chci navázat na staré ideály Zeyera, Boušky, Xav. Dvořáka, s nimiž jsem měl čest státi kdysi u kolébky zamýšlené renaissance katolického umění. Ovšem okolnosti zavedly hnutí do kolejí dosti odchylných, proto je třeba pokusiti se zase o novou práci očištnou. Přítel můj Dostál - Lutínov sám mne o tuto práci žádal...« píše Bitnar Masákovi 24. dubna 1907.

V rámci IV. všeobec. sjezdu československých katolí-

ků v Praze ustavilo se 31. srpna 1908 z popudu Bitnarova Sdružení katolické intelligence, které uspořádalo dva velké cykly přednášek vybraných řečníků (Bílek, Bouška, dr. Lang, Odvalil, dr. Vrátný a j.), čímž získána půda pro založení revue pro filosofii, umění a mystiku »Meditace«, které převzaly úkol »Nového Života«, po »Meditacích« vydával »Obrození« (1912), snažil se obnovit slavnou kdysi Vychodilovu »Hlídku literární a uměleckou« (1912) a j. Za války působil jako inženýr v dílnách pro výrobu střeliva fy Tittelbachovy v Příbrami (1915-17) a jako závodní inženýr sleváren fy Porkertovy v Skuhrově nad Bělou (1918 až 1919), pak se ale znovu vrátil výhradně k literatuře a publicistice, kterážto činnost dostává však nový směr: během své 40leté spolupráce s katol. revuemi a z dob redigování »Meditací« shromáždil si knihovnu českých katolíků (9.000 svazků) a zvláště jedinečný literární archiv, obsahující 30.000 sáčků s materiálem osob a věcí a 60.000 lístků kartotéky, srovnaných abecedně a chronologicky. Tento stále systematicky doplňovaný archiv mu umožňuje pracování spolehlivých biografických a bibliografických statí při životních jubileích spisovatelů, takže mu vyneslo titul »literární Vševěd«. Archiv tento byl poslední dobou doplněn zvláštním oddílem z doby baroka, o které měl Bitnar zájem již v době, kdy se mezi katol. intelektuály hlásala »potřeba gotiky«; v r. 1923 chystal uspořádati v Praze výstavu katol. písemnictví, která měla obsáhnouti i toto období, ale pro nedostatek financí s podnikem sešlo a připravovaný materiál byl jen z části uplatněn na Jesličkové výstavě v Praze 1923. V r. 1929 dal Bitnar k dispozici své rozsáhlé znalosti literární při výstavách o jubileu svatojánském a mileniu svato-

václavském, v r. 1938 při výstavě baroka v Praze a j. Jeho obrovská činnost dochází ocenění teprve v poslední době, kdy se stal mimořádným členem Král. české společnosti nauk, členem Literárně-historické společnosti, Historické komise Sociál. ústavu čs. republiky, Historického klubu, Matice Moravské, Společnosti Jaroslava Vrchlického, Baarovy společnosti, čestným členem DLU v Olomouci a Svazu katolických novinářů.

Bitnar pracoval jako básník, překladatel, literární kritik a essayista, novinářský publicista, redaktor literárních revuí a bibliofilských edicí, od světové války však hlavně jako bibliograf a literární historik zejména v období baroka a Katolické moderny.

Jeho verše, čerpající náměty z hlubokého studia a četby bible, psané vzrušeným a úsečným slohem a jevící sklony k symbolům, mystice a alegorii, vyšly knižně ve sbírce Biblické rhapsodie (1896), dále vydal epické Matky sedmiboletné (1897), a essay Františku Bílkovi (1899). - Samostatně z překladů vyšly z němčiny Marie Herbertové Povídky ze starých měst (1922) a Láska lékařova (1922).

Ve své činnosti redakční vyznačuje se jako neobyčejně informovaný glosátor a zpravodaj o minulosti domácí a o cizích vlivech, který mimoto dovede získati odborné spolupracovníky z nejrůznějších generací.

Redigoval: revue: Meditace (1908-11), Studentskou hlídku (1909-10), Obrození (1912), Hlídku literární a uměleckou (1912), Archiv literární (1919-22), Archu (1923), Život (1926-27) a Vlast (1930); noviny: Nový věk (1907-16), Našinec (rubrika Literární ovzduší 1918 až 1920), Občanské noviny (Literární středa 1920), Neděle Občanských novin (1921), Lidové listy (kulturní

rubriky 1920-24), Den (Hovory literární a umělecké od 1924 podnes), Naše listy (1927-29); sbírky: Knihovna Nového věku (1907-08), Knihovna vybrané četby (1908-11), Knihovna Meditací (1908-16; tu vyšly monografie a essaye Bílkovy, Kratochvilovy, Langovy, Odvalilovy, Pacovského, básně Oldř. Novotného, Fr. Leubnera, Fr. Hrubého-Bukovce, překlady: Durychův Výkřiky sv. Terezie, Novotného Slavík sv. Bonaventury, Vrátného Kniha poutníková od Jörgensena a j.), Knihy korunové (1910-11), Ranou setbu (1928-30); kalendáře: Sv. Antonín, Beseda, Čsl. žena, Třebízský, Venkovan, Vzkříšení (1923-24), Sv. Vojtěch (1931).

Sestavil antologie: Pout za sv. Grálem (1918), Serafínské novely, výbor české poesie františkánské původní i přeložené (1926), Sv. Cyril v české poesii moderní (1927), Sborníček svatováclavský, Jubilejní výbor svatováclavských legend a básní pro mládež (1928), Antologie středověké poesie svatováclavské (1929), Věnc básní o sv. Václavu (1929), Čítanka svatojánská I-III (1932-34). - V knihovnách jím redigovaných pořídil vzorné edice krásné prózy s doprovodným materiálem životopisným a bibliografickým. Jsou to: J. Š. Baar: Ptáci (1910), Obrázky z mého života (1929), Rok na chodské vsi (1930), Javorník: Ovoce života (1910), O. Novotný: Krůpěje, Bouška: Děti, Meško (přel. Linhart): Za tichých večerů (1911), J. Linda: Záře nad pohanstvem nebo Václav a Boleslav (1919), Theresia a Jesu: Meditace duše o Bohu (1922, překlad z literární pozůstalosti R. Linharta), Fr. Doucha: Poupátka a bodláčky (1926), V. Beneš-Třebízský: Levohradecké pomněnky I. (1927), II. (1928), Povídky vánoční (1928), V. Hájek z Libočan: O nejstarších hradech a městech českých (1930). - Uspořádání výstavy jesličkové, sva-

toováclavské a svatojanské, doplnil vydáním a studii-
mi ve sbornících: Jesličková výstava v Praze (1923,
spolu s Ant. Šormem), Pragensia svatojanská (1929),
Katalog Svatojanské výstavky (1929) a studii místo-
pisnými: Průvodce Prahou svatováclavskou (1929),
Průvodce Prahou svatojanskou (1929) a Místopis sva-
tojanský (rkp). - Dále redigoval sborníky: Slavnostní
list Ozvěny v Komárově (1904) a Do památníku dr. Al.
Kolískovi (1930). V této souvislosti budtež připomenu-
ta i díla: Dějiny železáren a obce Komárova (1930),
Knihovna katolického inteligenta, Dvanáct stovek vy-
braných knih (1931) a Katalog jubilejní výstavy Čs.
akciové tiskárny v Praze (1936).

Bitnar těžce nesl důsledné přehlížení katolických lite-
rárních pracovníků se strany oficiálních českých lite-
rárních historiků, proto když v roce 1917 usiloval Fr.
Světlík svým Věstníkem Společnosti sv. Cyrila a Meto-
děje o katolickou kulturní koncentraci a aktivitu,
uveřejnil tu článek: »Jaké mezery má česká katolická
literatura?«, v němž s elánem sobě vlastním navrhuje
sáhnouti k svépomoci a napsati historii čes. literatury
se stanoviska katolického a při tom hned rýsuje plán,
co třeba napřed vykonati, než bude možno přikročiti
k sepsání tak rozsáhlého díla. Program tento rozvedl
šířeji ve studii »Nedostatky české literatury katolic-
ké«, uveřejněné v »Archivu literárním« (1919), orga-
nisoval si okruh spolupracovníků (Dohnal, Masák,
Vraštil), rozvrhl jednotlivé úseky práce, přidělil ke
zpracování a především pracoval sám. Sem patří prů-
pravné studie »Přehled moderní české poesie kato-
lické« (1917), »Principy psychologické stylistiky«
(1918), »Schematismus žijících katolických spisovate-
lů čsl.« (1920) a důkladné, do nejmenších detailů pro-

pracované monografie: Antonín Podlaha literárním historikem (1925), Rukověť dějin české literatury básnické (vycházela při Arše 1925), pro příliš široké založení bylo vycházení zastavěno hned u písmene A), Svatoantonínské živly v české lyrice (1925), Katolicita Julia Zeyera (1926), Slunečná píseň v české lyrice (1926), Kázání ptáčkům v české poesii (1927), Šedesát let olomouckého Našince (1927), Na paměť Al. Kolíska (1931), Podlahův gotický sen (1932), Sigismund Ludvík Bouška (1932), Literární počátky Em. Masáka (1934), Vojtěch Pakosta (1935), Máchova katolicita (1936), Jan z Jenštejna (1937), Osobnost a dílo Karla Vrátného (1938). - Díky svému jedinečnému archivu může Bitnar pracovat mikrologické a látku předmětu zcela vyčerpávající bibliografie: Bibliografie díla Jul. Zeyera (1918), Bibliografie díla Mil. Martena (1926), Bibliografie díla Jos. Kratochvila (1932), Bibliografie díla Em. Masáka (1933, v rkp.), Bibliografie a bibliofilství K. Dostála Lutinova (1936 v rkp.), Bibliografie díla Fr. Dohnala (1936), Josef Hanák, život a dílo (1936).

Již v době redigování »Meditací« připravoval Bitnar cílevědomé studium literárního baroka (překlady sv. Teresie, Angela Silesia a j.), pořídil si bohatý archiv a začal pracovat v tomto oboru v době, kdy byly básně doby »temna« ještě terčem posměchů. V r. 1924 uveřejnil v »Arše« průkopnickou studii o poesii Bedřicha Bridela »Jesličkový lyrik jesuitského baroku«, pak následovaly informační stati O českém baroku slovesném (1932), Poetika Jana Rozenpluta ze Švarcenbachu (1934), Tři staletí slovenského kancionálu Cithara sanctorum (1934), Bridel a Komenský (1935), Duch českého baroku (1935), jakož i edice barokních

K. Němec: SPÍČÍ SV. RODINA

tisků, pořízené po důkladném předchozím studiu: B. Bridel: Slavíček velikonoční (1933), Vánoční lyrika Adama Michny z Otradovic (1936), B. Bridel: Slavíček vánoční (1937). Této činnosti Bitnara dostává se nyní oficielního ocenění, takže na př. v době výstavy baroka v Praze 1938 byl pověřen vypracováním a přednesem přednášky o české barokové písni (otištěna ve 4. čísle XXVI. roč. Archy 1938, kteréžto číslo - zredigované rovněž Bitnarem - jest celé věnováno moravskému baroku).

Doplňkem Bitnarovy činnosti jest jeho průkopnické úsilí bibliofilské, zvláště za doby redigování »Meditací«, kdy spolupracoval s Konůpkem, Pacovským, Váchalem, Bílkem, Lasákem a j. Literárním historikům přicházejí velmi vhod jeho Kulturní kalendáře atd.

Příspěvky v encyklopediích: Český slovník bohovědný, Nový velký illustrovaný slovník naučný, Ottův slovník naučný nové doby; v řadě sborníků, na př. Baarově památníku, Fr. Světlík šedesátníkem, K. H. Máchy a j.; v časopisech: Archa, Blahověst, Čas. katol. duch., Den, Eva, Hlídka, Lidové listy, Listy pro umění a kritiku, Meditace, Na hlubinu, Náš domov, Naše kniha, Našinec, Nový věk, Nový Život, Obč. noviny, Obrození, Obzor, Přehled, Rozhledy literární, Tak, Vlast, Život a mnoho jiných.

Členem DLU od r. 1917, čestným členem od r. 1933; od r. 1922 jest členem výboru (z toho 1922-24, 1935-36 místopředsedou).

IVAN BLANICKÝ - *Julius Brabec*.

P. JOSEF BLAŽEK

(*pseud. Jos. Pavlovický, P. Giuseppe*).

Narodil se 30. ledna 1871 ve Vel. Pavlovicích u Hustopeč, studoval na gymnasiu v Brně (1891), bohosloví

tamtéž, po vysvěcení (1895) působil na různých »štacích«, posléze od r. 1901 ve Šlapanicích, od r. 1911 v přifařeném Podolí dodnes.

Začal psát drobné prósy do dělnic. listu »Obrana«, od 1912 do deníku »Den«, jež vydaly řadu knižních souborů. Nehledá vyšší literární slávy, jeho práce jsou vnitřně nejednotné, ale pro svůj jadrný humor a sentimentalitu staly se populární četbou lidovou.

Bibliografie: povídky a romány: Páté přes deváté (1911), Z potulek vlastí a cizinou (1912), Páteční dítě I., II. (1913), III. (1921), Cizí koření (1914), Potulky životem (1914), Jarní stíny (1915), Povídky (1918), Mouchy a mušky (1919), Hříchy v kukátku (1919), Otčenáš (1922), Satanáš (1922), Ošklivá Pepinka (1923), Primabalerina (1923), Slepá ze Slavic I - II. (1923), Z notýsku Pepíka Darebného (1923), Hříbky, šípky (1923), Nezvedenci I-II. (1926). - Divadelní hry: Pýcha předchází pád (1910), Matčino utrpení (1925), Macíček na kastrole (1925), Perníková chaloupka (1925), Americká nadílka sv. Mikuláše (1928).

Členem DLU od jejího založení r. 1913.

BOBE - *Bořivoj Benetka.*

P. JAN BOGAR - *Gab. Ronaj, Ivo Bojar.*

Narozen 2. ledna 1876 v Blatnici pod sv. Antonínkem, studoval čes. gymnasium v Uh. Hradišti (1895), pak bohosloví v Olomouci, kdy debutoval básní a kultur. drobnostmi v Nov. Životě (1898), po vysvěcení (1899) působil jako kooperátor v Jaroměřicích u Jevíčka, Nákle, Něm. Oskavě, Postřelmově, Litovli, na Klášteře Hradisku a v Drahaněch. 1. listopadu 1917 vstoupil do řádu Milosrdných bratří a působil v Brně a v Praze. Nyní jest převorem v Bratislavě.

Hlavní Bogarova literární síla jest v drobné próze,

kde vytěžil řadu nových a původních motivů z rodného moravskoslovenského kraje a přes jejich realistický ráz přiblížil se formě novoklasické novely; v poesii přináší sice hluboké myšlenky z meditací a duševních bojů, ale někdy zápasí s rytmem a nedovede zvládnout přival slov, stejně tak v dramatu nadhazuje vážné náměty a problémy, ale chybí mu divadelní technika, dramatické napětí a spád. Mimoto pracoval ve studiích folkloristických a dějepisných.

Bibliografie: Hora Kalvarie v Jaroměřicích (1905), Sluneční píseň (1914, drama), Pane, smiluj se nad námi! (1916, náboženské verše), V městě (1917, drama), Vítězná píseň (1919, povídky), Svatý Vít (1922, nábož. hra), Svatý Václav (1922, drama), Ejhle člověk (1924, verše), Ten to stvořil a jiné povídky (1927, slovácké povídky), Brouček (1927, drama), Milosrdní bratři (1934, řádové dějiny), Milosrdný bratr (1934, základy řehol. života), v rukopise má verše Těžké boje a drama K hranici. - Přispíval do Nového Života, Našeho domova, Meditací, Evy, Archy, Našince, Dne, Kazatele, Kazatelny a j.

Členem DLÚ od jejího založení 1913; v l. 1914-19 byl revisorem, 1925-28 členem výboru.

IVO BOJAR - *P. Jan Bogar.*

P. SIGISMUND LUDVÍK BOUŠKA O. S. B. (*pseud. Jaromír Slavík, Jan Maria Christen, Emil Starý; šifry S. B., Z., Bška, S. B-a*).

Narodil se 25. srpna 1867 v Příbrami z hornické rodiny (na křtu sv. obdržel jméno Ludvík; Sigismund jest jméno řádové), studoval s vyznamenáním gymnasium v rodišti, kde se již projevovaly jeho vlohy básnické a malířské (vydával psaný stud. čas. ›Naše Hlasy«, kam přispíval písněmi a kresbami), po maturitě (1886)

onemocněl, proto vstoupil do IV. roč. uč. ústavu v rodišti, v r. 1887 odešel na malířskou akademii do Prahy, ale brzy poznal, že tu není místo pro jeho snahy, proto zaklepal v létě téhož roku na bránu Strahova, a když tam byl odmítnut, zamířil do benediktinského kláštera v Břevnově, v l. 1888-92 studoval bohosloví na německé bohosl. fakultě, jen poslední ročník na obnovené čes. universitě. Brzy byl stržen do současného ruchu literárního, kde tehdy vládli Lumírovci, kteří svými pracemi z okruhu středověkých legend vzbudili zájem u nejednoho nadšeného bohoslovce. Seznámil se s Jaroslavem Vrchlickým, který přiměl snaživého a talentovaného klerika k studiu a překládání Felibry, Mistrala a katalánského Verdaguera; Bouška se dal pilně do práce, navázal osobní styky, horlivě publikoval v »Museu«, »Hlídce literární« a j., takže již r. 1891 jest jmenován zahraničním členem Felibrů a 1892 obdržel stříbrnou medaili. Když dospěl výše předních čes. spisovatelů, počal na jejich dílo hleděti kriticky, a tu poznal, že katolicismus lumírovců jest estetisující a bez hluboké víry, proto se ohlížel po luzích katolické poesie a začínal pracovati v Růži Sušilově. V katol. literatuře bylo však tehdy mrtvo, jen tu a tam probleskovalo některé jméno (Adam Chlumecký, Xaver Dvořák); a tehdy začíná v Bouškovi uzrávati plán obrody české katolické poesie, razí cestu velkými románskými vzory a stává se tak apoštolem rekatolisace české moderní literatury. Obdobný proces prodělávají alumni v jiných seminářích, zvláště v Olomouci Karel Dostál Lutinov, s kterým se Bouška seznamuje 1892 prostřednictvím Vrchlického (jemuž Lutinov zaslal na ukázkou překlad Schillerovy »Písně o zvonu«), a tak dochází k uzavření přátelství, které

znamenovalo mezník v literárním vývoji českých katolíků a které nalezlo svou tribunu ve Vychodilově »Hlídce literární«. - Po vysvěcení (1892) stává se Bouška kaplanem na řádové faře v Machově u Police n. Met., studuje a překládá z provençalštiny a katalánštiny, shromažďuje kolem sebe četné bohoslovce a laiky-spisovatele, píše do »Vlasti«, »Obzoru« atd., (m. j. prodělavá vítězně aféru se »zjevením« v Suchdole 1893; svůj postup vysvětlil v brožuře Suchdol ve světle pravdy), brzy však vidí, že hnutí mladých musí se pevněji organizačně seskupiti, proto sestavuje a k jubileu Kuldovu 1895 vydává (za spolupráce Dostála-Lutinova, X. Dvořáka a Fr. Skalíka) almanach katol. básníků českých Pod jedním praporem, kde se mu podařilo sdružit 51 poetů, brzy nato »Manifestem« v Nivě osvětlil literární veřejnosti podstatu hnutí a v srpnu téhož roku svolal schůzku přátel do dřevěného kostelíku Národopisné výstavy v Praze, kde bylo usneseno založit vlastní list, jemuž dán dantovský název »Nový Život«. Bouška, i když mu řádoví představení nedovolili řídit list, vtiskl svůj ráz celému prvnímu ročníku (přesto že 3. číslem řídil list Lutinov), svým kosmopolitismem a iniciativou vyrovnával tradiční sušilovství Lutinovovo, svými studiemi a příspěvky získával listu čtenáře i přispívatele (Ot. Březinu, Jul. Zeyera, Růž. Svobodovou a j.), ale zároveň touto intenzivní činností stával se jen hlavním spolupracovníkem, kdežto hlavní vedení a organizaci hnutí strhoval na sebe Lutinov, což nebylo vždy k prospěchu ani hnutí, ani listu. V r. 1897 přednášel Bouška na prvním sjezdu Nového Života v Praze o Arn. Hellovi a katol. mysticích, v r. 1898 jest přeložen za kaplana do Police n. Met. a spolupracuje více v Podlahově Obrázko-

vé revui, 1906 jest jmenován členem Archeologické společnosti Lullovské v Palmě na Mallorce, 1908 byl povolán do Broumova, pracuje v studiu lullovském a verdaguerovském, jest jmenován čestným zahraničním členem Společnosti pro řeč a literaturu katalánskou v Barceloně a spolupracuje v Bitnarových »Meditacích«, 1914 stává se farářem v Bezděkově u Police n. M., pracuje v literatuře a v japonském dřevorytu, 17. května 1917 podepisuje manifest čes. spisovatelů, po převratě spravuje za neslýchaného teroru církve československé i farnost machovskou, pracuje o překladech Českého Misálu, až 1924 jest vysvobozen z »machovského pekla« do Orlové, kde však farářoval pouze rok a vrátil se opět do Broumova, 1926 marně se ucházel o hodnost opata břevnovského, 1927 stal se farářem v Dol. Počaplech u Terezína, kde spořádal své sebrané spisy a 1937 odešel na odpočinek do Rtyně v Podkrkonoší.

Bouška jest vpravdě duch světového formátu a orientace, který nadán schopností básnickou, malířskou a hudební, přikročil od překladů k vlastní tvorbě lyrické, epické, povídkářské a výtvarnické a který celou svou činností si vybojoval čestné místo v rekatolisaci nové české literatury.

Básnictví začal Bouška již na gymnasiu, odkud si přinesl dvě sbírky básní (»Čtvero ročních počasí« a »Květiny«), v bohosloví vytvořil sbírky »Pax«, »Sedmero strun«, básně mariánské a legendu »Dismas«, ale skoro vše zůstalo v rukopise, jen něco pojal do své první knižní sbírky Pietas (1897), která představuje tiché a jímavé meditace o problémech kněžského stavu, o umění, umělcích a o eucharistii, básně vysoké úrovně, tvořené vždy z vnitřní nutnosti. Půvabné legendy,

v nichž zpracoval vedle biblických a tradičně křesťanských motivů i málo známé náměty prostonárodní české kultury lidové, pojal do sbírky *Legends* (1904), ve sbírce *Duše v přírodě* (1904) vyzpíval františkánské opojení z přírody a jejích krás, ale tato radost jest prozářena láskou k Tvůrci přírody. - Nato se obrátil k tvorbě povídkové, kde čerpal náměty z prostředí mládí a kaplanského působení. *Idylické Vánoce* (1903) doplnily prózy *Děti* (1918, 2. vyd. 1927 s ilustracemi K. Schwetze). - V homiletickém díle *Mirjam Maria* (1903) vyložil básnický litanii loretánskou, kam pojal ukázky z překladů Calderona, Lope de Vega, sv. Terezie à Jesu, sv. Jana z Kříže a j.).

Hlavní význam Bouškův tkví však v jeho tvorbě překladatelské. V bohosloví začal s literaturou francouzskou, po Lamartinovi přešel k P. Verlainovi (výbor z básní P. Verlaina má podnes v rukopise), pak se obíral M. Maeterlinckem (otiskl o něm první studii u nás v *Hlídce lit.* 1895 a přeložil drama *Aglavaina a Selysseta* v *Novém Životě* 1897), objevil pro Čechy Arn. Hella, z něhož přeložil *Podobizny svatých* (1898, 2. vydání 1938) a všímal si J. K. Huysmanse. - Nejvíce však překládal z provençalštiny a katalánštiny. Z provençalštiny ho zaujal Fr. Mistral; již v *Museu* 1890 otiskl o něm studii a 20 let pracoval na překladu jeho slavného eposu *Mirèio* (1916), kdežto Výbor z Mistralovy lyriky a překlad legendy *Nerto* má dosud v rukopise; dále překládal z J. Romanilla, S. Lamberta, Th. Aubanela. *Novelu Lásku Aubanelova* vydal r. 1898, Výbor z lyriky Aubanelovy má v rukopise; r. 1927 vydal *Provenčalské koledy* (s kresbami K. Schwetze). - Bohatou antologií provenčalské lyriky »*Cikáda zpívá . . .*« má v rukopise.

Z katalánštiny překládal od roku 1891 z Balaguera, Llombarta, Costa y Llobera, dopisováním se seznámil s Jacintem Verdaguerem, z něhož přeložil *Sen sv. Jana* (1894), po jeho smrti chystal soubor všech jeho děl, ale vyšla jen část: *Květy Mariiny* (1906, 2. oprav. a dopl. vyd. 1929), delikátní dílo mystické lyriky Eucharistie (1914, 2. zlepš. vyd. 1929; J. Fr. Hruška se z této knihy modlíval) a studie s řadou překladů *Básník mučedník* (1906), ze středověkého mystika blah. Ramóna Llula přeložil knihu o Příteli a Miláčku (rkp.) a j.

Dále překládal z italštiny, němčiny, z latiny (církevní hymny a *Misál*, kterýžto překlad vyzdobil původními iniciálkami a kresbami).

Vynikl v literárním essayi (studie o Ot. Březinovi, J. Zeyerovi, o cizích literaturách, jež má v rkp. souboru *Nové cesty*), v svědomité literární kritice, od mládí pracuje v malířství a vytvořil řadu kopií, portretů a autoportretů, koloroval bohaté dílo o čes. houbách, zvláštní kapitolu tvoří jeho znalectví starojapon. dřevorytu (1913 uspořádal výstavy v Praze a v Brně, v rukopise má *Dějiny japonského dřevorytu*), jest dovedným výtvarnickým essayistou (studie o Mánesovi, Jeneweinovi, Bílkovi, Váchalovi, v rukopise má monografii o F. Jeneweinovi a j.), pokoušel se vánoční hry atd.

Přispíval do *Musea*, *Vlasti*, *Hlasu národa*, *Hlídky literární*, *Nov. Života*, *Obzoru*, *Čes. Květů*, *Obrázkové revue*, *Zvonu*, *Evy*, *Nového věku*, *Meditací*, *Nov. Obzoru*, *Zlaté Prahy*, *Lumíru*, *Archy*, *Bílého praporu*, *Čecha*, *Kazatelny*, *Lid. listů*, *Pax*, *Čes. slovníku bohovědného*, *Ottova slovníku naučného* atd.

Členem DLU od 1918, čestným členem od 1938.

JULIUS BRABEC; *Erik Silénský, Ivan Blanický.*

Narodil se 16. prosince 1881 v Protivíně v okrese vodňanském. Gymnasium studoval v Čes. Budějovicích, obchodní akademii v Praze. Absolvoval studia na filosofické fakultě Karlovy university, na české vysoké škole technické v Praze a na státovědecké fakultě university v Curychu. Po jednoroční službě vojenské byl úředníkem Zemské banky království českého v Praze. Od r. 1909 až do 1914 působil jako profesor na Československé akademii obchodní v Praze, prodělal světovou válku a po převratě byl povolán do služeb Ministerstva zahraničních věcí v Praze. Od r. 1919 do 1922 byl konsulem ČSR v Curychu, od r. 1922 až do 1928 konsulem v Norimberce, do r. 1932 přednostou střeoevropského oddělení národohospodářské sekce Ministerstva zahraničních věcí v Praze, od r. 1932 až do 1935 přednostou čsl. generálního konsulátu v Kolíně n. Rýnem, do r. 1938 generálním konsulem ČSR v Terstu, nyní je čsl. gener. konsulem v New Yorku. - Jeho literární činnost jde dvěma směry. Pracoval v odborné literatuře národohospodářské, za kteroužto činnost si zasloužil četná vyznamenání (čestným členem Italsko-československé obchodní komory v Terstu, president francouzské republiky jej vyznamenal rytířským křížem francouzské čestné legie, jugoslávský král mu udělil komandérský kříž řádu sv. Sávy), rozvinul činnost v oboru krásné literatury jako básník úsečného verše a moralistické tendence, překládal ze St. Georgea a H. v. Hofmannsthal a vedl soustavný kritický referát o německé literatuře v Novém obzoru. *Spisy národohospodářské*: Nauka o bursách (1909), Loterie a otázky s ní spojené (1913), Třídní loterie, loterie cizozemské a jich ocenění (1913), Peněžní obchody (?), Lipské veletrhy (organisace, význam, tech-

nika (?), Vysoké školy obchodní (1914), Cenné papíry a bursa (1915), Na prahu vlastního hospodářského života (1918), Měna, peněžní trh a obchod devisami (1922), Bursovní spekulace (1. vyd. ?, 2. vyd. 1925), Konjunktura, vývoz a národohospodářské zpravodajství (1929).

Spolupráce v časopisech: Peněžní obzor, Peněžní revue, Národní listy, Moravskoslezský deník, Finanční listy, Zahraniční politika, Prager Presse, Zeitschrift für Handelswissenschaft (Strassbourg) a j. - Zpracoval řadu hesel v Ottově obchodním slovníku a ve Slovníku národohospodářském, sociálním a politickém.

Redakce: Peněžní revue.

Knihy poesie: Trny mé duše (1899), Zvadlé růže (1900), Písně snícího mládí (1902), Slavnost Zvadání (1906).

Přispíval: Hlas národa, Písecké listy, Ratolest, Ohlas od Nežárky, Literární obzor, Parnasie, Salon, Meditatione, Nový život, Neděle, Nový obzor, Zvon, Archa atd. Některé básně zhudebnil Gustav Roob.

Členem DLU je od r. 1929.

JARDA BRANÍK - *JUC. P. Jan Šanda.*

F. H. BUKOVEC - † *P. František Hrubý.*

JAN BUKOVSKÝ - *František Čech.*

JAROSLAV CELLA - *P. Jaroslav Šumšal.*

Msgre ThDr FRANTIŠEK CINEK

Narozen 20. července 1888 v Stichovicích u Prostějova, studoval gymnasium v Prostějově (1908), odkud si přinesl do bohosloví v Olomouci vlivem četby Nov. Života lásku k poesii, proto horlivě pracoval v Literární jednotě bohoslovecké, zvláště v odboru literárně historickém a apologetickém. Po vysvěcení (1912) ustanoven studijním prefektem v arcib. semináři v Kroměříži, pak suplentem gymnasia, spirituálem semináře

a profesorem ústavu, při tom se připravil na doktorát disterací »Projev božského sebevědomí Kristova a škola Ritschlova-Harnackova« (1917), promován byl 20. prosince 1917 v Olomouci, nato horlivě studoval apologetiku a církevní dějiny, zejména historii českého protestantismu, což mu došlo vhod zejména za neklidných dob popřevratových, kdy musel seriemi přednášek a časopiseckých článků odrážeti nápor protestantismu a církve československé. Za arcibiskupa dra A. C. Stojana ustanoven r. 1921 spirituálem kněž. semináře v Olomouci, v říjnu 1925 převzal po smrti prel. Rich. Špačka suplenturu speciální dogmatiky, 2. dubna 1926 se habilituje a 14. července 1926 je připuštěn za soukromého docenta, 23. října 1929 jmenován mimořádným, 1. ledna 1935 řádným profesorem dogmatiky bohoslovecké fakulty, zastáváje při tom obtížný a odpovědný úřad spirituála vyšších ročníků.

Dílo Cinkovo udivuje na první pohled svým rozsahem, extensitou zájmů a intensitou zpracování. Zabírá apologetiku, dogmatiku, liturgii, eucharistii a v poslední době zvláště literární a kulturní historii. Všechny jeho spisy charakterisuje výmluvná, květnatá a plastická dikce, zabíhající až do barokní přeplněnosti ozdob a metafor a zaznívající úderem čisté zvonoviny.

Svou apologetickou činnost popřevratovou zpracoval literárně v brožuře Církev zbudovaná na frázích (1923) a v díle K náboženské otázce v prvních letech naší samostatnosti 1918-1925 (1926). - V oboru dogmatiky vydal monografii Podstata kněžské ordinace (1929), chudou českou liturgickou literaturu obohatil krásným čtyřsvazkovým výkladem misálu Mše svatá v bohoslužebném řádu církevního roku I. (1931), II. (1932), III. (1934), IV. (1935), v oboru eucharistickém publikoval

Eucharistický kult severoafrický za doby sv. Augustina, přednášku to v čs. sekci na eucharistickém kongresu v Kartágu (1930, ve znění francouzském 1931) a Irští františkáni Hybernové v Čechách, přednesenou na euchar. kongresu v Dublině (1932, ve znění anglickém 1933).

Velký převrat v publikační činnosti Cinkově způsobila příprava k napsání životopisu arcib. dra A. C. Stojana. Své dílo založil na neobyčejně širokém základě: vedle vystižení duchovní fysiognomie zesnulého zapojil do díla národní a náboženské obrození Moravy na podkladě cyrilometodějském, na němž bral Stojan svými akcemi na Hostýně a Velehradě nemalý podíl. Dílo Arcibiskup Dr Antonín Cyril Stojan vyšlo 1933. Přimělo autora k tomu, že bádá dále do minulosti po regeneračním procesu českém a vytěžil práci K národnímu probuzení moravského dorostu kněžského 1778-1870 (1934), v níž dokázal na základě původního archivního studia, že obrození národní jde ruku v ruce s náboženským jakožto reakce na germanisační josefinismus. Ovocem dalších studií jsou práce Velehrad víry (1936), zhodnocující duchovní význam Velehradu jakožto ohniska náboženského a národního obrození Moravy, a Jednota Velehrad v olomouckém semináři 1869-1886 (1937), navazující na dílo K národnímu probuzení moravského dorostu kněžského; další práce z tohoto oboru má Cinek v rukopise. - Jako děkan fakulty zasloužil se o zdar obnovy budovy universitní a závěrečné slavnosti s tím spojené, což vše zachytil dokumentárně v díle Památník obnovy universitní budovy a inaugurační slavnosti 22. února 1937 (1938). - Z archivu bývalé olomoucké university, jehož správa mu byla svěřena, vytěžil práci Matriculae Academiae Olo-

224

mucensis 1576-1631.

Nelze se šířiti o jeho práci v časopisech (Hlídka, Čas. katol. duch., Na hlubinu, Pax, Archa, Archy, Našinec a j.), o jeho činnosti unionistické a lásce k Velehradu (je čestným členem Družstva Velehrad), o jeho extensích a o lásce k bohoslovcům (je protektorem a čestným členem Stojanovy literární jednoty bohoslovců olomouckých), jejichž velehradské sjezdy již řadu let s nadšením řídí; Stojanova literární jednota bohoslovců v Olomouci splatila mu tuto lásku u příležitosti jeho padesátin vydáním dvou publikací: Životopis Msgre dr Cinka z pera Boh. Zlámala a pamětní ročenky Z brázdy Metodějovy, dokumentárně zobrazující činnost dra Cinka mezi kněžským dorostem.

Členem DLU od 11. října 1934, od r. 1936 též členem výboru.

ThDr RUDOLF COL

Narodil se 29. října 1902 na Vsetíně, studia gymnasiijní vykonal na arcib. gymnasiu v Kroměříži, bohosloví v Olomouci, po vysvěcení (1927) působil přes rok v duchovní správě ve Vel. Újezdě u Lipníka n. B., pak jako katecheta dívčí měšť. školy v Mor. Ostravě-Přívoze, od r. 1931 jako profesor středních škol v Mor. Ostravě a od r. 1936 na st. čs. reálce v Olomouci; od r. 1938 na dív. ref. reál. gymnasiu tamtéž, r. 1936 jmenován docentem řečtiny na CM bohoslovecké fakultě.

Pracuje s nevšední pílí a akribií v orientální filologii a bibliostice.

Bibliografie: První tři kapitoly proroka Oseáše (1931), Symbolické úkony proroka Oseáše (1936), Biblická hermeneutika (1938, první dílo ve slovanské literatuře vůbec), Biblická inspirace (1938), Biblické společnosti (1938), v Ostravském kraji uveřejnil překlad z arab-

štiny Bajky moudrého Lokmana (1934).

Členem DLU od r. 1937.

P. LUDOLF CZERMIN O. PRAEM. - *Fr. Maria Horák*.
Narodil se 17. března 1900 v Zadním Arnošově u Jevíčka, studoval reálku v Jevíčku (1919), pak berním úředníkem v Opavě a Hlučíně do r. 1928, kdy vstoupil do strahovského kláštera, studoval bohosloví na Karlově universitě, vysvěcen 1933, od r. 1935 kaplanem v Žatci.

Jest činným hlavně v žurnalistice (Den, Lid. listy, Lid. hospodář) a v pracích náboženského obsahu.

Bibliografie: Sv. Norbert, životopis světcův (1934), Za Kristem, cyklus kázání (1936), Fünf Saazer Kirchen (1937), Otčenáš, kniha meditací (1938); od r. 1931 rediguje Kalendář katolického duchovenstva.

Členem DLU od r. 1936.

P. ALOIS ČÁP

Narodil se 8. května 1892 ve Zdounkách u Kroměříže. Střední školu navštěvoval v Kroměříži, teologii studoval v Olomouci. V duchovní správě působí v Podštátě u Hranic, jako katecheta na měšť. škole v Přerově počíná se soustavně zabývat politikou (původně okres, v posledních pěti letech jen Přerov), stává se spoluredaktorem a spoluvydavatelem (s P. Ferd. Chýlkem) kulturně náboženského čtrnáctideníku Nový národ (od r. 1922) a týdeníku Právo (1928-1929), od roku 1923 je městským radou a od r. 1937 náměstkem starosty za čs. stranu lidovou. Opustiv dráhu kněze-vychovatele působí od r. 1924 jako správce Kněžské nemocenské pokladny v Přerově.

Literární snahy Al. Čápa se projevují v nejrůznějších formách a dosahují zaslouženého úspěchu v essayi a zvláště v dramatu, jímž může nejúčinněji za výchov-

ným cílem promlouvat k širokým vrstvám lidí. Jeho práce jsou projevem kněžského srdce, věrného církvi a lidu, usilujícího o pravdu a právo a proto vedle porozumění pro lidské strasti trpícího krutými poměry doby.

Bibliografie: Bodláčí (1920), Durychova aféra (1923), Bolesti moje a jejich (1924), A my jsme ho zabili (1924), Na okraj dnů (1926), Náповědi a odpovědi (1927), Krásná paní Massabiellská (1934), Člověk a krása (1936), Fotbal vede (1936), Don Bosko (1937). - Většina publikací dostoupila druhého až pátého vydání.

Členem DLU je od r. 1938.

FRANTIŠEK ČECH; *Jan Bukovský, François Dubois*. Narodil se 28. března 1875 v Dlouhé Lhotě u Boskovic na Moravě. Studia začal 1887 na vyšším (nyní prvním) českém gymnasiu v Brně, přestoupil do Prahy, kde 1895 maturoval. Potom začal studovat práva, avšak 1897 vstoupil do poštovních služeb ve Vídni. Po převratě byl přeložen do Prahy, kde vedle literárních zálib se věnoval spolkové a organizační práci stavovské, kulturní a částečně i politické. Roku 1935 odešel na trvalý odpočinek, avšak činnosti veřejné se nevzdal.

Svou literární činnost směru lidovýchovného započal v časopisech Dělník (Brno), Slovan (Víděň), Vídeňský věstník a pokračoval v revuích Obzor, Nový obzor, Náš domov a j. Přispíval také do kalendářů Matice cyrilometodějské v Olomouci, Kotrbových, Moravana, Katolíka (vyd. českými benediktiny v Chicagu) a pod. Většina z jeho prací, uveřejněných v těchto publikacích, vyšla knižně:

Stařeček Helan (1900), Kletba zločinu (1904), Fata morgana (1905), Ujatý roup (1906), Pouto (1910),

Z měst i venkova (1911), Komunistická famílie (1913), V západu života (1913), Na janovické poště (1915), I ty, synu můj? (1923), Žofka má známost (1923), Květy samoty (1924), V jařmu povinnosti a jiné povídky (1925), Z lítosti a vzdoru (1925), Pan Roubíček (1926), Udělala štěstí (1927), Divoká ratolístka, Na zarostlém chodníčku (1927), Kvetoucí hloží (1928).

Z překladů vyšlo knižně: André Theuriet »Slečna Pátečňátko« (1921).

Členem DLU je od r. 1914.

P. VÁCLAV DAVÍDEK; *Ů. Jaromír Ůileta, Š. J. Renata, Jan Oral.*

Narodil se 11. prosince 1889 v Lipnici. Po teologických studiích v Českých Budějovicích se stává kaplanem v Přešticích, od r. 1924 je farářem v Mirošově a po r. 1933 působí jako děkan v Kolíně n. L.

Václav Davídek zvláště v době popřevratové vystupoval neohroženě na obranu práv širokých vrstev lidových a usiloval o zachování katolické duše. Pochází z rodu selského, proto je milovníkem české písně národní, získává jí přátele a v jejím duchu také píše své verše, plné prostoty a naivnosti, hlubokého však citu a idylické něžnosti. - Pracoval také v literární historii. *Sbírky básní knižně vydané:* Písně (1911, 2. vyd. 1922), Písničky sedlákova syna (1922).

Příspěvky v časopisech: Český lid, Eva, Meditace, Museum, Nový obzor, Obrození, Rozkvět, Studentská hlídka a j.

Redakce: Almanach českobudějovických bohoslovců (s J. Šandou, 1913), kalendáře »Neděle«.

Členem DLU od r. 1917.

FRANTIŠEK BOHUSLAV DĚRDA

Narodil se 1. února 1897 v Rokytnici u Přerova. Vě-

noval se studiu hudby (housle, klarinet, hobo), r. 1915 vstoupil k vojenské hudbě do Přerova, kde soukromě studoval literaturu, zvláště poesii a drama, po převratě sloužil v Olomouci. V letech 1919-1920 navštěvuje obchodní školu v Brně, vstupuje do státní služby u berní správy v Mikulově, kde se věnuje pracím menšinovým na poli národním, kulturním, sociálním a politickém. Nyní působí v Brně.

Píše básně chmurné melancholie, někdy skepticky laděné, naplněné více odbojem proti tvrdému životnímu údělu než něhou a láskou, vyznívající však smírně, ne beznadějně. V drobné próse s náměty ze všedního života vyzvedá cítění sociální.

Uydal: V bouři života (1929).

Přispíval: Květy mládí, Našinec, Archa, Cesta, Vlast, Moravské noviny, Náš domov a j.

Členem DLU od roku 1924.

BĚLA DLOUHÁ (roz. Pečínková)

Narozena 16. září 1879 v Sezemicích u Pardubic jako nejstarší z 12 dětí kovářského mistra, absolvovala měšťanskou školu a dva ročníky pokr. dívčí školy v Pardubicích, od 16 let žila v Praze jako administrátorka Rozhledů po lidumilství (prof. Šauera), v r. 1897 podrobila se jako externistka zkoušce na pěstounku na mateřské škole, 1902 rovněž jako externistka maturitě na ústavě učitelek, učila 17 let na různých místech okresu mladoboleslavského (Milovice, Horky n. Jiz. a j.), po státním převratě provdala se za typografa, nyní korektora stát. tiskárny, od 1922-25 pobyla s rodinou v Paříži a Bretagni. Před převratem i po něm byla činná politicky v katol. hnutí ženském.

Dlouhá vyšla z literárního hnutí mladé generace katolické, seskupené kolem orgánů České ligy akademické

(Stud. hlídka, pak Život), která na rozdíl od Katolické moderny formulovala jasně, přesně a nekompromisně svůj katolický program; zprvu tvořila básně podzimního smutku, kdy se duše zamýšlí v soucitu nad utrpením bližních a modlí se vřele za jejich štěstí, pak se obrátila k próze, kdež vytvořila řadu hluboce procítěných portretů z české a světové hagiografie a z okruhu katolických pracovníků.

Bibliografie: Ženy (1913), Žeň v bouři (básně 1923), Blahoslavená Anežka Česká (1929), Novéna k blah. Anežce (1930), Děti u blah. Anežky (1930), Ctihodná Mlada (1934), Sv. Hildegarda z Bingen (1934), Ctih. Matka Marie Elekta od Ježíše (1935), Pražské Jezulátko doma a v cizině (1935), Eva Lavallièrová (1937), Maminka z kovárny (1937, poctěno 2. cenou v soutěži monografií na mezinár. sjezdu »La mère au foyer« v Paříži 1937), Vůdkyně, životopis A. Rozsypalové (1938). Dlouhá též překládá z frančtiny; knižně vyšly tyto práce: H. Ghéon: Jednání Nikolazikovo (1926), Barnoville: Sv. Terezie Ježíšková (1930), Pierre l'Ermitte: Jak jsem zabila své dítě (1933), Týž: Zůstaňte doma (1937), W. Ritter: Ten, který posvětil moravský les, A. Hrabal, kněz a rytec (1938). - V letech 1919-21 redigovala čtrnáctidenník »Ženu«, od r. 1927 rediguje s neobyčejným porozuměním čtvrtletník »Děšl růží«, věnovaný památce sv. Terezie Ježíškovy a bl. Anežky České, přispívala nebo přispívá do Lidových listů, Života, Na hlubinu, Pán přichází, Posla Božského Srdce Páně, Neděle, Národní politiky a j.

Členkou DLU od r. 1929.

P. FRANTIŠEK DOHNAL - *Frant. Léman. Šifry: F. D., Lum, -al.*

Narodil se 31. července 1876 v Čelčicích u Prostějova,

na studia gymnasijsní vypraven do Brna, ježto měl na St. Brně u augustiniánů strýce P. Viléma Tomáše Do- hnala, u něhož bydlil a z jehož knihovny nabyt již za studií rozhled po světové literatuře. Gymnasium začal studovati na St. Brně, kde se ho ujal m. j. »tatíček stu- dentů« Frant. Bartoš, od kvinty přešel na první české gymnasium, kde na rozvoj duševních vloh nadaného hochu měli vliv Vlad. Šťastný, Fr. Šujan, Al. Vlk a j. Pro svou erudici (již tehdy měl zájem o Huysmanse, Hella a Bloya) stal se v septimě a v oktávě redaktorem studentského časopisu »Záboj«, kam ukládal své prvo- tiny, z nichž některé byly na takové výši, že je mohl po letech přijati do knižního souboru. Po maturitě (1896) vstoupil do brněnského bohosloví, kde se počíná jeho veřejná činnost literární. V literární jednotě bohoslov- ců brněnských »Růže Sušilova« horlivě přednáší o ak- tuálních literárních tématech doby (na př. v hellov- ském duchu O renesanci idealismu v umění a litera- tuře), spolupracuje v bohosloveckém orgánu Museum, píše do Obzoru, Obrázkové revue, seznamuje se s K. Dostálem Lutínem, v jehož Novém životě debutuje překlady essayí Arn. Hella, horlivě pracuje pro roz- šíření tohoto listu v brněnském semináři, od podzimu 1898 snaživě pracuje v polském kroužku, navazuje přátelství s Jak. Demlem, ba dokonce stává se spolu- pracovníkem vynikajícího orgánu obávané »moravské kritiky« - Literárních listů Fr. Dlouhého, kde uveřej- nil cennou studii o Ad. Mickiewiczovi, řadu zpráv, kri- tik a překladů, v pův. lyrice složil na př. píseň »Za Václavem Kosmákem« (zhudebnil Fr. Musil) atd. Po vysvěcení (1900) byl ustanoven kooperátorem v No- vých Hvězdlicích u Brna, kde přes tíhu duchovní správy a školy dovedl si najíti chvílky k poesii a es-

sayistice, publikované v Nov. životě, Hlídce a Obzoru, ano i k rušné činnosti politické, o kterou si přinesl zájem již z dob studií, kdy se na Starém Brně seznámil s Tom. Šilingrem. V r. 1907 byl investován za faráře do Šardic u Kyjova, odkud značně zasáhl do literárního ruchu na Moravě redigováním Obzoru a Nového Obzoru. Než značné vypětí sil, úmorná činnost organizační v politicky rozervané obci a nezdravý byt způsobily v r. 1920 těžké onemocnění zápalem plic, proto v roce 1923 byl arcib. Stojanem presentován na faru v Křižanovicích u Brna, kde se mohl nerušeně oddati svým zájmům literárním; od r. 1937 žije na odpočinku v Prostějově.

Rozsáhlé literární dílo Dohnalovo zahrnuje v sobě poesii, essaye, překlady a činnost redakční.

Poesie Dohnalova dá se nejlépe vystihnouti slovy samého autora: »Bez konce toužit, bez konce snít, nezkojen nikdy tesknoutou mřít«, neboť vyjadřuje bolestný rozpor mezi sny a tvrdou skutečností, kdy se duše, deptaná skepsí, propracovává ze smutků k víře a naději, až v pokorném oddání se Kristu splývá jako kapka v moři Absolutna. To jest obsahem sbírek Zklamane touhy (1917) a Píseň o stříbrných mořích (1935), třetí sbírka Fantomy (1935) přináší eposy (ač ne zcela epicky neosobní), v nichž se básníkovo nitro teskně rozhlíží na lidská tápání a bloudění, na malichernost titanismu, na krvavou marnost lidské slávy, ale nad časným vítězstvím zla zasvítá mu osvobozující hvězda víry. Nutno zdůrazniti, že verše Dohnalovy se vyznačují zvучností, lehkostí a uhlazeností. V rukopise zůstala sbírka Tři žalmy a jiné básně a veršované drama o třech jednáních Svátý Václav (III. jednání vyšlo v »Arše« 1929).

Již od let bohosloveckých pracuje Dohnal v studiích a essayích literárních, v nichž věnoval pozornost takřka výhradně cizím zjevům básnickým, především z literatury francouzské (St. Mallarmé, M. Maeterlinck, Edm. Rostand, nové literární směry francouzské a j.), pak polské, dánské a norské. Výsledky těchto studií shrnul do díla Studie a profily I. (1930), II. (1933), počtěného cenami Duchovní akademie; první svazek přináší výrazné a psychologicky prokreslené portréty Joh. Jörgensena, Bj. Björnsona a Ad. Mickiewicze, druhý svazek apologetický essay Umění a náboženství a obsáhlé, s neobyčejnou informovaností a rozhledem psané Glosy k poesii francouzské na konci XIX. století, vykládající dekadenci, symbolismus, mysticismus, novoklassicismus, neopaganismus, naturismus, neochristianismus, renesanci křesťanství a katolictví. - Osobitým útvarem Dohnalovy essayistiky jest essay apologetický, který představuje velký cyklus zajímavých prací, vyčerpávajících množství motivů světové literatury, Poutníci a trosečníci Absolutna (1939) a Problém Krista v moderní krásné literatuře (dosud v rukopise, částečně vyšlo v »Arše« 1918-29).

Jako překladatel věnoval Dohnal zájem dílu geniálního francouzského myslitele a básníka Arn. Hella; vedle Sig. Boušky stal se jeho nejvýznačnějším hlasatelem a vlastně celé jeho dílo nese stopy hellovské. Bohatý Výbor ze spisů Arn. Hella chová podnes v rukopise, stejně tak Výbor z P. Verlaina, St. Mallarméa a j. - Se stejnou láskou ponořil se do studia a překládání moderních básníků polských (Tetmajer, Lange, Rzesmycki, Rydel, Baliński, Oppmann a j.), jež shrnul do Výboru moderní polské lyriky (rovněž dosud v rukopise), z němčiny přeložil epos Fr. W. Webera Drei-

zenlinden (Třináct lip) a román H. Bahra Nanebevstoupení (obé v rukopise), zvláště si však oblíbil dánského básníka-konvertitu Joh. Jörgensena, o němž informoval instruktivní studií r. 1906 v Nov. Životě (vyšla též ve Studiích a profilech I.) a z něhož přeložil Obrazy římských světců (1938), Výbor z básní, Naše Paní Dánská, Posvátný oheň a Sv. František z Assisi (poslední čtyři dosud v rukopise), začal překládati z norštiny a j. Redigoval stud. časopis Záboj (1894-96), v r. 1908 převzal spolu s Lad. Tomáškem po churavícím Vlad. Šťastném redakci revue Obzor, po jeho zániku r. 1910 řídil v l. 1911-13 obsažnou a pěkně vypravenou revui Nový Obzor, který jediný po zániku Meditací se snažil obnoviti tradici Nov. Života; bylo to však v době málo rušné, která neměla »Sturm und Drang« generace let devadesátých, proto časopis nedosáhl vyhraněného určení směru Nov. Života, nicméně projevil velký smysl pro krásno ať antické či středověké, mystické anebo moderní, a seskupil kolem sebe řadu význačných autorů (Baar, Bouška, Dvořák, Brodský, Ahasver-Linhart, Kramoliš, Masák, Karník, Kratochvíl, Leubner, Lutínov a j.).

Přispíval do Musea, Obzoru, Literárních listů, Hlídky, Nov. Života, Nov. věku, Meditací, Obrázkové revue, Čes. květů, Máje, Našeho domova, Evy, Archy, Týnu, Vlasti, Obzoru rodinného, Kazatelny a j.

Členem DLU od jejího založení r. 1913; v l. 1914-19 členem výboru, 1928-35, 1936-37 místopředsedou, od roku 1937 pokladníkem.

P. ANTONÍN DOKOUPIL - *P. Alberti*.

Narozen 13. června 1881 v Žeranovicích u Holešova; studoval na arcib. gymnasiu v Kroměříži, maturoval roku 1900 na německém gymnasiu tamtéž, bohosloví

v Olomouci, kde r. 1904 vysvěcen na kněze. Od 10. srpna 1904 působí v Kvasicích u Kroměříže, nejdříve jako kooperátor, od 1. května 1921 jako farář, od r. 1934 jako děkan.

Jeho literární činnost vytryskla jako odpověď trpícího kněžského srdce na útoky nepřátel Božích, jest tedy celá obsahu náboženského a apologetického.

Bibliografie: Nová Světla, životopisy blahoslavenců z r. 1926 (1928), Pius XI. (1929, vyšlo též zkráceně ve dvou brožurách Životem), Dr. Leopold Prečan, arcibiskup olomoucký (1933), Světec Don Bosko (1934 2. vyd.), a životní dílo Dějiny papežů, sv. I. (1931 v 2. vyd.), II. (1932), III. (1934), IV. (1938); pátý svazek má autor v práci. - Přeložil: G. Fullertonová: Sv. Františka Římská (z ital. 1927) a J. Cemelli: Socialista knězem (z ital. 1928). - Píše pravidelně t. zv. Nedělní úvahy v kroměřížském Pozorovateli a přerovském Právu, z nichž část vydal knižně ve dvou svazcích (1931); z drobnějších brožurek budiž jmenována Farní kostel kvasický (vydáno r. 1936).

Členem DLU od r. 1929.

† P. KAREL DOSTÁL (*pseud. Karel Dostál Lutinov, Karel Skřivan, Karel Valentin, Vladimír Valentin, Fr. Kalina, Leonard Volný*).

Narodil se 22. září 1871 v Prostějově (podle rodiště otcova Lutína zvolil si svůj pseudonym Lutinov), studoval 6 tříd na arcibiskupském a 2 třídy na německém gymnasiu v Kroměříži (»seminárka« neměla tehdy ještě 8 tříd), kde se již projevilo jeho literární nadání: sbíral za pomoci spolužáků národní písně, pilně kul básně, přispíval do stud. časopisu »Vesna«, pokoušel se o historické drama z českých dějin o Závišovi z Falkensteinu, překládal se zdarem z němčiny (na př. Schille-

rovu »Píseň o zvonu«) a j. Po maturitě (1890) vstoupil do bohosloví v Olomouci, zapadl do ruchu v Literární jednotě, pracoval literárně a přednášel, sledoval novou českou literaturu, kde mladé alumny zvláště poutala vrcholná díla Lumírovců, a snil spolu s jinými příbuznými dušemi o podobné obrodě katolické poesie. V druhém ročníku se osmělil a poslal Vrchlickému na ukázkou překlad Schillerovy »Písně o zvonu« spolu s jinými ukázkami své poesie. Vrchlický byl překladem nadšen, upozornil na Dostála bohoslovce Sig. Boušku, tehdy již uznaného překladatele z provençalštiny a katalánštiny, Bouška Dostálovi dopsal a tak došlo k uzavření přátelství, které mělo velký vliv na pozdější vývoj české katolické literatury. Další literární přátelství navázal s Fr. Skalíkem, Jos. Navráilem, Ant. Pavelčíkem a j., přispíval básněmi do Obzoru, Vlasti, Našeho domova, literárními posudky do Hlídky literární a studiemi do Musea (na př. o Dantovi), překládal z němčiny, polštiny, italštiny (Danta), studoval Sušila a jeho poetiku, skládal básně v jazyku německém a latinském atd. Přes tuto činnost nebyl oblíben - hlavně pro svou uzavřenou povahu - ani u spolužáků (nebyl na př. zvolen za předsedu Jednoty), ani u představených, ba dokonce měl býti pro své literární snahy koncem II. ročníku z bohosloví propuštěn a jen na přímluvu P. Sig. Boušky a P. Jos. Vévody byl znovu přijat. Po vysvěcení (1894) byl ustanoven kooperátorem ve Vízmberku u Šumperka a mohl se věnovati více literární práci: dokončuje svou první sbírku Sedmikrásy a spolu s Fr. Skalíkem a Xav. Dvořákem kontroluje rukopisy almanachu katolických básníků českých »Pod jedním praporem«, jež získal Sig. Bouška. Almanach vyšel r. 1895 jako první svazek knihovny Básnické

obzory katolické (jako vydavatelé vystupují Bouška, Dostál, Dvořák a Skalík), kterýmžto činem se měla představit na veřejnost mladá a průbojná skupina, nazvaná později nešťastně Katolickou modernou v souvislosti s Českou modernou, která si vzala za úkol obroditi katolickou literaturu v moderním duchu. Brzy nato Bouška Manifestem v Nivě vysvětluje podstatu hnutí a vychází 2. číslo Obzorů, sbírka Sedmikrásy K. Dostála Lutinova, ale to již Lutinov odchází z »německého Vyhnalova« do Nového Jičína, kde se stal nejprve kaplanem, pak duchov. správcem polepšovny. Bouška zatím viděl, že se hnutí neobejde bez vlastního časopisu, proto svolal po dohodě s Lutinovem stoupence hnutí na 20. srpna 1895 do Prahy, kde v kostelíčku na Národopisné výstavě usneseno vydávati vlastní časopis, jenž po návrhu Lutinova nazván dantovským Nový život. První číslo vyšlo v lednu r. 1896 v Praze za redakce Xav. Dvořáka a admistrace Jul. Al. Korába, ale již třetím číslem ujal se redakce i vydávání Lutinov za spolupráce Bouškovy, která ustupovala pod tlakem představených víc a více do pozadí, až se celého vedení listu a organisace hnutí zmocnil ponenáhlu sám Lutinov a řídil list dvanáct ročníků, kdežto Bouška se stal hlavním spolupracovníkem. Éra novojičínská byla významnou etapou pro hnutí mladých: Nový život byl přijat velmi sympaticky, Bouška získal k spolupráci mimo stoupence hnutí i Ot. Březinu, Jul. Zeyera, R. Svobodovou a j., vedle literátů spolupracovali umělci Aleš, Bílek, Jenewein, Kavan, Úprka, Mandel, Wellner, Köhler atd., ale ohnivá letora Lutinova dala se záhy strhnouti do polemiky s Škrdlovou Vlastí s Jos. Sv. Macharem, kampaní proti arcib. dr. Kohnovi a j., takže list ztrácel sympatie a také přílišná redakční horlivost

Lutinovova zavinila leckterou nešikovnost, která od-
cizila listu nejednoho významného přispívatele; zatím
co Bouška v tichu cely intensivně pracoval a dospíval
pěkných výsledků, Lutinov v horečné činnosti re-
dakční a publicistické stal se sice hlavou hnutí, ale
těžce na to doplatil, nedosáhnuv čekaných uměleckých
met, k nimž spěl, ale jež si vyžadovaly klidu a soustře-
dění. V r. 1904 zvolilo jej rodné město Prostějov za fa-
ráře, a tu se teprve octl Lutinov uprostřed politických
a kulturních bojů (s prof. Judou-Kapižonem, s pokro-
kovým a socialistickým táborem), Nový život redigoval
s nechutí, až jej v r. 1907, kdy po vydání encykliky
Pascendi dominici gregis nastala nejistota o mezích
modernismu, zastavil, věnoval se opravě a výzdobě
farního chrámu, a teprve v r. 1912 začal vydávati list
s menším rozsahem a omezeným obsahem Archu, kte-
rou r. 1918 předal Družině literární a umělecké v Olo-
mouci, v horečné činnosti literární, kulturní a umělec-
ké, kterou zhusta vystřídávala polemika politická, ne-
ustal však až do své náhlé smrti 29. listopadu 1923.

Jako básník byl Lutinov od přírody lyrikem, písničká-
řem lidové noty; v březnu 1892 píše Bouškovi: »snaha
má se nese za písemnictvím slovanským, abych pro-
nikl slovanského národního ducha a on mne, a tím
směrem, aby se pak nesla moje samostatná tvorba.
Jižní západ, kam zalétáte Vy, také mne vábí, ale není
to mým cílem. Tak se naše literární snahy poněkud
rozcházejí, ale nemůže nás Všemohoucí svést, aby naše
přátelství přineslo plodů? Modleme se!« - Vskutku Lu-
tinovova tvorba je nejšťastnější v romantických ohla-
sech písně lidové rázu Čelakovského, tu tvoří básně
veselé a usměvavé jako dítky (někdy je na škodu vy-
nucená naivita), jeho »Píseň o žních« přejímá Fr. Bar-

toš do své Slovesnosti; Lutinov vyvažuje tak Bouškův kosmopolitismus domácí tradicí sušilovskou.

Ne tak šťastným byl Lutinov v poesii reflexivní a epigramatické, kdy život udělal z něho na všecky události dne reagujícího pěvce-bojovníka. Tu jeho písně zvučí břitce a krátce, jak signály trubek, kovově, tvrdě, jeho epigramy zraňují, jeho feuilletony útočí a brání se, ale vždy pro myšlenku, pro ideu.

Bibliografie: Sedmikrásy (1895), Království Boží na zemi (1899), Rok a jeho děti (1901, hra), Potulný zpěvák (1902, pseudonym K. Skřivan), Honza hrdina (1903, libreto k opeře; čestné uznání poroty Národního divadla v Praze), Ryme a špryme (1912), Orlí fanfáry (1913, 2. rozšířené vydání uspořádal Lad. Zamykal 1928), Osudy (1913), Šlehy a něhy (1914, satiry), Písně tvorů (1917), Popeluška (1917, operní libreto s hudbou dr. Václava Měrky), Děti Královně máje (1918), Hovory Dne I.-II. (1923, literární studie), po-smrtně vydány redakcí Lad. Zamykala Květiny (1930) a Ve mlýně světa (1934), v rukopise zůstalo: Tajemná sfinx, Barbiton sonans, Plané růže, Mrskut. Sbírky próz a články Duch Nového Života. - Přeložil: Kvítka sv. Františka (Fioretti 1902, spolu s pseud. Alma Gelata), Berliozovo Dětství Ježíšovo (1906), Duch Němeka (1917), Ukázky z Dantovy Božské komedie (Sborník Dante a Češi, 1921), v rukopise zůstaly překlady básní Z cizích zahrad a spisu H. Bahra Rozum a věda. Redigoval Nový život (1896-1907), menšinový týdeník Kravařsko, 1903 založil a řídil Evu (po roce svěřil redakci Kavánové, pak Konaříkovi), 1908 politický týdeník Ječmínek (později splynul s Hanáckým krajem v Hanácké listy, 1910 vydával při něm přílohu Orel v r. 1914-18 vydával a řídil Archu (1918-22 byl spolu-

redaktorem s Hrachovským, Strážovským a Zamyka-
lem), 1921 Mladý máj, při Novém životě založil a řídil
knihovnu Letorosty (mimoto dále s Bouškou řídil
Básnické obzory katolické), při Ječmínku edici letá-
ků Zlaté hrozny, při Arše vydával rovněž knižnici,
dále zredigoval almanach Ratolest olivová (1917), dva
Studentské kalendáře (1917, 1918), Sborník k 600. vý-
ročí úmrtí Danteho Dante a Češi (1921), kde otiskl
ukázky svého překladu Božské komedie (rýmy origi-
nálu), jako farář v Prostějově vydával náboženské pub-
likace (Staroslovanské pověčerie, Hlaholská mše, mod-
litby, křížové cesty, lístky k biřmování, za války potěš-
né knížky pro vojáky atd.) a j.

Přispíval také do Musea, Vlasti, Obzoru, Našeho
domova, Hlídky literární, Nov. Života, Rozvoje, Roz-
květu, Bílého praporu, Archy, Evy, Ječmínka, Obzoru
rodinného, Věstníku spol. sv. C. a M., Našince (1914-18
vedl Literární rubriku), Dne (od r. 1918 do své smrti
vedl Hovory literární a umělecké) a j. - Zcela zvláštní
kapitoly tvoří spolupráce s umělci v jeho revuích; pus-
til se též do nakladatelství obrazů (Bílkovo Album, Je-
neweinovo Dopoledne Velkého pátku, Köhlerovi Sv.
Cyril a Metoděj), farní chrám sv. Kříže v Prostějově
vyzdobil Bílkovou Křížovou cestou a freskami J. Köh-
lera, kapli sv. Trojice freskami fra Pantaleona Majora
v beuronském slohu, všemožně podporoval a povzbu-
zoval umělce a spisovatele (Baara na př. přivedl od
poesie k próze), spolupracoval s hudebníky (na někte-
ré své kostelní písně složil sám nápěv), pracoval v Li-
dové akademii, organisoval Paxfilm, družstvo Meto-
dia, byl činným v Orle, katolickém politickém hnutí,
samosprávě a j.

Za svého života mnoho trpěl pro své četné boje, po

převratě byl stíhán výtkou rakušáctví pro některé básně a články v Arše, v Ratolesti olivové a pro okolnost, že spolu s Vl. Hornofem obdržel cenu České akademie za nejlepší lidové písně válečné. Nutno prohlásit, že od bohosloví byl Lutinov upřímným Slovanem a Čechem, pokud jde o rakušáctví, tedy snil o Rakousku federalisovaném a slovanském, soutěže České akademie se zúčastnilo na 300 básníků a spisovatelů, takže jest otázkou, proč byl tupen jen Lutinov, zatím co řada ostatních jmen zůstala skryta v archivu České akademie, zbývá tedy několik básní z Archy, které vskutku udivují zbytečnou rakouskou loyality. Dnes jest těžko říci, do jaké míry je zavinil nátlak rakouských úřadů, do jaké míry tu také hrála roli okolnost, že představiteli českého zahraničního odboje byli Lutinovi staří odpůrci, to však nutno prohlásiti - a dosvědčují to též důvěrní přátelé nebožtíka - že ony nešťastné básně vznikly z okamžité prchavé nálady a že ve svém vlasteneckém přesvědčení se Lutinov ani za války nezměnil; ukazuje to ostatně též sbírka válečné poesie *Ve mlýně světa*.

Členem DLU od jejího založení 1913 do 1923; od 1914 byl členem výboru, od 1917 místopředsedou, od 1922 předsedou.

F. H. DOUBRAVA - † *P. František Hrubý*.

DRAF - *Ph Dr Alfred Fuchs*.

FRANÇOIS DUBOIS - *František Čech*.

MUDr JAROSLAV DURYCH

Narodil se 2. prosince 1886 v Hradci Králové. Gymnasium studoval v Příbrami. Po maturitě obdržel vojenské stipendium, vstoupil na lékařskou fakultu v Praze, světovou válku prožil na frontě haličské a italské. Po převratě nějaký čas provozoval praxi v Přerově, vstou-

pil však znovu do aktivní služby vojenské a působil v Užhorodě, v Praze a v Olomouci. Nyní žije v Praze. - Občanské povolání stalo se mu nezbytnou přítěží, neboť zdržovalo vzlety jeho svobodného básnického ducha. Pokud se zajímal o politiku, přinášela mu tato činnost jen příkoří, poněvadž svým názorům a úsilí o pravdu uzdy ani hranic nekladl. Jako básník dobyl si význačného místa nejen v české literatuře, nýbrž i pozoruhodných úspěchů v písemnictví evropském. Jeho dílo je oslavou krásy a chudoby. Lyrik spiritualista se hlásí nejen v knihách básní, nýbrž i v souboru povídkovém a skladbách románových, v črtách vzpomínkových, dramatech i knihách cestopisů. Nade vše pak nejvýrazněji se projevuje v příspěvcích k literatuře essayistické, kde praktické provádění svých zásad teoreticky zdůvodňuje. - Po první fázi svého vývoje, etapě námětů milostných, soustředil svou pozornost na lyriku náboženskou a z toho plynoucí zájem o středověkou martyrologii a historii vůbec, zvláště pak dobu Valdštejnovu. - Práce Jaroslava Durycha jsou čile překládány do většiny evropských jazyků.

Bibliografie: Svatý Jiří (1915), Cikánčina smrt (1916), Jarmark života (1916), Na horách (1918), Otokar Březina (s dr. J. Staňkem 1918), Tři dukáty (1919), Cestou domů (1919), Výstražné slovo k českým básníkům (1919), Nejvyšší naděje (1920), Svatý Vojtěch (1921), Obrazy (1922), Tři troničky (1923), Panenky (1923), Gotická růže (1923), Smích věrnosti (1924), Hadí květy (1924), Lotr na pravici (1924), Okamžiky z válečných let (1924), Chvála bibliofilů (1925), Žebrácké písně (1925), Balady (1925), Sedmikráska (1925), Svatý Václav (1925, přepracováno pod názvem Kvas na Boleslavi 1929), Bezkydy (1926), Kouzelná lampa (1926), Štědrý

večer (1926), Plížení Německem (1926), Čert a cikánka (1927), Kurýr (1927), Eva (1928), Budějovická louka (1928), Valdice (1928), Ejhle člověk (1928), Vzpomínky z mládí (1928), Té nejkrásnější (1929, 2. vyd. 1931), Kdybych . . . (1929), Valdštejnův kraj (1929), Bloudění (1929), Pout do Španělska (1929), Cesta umění (1929), Jak vykvetla Sedmikráska (1929), Obrazy (Ohně v mlhách 1930), Básně (souborné vydání předcházejících sbírek 1930), Privilegium zповědi (1930), Láska k vlasti (1930), Tábořská výjimka (1930), Naděje katolictví v zemích českých (1930), Rekviem (1930), Paní Anežka Berková (1931), Utěšitel nejlepší (1932), Srdce a kříž (1932), Zdravas, Královno! (1931), Váhy života a umění (1933), Římská cesta (1933), Píseň o růži (1934), Děti (1934), Toulky po domově (1938), Masopust (1938). *Příspěvky v časopisech*: Archa, Meditace, Akord, Rozmach, Obnova, Listy pro umění a kritiku, Na hlubinu atd.

Překlady: Výkřiky sv. Terezie (1905), spoluúčast na překladu Summy sv. Tomáše Akvinského.

Redakce: Rozmach (1923-1927); Akord (1928-1933).

Členem DLU byl od r. 1923 do r. 1936. - Vystoupil.

EFES - *P. František Večeřa*.

EGO - *P. Antonín Zamazal*.

FARKASOV - *P. Leopold Reček*.

FRANTIŠEK FIALA - *F. S. Horák*.

Narozen 1. ledna 1883 v Nov. Městě na Mor. Studoval nejprve reálku v rodišti, pak gymnasium v Třebíči, kde r. 1904 maturoval. Po dvouletém oddechu pro churavost studoval filosofickou fakultu Karlovy university v Praze (1906-10), kde si vyvolil moderní filologii. Působil na reálce v rodišti (1912-1913), II. české reálce v Brně, Na Křenové (1913-14), reálce ve Vel. Meziříčí

(1914-15), pak opět na reálce v rodišti (1915-31), v letech 1931-35 na dívčím ref. reálném gymnasiu v Olomouci, potom na dívčím reálném gymnasiu v Brně až dosud.

Ve své literární činnosti, k níž byl povzbuzen J. Svítlelem-Karníkem, všímá si význačných zjevů katolické literatury světové, zejména co v Německu a ve Francii vykonáno v oboru katolické literární historie, v posledních deseti letech obrátil však svůj hlavní zřetel výlučně na studium katolického národa španělského, tolik hanobeného v minulosti a tolik trpícího v přítomnosti. Jeho články a studie z tohoto oboru opírají se o velkou znalost hispanistiky, přesvědčivě obhajují tento velký národ před t. zv. černou legendou, již naň pověsil protestantismus, a ukazují, jaké kladné hodnoty přineslo Španělsko duchovní kultuře.

Bibliografie: Sv. Vincenc Ferrerský (1935), Sv. Ignác z Loyoly (1937). - Jinak hojné a důkladné studie, překlady a kritiky, zejména z oboru hispanistiky, jsou dosud roztroušeny v Arše, Akordu, Filosof. revui, Na hlubinu, Hlídce, Obnově, Taku, Vychov. listech, Lidov. listech, Dnu a j.

Členem DLU od r. 1929.

Ph Dr ALFRED FUCHS - *Draf, Jan Paratus.*

Narodil se 23. června 1892 v Praze - Kr. Vinohradech z české rodiny židovské, studoval gymnasium na Kr. Vinohradech (1911), filosofickou fakultu Karlovy university v Praze, kde r. 1915 promován na doktora filosofie; současně se studii na filosofii hospitoval na bohoslovecké fakultě, pak absolvoval právnickou fakultu, r. 1914-18 konal vojenskou službu, po státním převratě vyučoval na Vyšší stát. škole průmyslové, načež působil v Čs. komisi pro plebiscit na Těšínsku

(1919-20), pak byl tajemníkem Svazu česko-židovského v Praze, v r. 1921 jmenován redaktorem Tiskového odboru presidia ministerské rady, od r. 1925 redaktorem vládního deníku Prager Abendblatt a věnuje se výhradně novinářství. Již od studentských let četbou básníků přiveden k obdivu katolicismu a tyto sympatie vzrostly obdivem ke kráse bohoslužeb, styky s kněžími, četbou mystiků a hymníků, ale teprve za druhé fáze, kdy vším zklamán víc a více toužil po Absolutnu, znovu studoval hlouběji katolicismus, a výsledkem byla konverse, tajný křest a o velikonocích 1923 veřejné přiznání za člena katolické církve. Po tomto vyřízení skepse vírou stal se spolupracovníkem téměř všech katolických listů a revuí v ČSR, kterážto činnost mu přinesla řadu funkcí tiskových a organizačních a za kterou byl vyznamenán hodností komthura rytíř. řádu sv. Řehoře Vel., komthura rytíř. řádu sv. Jiří, křížem Pro fide et Ecclesia patriarchy Mohylevského a j.

Fuchs jest každým coulem novinář-praktik, ale jeho nevšední nadání, šíře zájmů a erudice přivedly ho též na pole čistě literární. Již za studentských let překládal hebrejské hymny, pak německé básníky, po konversi mariánské a církevní hymny, pokusil se též o prózu, ale to vše bylo pak zastíněno publicistikou, zhusta ve službách náboženství a církve.

Bibliografie: a) básně, prósa a překlady: H. Heine: Bimini (1910), H. Heine: Hebrejské melodie (1911), J. W. Goethe: Ballady (1912), Mariánské hymny I. (1925), II. (1931), Sekvence v Schallerově překladu Misálu (1931), Oltář a rotačka, autobiografický román (1930), M. Brod: Franci (1924), M. Brod: Leoš Janáček (1925), Ehrenfels: Matka legionářova (1925). - Překlady he-

brejských hymnů vyšly v Rozvoji a Čes.-žid. kalendáři, církevních hymnů v Nov. Obzoru, Arše a j. (v rukopise má přeloženy všechny hymny J. z Jenštejna), původní lyrika jest uložena v Arše, Rozvoji, Nov. Obzoru a j., překlady z mystiků v Šaldově České kultuře, Novém obzoru a j. - *b) Žurnalismus a publicistika*: Židovská otázka (1911), Novinář (1924), Sjednání církví (1924), Náboženství a politika (1925), Dnešní myšlenková krise (1926), Panevropa či Eurasie (1927), Autorita (1930), Novější papežská politika (1930), Zákulisí novin (1931), Z boje o Modus vivendi (1931), Chytrost či moudrost v politice (1932), Na přelomu dějin (1932); O desíti svatých (1933), Bratři Ratisbonnové (1934), Deset katolických politiků a diplomatů (1934), Z fary a sakristie (1935), Sv. Bernard (1935), Demokracie a encykliky (1936), Sv. František Xaverský (1936), Dva kněží konvertité ze židovství (1937), Modlitby katolického křesťana, výtah z breviáře (1938), Propaganda v demokracii a diktaturách (1938), Itinerarium (1938), Kurs křesťanské státovědy (1938), Cestovní anekdoty (1938). Řadu věcí původních (V boji o křesťanský stát, Zásady křesť. státovědy, Církev jaká je, Řády a řehole církve) i přeložených (soubor básní Goethových a Hauptmannových) má v rukopise. - Před konversí redigoval Pondělník Čes. slova (uveřejňoval pravidelně sloupečky pod šifrou Draf), nyní jest šéfredaktorem Révúe quotidienne de la presse tchécoslovaque, členem redakční rady revue Moderní stát, často mívá aktuální relace v pražském rozhlasu atd.

Členem DLU od r. 1925.

ADOLF GAJDOŠ; *J. Havlín, Pavel Javor, Jakub Laval, Nemo, Revo, Jan Tar, J. Tarnov.*

Narodil se 16. října 1884 v Mor. Prusích u Vyškova. Od

roku 1890-1902 žil v Brně-Židenicích, po studiích na reálce na Křenové od r. 1902-1918 v Haliči, po převratě se vrací do Brna.

Literární činnost začíná již r. 1902 v Dvacátém věku a j., po letech odmlčení, deprese a hledání, začíná znovu a tu je jeho práce prodchnuta myšlenkou náboženskou. Idylický tón jeho veršů se střídá se vzdáleným ohlasem dykovského ražení, poesie religiósnní s projevem obdivu pro velikého císaře Francie. Je žákem vlasteneckého kněze a proslulého kazatele napoleonisty P. Aloise Slováka, jehož památce věnoval knihu *Tvůrci mohyly* (v rukopise). Chová neobyčejně krásný poměr k poesii polské, z níž uvedl několik význačných jmen do českého jazyka (viz: Antologie z polských básníků. Archa XXI., str. 210 nn.), překládá také z němčiny a francouzštiny. Zabývá se tiskem bibelotů na ručním lisu pro potěšení vlastní a svých přátel.

Bibliografie: Na ztracené vartě (1935), Perníkové srdce (1926), Výkřik duše (1930), Pokorné soužení (1932), Triptych vánoční (1932), Hliněný svět (1933), Letecká válka (1933), Bílá plachetnice (1933), Stříbrná nit (1933, s Jar. Gregorem), Tichý rok (1935), Mnich a víno (1936), V zátíší (1938).

Příspěvky v časopisech: Archa, Náš domov, Moravská orlice, Gazeta literacka, Prom atd.

Redakce: Sborník DLU k padesátým narozeninám P. Emanuela Masáka (1933), Archa (s Em. Masákem, XXII. 1934 a 1. sv. XXIII. 1935), B-knižnice DLU (od r. 1934).

Ediční činnost: B-knižnice DLU (1. Al. Boček, Předjaří, 2. Ad. Gajdoš: Tichý rok, 3. V. Zima: Raněný hlas, 4. V. Zima: Hlas domova, 5. Jul. Strimplová: Plující svět, 6. Ad. Gajdoš: V zátíší), R. Habřina: Frant. Bílkovský

(monografie, 1934); *ruční tisky* r. 1934 - Fr. Villon: Modlitba k Panně Marii, Ad. Gajdoš: Pohřeb, Monte Alverna, Vánoce, r. 1935 - Ad. Gajdoš: Sloky svatební (pro inž. A. Podrábského), Chvála vína, Žalm (kněží: P. Al. Bočkovi, P. J. Dokulilovi, P. Long. Gáborikovi), Návrat císaře, Píseň svatební (pro R. Habřinu), Císař; - Mosty básníků (poetické letáky sv. 1. a 2., 1936).

Členem DLU od r. 1932, v l. 1934-35 byl též členem výboru.

ŠTEF. GAWLUCKI - *P. František Zýbal.*

P. GIUSEPPE - *P. Josef Blažek.*

FELIX HÁJ - *† Marie Wagnerová-Černá.*

† P. JAN HALOUZKA - *J. Těšetický.*

Narozen 13. července 1856 v Těšeticích u Olomouce. Jako student olomouckého gymnasia přispíval 1875-76 básněmi do Háje, psaného časopisu olomouckých studentů a literátů klubu Uměna, a do Havelkovy Koledy, pak studoval práva v Praze, jako jednoroční dobrovolník prodělal boje u Doboje-Lipače v Bosně, potom vstoupil do olomouckého semináře, kde rovněž zapadl do literárního ruchu (jeho práce vyznamenány cenou VI. Šťastného a uveřejňovány v Museu), vysvěcen 1884 působil jako farář v Řešově u Rýmařova, Veřovicích a Mistříně u Kyjova, kde 31. července 1918 zemřel.

Téměř všechna literární činnost Halouzkova jest věnována dějinám národního probuzení Moravy, hlavně pokud byla na něm účastna družina Sušilova. Jeho práce, opírající se o nevšední znalost materiálu, vzácné písemné doklady a sdělení a horoucí nadšení, vynikají originelností a důkladností. I když novější badání vytkne mu tu a tam nedostatek kritičnosti a některé údaje poopraví, přece jeho díla zůstanou dobrým pramenem o církevně-národním obrození Moravy. Byl též

za ně odměněn pamětním zlatým prstenem B. M. Kuldy a řádem Božího Hrobu v Jerusalemě.

Bibliografie: Paměti farnosti Těšetické (1878), Nejkrásnější dnové života (1885), Životopis Jana Soukopa (1894), Životopis B. M. Kuldy (1895), Verše Soukopovy (1895), Kněz-mecenáš Bedř. hr. Silva Tarouca (1896), Orel Tatranský M. šl. Medňanský (1897), Zbožné vzdechy (1898), Kněz družiny Sušilovy Fr. Dědek (1899), P. Method Halabala (1900), K panegyrikám Husovým (1904), Ze studentských let B. M. Kuldy (1907), Některé doklady k činnosti a povahopisu kanov. B. M. Kuldy a Bedř. kard. Schwarzenberga (1907), Pohledy do života církevního a vlasteneckého na Moravě, I. (1909) a II. (1913). Redigoval tři ročníky kalendáře Sv. Hostýn (1901-1903), přispíval do Našince, Pozoru, Hlasu, Míru, Našeho domova, Vlasti, Sborníku velehradského, Obzoru, Ottova slovníku naučného, kalendářů sv. Hostýni, Moravan a MCM.

Členem DLU od jejího založení 1913 do 1918; v l. 1914 až 1916 byl revisorem.

Msgre JOSEF HANÁK

Narodil se 17. března 1873 v Žalkovicích u Kroměříže, studoval do kvarty na matičním gymnasiu v Kroměříži, pak přešel na gymnasium v Přerově (tu hodně získal od prof. češtiny Fr. Bílého), po maturitě (1891) vstoupil do bohosloví v Olomouci (pracoval v jazykových kroužcích a literárně, stýkal se s Lutínem, Langem a j.), na kněze vysvěcen 1895, působil jako kooperátor v Bohuslavicích, od r. 1898 ve Vranové Lhotě, od 1900 v Ježově, roku 1903 ustanoven katechetou měšť. škol v Bzenci, kde zdárně pracoval 32 let v činnosti vychovatelské, kulturní, historické, literární a j. až do 1. září 1935, kdy odešel na odpočinek do Kroměříže. V r.

1928 jmenován inspektorem náboženství na měšťanských školách.

Hanák je badatelem v místních dějinách, z nichž vydal knižně: Paměti města Bzence (1919) a Dějiny vinařství v Bzenci (1921), sem náleží též Domácí řád židovské obce v Bzenci (Hlídka 1923) a Horenské knihy města Bzence (Vinař. obzor 1931); dále si všímá francouzské literatury po stránce náboženské a otiskl řadu essayí v Arše a Hlídce, na př. Barresův boj o chrámy ve Francii (A 1915), Náboženský vývoj francouzských spisovatelů po r. 1870 (A 1917), Myšlenkový vývoj A. France (A 1918) a mn. j., obírá se náboženskou apologetikou, výchovou a výukou v článcích ve Vychovatel. listech, Vychovateli, Věstníku jednot. duchov. arcidiecése brněnské a olomoucké a překládá romány a novely francouzských spisovatelů Bazina, Bertranda, Bourgeta, Bordeauxe, Ohneta, Doudeta, Boylesvea, Copéa, Maupassanta (uveřejněno v Arše, Našinci, amer. Hlasu a j.) atd.

Za své zásluhy zvolen předsedou Katech. spolku, čestným členem Zemského vinařského spolku, čestným občanem Bzence a j.

Členem DLU od 1928, od 1929 jest revisorem.

A. B. HANIN - † *Ph Dr h. c. Jan František Hruška.*

FRANTIŠEK HARACH - *Th. Dr. Norbert František Hrachovský, O. Praem.*

KAMIL HAVELKA - *Bořivoj Benetka.*

J. HAVLÍN - *Adolf Gajdoš.*

† Msgre ThDr JAN HEJČL

Narozen 15. května 1868 v Žamberku v Č. z rodiny mlynářské, gymnasiální studia absolvoval s výborným prospěchem v Hradci Králové (1887), rovněž s výtečným prospěchem bohoslovecká studia tamtéž (1891),

pak kaplanoval v Čermné u Lanškrouna, odkud složil dvě rigorsa na boh. fakultě v Olomouci, v březnu 1897 poslán bisk. Brynychem do Vídně na vyšší ústav k vzdělání kněží sv. Augustina, kde složil další dvě rigorsa a 17. března 1899 promován na doktora bohosloví. Téhož roku jmenován vicerektorem biskupského semináře v Hradci Králové, pak spirituálem, 1901 jmenován profesorem pedagogiky, 1902 profesorem biblic. studia Star. zákona při teol. ústavě (hned zavedl vyšší exegesi a přednášky z aramejštiny, syrštiny a arabštiny), v r. 1904 obdržel stipendium min. kultu a vyučování ve Vídni a podnikl studijní cestu vědeckou do biblic. Orientu. Navštívil Palestinu (v Jerusalemě poslouchal na biblické škole franc. dominikánů), Předjordánsko, Zajordánsko, Syrii, Egypt, při čemž studoval klínové písmo asyrsko-babylonské, na zpáteční cestě studuje v Neapoli a Římě, v létě 1905 v Mnichově, po návratu do Hradce Králové obdržel nové stipendium na cestu do Berlína za účelem srovnávacího studia Star. zákona a starého Orientu, v r. 1909 navštěvuje Paříž, aby v tamějších sbírkách shlédl památky starého Východu a v říjnu téhož roku přechází z bohoslov. ústavu královéhradeckého na teologickou fakultu v Olomouci, aby po dr. Musilovi, který odešel do Vídně, převzal stolicí Starého zákona. Tu rozvinul bohatou literární činnost, v níž zpracoval výsledky svých studií a cest a vytvořil díla nepomíjející ceny, jimiž se stal ozdobou fakulty, na níž působil blahodárně, jsa milován od bohoslovců, až do své náhlé smrti 5. února 1935.

Svým rozsáhlým literárním dílem stal se Hejčl největším a nejlepším českým biblistou. V tomto oboru pracoval v Čas. kat. duch. od r. 1900 a již první ovoce

jeho studia srovnávací etiky star. Orientu »Das alttestamentliche Zinsverbot im Lichte der ethnologischen Jurisprudenz sowie des altorientalischen Zinswesens« (Freiburg 1907) vzbudilo velkou pozornost němec. kritiky. - Výsledky svých studijních cest dovedl zpracovati i populárně v půvabných cestopisech Do města Davidova z města Eliščina (1909) a K svatyni Kananejské (1911).

Monumentálním a životním dílem Hejčlovým zůstane však překlad a výklad biblických knih Starého zákona, jímž byl pověřen v r. 1912 a jemuž věnoval všechnu svou energii od 1912 do 1925. Řada ukázek, uveřejňovaných v Našinci, Arše, Evě a j., dávala tušiti, že jde o dílo aere perennius. Dílo vyšlo knižně pod názvem Bible česká I. (1913-17) II. (1917-21), III. (1921-25). Hejčl vychází od Vulgaty, ale přihlíží k původnímu textu hebrejskému, aramejskému a řeckému, překládá v čisté, klasické češtině, při čemž vystihuje starozákonní rytmicky-básnickou formu. V úvodech a četných poznámkách podává výsledek nynějšího stavu biblické vědy; leckdy jsou to celé exkurse ze srovnávacích dějin nejen po stránce věroučné, ale i literární, jak svědčí posudek prof. dr. Arne Nováka (v Lidových novinách 15. V. 1928). »Z každé stránky mluví kromě odborné učenosti a povinné víry náboženské zároveň nadšení pro duchovní a mravní hodnoty židovského monotheismu a pak zároveň ohnivá láska k předasijskému východu, který prof. Hejčl procestoval a feuilletonisticky zachytil... z Hejčlova díla vane duch evropského badatelství, ovšem ochotný sloužiti náboženské kultuře národnostní.«

K návrhu Masaryk. university dostalo se Hejčlovi za překlad čestné ceny z Riegrova fondu při Svatoboru. -

Po překladu St. zákona byl Hejčl vyzýván, aby podobným způsobem zpracoval i knihy novozákonní. Hejčl se dal s obvyklou důkladností do díla a přípravné práce byly studie o rytmické skladbě Nového Zákona, jichž výsledky částečně publikoval v Našinci a Časopise kat. duchov., kde též otiskoval ukázky překladu, podle výsledku studií rytmicky rozčleněného. K dokončení díla však pro náhlou smrt nedošlo; vyšly jen překlady epištol: Tři listy Miláčka Páně (1932), List sv. Judy Tadeáše a nejstarší dva okružní listy biskupa římského (1933), List sv. apoštola Pavla k Filemonovi (1933), List sv. Jakuba (1933), Do Soluně a do Galatie (1933, 2 l. sv. Pavla), Dvakrát do Korintu (1934, 2 l. sv. Pavla). Toto torso vždy bude připomínati ztrátu učence, jenž tak hned nebude nahrazen.

Značná jest Hejčlova publikační činnost v hnutí eucharistickém, liturgickém a v homiletice: Lidové nešpory mariánské (1912, s prof. Orlem), Hodinky mariánské (1913), Perikopy čili výňatky ze St. a N. Zákona (1918, s prof. dr. Sýkorou), Nešpory o Nejsv. Svátosti (1921, s prof. Orlem), Žaltář (1922), Threni, t. j. Pláč Jeremiáše proroka (1923), Modlitby za v Pánu zesnulé (1926), Na svátek Božího Těla (1927), Hod Boží vánoční (1927) Od Květné neděle do Bílé soboty (1928), Týden Ducha sv. (1931), Z Hradce Králové do Želiva (1931), Písmo sv. v životě knězově (1932), Chléb s nebe (1933), Eucharistická četba bible (1933).

Řada prací jest roztroušena v Časopise katol. duch., Hlídce, Arše, Eucharistii, Poutníku jerusalemském, Čechu, Obnově, Našinci, Evě, N. domově, Na hlubinu, Cyrilu, Biblische Zeitschrift, mohuč. Katholik a Liter. Rundschau, od počátku přispíval důklad. studiemi do Českého slovníku bohovědného, s dr. Miklíkem vydal

příručku k biblické dějepřavě, Obrazy archeologické (1927), stál u kolébky Pedagogické akademie, Cyrilské jednoty, Společnosti sv. C. a M., Jednoty duchovenstva pro arcidiécesi olomouckou, pracoval v Matici CM., Akademii velehradské, Katol. akci, byl členem komise pro obsazení teol. fak. v Bratislavě, zasadil se po převratě, aby profesori bohoslovecké fakulty v Olomouci měli charakter universitních profesorů, v r. 1928 jako děkan fakulty obnovil historický lesk akademických slavností, přednášel v univ. extensích, v brněnské odb. Jednoty českých filologů, bohoslovcům na Velehradě, v Olomouci založil biblický seminář atd. Pro tyto zásluhy jmenován r. 1921 monsignorem, 1925 prelátem. Členem DLU od r. 1917 do r. 1935, čestným členem od r. 1928.

MILOŠ HLAVATÝ - *P. Vilém Bitnar.*

JOSEF HOFER (*pseud. Josef Hřiva, Jakub Posolda, Rectus*).

Narozen 19. listopadu 1871 ve Snovídkách u Nemotic (okr. Vyškov), studoval gymnasium v Uh. Hradišti (1893), konal jednoroč. dobr. službu u c. k. zeměbr. p. pl. 13 v Olomouci (pro oční chorobu měl pak zdravot. dovolenou, kdy působil jako výpomocný učitel ve Stupavě pod Buchlovem), pak učiteloval v Komárově u Opavy, po zkouškách vstoupil do bohosloví v Olomouci, kde r. 1900 vysvěcen a ustanoven kooperátorem u sv. Michala v Olomouci (současně cvič. učitelem u Voršilek), od 1902 kaplanem v Zábřehu n. O., pak v Polance u Opavy, u P. Marie ve Strážnici, ve Slatinicích, odkud se dostal r. 1910 za faráře do Starého Hrozenkova; po převratě veplul do vod jiných a zcela zapřel svou minulost.

Literárně činným byl Hofer od let studentských (psá-

val v septimě a oktávě do Moravských listů), začátkem 20. stol. proslul (pod pseud. Rectus) novinář. kampaní v historii episkopátu † arcib. dra Kohna, pak jako lidový apologeta a posléze jako autor folkloristických a beletristických prací z rázovitých Kopanic, kde vynikl ne tak uměleckou stylisací jako spíše dokumentárním a po stránce dialektické věrným zobrazením života zapadlého koutu Moravy.

Bibliografie: Naše arcidiecése (1903, ps. Rectus), Organisované učitelstvo moravské a náboženství (1903, ps. Jakub Posolda), Prospěje nebo uškodí, odstraníme-li náboženství vůbec a náboženství katolické zvláště? (1905, ps. Jos. Hříva), Volná škola, čili je-li člověk zvířetem? (1907), Lze-li žít mravně bez Boha a bez jeho přikázání? (1909), Pokrokáři, agrárníci, sociální demokraté, národní socialisté a náboženství (1911), Bohyně na Žitkové (1912), Povídky z Kopanic (1916 s ilustr. F. Duši), Kopaničářské povídky (1923 s ilustr. Fr. Hoplíčka); další - smutně proslulá - činnost po převratě tu nesledována.

Členem DLU od jejího založení r. 1913 do r. 1920, kdy vyloučen.

P. PROKOP HOLÝ

Narozen 24. dubna 1868 v Kolíně n. L., studoval na gymnasiu v Kolíně n. L., bohosloví v Praze, ordinován 8. září 1890. - Kaplanoval v Příbrami, farářem v Hřimězdicích, ve Hbitech, nyní působí v Třebešicích u Divišova, vrátiv se z pense do duchovní správy pro nedostatek kněží. - Pracoval na organisaci lepšího sociálního postavení horníků kraje příbramského (k tomuto účelu vydal řadu nábožensko-vzdělávacích brožurek) a na výstavbě družstevního hospodářství katolických zemědělců. Byl také činný politicky.

Především přímý styk se životem vtiskuje charakter literárnímu dílu Prokopa Holého. Sociální motiv hraje důležitou úlohu. Avšak v té nejvlastnější jeho tvorbě, v níž se přetavuje život do různých forem umění, zjevuje se nám kněz a historik především. Překladem pak nábožensko-vzdělávacích děl spisovatelů cizích je doplněna řada prací původních v celek záměrné práce jednoho nadšeného kněze-literáta.

Práce původní: Slepá z Aventinu, Setba a žeň, Dvě dědičky, Biblické povídky (1926), Suzanna (1930).

Překlady: S. J. Lehen: Srdce Páně (1897), Plac. Banze OSB: Křesťansko-sociálně (1899), P. Rob S. J.: Pantheismus a materialismus (1899), Máj v nebi (1920), Vyhnáný dědic (1920), Duše Kristova (1925), H. Benson: V rozbřesku budoucnosti (1927), Kard. J. J. Newman: Bůh a já (1928), Kard. H. E. Manning: O Duchu svatém (1931).

Přispíval: Našinec, Eva, Hlas (amer.), Lid, Lidové listy, Rádce duchovní, Eucharistie, Kazatel, Český západ, Vlast, Hornické listy (založil v Příbrami).

Členem DLU od r. 1917.

J. V. HORA - † *P. Jan Uyhliďal*.

FRANTIŠEK MARIA HORÁK - *P. Ludolf Czernim, O. Praem.*

F. S. HORÁK - *František Fiala*.

Msgre VLADIMÍR HORNOF; *Uladimír Hornov, Jiří Bílý, U. H. Hradecký, U. H. Poličský*.

Narozen 10. května 1870 v Holicích u Pardubic, absolvoval vyšší gymnasium ve Vys. Mýtě, teologii studoval v Hradci Králové. Působil v Golč. Jeníkově (1893-5), v Dobrušce a současně v Pardubicích a Kostelci n. Orli. (1895-1900), v Novém Bydžově (1900-5), v Litomyšli (1905-6), v Poličce, od r. 1910 je profesorem nábožen-

ství na gymnasiu v Hradci Králové. Byl ustanoven examínátorem při zkouškách katechetských a kvinkvenálních, biskupským komisařem při zkouškách způsobilosti na st. pedagogiu a členem církevního soudu. Roku 1922 jmenován kons. radou a assessorem, roku 1924 papežským tajným komořím s. m.

Svým literárním dílem se snaží obsáhnouti několik úseků. Do jedné skupiny řadíme práce homiletické, metodicko-didaktické a apologetické, do druhé patří jeho úsilí o píseň duchovní, třetí část jeho snah naplňuje tvorba básnická a pěstování útvaru povídkového.

Edice: Volná myšlenka (1911), Dodatek Českého kancionálu (pro farní osadu benešovskou, 1926), Písně svatojanské (1926), Církvě a vlasti (1929), V službách lásky (1929), Sen orlice (1929), Duchovní písně (1938).

Spoluúčast na edicích: Appendix citátů k řečem duchovním, Učebnice katolického náboženství pro školy střední (s dr. J. Kašparem), Staročeské roráty (s dr. D. Orlem, 1921), Český kancionál (s dr. D. Orlem; úplné vydání a lidové vydání, 1921, 4. vyd. 1924). Písně o velebné Svátosti (s dr. D. Orlem a Vosykou, 1920), Vánoce katolických dětí (Stašek-Hornof, 1937).

Redakce: Veselé chvíle (humoresky různých autorů, 1911), Lidové jeviště (1919-1933).

Příspěvky: Cyril, Čech, Věstník chrámového družstva v Pelhřimově, Vychovatel, Vlast, Dorost, Práce, Věstník Jednoty katol. duchovenstva diecése brněnské, Pernštýn, Český východ, Obnova, Jitřenka, Květy lásky, Svatá hora, Hlasy svatohostýnské, Lidové listy, Lid, Neděle, Kazatelna, Katechetská příloha Vychovatele. - Texty některých básní byly zhudebněny Říhovským, Trumpusem, Nešverou, Sychrou, Foerstrem a jinými.

Členem DLU od r. 1916.

FR. HORSKÝ - † *P. František Hrubý.*

M. HORSKÝ - *P. Antonín Zamazal.*

Z. HORSKÝ - *P. František Chramosta.*

P. ANTONÍN K. HRAB; *K. Ůřesovský*

Rodák z Chropyně u Kroměříže (20. ledna 1872), gymnasium studoval v Přerově a v Kroměříži, teologii v Olomouci, kde byl vysvěcen r. 1895. Působil v Oseku u Lipníka n. B., v Horním Městě, v Rýmařově a v Olomouci u sv. Michala, od r. 1919 je farářem v Holici u Olomouce.

Psal básně prostého lyrického charakteru - někdy v hanáckém dialektu - složil řadu duchovních písní i s nápěvy, uveřejňoval referáty různého obsahu v katolických časopisech.

Příspěvky: Archa, Našinec, Hlasy svatohostýnské, Anděl strážný, Obzor rodinný, Naše omladina a j.

Uydal: Pomněnky (1922, 2. vyd. ?, 3. vyd. ?, po čtvrté v »Kytice vzpomínek« od Ant. Štěrbý r. 1932).

Členem DLU od r. 1918, v l. 1919-24 byl členem výboru, v l. 1925-27 revisorem.

P. ARNOŠT HRABAL

Narodil se 4. prosince 1886 v Buchlovicích u Uh. Hradiště, studoval na německém gymnasiu v Uh. Hradišti, teologickými studiemi prošel v Olomouci. Nejprve na kněžské dráze působil v Něm. Libinách, od r. 1911 až 1914 studuje u prof. Degnera na Graphische Lehr- u. Versuchsanstalt ve Vídni, přechodným místem pobytu byl mu Frankstadt, po převratě dlel v Hradečné u Uničova, půl roku prohlubuje své výtvarnické schopnosti na umělecké akademii v Praze a v r. 1924 zase odchází na půl roku do Vídně. Od r. 1924-1926 pracuje v Třebovicích na zámku spisovatelky M. Stony, posledním

jeho kaplanským místem jsou Velké Losiny, r. 1931 se stává farářem ve Velké Moravě pod Sněžníkem, nyní působí ve svém rodišti pod Buchlovem.

Grafik Arnošt Hrabal je stejně jako K. Němec, V. Kašpar, J. Uprka, abychom jmenovali aspoň nejvýraznější, umělec svérázný, jehož práce mají pečeť nenapodobitelnosti a výjimečné výrazové originality. Tvoří všemi způsoby malířské techniky, avšak oblíbí si dřevoryt, v němž mimo témata náboženská dochází k plastickému výrazu motivů lesních a vánočních.

Před uznáním ve vlasti objevuje jej cizina. Ve Vídni uspořádá soubornou výstavu, jeho listy otiskují Graphische Künste, z berlínských se o jeho umění zajímají Deutsche Monatshefte, Eckart a Tag, Reclams Universum v Lipsku, konečně i moravský časopis Deutschmährische Heimat. Archa často vkládá jeho listy do jednotlivých sešitů. Je žádán o spolupráci k edici Jar. Durycha, Fr. Strážovského, P. Bezruče, J. Nerudy, J. Kinziga, F. Kavky a j.

Roku 1926 vychází soubor Hrabalových dřevorytů (22 listů) s českou předmluvou Jar. Durycha, německé vydání s úvodním slovem M. Stony. - Vytváří desítky exlibris, z nichž každý list je malým arcidílem. Z ploten dřevorytů jmenujeme aspoň: Bílá hora, Samota, Revoluce, Stará láska, Pohřeb v lese, Kašpárek, Ave Maria, Don Quijote, Tanec, Sny, Kázání na hoře (vychází v Lipsku a ve Vídni) atd.

Snad největšího a nejoprávněnějšího uznání se mu dostalo od francouzského kritika W. Rittera ve studii: Ten, který posvětil moravský les, Arnošt Hrabal, kněz a rytec (1928, čes. 1938).

Členem DLU je od r. 1938.

V. H. HRADECKÝ - *Msgr. Vladimír Hornof.*

C. HRÁDEK - *Antonín Hrůza.*

ThDr NORBERT FRANTIŠEK HRACHOVSKÝ O. PRAEM. - *Fr. Uelehradský, Fr. Harach, Fr. Nový.*

Narodil se 11. září 1879 v Kněždubu u Strážnice. Navštěvoval nejprve obecnou školu maďarskou ve Strážích, pak t. zv. císařskou v Šaštíně, kde se učilo slovensky. Ve svém dvanáctém roce věku odešel studovat na české vyšší gymnasium v Uh. Hradišti, po maturitě 1900 vstoupil do olomouckého bohosloví, do čtvrtého ročníku přestoupil do Prahy a tam byl 29. června 1904 posvěcen na kněze. V roce 1907 byl v Praze promován na doktora teologie, filosofickou fakultu absolvoval ve Vídni a vykonal zkoušky na profesora náboženství pro střední školy. Působil nejprve jako kaplan a později ve funkci faráře v Schöhfichtu u Kynžvartu, byl povolán do Prahy za prefekta Koleje Arnošta z Pardubic a zároveň se stal kaplanem u sv. Havla v Praze I. Pak odešel na Podřipsko do Račiněvsi u Roudnice, stal se administrátorem ve Veltrusích, prozatímním katechetou na měšťanské škole v Českém Brodě, čtyři léta pobyl jako katecheta v Kolíně. R. 1913 přichází do Olomouce jako sekretář Cyrilometoděj. tiskového spolku a Ligy kněží. V r. 1915 působil jako armádní kurát v Opavě, v Těšíně, v Babíně u Dněstru a v Krakově. Vrací se zpět do Olomouce a po převratě se stává sekretářem Matice cyrilometodějské a sdružených spolků v Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje. Krátce pastoreje v Jaroměřicích. - Dne 16. května 1927 vstoupil do premonstrátského řádu v Nové Říši na Moravě, kde žije jako novicmistr a řeholní kanovník.

Povaha jeho činnosti je určena zájmy, jimž se věnoval ve studiu bohovědném a filosofickém. To bylo průpravou k práci pastorační, vědecké i v otázkách veřejné-

A. Hrabal: POZDRAV OD BUCHLOVA

ho života. Přísný hlasatel mravnosti a lásky k bližnímu, věrný vlastenec, zvláště v době válečné, neohrožený bojovník perem i slovem proti nové církvi a v boji o školu v rušných dobách popřevratových, vrcholících rokem 1920, neúnavný pracovník pro katolickou věc (za 13 let pobytu na Hané byl hlavním řečníkem na 1000 schůzích, proslovil 500 kázání příležitostných a 500 misijních při triduích) dožil se však nevděku, z něhož se stala klášterní samota vysvobozením. - »Ty těžké kříže života byly mu pobídkou, aby se sjednotil s tím, který ještě větší kříž nesl a na něm umřel« (viz: Náboženský přelom na Hané, str. 63).

Jako vědecký pracovník obíral se tématy historickými a především filosofickými, specializuje se na křesťanskou filosofii a kritiku české filosofie. Názvy některých studií ukázkou šíře jeho zájmů: Vznik moderní mystiky, Ze studia o vůli (Museum 1903), Papežové míru (Museum 1904), Geniové lidstva, Mystickým duším, Panis electorum (Nový život 1904), Knížata vůle (Nový život 1905), atd.

Spisy: Pramenná heuristika v křesťanské filosofii (1916), Soupis rukopisů, knih a článků časopiseckých, revuálních z dogmatiky (1918), Soupis rukopisů, knih a prací v časopisech z morálky (1918), Příležitostné promluvy (1919), Soupis rukopisů, knih a článků časopiseckých křesťanské filosofie (1919), Filosoficko-náboženské promluvy (1920), Promluvy (1920), Promluvy před šikem (1921), Noëtický problem v křesťanské filosofii zvláště u sv. Tomáše Akvinského (1923), Blíže k Bohu (1927), Náboženský přelom na Hané (1927).

Překlady: Alfons Rodrigues S. J.: Škola a praktické cvičení v ctnostech a křesťanské dokonalosti neboli

Křesťanská askese (I. 1928, II. 1929, III. 1936).

Příspěvky: Museum, Nový život, Našinec, Vychovatel-ské listy, Filosofická revue, Náš domov, Archa, Nový obzor, Časopis katolického duchovenstva, Apoštolát, Věstník MCM, atd.

Redakce: Nový věk, XX. věk, Meditace (s V. Bitnarem, dr. Kratochvilem a E. Pacovským, 1908-1912), Archa (s K. Dostálem-Lutinovem, Fr. Střížovským a Lad. Zamykalem, 1918-1922), Apoštolát (1921-1922), Věstník MCM (I. 1913-4, II. 1914-5, III. 1919, IV. 1920). Knihov-na CM Tiskového spolku na Velehradě, Kalendář MCM. Členem DLU od r. 1916, r. 1916 pokladníkem, 1919-21 jednatelem, 1922-28 členem výboru.

JUDr JINDŘICH HRBÁČEK

Pochází z Přerova, kde se 27. května 1890 narodil, kde studoval na gymnasiu, aby v Příboře pokračoval ve studiu odborném pro dráhu učitelskou. Působil ve Frýdlantě až do války, která jej zanesla na ruskou frontu, agonii Rakousko-Uherska prožívá v Opavě, po převratě zůstává v armádě v Mor. Ostravě až do jara 1919, kdy odchází do civilu, krátce působí v Místku a definitivně je ustanoven odb. učitelem ve svém rodišti; od r. 1938 působí jako rektorátní komisař báňské akademie v Příbrami.

Mimo své občanské povolání organisoval osvětové hnutí v katolických spolcích, pracoval na poli hudební kultury, hlavně v Přerově, činně se zúčastnil obrodného hnutí katolického učitelstva, zakládal a vydával časopisy v duchu těch myšlenek, za něž bojoval i ve směru politickém. Snad z nutnosti života v organisacích zajímal se více o práva, jejichž studium mu vyneslo akademický titul.

Skladatelská činnost: Fantasie über slowakische Volks-

lieder (Lipsko 1921), Marusja i Duňa (rkp. 1921), Vzlet výše (1924), Hold církvi (1927). - V rukopise: Kašpárek, Honza a spol., Huneři, Klub mláďenců atd.

Redakce: Věstník katolického učitelstva (od r. 1924), Občan a škola, Otázky dneška (s dr. J. Drábkem, 1932-33), Rádce učitelstva.

Sestavil putovní výstavu katolického tisku, založil edici Vesmír.

Členem DLU je od r. 1929, 1928-37 revisorem.

A. V. HRON - *Stanislav Urbík*.

Th Dr JOSEF HRONEK

Narodil se 13. srpna 1890 v Mladé Boleslavi, gymnasium vystudoval v rodišti, po maturitě (1909) teolog. fakultu Karlovy university v Praze (1909-13), po vysvěcení a působení v duchovní správě jmenován adjunktem theol. fakulty (1921-25), v l. 1918-22 studoval filosofickou fakultu v Praze, v l. 1921-22 pověřen min. školství a nár. osvěty pomocnými pracemi při zařizování semináře pro křesť. archeologii a dějiny umění, od 1. září 1926 jmenován definitivním profesorem Amerlingova mužského učitelského ústavu v Praze II., v r. 1928 udělena mu docentura pedagogiky a katechetiky na teologické fakultě v Praze, když byl předtím r. 1927 dosáhl doktorátu bohosloví.

Hronek věnoval se zprvu studiu dějin umění a literár. historie, pak pedagogice a katechetice, kdež publikuje řadu prací, v nichž se neuzavírá reformě vyučování náboženského.

Bibliografie: a) obor nábožensko-literární: Katolická literatura česká přítomné doby (1924, 2. vyd.; přel. též do polštiny), Kněz v národním obrození českém (1924, 2. vydání 1925), Papež Pius XI. (1929), Církevní stát (1929), Umřel Velekněz (arcib. dr. Kordač, 1934), Pře-

hled katolické theologie české (1935). - b) obor nábožensko-vzdělávací: Legenda svatých (uprav. podle Vil. Auera O. C., 1930), Pobožnost křížové cesty (1938, 3. vyd.), Vzhůru srdce, duchovní vůdce katol. mládeže (1934, 2. vydání), Otčenáš maličkých (1930), Anežka, modlitební kniha pro paní a dívky (1935) - c) obor pedagogicko-katechetický: Přehled zákonů a nařízení škol. v ČSR. (1926), Bible maličkých (1930), Přehledné dějiny pedagogiky (1929), Sv. Augustin (1930), Hygiena na škole národní (1930), Výbor dějin biblických se zřením ke katechesi (1931), Národní škola a katecheta (nástin vývoje, 1931; poctěno cenou Duchovní akad.), Návrh normál. učeb. osnov (1931), Česká škola národ. v histor. vývoji a dnešní podobě (1932), Základní požadavky ve školském zdravotnictví (1932), Mše sv. (1934, 2. vyd.; současně diagramy mše sv. a církevního roku), Život podle víry (1935, 3. vyd.), Katechismus maličkých (1935, 4. vyd.), Vyučování nábož. na školách národních (1935), Reforma národní školy čs. (1935), Katechetický slovníček (1936), Újezdní školy měšťanské (1936), Praktická cvičení v katechisování (1936, 2. vyd.), Ochranná péče o mládež (1936), Cesta k Bohu, počáteční učebnice náboženství (1937, 3. vydání), Metodika vyučování ve třídě elementární (1937), Církevní dějiny pro střední školy (1937, 2. vyd.), Kresbné náčrty ve vyučování náboženství (1937), Misijní katechismus (1937), Obrazy z církevních dějin (1937), Chléb s nebe (1937), Výbor zákonů školských I. (1933), II. (1934), III. (1937), O současných směrech pedagogických (1938), Náměty branné výchovy ve vyučování náboženství na národních školách (1938). Jádru katolického náboženství (1938). - Přeložil: Dr. V. Zapletal: O některých úkolech katolické exegeze (1910), Dr.

Schlenz: Zákon o vzájemných poměrech náboženských (1933). - Redigoval: Manuale učitelů katolického náboženství, Sborník historického kroužku, Sursum, Vlast, Věstník Svazu kat. vyuč. a vzděl. úst. v ČSR. Kalendář kat. duch. a Vychovatele. - Přispěl do Čes. slovn. boh., Dopln. O. Sl. N., Masar. Sl. N., Nov. vel. il. slovn., Alba repres. ČSR. a Ped. encyklopedie, z časopisů do Týnu, Čas. kat. duch., Vychovatele, Lid. listů a j. Zasedá ve výboru Křesťanské akademie a Duchovní akademie. Členem DLU od r. 1928.

† Ph Dr JAROSLAV HRUBAN

Narozen 27. dubna 1886 ve Val. Kloboukách, studoval reálku v Uh. Brodě (1903), po doplňovací maturitě z latiny na gymnasiu v Uh. Hradišti (1904) vstoupil do bohosloví v Olomouci, ale po roce přestoupil na filos. fakultu Karlovy university v Praze, kde si vyvolil moderní filologii (frančtinu a němčinu) a estetiku; doplniv své vzdělání studiem ve Vídni a cestami po Francii, Itálii a Německu, stal se r. 1910 suplentem na reálce v Kutné Hoře, (téhož roku promován na doktora filosofie), 1910-11 na reálce v Telči a od září 1911 na reálce (nyní rg.) v Uh. Brodě, kde se stal profesorem a kde působil jako milovaný učitel - vyjma r. 1915-18, kdy nastoupil vojenskou službu na ruské frontě - až do své náhlé smrti 9. července 1934.

Hrubanův duch byl neobyčejně nadaný a pilný. Již od svých universitních studií účastnil se horlivě obrodného hnutí katolického (1906 spoluzakládal ČLA.) a byl nadšeným spolupracovníkem literární družiny Bitnarovy v Novém věku a Meditacích, odtud počíná jeho rozsáhlá činnost básnická a vědecká; tvořil v lyrice, epice, dramatu, drobné próze, románu, kde jeví smysl pro záhadné a úpadkové zjevy moder. duše a pro my-

stické živly středověké kultury, zahloubil se do malířství a hudby, ale trojí cesta do Ravenny a láska k Dantovi dala hlavní směr jeho tvorby studiím estetickým, v nichž vyšel od Hostinského, ale brzy se osamostatnil a pilným studiem v cizích moderních literaturách vytvořil u nás křesťansky orientovanou estetiku novo-idealistickou, budovanou na díle sv. Augustina.

Hrubanova tvorba básnická zůstala dílem rozptýlena po časopisech, dílem v rukopise, tak sbírka osobní lyriky *Addolorata* (část v *Meditacích a Arše*), epos *Ivan* (z r. 1909), veršovaná tragedie o 6 scénách *Maximilla* (z r. 1909), epos *Fra Angelico da Fiesole* (z r. 1910, část v *Arše* 1921) a oratorium *Dante* (*Archa* 1927); své estetické záliby vyjádřil umělecky v románové trilogii *Pout do Ravenny* (1921), *Duše mosaik* (1927) a *Felix Ravenna* (dosud v rukopise), v kterýchžto »zápisech o vzestupu duše«, komponovaných s neobyčejnou polyfonií a synesthesií, spojil šťastně vroucí lásku k umění křesť. středověku s živly autobiografickými a vykreslil cestu moderní duše, která se v prostředí ravennských mosaik, fresek a hrobu Dantova oproštuje od erotického poblouzení k hluboké víře v Boha. Sběrka drobných próz *Otec* zůstala v rukopise. V oboru estetiky publikoval již za let suplentských *K teorii hodnot estetických* (výr. zpr. reálky v Telči 1910-11), pak následovaly *Úvod do estetiky* (1915), *Estetika sv. Augustina* (1920) a *Základy estetické hodnoty* (1930), což vše - spolu s nesčetnými studiiemi a recensemi po časopisech - bylo přípravou k soubornému dílu o estetice, k jehož napsání se již nedostal. - Těsně k studiím estetickým přimykají se jeho studie dantovské, z nichž vyšla knižně monografie *Dantův Pozemský ráj* (1924), vyšetřující estetickou a metafysickou stránku velebá-

sně. - Z pedagogické činnosti vyrostla stranou brožura Pohlavní rádce (1921). - Jinak jest spousta jeho studií a prací roztroušena v Novém životě, Nov. věku, Meditacích, Obrození, Čes. myslí, Díle, Arše, Evě, Vychov. listech, Filosof. revui, Věstníku spol. sv. C. a M., sborníku Dante a Češi a j.

Hruban byl členem Deutsche philosophische Gesellschaft v Jeně, Société internat. d' histoire de la science, psal do zahraničních revuí, přednášel na mezinárodních filosofických sjezdech v Neapoli, Berlíně, Paříži, na tomistickém sjezdu v Praze atd. Jest známkou našich poměrů, že se člověk takových kvalit marně habilitoval pro stolicí estetiky na Masarykově universitě a nebyl ani povolán na universitu v Bratislavě. Členem DLU od r. 1921 do 1934.

JUDr MOŘIC HRUBAN

Narodil se 30. listopadu 1862 v Brodce u Prostějova. Studoval na slovanském gymnasiu v Olomouci, právnická studia konal ve Vídni a usadil se v Olomouci, kde brzy činně zasáhl do života politického, stotožňuje se s názory Národní strany (Staročechů). Roku 1896 se stává spoluzakladatelem katolické strany národní a stojí na předsednickém místě od založení až do 1918. Od roku 1901 až do roku 1918 hájí zájmy svých stoupenců ve vídeňském sněmu jako říšský poslanec, od roku 1912 je moravským zemským poslancem, jsa v pohnutých dobách Světové války stoupencem oportunistu. 1918 se stává členem Národního výboru a revolučního Národního shromáždění, 1918-20 je prvním katolickým ministrem ČSR, poslanecký mandát za českou lidovou stranu má v letech 1920-1925, hned nato stojí jeho jméno na kandidátce do senátu NS, 1926 je zvolen předsedou senátu, nyní působí ve funk-

ci místopředsedy.

Z četných vyznamenání a uznání jeho zásluh jmenujeme aspoň některé, zvláště významné. Roku 1906 jmenoval jej papež Pius X. rytířem řádu sv. Řehoře, je komandérem řádu sv. Hrobu, rytířem řádu sv. Silvestra atd.

JUDr Mořic Hruban budoval uvědomělou katolickou Moravu, bojoval o úspěch katolické myšlenky ve všech odvětvích veřejného života, zvláště na poli politickém a stále usiluje o její vítězství jako věrný syn Církve a své vlasti, jako zástupce a jeden z vůdců svého lidu. - Vedle svého občanského zaměstnání a zájmů politických měl vždy a chová stále porozumění pro požadavky kulturní. Sám píše do Našeho domova (1893-1896) několik studií a životopisných profilů (Manes, Rieger), zajímá se o hudbu, o umění výtvarné, písemnictví, je členem mnoha kulturních institucí, zvláště pak uměleckých a štědrým jejich podporovatelem - V r. 1923 vypsala DLU »Hrubanovu cenu«, kterou dotoval JUDr Mořic Hruban, na původní dramatické dílo o sv. Václavu nebo z jeho doby. Ze soutěže vyšel vítězně Jaroslav Durych.

Z veřejných projevů a úvah politických, otiskovaných hojně v předních katolických časopisech, vyšly tyto *separáty*: O zemské a říšské politice (spolupráce s profesorem Šrámkem, 1914), O politice čsl. strany lidové v letech 1921-23 (referát předsedy poslanecké sněmovny dr. M. H. na sjezdu čsl. strany lidové v Brně 1. července 1923), Šedesát let českého gymnasia v Olomouci (kus národní a kulturní historie Moravy, 1927), K dějinám 28. října (1928, k otisku z Našince připojen obranný doslov).

Čestným členem DLU od r. 1938.

† P. FRANTIŠEK HRUBÝ - *F. H. Bukovec, F. H. Doubrava, F. Horský, F. A. Skalický.*

Narozen 18. prosince 1876 v Polici na sev. Mor. Studoval gymnasium v Olomouci, kde redigoval list Varyto, kolportoval Nový Život a j., po maturitě (1896) vstoupil do bohosloví tamtéž a navázal tam přátelství se Světlíkem, Ježem, Vraštilem, Derkou, Konaříkem, později též s Lutínem, Bouškou, Skalíkem a j. Ve své Črtce o Dantovi (otištěné v Museu 1891) po prvé vyslovil cíl katolické poesie: připravit půdu českému Dantovi. V cyklu přednášek o Dantovi r. 1900 přednášel na téma: Dante a školy světce Františka. Po vysvěcení (1900) kaplanoval v Hustopečích n. B. a od roku 1907 v Jaktarži ve Sl., kteréžto působiště stalo se mu životním osudem. Tehdy byly ještě doby, kdy slezští vlastenci musili o každou českou dušičku vpravdě bojovat, a do této práce národní - a za pozdějšího náporu liberalismu a socialismu též nábožensky-uvědomovací - se vrhl celou vervou mladý jaktařský »paterek«; jeho kaplanka stala se ohniskem snah a plánů hnutí křesť. sociálního, Orla, Omladiny, katolického tisku (od roku 1908 redigoval slezskou přílohu Ostravského kraje a od r. 1910 po 15 let samostatný list Naše Slezsko), odtud vedl po dvě desetiletí křesťanskou politiku českou ve Slezsku, v níž vytrval i za války, takže hned po převratě jest ho viděti na českém táboře na památné Ostré Hůrce, jest zvolen do slezské správní komise, stává se farářem, ale horečná činnost spolková a redakční vyčerpává jeho síly, takže 17. srpna 1927 umírá v Jaktarži, oplakáván celým českým Slezskem.

Literární dílo Hrubého obsahuje převážně poesii lyrickou a epickou, částečně prózu a drama. Byl Hrubý rozený lyrik, nejšťastnější v prostých elegiích a medita-

cích (ne tak už v eposu) náboženského a mystického rázu, kterému k hloubce myšlenek a visí chyběl jen nedostatek formální péče, neboť poeta, až příliš zaprázdňený věcmi tohoto světa, neměl čas na propracování a uhlazení, nehledě k tomu, že v důsledku své veřejné činnosti upadal zhusta do tendenčnosti. Nebýti toho, mohl dospěti mnohem výše, jak ukazuje na př. cyklus Rytíř Smrt z Vojnovic.

Bibliografie: Bosenské sonety (1898), příležitostné básně humoristické; Pán přichází (1911), hluboká kniha žalmů a hymnů, z nejcennějších jeho prací, kde duše zdeptaná a zklamaná smutkem současnosti ukazuje možnosti i nutnost obrody lidstva v křesťanství; rozsáhlou žeň, roztroušenou v časopisech, shrnul těsně před smrtí do knihy Sklizeň mých niv (1927), obsahující cykly: První klasy (1893-96), svěží elegie; Dávné zvěsti (1894-1900), soubor legend a meditací, z nichž vane jakási předtucha smrti, Modlitby a meditace (z r. 1896-1913); mysterium Gethsemani (1913); prosté a radostné Pomněnky svatohostýnské (1905-06), Pán přichází (1899-1909), Slezské písničky (1911-12) a posléze úchvatnou visí hrůz světové války Rytíř Smrt z Vojnovic (1918-23). - Vedle poesie vydal též román Temné stíny (1906) a několik divadelních her, jež nesledují vyšších cílů: Zrušená přísaha (1904), Tři mikulášské hry (1906), pět sešitů Žertovných výstupů (1906-7), svěží aktovky Lékařka (1907) a Hlad a láska (1907) a sentimentální drama Rostislav (1921), jež mělo býti počátkem čtyř dramat cyrilometodějských, z nichž Svato-pluk, Metoděj a Zkáza zůstaly v náčrtcích. - Redigoval časopis pro mládež Jarem, tvořil mnoho lyriky politické (doprovodem k ní je kulturní historie Kniha se sedmi pečetěmi 1927), přispíval do Nov. Života, Našeho

domova, Meditací, Evy, Musea, Obzoru rodinného a j. - Členem DLU od jejího založení 29. října 1913 do roku 1927; sám předtím (v Našinci 2. března 1913) důrazně volal po zřízení spolku katolických spisovatelů, po zakládající schůzi pracoval horlivě na stanovách atd., v l. 1914-17 byl členem výboru.

† P. JOSEF HRUBÝ

Narodil se 12. března 1870 v Polici u Zábřeha. Na kněze byl vysvěcen r. 1892 a působil na Vsetíně, v Nákle u Olomouce, v Herčivaldě, v Jívové a ve Štěpánově u Olomouce, kde 22. dubna 1932 zemřel.

Životní dílo Josefa Hrubého je příkladným vzorem katolického kněze: pro lásku a k větší slávě boží hlásat a prakticky provádět lásku k bližnímu. Jeho literární odkaz se omezuje na homiletická pojednání, uveřejněná v časopisech.

Přispíval: Eucharistie, Kazatelna, Sv. Vojtěch a j.

Členem DLU od r. 1914 do r. 1932.

† Ph Dr h. c. JAN FRANTIŠEK HRUŠKA

Narodil se dne 6. června 1865 na Peci pod Čerchovem z chodské rodiny a prostředí, studoval gymnasium v Domažlicích (nějaký čas bydlil s mladým J. Š. Baarem), kde měl naň vliv profesor češtiny H. V. Tůma, po maturitě (1886) studoval rok soukromě bohosloví (nepřijat do semináře pro nával), ale v r. 1888 vstoupil na filosofickou fakultu Karlovy university, kde si vyvolil slovanskou a klasickou filologii. V slovanském semináři začal r. 1889 pracovati na seminární práci Chodové, jich mravy a řeč, která dosáhla uznání a ocenění samého univ. profesora Gebauera, ač vlastním vzorem folkloristickým byl Hruškovi Fr. Bartoš; v pozdějších vědeckých pracích však dovedl Hruška spojití podněty bartošovské s Gebauerovým vyškolením. V zábavné

příloze Nár. listů otiskl r. 1889 povídkovou prvotinu Douba dřevař, která nese všechny znaky jeho pozdějšího rozsáhlého díla, jinak přispíval rozpravami a obrázky ze života chodského lidu do Listů filologických, Čes. lidu, Čes. květů, Zlaté Prahy a Světozoru, na př. O hláskosloví chodském (1891), Národní písně na Chodsku, Děti na Chodsku (1895) a j. - Jako suplent působil v Pardubicích, Jindřichově Hradci a od r. 1902 v Plzni, kde přijal i definitivu a trávil odpočinek, aby se mohl tím více věnovati studiu a poznání rodného kraje, jež si upřímně zamiloval. Usilovnou prací, v níž se nedal rušiti ani bolestnou chorobou (v posledních letech života nemohl psáti; veškeré písemnosti obstarávala mu jeho věrná choť), dosáhl jedinečných vědomostí o Chodsku a jeho lidu, takže bylo jen aktem spravedlnosti, že byl již v mládí zvolen r. 1896 jednatelem archeologické komise pro Chodsko při České akademii v Praze a k sedmdesátinám r. 1935 promován na čest. doktora Karlovy university, jmenován členem Král. čes. spol. nauk, čestným členem Jednoty českých filologů, čestným občanem Domažlic a j. Okolnost, že dovedl tak trpělivě překonávati chorobu a nedal se jí rušiti v intenzivní činnosti, dlužno hledati v hluboké víře, již si Hruška po předcích zachoval a k níž hleděl přivésti jiné; i na tomto poli dostalo se mu vyznamenání jmenováním rytířem řádu sv. Řehoře (1926). Jeho Chodováci poctili jej v červenci r. 1937 odhalením pamětní desky (od sochaře Langenbergera) na jeho rodném domku, ale z této pocty se již dlouho netěšil. - 17. října r. 1937 ukončil svůj strastiplný, ale plodný život; Chodové si přijeli pro svého patriarchu a pochovali ho v Trhanově »na Kozinovské«, kde jeho hrob byl opatřen případným nápisem: *Arcichod, nej-*

západnější Slovan, dělník Boží.

»Vzlet k Bohu a věrnost domovu«, těmito slovy Arne Nováka jest vystižena bohatá činnost Hruškova. Zprvu dobrý filolog a národopisec, pak básník a myslitel, ztělesňoval v sobě dobré vlastnosti Chodů, stavěl vědomě v literárním díle na oči životní mravy a ideje starodávných Chodů, všímal si selské moudrosti, vtipu, gnomiky, věrně zachytil způsob života a dialekt atd. I díla své fantasie stavěl do služeb svého mravně-výchovného ideálu.

Z podnětů universitního studia pochází rozsáhlá folkloristická práce *Statek i chalupa na Chodsku* (Čes. lid r. 1894-1896; použito pro stavbu statku na Národopisné výst. v Praze 1895), *Mezi chodskými dřevorubci* (Světobor 1897, Zlatá Praha 1902), zvláště však *Dialektický slovník chodský* (1907), poklad všech charakteristických zvláštností chodského nářečí, kde zachoval mnohá starobylá slova a věty, takže je to vlastně dílo beletristické; v stáří chtěl se k němu znovu vrátit; měl připraveno 3.000 lístků s dodatky. K chodskému folkloru a národopisu se vracel Hruška stále, tak v r. 1921 dílem *Z pozadí chodského národopisu* a řadou statí v *Chodské čítance* (1927), již uspořádal spolu s J. Š. Baarem a Fr. Teplým.

Život na Chodsku zobrazil Hruška věrně v řadě beletristických prací, kde se snažil o přesné psychologické portréty rázovitých postav, při čemž dbal o slovesnou krajinomalbu, kulturní detaily folkloristické a pravý dialekt. Sem patří knižní prvotina *Na zboží chodském* (1895 pod pseud. *A. B. Hanin*), dále *V záblescích staré chodské slávy* (1904), *Děreček včelařem* (1913), *Náš pod Čerchovem I.* (1921), *II.* (1925), *III.* (1929), *IV.* (1931), *Cyril, životopis sirotka* (1923), *Z pamětí*

děrečka včalaře I.-II. (1926), Domácí chléb (1933) a U mámy, mamičky (vyšlo posmrtně 1937).

Tam, kde Hruškovi pro přemíru poznané lidové moudrosti nestačil námět povídkový, vytvářel s obdivuhodným mistrovstvím drobný literární útvar bajky, v kterémžto ostře pointovaném genu dosáhl nejvyšší dokonalosti, jak ukazují díla: Chodské bajky (1902), Nové chodské bajky (1905), Třetí kniha chodských bajek (1914), Jiskry z popela (1917, 1922), Za svobodou (1921) a Bajky o včelách (1923). V r. 1929 pořízen Výbor z chodských bajek s ilustracemi K. Svolinského. Jako zralý umělec odvážil se Hruška v oblast pohádek a našel si i tu svůj osobitý výraz, neboť pohádky nesbíral, nýbrž sám tvořil, neboť v mládí horlivě pohádky poslouchával, což mu umožnilo vniknouti do podstaty tohoto slovesného druhu. Svou žeň shrnul do sbírky: Na hyjtě I. (1917), II. (1920), III. (1923), IV. (1926), V. (1936), samostatně vyšly: Vo lytíři z Čech (1920), Princ Jáchcivíc (1920), Vo třech princeznách (1921), Královna přadlena (1924) a Přemyslův pluh (1924). A posléze z hloubi věřícího srdce Hruškova vytryskla kniha vroucích náboženských meditací Chléb náš vezdejší (1904, další vydání vyšla pod názvem Hořící keř 1916, 1921, 1934), jejíž čistý výnos věnoval na postavení kaple ve svém rodišti. Jest příznačné, že na nočním stolku Ot. Březiny byla nalezena tato knížka spolu s Písmem svatým, Kempenským a Vyznáním sv. Augustina. Hořící keř doplňují knihy osobitých úvah Patero meditací (1915) a Proč jsem neodpadl a neodpadnu (1929). Budiž tu připomenuto, že za války navštívil J. Š. Baara v Ořechu, požádal ho, aby sloužil mši sv. za český národ, a sám, ač churav, při ní ministroval.

Dále Hruška redigoval čtení pro mládež Ranná setba, kde v r. 1925 otiskl vzpomínky Fr. Pravdy, v rukopise zůstalo dílo: Záření ze záhrobí (27 zkazek o věrných dušičkách).

Členem DLU od r. 1924 do r. 1937; čestným členem od r. 1925.

ANTONÍN HRŮZA; *Ant. Plát, C. Hrádek, Salva.*

Narodil se 28. dubna 1869 v Telči na Moravě. R. 1879 začal středoškolská studia na reálce v rodišti, r. 1888 přestoupil na průmyslovou školu do Brna, r. 1890 byl odveden na vlastní žádost k rakouskému válečnému námořnictvu v Pulji, od r. 1894 prošel několika přechodnými zaměstnáními a od r. 1896 působil u poštovní služby v Praze, kde nyní žije na odpočinku.

Své úsilí soustředil především na práci v organizaci stavovské, v pražském prostředí pak se věnuje hnutí politickému a kulturnímu. - Literárně zpracovává náměty sociální v dramaticky účinné fabulaci, kterou zvláště se zdarem uplatňuje v příbězích ze života námořnického.

Bibliografie: Ze svahů příkrých (1908), Bludné touhy (1919), Krystaři (1926), Plátěná vrchnost (1930), Edittiny štěpy (1932), O naší pouti (1932), Dvojník štěstí (1933), V osidlech pokušení (1934), O místo (1934), Úžina (1935), U faraona (1935), V bludišti nástrah (1936), Vypleněný vrak (1937), Za velkým cílem (1938).

Přispíval: Českosl. poštovní úředník, Zeitschrift für Schwachstromtechnik (Mnichov), Hlídka, Nový věk, Nový život, Našinec, Eva, Vychovatelské listy, Jitřenka, Náš domov, Vlast, Lidové listy, Nový obzor, Lada, České granáty, Srdce, Vesna, Severní Morava, Meditace, Pražský večerník, Katolická žena, Česká žena (St. Louis), Katolické kalendáře.

Členem DLU od r. 1914; 1919-25 revisorem.

JOSEF HŘÍVA - *Josef Hofer*.

JAN HURDÁLEK - *Ing. Vilém Bitnar*.

ADAM CHLUMECKÝ - *† P. František Kužela*.

JAN CHORINUS - *Ing. Vilém Bitnar*.

FR. CHRÁM - *P. František Chramosta*.

P. FRANTIŠEK CHRAMOSTA - *Fr. Chrám, Z. Horský*.

Narodil se 9. července 1868 ve Zhoři u Pacova v Č., studoval gymnasium v Jindřichově Hradci, kde psal verše do litograf. listu studentského, po maturitě (1887) vstoupil do bohosloví v Brně, po vysvěcení (1891) působil v Boskovicích jako kaplan, od roku 1893 jako katecheta měšť. škol, od r. 1901 jako prof. gymnasia až do r. 1923, kdy pro přepracovanost a nervovou chorobu (z popřevratových poměrů na školách) odešel předčasně do výslužby a žije ve svém rodišti. Za působení v B-ích pracoval v katolickém hnutí (založil Katolický dům), v Charitě a ve Spolku pro podporu chudých studujících, který založil, po 20 let byl v něm jednatelem a při němž zřídil fond ve výši 20.000 Kč. Chramostova poesie, otiskovaná zprvu v Obzoru a Našem domově, pak v Nov. Životě, Evě, Dnu, Selce a j. jest tichá, skromná, bez velkých obzorů a tuch, bez žhavých visí a snů, ale přece procítěná a poctivě podávaná, prostá, jednoduchá a průzračná, prodchnutá láskou k Bohu a k přírodě; na škodu jest někdy didaktická tendence.

Bibliografie: Tři stromy (veršovaná vánoční hra s hudbou Fr. Musila), Duchovní písně (1911, 2. vyd. 1914), Jsem jenom písničkář (1913), Na různých strunách (1914), v rukopise zůstaly dvě sbírky: V pozdních hodinách a Přání pro děti. - Přispíval do Kazatele, Vychovatele, Katolických listů, Vychovatel. listů, Věst-

níku katol. duchovenstva diecése brněnské, jistý čas redigoval Hlasy z Boskovicka jako přílohu Selských hlasů a j.

Členem DLU od jejího založení r. 1913.

JAN MARIA CHRISTEN - *P. Sig. L. Bouška O. S. B.*

ALBUIN CHRONOS - *† P. František Kužela*

JOSEF CHUDÁČEK.

Narodil se 19. března 1888 v Oujezdě u Plzně. Věnoval se dráze učitelské a pěstování literatury pro děti. Ujal se řízení mlýna, nyní žije v Plzni.

Jako pedagog psal literaturu pro mládež, pracoval organizačně v českém hnutí katolickém, s čímž souvisela také jeho činnost publicistická nejen rázu pedagogického, nýbrž i sociálního.

Bibliografie: Bajky (1912), O Prokopu Kováři a jiné povídky (1914), Koroptvičky (1921), Kristus Pán a sv. Petr (1925).

Redakce: Dětský svět, Šťastná rodina.

Přispíval: Český západ, Květy lásky, Rodina a škola, Dětský svět, Šťastná rodina a j.

Členem DLU od r. 1922.

T. JANÍČEK - *J. E. Trávníček.*

JOS. JASANOVIČ - *† P. Josef Uévoda.*

BOHUMIL JASNOV - *P. Emanuel Masák.*

PAVEL JAVOR - *Adolf Gajdoš.*

OT. JAVOŘIN - *P. Jindřich Koželuha.*

J. JELÍNEK - *Bedřich Konařík.*

KAREL JEZBERA - *Ing. Vilém Bitnar.*

K. M. JINDŘICH - *P. Jindřich Koželuha.*

ThDr JOSEF KACHNÍK

Narodil se 13. května 1859 v Nivnici. Od r. 1871 studoval na českém gymnasiu v Třebíči, do kvinty chodil do německého gymnasia ve Znojmě, další třídy na-

vštěvoval na německém gymnasiu v Uh. Hradišti, kde 1879 maturoval. Vstoupil na teologii v Olomouci a ordinován byl r. 1883. Po vysvěcení působil jeden rok v Dubě u Olomouce, roku následujícího se stává vikářem při olomoucké katedrále. 1889 jmenován konservátorem pro archivní sekci Ústřední památkové komise ve Vídni. Byl vicesuperiorem arcib. semináře, současně suploval náboženství na českém gymnasiu a připravoval se k habilitaci a profesuře na teologické fakultě (disertace: *De natura entis* 1891). V roce 1891-1892 suploval na fakultě katechetiku a metodiku, 1892-94 základní bohovědu a církevní právo, 1894 se stává jednatelem archeologické komise České akademie a je jmenován mimořádným profesorem křesťanské filosofie a základní bohovědy, - r. 1896 je ustanoven ředitelem Arcibiskupského ústavu ku vzdělání učitelů při klášteře sester Voršilek v Olomouci, který byl 1918 zrušen, - 1901 je jmenován řádným profesorem olomoucké fakulty (děkanem 1902, 1905, 1909, 1915). Z jeho podnětu je utvořena 1912 Arcibiskupská památková a umělecká rada pro arcidiecési olomouckou. Roku 1920 přichází na teologickou fakultu pražskou, r. 1922 jmenován řádným profesorem mravovědy na Karlově universitě (děkanem 1923), 22. května 1923 jmenován nesídelním kanovníkem olomouckým. 1. července 1927 odchází jako universitní profesor do výslužby, vrací se do Olomouce, je ustanoven sídelním kanovníkem a 1930 jmenován kapitulním děkanem. Mimo působnost pedagogickou na středních školách a teologických učilištích v Olomouci a v Praze byla životním úkolem ThDr Josefa Kachníka činnost osvětová a úsilí o vlastenecké obrození zvláště v poměrech předpřevratových. Láska k rodišti vedla jeho snahy

o důkaz, že Nivnice je rodištěm J. A. Komenského, a o vybudování Vychovatelské knihovny J. A. Komenského v Nivnici (1928-33). V souvislosti s pobytem na kapitulním děkanství v Olomouci je zřízení dvorany Přemyslovců 1934 a stále její obohacování novými dokumenty k významnému dějinnému úseku naší vlasti. Vlastní literární úsilí počíná psaním básní již v letech studentských, teologická témata, náměty z vědeckých odborů bohovědných pak jsou mimo nevšední zájem o církevní umění a písemnictví ústředním zájmem jeho publicistické činnosti.

Soupis děl knižních: Církevní památky umělecké v Olomouci (I. 1890, II. 1895), Zmrtvýchvstání ve světle rozumu a víry (1891), Historia philosophiae (1896), Dějiny filosofie (1904), Práce (1906), Rolník-živitel (1908), Ethica socialis seu Sociologia (1909), Ethica catholica generalis (1910), Ethica catholica specialis (1910), Časové otázky pedagogické (1912), Naši řemeslníci, jejich život a sociální poměry (1912), Lidské vášně a jejich výchova (1916), Výtvarné umění chrámové a hřbitovní (1923), Mravní charakter (1930), Olomoucký metropolitní chrám sv. Václava (německý překlad dr. Josef Schinzel, 1931), Osm set let dómské kapituly olomoucké (1931), Mravnost a krasouma (1932), J. A. Komenský a jeho památník v Nivnici (1933), Pravé jméno a rodiště J. A. Komenského (1935), Jest přípisek na okraji bratrských privilegií lešenských, týkající se pohřbení rodičů a sester J. A. Komenského na bratrském hřbitově uhersko-brodském, od Komenského? (1936), Vlastenecké vzpomínky (1937).

U rukopise: Ctnosti rozumové a mravní.

Příspěvky: Světozor, Museum, Obzor, Hlas, Moravská orlice, Den, Našinec, Lidové listy, Slovácké noviny,

Časopis olomouckého musejního spolku, Mír, Vychovatelské listy, Časopis katolického duchovenstva a j. *Spolupráce* na Podlahově Českém slovníku bohovědném a na Moravském diplomatáři (s Vinc. Brandlem). Čestným členem DLU je od r. 1929.

FR. KALINA - † *P. Karel Dostál.*

JAN KANĚRA - *Ing. Vilém Bitnar.*

JAN KARNÍK - *MUDr. Josef Svítal.*

P. FRANTIŠEK KAŠPAR

Narozen 5. ledna 1879 v Borečnici v okrese píseckém, gymnasium studoval v Písku, teologii v Čes. Budějovicích, kde byl posvěcen na kněze 1902. Působil v Myslivě, v Nicově, od r. 1933 je Stádlec u Tábora jeho stálým bydlištěm.

František Kašpar je básníkem, který oslavuje Boha a rodný kraj výrazem teplým a lahodným. Tvoří pod patrným vlivem O. Březiny, R. M. Rilke i P. Claudela. Přesto však jde vlastní cestou a přináší zcela osobité náměty. Vedle lyriky pěstuje též poesii náboženskou a drobné útvary slovesné charakteru lidovýchovného. Osobním jeho zájmem je včelařství. - V rukopise má úplný překlad římského brevíře (s X. Dvořákem).

Edice: Poutní místo Nicov a Rodička boží nicovská (1912), Kytice myšlenek pro adorátory, kazatele a katechety (s J. Strnadem, 1913), Aronův prut (1915), Granátová jablka (1917), Visící roj (1917), Deník duše toužící po Ježíši Kristu (1918), Šum rajských stromů (1919), Mystické jahody (1920), Zastavené hodiny (1922), Mír neděl (1926), Červánky (1927), Jesličky (s J. Strnadem, 1930), Květ v kamení (1935), Dům zlatý (1936), Světlo nad Táborem (1937), Život začíná dnes (1937).

Časopisy: Lidové listy, Archa, Bibliofil, Vitrinka, Čes-

ký včelař, Včelařské rozhledy a j.

Členem DLU je od r. 1922.

ALOIS KLÁŠTERSKÝ - *† P. Alois od sv. Benedikta
Václav Majer.*

J. KLENEK - *Msgre Th Dr h. c. Václav Kubíček.*

VÍT KMENT

Narodil se 11. června 1894 v Řetové u Lanškrouna. 1910-1911 navštěvoval kurs varhanické školy v Brně, pak se stal varhaníkem v Rakovníku až do poloviny r. 1914, dále byl ředitelem kůru ve Strumieni u Bělska (Polsko) do září 1916, kdy nastupuje vojenskou službu. V roce 1920 se stává mimořádným a později řádným posluchačem konservatoře v Brně, kterou absolvuje 1922 v oboru varhanním a 1923 v oboru instrumentálním (hoboj). Od května 1923 je ředitelem kůru při mariánském kostele ve Frýdku. Státní zkoušku ze sborového zpěvu složil v Brně 1924.

Svou činností v kostele účinně přispívá vzornému provádění církevní hudby. Jako dirigent orchestrálního sdružení propaguje českou tvorbu klasiků i modernistů. Mnoho úsilí věnuje také cílevědomé výchově hudebního dorostu. Je aktivně činný i v mnoha organizacích katolického života veřejného.

Jeho práce skladatelská (sóla, sbory - s doprovodem orchestru, komposice pro varhany, pro dechový orchestr) je tvořena záměrně a slouží svému poslání. Invence často ustupuje technickým požadavkům prostředí, avšak ničeho nesmlouvá z programovosti a osobitého charakteru.

Skladby tiskem vydané: Jubilate Deo (komp. 1929, 1931), Česká mše vánoční (komp. 1932, 1933), Ze Slezska (1932). Spolupráce na hudební části nového kancionálu arcidiecése olomoucké (1938).

Z prací rukopisných veřejně provedených: Te Deum (1915), Missa in honorem Scti Joannis Baptistae (1925), Cantica in festo Corporis Christi (1926), Salve Regina, Slezské tance (1930), Slezské koledy, Slezské tance, Introdukce a Passacaglia (1931), Na stráž!, Preludia a modulace (1934), Requiem in b-mol (1937) atd. Členem DLU od r. 1938.

ANTONÍN KOLEK - *Kleofáš Pistorius*.

Narodil se 8. července 1895 v Bohumilicích, okr. Hus-
topeče u Brna jako syn malíře pokojů - inteligentního
dělníka, po němž zdědil lásku ke studiu a knize, po
matce pak vše krásné, co dalo baroko našemu lidu,
vychodil měšťanskou školu v Kloboukách u Brna, ale
pro těžké finanční poměry teprve v 18 letech - na pří-
mluvu místního faráře Nováka - šel studovat učitel.
ústav v Praze-Bubenči, odkud chtěl přejít dále na filo-
sofii. Tyto naděje překazila válka v r. 1916, kdy byl
odveden a jako jednoroční dobrovolník-desátník pro-
dělal boje v Karpatech a na Piavě. Po převratě se
stal učitelem v Charv. Nové Vsi a věnoval se studiu la-
tiny, polštiny, staročeštiny a hlavně historie, kde si
osvojl vědecké metody při užívání pramenů; v této
intenzivní činnosti pokračoval od r. 1923 na novém
působišti ve Ždánicích u Kyjova, od r. 1927 pak ve
Zlechově u Uh. Hradiště, kde mimoto hodně získal ná-
božensky i vědecky blízkostí jesuitského kláštera na
Velehradě, zvláště stykem s neobyčejně inteligentním
rektorem † dr. Jos. Habešem T. J. R. 1933 přesídlil do
Mokré na Brněnsku a r. 1935 se stal odb. učitelem
na měšť. škole v Rosicích u Brna.

Literární dílo Kolkovo vzešlo z jeho studií historic-
kých a archiválních. Oproti schematickým a šedým
dílům Jiráskovým vytěžil z archivního prachu oprav-

du živoucí obrazy, jimž dovedl jemně archaisovaným slohem a staročeskými obraty vdechnouti dobový kolorit, nepřiklání se k té ani k oné straně, nýbrž hledí postihnouti za mumrajem dějů pravou duchovní tvář české země, takže jeho historické romány možno přiřaditi k obdobným dílům Jar. Durycha a Fr. Odvalila. Vedle románů otiskl porůznu v časop. (Lid. listy, Den, Věstn. katol. učit., Archa a j.) řadu drobnějších prací historických, beletristických a staročeských obrázků, kteréžto poslední jsou psány mistrnou staročeštinou a zpestřeny vtipnou satirou.

Knižní prvotinou Kolka jest Bitva u Břeclavě (1926), úryvek to z obsáhlého díla O klíče markrabství (1930), které jest jedním z nejlepších románů o době husitské v české literatuře; své zkušenosti o psychologii člověka ve válce zpracoval v obrázku z italské fronty Hermada (1936), kde na pozadí válečných hrůz kreslí duševní přerod českého inteligenta od materialismu k Bohu a obhazuje statečné chování prostého českého vojáka ve světové válce; idylický obrázek ze života předválečné zachovalé moravské vesnice podal v románku Babuška (1938), soubor drobností v Říkání Kleofáše Pistoria a jiná historická próza (1938), v rukopise má velký historický román Bočkaj.

Členem DLU od r. 1930.

† Msgre PhDr ALOIS KOLÍSEK

Narodil se 1. dubna 1868 jako syn horského tkalce v Protivanově (z 12 dětí stalo se šest bratří kněžími), studoval čes. gymnasium v Brně (1887), pak bohoslovecký ústav tamtéž, po vysvěcení (1891) pobyl jako kooperátor v Náměšti u Brna, ale za rok poslal ho biskup dr. Bauer na vyšší studia do Říma, kde se stal doktorem filosofie (1893); po návratu do vlasti byl krátce

kooperátorem v Miroslavi, pak katechetou a duchov. správcem zemského ústavu hluchoněmých v Ivančicích a od září 1898 stal se profesorem náboženství na čes. reálce v Hodoníně, kde pobyl až do r. 1919. Teprve v Hodoníně se plně rozvinula jeho vlastenecko-kulturní činnost v duchu Sušilova hesla »církev a vlast«, pro něž Kolísek hořel celým svým srdcem. Blízkost ujařmeného Slovenska upoutala jeho zájem o ně tak, že dostal epiteton »slovenský konsul«. V r. 1906 zastal se energicky a úspěšně v Římě Andreje Hlinky ve věci jeho suspense biskupem Párvym, a když si Hlinka odseděl světský trest v šegedínském vězení, organisoval r. 1907 triumfální přednáškovou pouť Hlinkovu po čes. vlastech, v letech 1907-08 seznámil se se Scotem Viatorem a spolupracoval na jeho díle Národnostní otázka v Uhrách, seznamuje se Slováky W. Rittera, za války chystal se uspořádati ve prospěch vězněných českých politiků koncert slovenských národních písní pod okny vídeňského hradu atd. - Pro tuto vlasteneckou činnost byl r. 1919 jmenován řádným profesorem slovenské literatury a estetiky na teologické fakultě v Bratislavě, poněvadž však tato nebyla hned uvedena v život (teprve 1936), jmenován r. 1921 správcem věcí teol. fakulty a přednášel podle potřeby na některém slovenském bohosloveckém ústavě. Zemřel v Brně 25. srpna 1931, když byl onemocněl na zpáteční cestě z Lurd, a pochován 28. srpna na Sv. Hostýně, neboť k Hostýnu lnul s velkou láskou a dal tu pořídit na svůj náklad osm zastavení Köhlerovy křížové cesty.

Rozsáhlá literárně-umělecká činnost Kolískova počíná již v bohosloví, kde studuje scholastickou filosofii, estetiku, moderní literaturu a udivuje svými studiemi

v Museu (na př. Zeyerovo drama Sulamit, Vliv Bible na čes. poesii moderní), po vysvěcení přispívá filosofickými a literárními pracemi do Vlasti, Čas. katol. duchovenstva, Nového Života, Nového věku, Meditací, Hlídky, Obzoru, Archy a j., zajímá ho vedle poesie hudba, umění výtvarné (stojí u kolébky Sdružení výtvarných umělců moravských a u Domu umění v Hodoníně), divadlo (v Brně při katolickém sjezdu 1903 precizuje katolické stanovisko k modernímu divadlu), mariologie a zejména lidová píseň slovenská, ovšem v důsledku této rozsáhlé činnosti jest jeho bohatá literární žeň z velké části roztroušena v časopisech.

Samostatně vyd. knížky, brožury a zvláštní otisky jsou v časovém postupu tyto: Pius Maria Mortara (1894), Náhrobek Pia IX. u sv. Vavřince za hradbami v Římě, Některé vzpomínky na čes. vlast v Itálii (1900), Mariánská výstava v Praze r. 1904, Příspěvek k divadelní otázce, Ze Slovenska, Fr. Aug. Slavík, Moravská činnost F. A. Slavíka, U Ferdiše Jurigy (1907), O And. Hlinkovi, K černovsko-ružomerskému procesu, Za písní slovenskou (1911)) Do Lurd! Popis čes. pouti 1913, Keď som maširoval, Šátky a šátky (text v albu J. Úprky), Drevorubač Slovák, Slováci do státu československého (vyšlo též slovensky), Slovenský pútnik, Slovenský koncert v Praze 1920, Tri razy v Nitre, L'udové ume-nie slovenské, Terajší stav slovenskej hudby, Čechové a Slováci samostatní na 25. světovém eucharistickém sjezdě r. 1914 v Lurdech (1922), Per Immaculatam ad Adoratum, Za miláčky našimi, Spievajže si, Slovensko!, Slovenský maliar - mystik (K. Lehotský), Pobožný spev na Slovensku, B. Svorád a Blahoslav, Serafínskom duchom a srdcom, Vianoce serafínské, Andrej Hlinka (1924), Ján Levoslav Bella, Za bílou Madonou

pyrenejskou, Do Rima, Assisi, Dve kázne, Naše písně, So Scotusom Viatorom, Joža Úprka, Moravané v Římě 1925, S Willianom Ritterom, František Úprka, Uhorské volby, Borba slovenských katolíkov za slobodu, Za K. Lehotským, Hej, Slováci (k dejin. 3 hymen), Cedula prišla, musím rukovať (za Frant. Úprkou), Frant. Vít. Sasinek, Príklad bratov žiari nám (k padesátinám ÚMŠ), Cyrilometodějství u Čechů a Slováků do r. 1931 (vydal posmrtně bratr zesnulého Karel Kolísek 1935). - Byl spolupracovníkem OSN., Čes. slov. bohov., spolupracoval v brněnském Hlasu jako římský dopisovatel (1892-94), jako hudební a divadelní referent (1894-98) a konečně sledoval běžné kulturní události v Kulturních besídkách (1904 - 1913, pod pseudonymem L. O. C.), od 1922 redigoval do své smrti Růžilurdskou, v l. 1927-29 řídil 10tisvazkovou jubilejní knihnici Slovenské ligy, byl členem mnoha kulturních a uměleckých institucí, dostalo se mu mnoha vyznamenání, ač ani hořkostí nebyl ušetřen (v r. 1918 při tahanicích o členství v moravské literární porotě a za pobytu na Slovensku pro svůj původ z Moravy). Přesto zvítězil rozumný směr a 17. září 1933 byl »slovenskému konsulovi« odhalen v Bratislavě na Františkánském náměstí vkusný pomník, výtvar sochaře Popšíšila.

Členem DLU od 1918 do 1931; snažil se v ní - žel marně - o těsnější spolupráci katolických spisovatelů českých a slovenských.

P. FRANTIŠEK KOMÁREK.

Narodil se 25. července 1876 v Paběnicích v okrese kutnohorském. Gymnasium studoval v Kutné Hoře a v Hradci Králové, kde také pokračoval ve studiích teologických a na kněze byl vysvěcen 25. července

1900 biskupem Janem Nep. Brynychem. Působil pak jako kaplan v Chrudimi a v Golč. Jeníkově, jako katecheta v Čáslavi, ve Dvoře Králové n. L., v Týništi nad Orli. a ve Vamberku a jako profesor od roku 1918 ve Dvoře Králové n. L.

Vedle činnosti pedagogické mezi studenty zabývá se homiletikou. Přispívá do Kazatele, Lidových listů, Probuzení, Štítu, Vychovatele, Vychovatelských listů a jiných.

Bibliografie: Rozjímání sv. růžence (1915), Kázání májová (1917), Zdravas Maria (1923), Utrpení a kříž Pána Ježíše (1926), Kázání na všechny neděle a svátky (1929), Sv. Václav ve škole ukřižovaného Spasitele (1929), Sv. Terezie od Ježíše: Květ mariánský (1931), Sv. Terezie od Ježíše: U paty kříže (1938).

Redakce: Příloha »Štítu« (Hradec Králové, od r. 1929). Členem DLU je od r. 1930.

VÁCSLAV HRNČÍŘ KORÁBENSKÝ- *F. Ů. Peřinka.*

JAROSLAV KOUNICKÝ - *Ph Dr Josef Kratochvíl.*

JOSEF KOUNICKÝ - *Ph Dr Josef Kratochvíl.*

BEDŘICH KONAŘÍK - *B. K. Bečvan, K. Bedra, J. Je-
línek.*

Narodil se 13. dubna 1878 v Halenkově u Vsetína, studoval gymnasium ve Val. Meziříčí, kde se horlivě zúčastňoval čilého literárního ruchu, který mezi studenty probudil příchod stud. Ad. Racka z kroměřížské seminárky (ta v literárních věcech »měla vrch«), přispíval do olomouckého týdeníku Mír, do ostravského listu Sokola-Tůmy (ten mu dal pseudonym Bečvan), Kretzových Slováckých Novin a j. Vznikající hnutí Katolické moderny ho cele zaujalo, takže jako student se vypravil 1897 na sjezd Nového Života v Praze a za K. D. Lutínem do Nového Jičína, který ho přiměl

k psaní do svého listu. První příspěvek, smělá studie Výchova na středních školách, vzbudila pozornost i Masarykovy Naší doby. - Novému Životu zůstal věren i za studií bohosloveckých v Olomouci, kdy v něm otiskoval posudky, články o alkoholismu, povídkami přispíval též do Našeho domova a Obzoru, články o alkoholismu do Hlídky a j. Po vysvěcení (1903) působil jako kaplan ve Velkém Újezdě u Olomouce, ale za půldruhého roku vyžádal si ho Lutinov jako třetího kaplana do Prostějova a svěřil mu redakci ženského měsíčníku Eva; po této rušné činnosti odešel r. 1909 do Kunčic p. Ondř., kde se stal ředitelem první léčebny pro alkoholiky v Rakousku, jejíž založení horlivou činností organizační a tiskovou připravoval. Když podnik za války r. 1916 ztroskotal, kaplanoval v Mošnově, Butovicích a Brumově na Vl., pak se stal farářem opět v Kunčicích, kde pobyl do roku 1922, načež přesídlil do Prahy, aby se cele věnoval činnosti abstinentské a literárně - kulturní; v r. 1923 jmenován ředitelem abstinentské léčebny Tuchlov u Teplic-Šanova, kde působí dosud.

Dík tomu, že se Konařík pilně cvičil již za let studentských, jest jeho slovesné umění hned v prvních pracích vyzrálé a styl uhlazený. Jeho dílo jde několika směry; především jest beletristou realistického ražení, který dovede námětům z rodného valašského regionu vdechnouti místní kolorit. Vedle beletrie pěstuje studie a kritiky literárně - umělecké, pokouší se o drama a zcela zvláštní kapitolu tvoří publicistika v hnutí abstinentsním.

Bibliografie: Dalila (1906), román s reformistickou tendencí, která vzbudila v době radikálního reformismu rozruch, takže kniha musila býti vzata z knižního

trhu; Judita (1917); Nedobry (1919) dvě sbírky příběhů z prostředí rázovitého kmene Valachů; Hospic na zlaté hvězdy (1923) zpracovává románově bohaté zkušenosti kunčické abstinentské poradny; Emča detektiv (1933), půvabný román ze života mladé lékařky, k němuž se řadí detektivní povídka Sestry smrti (1937); posledním jeho beletristickým dílem jest kněžský román Dva světy (dosud v rukopise), který zajímavou zápletkou a použitím psychoanalýzy bude znamenati vrchol Konaříkovy tvorby. Z drobnějších prací budtež jmenovány: cestopis z Anglie a Paříže Z pohádky do pohádky (1910), dramatické pokusy Legenda (1922), komedie Marnost nad marnost (1929)) a rozhlasová hra o Sušilovi a Kuldovi Národní továrna (1937), dále monografická studie Ad. Racek (1927) a Grafik Ot. Vaňáč (1929). - Od r. 1916 zabývá se na popud Josefa Floriana postavou světice sv. Hildegardy z Bingen; studie o jejím literárním díle a mystice jsou uloženy v Arše (1920, 1935 nn.), knižně vyšlo zatím Středověká lékařka sv. Hildegarda z Bingen (1935). - Redigoval Evu (od 5. čís. II. roč. 1905 do VII. 1910), abstinentské Ochranu lidu (1911-14), přispíval hlavně do Archy, Nového Života, Evy, Nového Obzoru, Vlasti, v Našinci vedl v letech 1922-28 pravidelné týdenní Besídky literární a umělecké a j. Vedle literatury všiml si též umění, hlavně náboženského, kostel v Kunčicích vyzdobil malbami Úprkovými a Jaroňkovými, stejně tak kunčickou léčebnu; na úpravě jeho knih pracovali F. Duša, Fr. Váchal a J. Köhler, za Světlíkovy redakce řídil uměleckou rubriku Lidových listů a j.

Publikace abstinentské: Jak byla kořalka odsouzena (1900, 2. vyd.), O lihovinách (1903), Rodinná výchova, Čtyři populární přednášky o alkoholismu (obě 1905),

Léčení alkoholismu v cizině a u nás (1934), pak řada separátů jako: Léčebny pro alkoholiky, Rodičům do památníku, Asyly pro pijáky, Moderní prostředky boje proti alkoholismu, Bude Elikon též na Moravě?, Učitelka v boji proti alkoholismu, Boj proti alkoholismu a jeho léčení v zemích protestantských, Antialkoholismus v hodinách náboženství a mn. j.

Členem DLU od 1916; v l. 1922-24 byl členem výboru.

JAN KOZAR - *P. Antonín Zamazal.*

P. JINDŘICH KOŽELUHA - *Ot. Javořin, K. M. Jindřich Podhajský.*

Narodil se 12. července 1879 v Bojkovicích, studoval gymnasium v Uh. Hradišti (1900), bohosloví v Olomouci (1904), po vysvěcení kaplanoval na Horní Bečvě (1904-8), administroval v Malenovicích (1913) a v Pohořelicích (1913), pak kaplanoval a administroval v Charvátech u Olomouce (odtud 1 a půl měsíce v Rudicích a Luhačovicích), nato přišel r. 1920 za administrátora a faráře do Chudobína u Litovle, tedy v době největšího náporu československé církve. Prodělav tam za tři léta hotové martyrium, které se čte dnes jako napínavý román, odešel r. 1923 na faru do Dol. Němčí, odkud r. 1934 do Hradčovic u Uh. Brodu.

Uveřejnil velkou řadu zábavných povídek a črt ojediněle i v cyklech (Studenti, Odpady a návraty) v Našinci, Slováckých novinách, Dnu, Evě, Omladině, americkém Hlasu, Kal. MCM. a j., poslední dobou pracuje na historii Hradčovic a jejich kostela, v rukopise má divadelní hru Štědrovečerní návrat. Knižně nevydal dosud ničeho.

Členem DLU od r. 1934.

JANO KÖHLER

Narozen 9. února 1873 v Brně, gymnasium studoval

v Brně a v Praze, UMPRUM a Akademii výtvarných umění jako žák prof. Fr. Ženíška v Praze. Žije ve Strážovicích u Kyjova.

Jeho tvůrčí život je sloučen s vroucím citem náboženským. Oblíbil si sgrafita a freska, která v jeho technickém provedení se vyznačují neobyčejnou trvanlivostí. Vedle toho také pěstoval olej, temperu, litografii, mozaiku s náměty figurálními a dekorativními s výraznou bohatostí barevnou a invencí forem. V jeho projevu uměleckém se slučuje živel něhy a vroucnosti s výrazem drsnosti v harmonický celek. Své názory na umění výtvarné uložil v několika studiích v Arše a v Našinci. - Jeho význam vytkl W. Ritter.

Z grafického díla (zvláště několikeré zpracování námětu sv. Cyril a Metoděj) jmenujeme těsnou spolupráci s Archou a Novým životem zásluhou K. Dostála-Lutinova. Z jiných projevů umění výtvarného aspoň křížovou cestu na Sv. Hostýně, výzdobu kaplí na hřbitově v Bílovicích u Uh. Hradiště, zámku v Prostějově (1901), radnice v Tišnově (1906), domu SVUM v Hodoníně (1913), radnice v Pardubicích (1925), kaple a schodiště v arcibiskupské residenci v Olomouci (1928), orloje a chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci atd. *Úýzdoby knižní:* K. Dostál-Lutinov Ryme a špryme (1912), Osudy (1913), Orlí fanfáry (1913), Písně tvorů (1917), Jar. Řehulka Stréci (1927), Květiny (1930), F. Zýbal Kde réva zraje a kde se zpívá (1919) atd.

Členem DLU od r. 1914.

R. S. KRAJAN - † *P. Josef Navrátil.*

PhDr JOSEF KRATOCHVIL - *Jaroslav Kounický, Jos. Kounický, Jos. Kratov, Jaroslav Příborský, Jos. Roman.* Narodil se 9. března 1882 v Dolních Kounicích u Brna, v 10 letech ztratil otce a byl dále vychováván nábožen-

sky uvědomělou a energickou matkou, která ho 1892 dala studovat na české gymnasium v Brně. Již tu pod vedením výborných profesorů (K. Kořínek, Fr. Kameníček, Jar. Rypáček-Tichý, Věnceslav Tůma, Vladimír Šťastný, dr. Jan Sedlák) začalo se probouzeti velké literární a filosofické nadání Kratochvilovo: jako kvartán píše básně do psaného studentského časopisu Růže stolistá, v sextě a septimě stati sociologické do litografované revue Různé zvuky (spolupracoval i Miloš Marten), v oktávě přispívá recensemi nových knih do studentské revue Prvotiny. Po maturitě s vyznamenáním (1900) vstoupil do bohosloví v Brně, odkud jej po 3 měsících poslal biskup Fr. Bauer na filosofická studia do Říma na universitu Gregorianum, kde vedle filosofie - hlavně scholastické - věnoval se studiu věd sociálních a přírodních, udržoval styky s katolickými Hrvaty a Slovinci tam studujícími, přispíval do Musea, Nového Života, Hlasu, Časopisu katolického duch. a j.; v r. 1904 byl promován na doktora filosofie a vrátil se do vlasti, necítě se však povolán ke stavu kněžskému dal se zapsat na filosofickou fakultu Karlovy university v Praze, kde si vyvolil vedle filosofie zprvu klasickou, pak moderní filologii. V r. 1905 přijal pro stísněné hospodářské poměry místo vychovatele a hofmistra u hraběte Leopolda ze Šternberků v Častolovicích nad Orlicí, studoval však soukromě dále, takže po návratu do Prahy 1907 mohl pokračovati ve studiích, 1908 složil státní zkoušku z jazyka německého (při tom byl domácím učitelem v rodině hraběte Nostitze), 1909 nastoupil službu vychovatele u hraběte Althanna, krátce nato složil státní zkoušku z jazyka francouzského a 16. XII. 1906 nabyl aprobače pro vyšší střední školy z jazyka německého, francouzského

a filosofické propedeutiky. Přes zaměstnání a pilné studium našel si během universitního studia čas k práci organizační (stál při kolébce České Ligy Akademické, s Vil. Bitnarem organizoval Kruh přátel katolické kultury, z něhož vzešla revue *Meditace*) a literární; psal četné příspěvky z oboru filosofie, mystiky, pedagogiky a literatury do *Vychovatelských listů*, *Hlídky*, *České mysli* (tu 1906-7 vedl rozhledy po logice, noetice a etice), *Nového věku* a zvláště *Meditací*, jež spolu s Bitnarem a Pacovským 1908-9 redigoval. V únoru 1910 nastoupil místo na zemské reálce v Příboře a obdržev téhož roku badatelské stipendium České akademie a zemského výboru odjel na další studia do Paříže. 1. července 1919 stal se knihovníkem v Zemské universitní knihovně v Brně a koncem téhož roku navržen jednomyslně příslušnou komisí za mimořádného profesora křesťanské filosofie na katolické teologické fakultě v Bratislavě, proto téhož roku nostrifikoval doktorát na Karlově universitě, k jmenování však nedošlo, ježto fakulta nebyla hned otevřena (teprve 1936); v Brně zpracoval odborový a heslový katalog universitní knihovny, v r. 1924 obdržel stipendium MŠANO k návštěvě italských biblioték, začátkem roku 1927 se habilitoval jako soukromý docent dějin filosofie na teologické fakultě Karlovy university, kde přednáší dosud. Když se zemská knihovna stala universitní, stal se vrchním radou archivní a knihovní služby, 1925 jmenován členem Akademie sv. Tomáše Aq., 1929 řádným členem Masarykovy akademie práce, 1929 udělena mu za četná filosofická díla čestná odměna z nadace Riegerovy, pro své jazykové znalosti jest soudním přísežným tlumočnickem jazyka anglického, francouzského, italského, německého, srbochor-

vatského a španělského atd.

Kratochvil jest učenec, filosofický spisovatel, žurnalista, redaktor, překladatel, veřejný kulturní a politický pracovník. Studium antické filosofie dalo mu pevný základ a východiště k speciálnímu badání o středověku, jeho kultuře a zvláště scholastické filosofii. Velkolepá synthesa pravdy tohoto filosofického systému jej tak uchvátila, že usiluje o synthesesu prvků středověkých se živly kultury současné, vytváří při tom osobitý směr, razí mu jméno »novoidealismus«, stává se jeho nadšeným horlitem a snaží se dosíci jím obrody náboženství a filosofie. Předností jeho spisů jest, že dovede jasně, přehledně a srozumitelně podat nejhlubší záhady filosofické.

Bibliografie: Vývoj problému Boha ve filosofii řecké před Sokratem (1905), Problém duše v řecké filosofii (1906), Náboženský problém ve filosofii Sokratově (1906), Záhada spiritismu (1907) Záhada Boha ve filosofii antické (1908, 2. vydání 1920), Pojem a význam mystiky (1908), Dnešní otázky filosofické (1908), Úvod do filosofie (1911, 3. oprav. a rozšíř. vydání 1922), Časové úvahy filosofické (1913), Věda a víra ve filosofii středního věku (1914), Otázky a problémy (1916), Filosofické essaye, příspěvky k filosofii českého novoidealismu (1920, poctěno cenou z nadace Šefkovy), Dnešní pojem estetiky (1921), Filosofie středního věku (1924), Přehledné dějiny filosofie (1924), Problém mystické intuice ve filosofii středního věku (1925), Filosofická propedeutika (1925), Nové filosofické essaye (1927), Meditace věků: I. Filosofie starověká (1927, 2. vyd. přepracov. 1935), II. Filosofie středního věku (1929), III. Filosofie novověká (1930), IV. Filosofie nejnovější (1932), Filosofický slovník (spolu s dr.

K. Černockým 1929, 2. vyd. 1932, 3. přepr. vyd. 1934, 4. vyd. zcela přeprac. a rozšíř. 1937; od 3. vyd. spolupracoval dr. Ot. Charvát), Otázky pedagogické (1930), Novoscholasticismus (1930), Základní směrnice křesťanské nauky sociální (1931), Duchovní krise dneška a její léčení (1932), Problém politické moci ve filosofii scholastika XVI. stol. Fr. Suareza (1933), Základy filosofie věků I. (1933), Záhada mystického nazírání v novější scholastice (1936), Rukověť filosofie (vychází v sešitech od 1937), Příručka dějin filosofie (1938).

Přeložil: Seneka: Rozhovor o duševním klidu (1907), Seneka: Rozprava o krátkosti života (1907), Seneka: Vybrané rozhovory (1914; oba předchozí doplněny rozhovorem o životě blaženém), Dante Alighieri: La Vita nuova (1921, části veršované upravil Vil. Bitnar), Aurelius Augustinus: Rozhovor o blaženém životě (1931).

Redigoval: Meditace (1908-9), od 1916 rediguje časopis pro filosofii a pedagogiku Vychovatelské listy, při nichž vydává a řídí Knihovnu Pedagogické akademie, po převratě řídí Věstník Svazu katolického úřednictva a zřízeníctva.

Přispíval a přispívá do Musea, Hlídky, Nového Života, Nového věku, Meditací, Studentské hlídky, Vychovatelských listů, České mysli, Nového obzoru, Archy, Archivu literárního, Osvěty, Kritiky, Časopisu katolického duchovenstva, Ruchu filosofického, Našeho domova, České řeči, Života, Katolického učitele, Času (jihosl.), Dom in svet, Rivista di filosofia, Rivista di filosofia Neoscholastica, Coenobrium, Cultura Sociale, Philosophisches Jahrbuch, spolupracuje v Českém slovníku bohovědném, v Masarykově slovníku naučném, psal všechna filosofická hesla do II. dílu Kočího

Malého slovníku naučného a j.

Ve své činnosti politické a odborové usiluje o koncentraci katolické vědecké práce na Moravě a publikuje časové úvahy kulturně-politické: *Katolík a politika* (1924), *Základní myšlenky křesťanského solidarismu* (1924), *Křesťan a veřejný život* (1933), *Katolicismus a sociální otázka* (1934).

Jest opravdu s podivem, že muž takových kvalit a tak velké činnosti literární nedosáhl dosud řádné stolice universitní; ano, není ani - přes fakt, že je podle † arcibiskupa dr. Stojana »živou apologií katolického názoru světového« - dostatek ceněn v kruzích katolických.

Členem DLU od r. 1916.

JOS. KRATOV - *Ph Dr Josef Kratochvíl.*

Msgre ThDr h. c. VÁCLAV KUBÍČEK

Narodil se 21. V. 1866 v Žeranovicích u Kroměříže, studoval šest tříd arcibiskupského gymnasia v Kroměříži, dvě třídy na německém gymnasiu tamtéž, po maturitě (1885) bohosloví v Olomouci, kde 1889 vysvěcen a poslán za kaplana do Loštic, tamtéž se stal od r. 1895 katechetou měšťanských škol, v r. 1921 jmenován profesorem katechetiky na CM fakultě v Olomouci, která mu pro zásluhy v tomto oboru udělila 1934 čestný doktorát bohosloví, od listopadu žije na odpočinku rovněž v Lošticích.

Již na střední škole zabýval se vážnou literaturou, v páté třídě byl redaktorem student. časop. *Vesna*, v septimě a oktávě přeložil výpravné Dossovo dílo *Gedanken und Ratschläge*, v bohosloví přispíval literárními články a posudky do Vychodilovy *Hlídky* literární pod pseudonymem J. Klenek, V. K. (jako předseda Literární jednoty navrhl při pouti na sv. Hostýn v r.

1888 po dohodě s P. Cibulkou T. J., aby olomoučtí bohoslovci obnovili polozbořenou kapli sv. Jiljí, což také provedeno), během svého kněžského a školského působení obrátil se však výlučně k homiletice a zvláště katechetice, kde na základě studia a poznání ducha lidu spojuje stručnost, lidovost a praktičnost, hledí opravdu sázet zrno bez plev a razí tak čistě český směr katechetiky. Svůj pobyt v Lošticích spojil s místními studii historickými a j.

Bibliografie: Kázání nedělní (1909), Kázání sváteční (1910), Obrazy z umučení Páně (7 ř. svatopost. 1910), Na břehu věčnosti (7 ř. svatopost. 1917), Z dějin města Loštic (1917), Katolická prvouka (od r. 1917 deset vydání), Doprovod katolické prvouky (1917), Výňatek katolické prvouky (1917), Svaté učení (1921), Biblické dějiny (v l. 1922-1936 osm vydání), Kázání nedělní a sváteční (1926), Vybrané učivo středoškolského katechismu (1928, 2. vyd.), Katechismus katolického náboženství (3 vyd. v l. 1929-32), Ordinariátní katechismus (1929), Osnova vyučování katolického náboženství (1931), Katechetika (1936, 2. vyd. 1938) a Pedagogika (1937). - Mimoto přispívá katechetickými články do Věstníku jednoty katolického duchovenstva olomouckého a brněnského a do Vychovatelských listů, kdež od r. 1932 rediguje Katechetickou hlídku, v r. 1935 pracoval na reformě kancionálu arcidiecése olomoucké a j. Členem DLU od r. 1923.

ADAM KUCHLOVSKÝ - † *P. Josef Uévoda.*

JAN KUSTOŠ - *Ing. Vilém Bitnar.*

† P. FRANTIŠEK KUŽELA; *Adam Chlumecký, Albuin Chronos.*

Narozen v Rokytnici u Přerova 7. ledna 1854, gymnasium studoval v Olomouci, jeden rok po maturitě slou-

žil dobrovolně na vojně, ve studiích pokračoval na bohoslovecké fakultě v Olomouci. - Po vysvěcení působí v Boršicích u Velehradu, ve V. Bystřici u Olomouce, v Litenčicích, stává se administrátorem v Liptáni u Podštátu, farářem v Dlouhomilově u Zábřeha, ve Skrbeni u Olomouce, na odpočinku žije v Olomouci-Nové ulici, kde 23. června 1938 umírá.

Byl organisátorem a předsedou Literární jednoty bohoslovců olomouckých, nyní nesoucí jméno zvěčnělého arcibiskupa dr. A. C. Stojana, kterou za národnostního útisku proti všemu českému a vlasteneckému zachránil před rozpadem. Na ustavující valné hromadě DLU v Olomouci 28. května 1914 je zvolen prvním předsedou a v této funkci řídí lodičku DLU na rozbouřených vodách dob válečných do 23. dubna 1919.

Adam Chlumecký čerpá náměty k literárním pracím nejprve ze zdrojů lidové poesie, pak z historie - zvláště z doby husitské, jejímž zpracováním dosahuje velikého úspěchu v nejširších vrstvách dychtivých čtenářů. Titulu básníka-visionáře získává na základě tvorby velikých epických zpěvů, nesoucích stigma slohu biblického. Rázovitý povídkář úsečného tónu, názorově oproštěný od všeho idealisování, kněz a básník smělých vidin slučuje v jedno motivy života, který přinesl bohaté plody.

Bibliografie: Apokalypsa otroků (1882), Lidé jak jsou (1884), Večer u sv. Mikuláše (1885), Andělé pyšní (1886, přel. do němčiny a do italštiny), Zvony večerní (?), Nový dárek od Ježíška hodným dítkám (1892), Romance o rejdech čertových (1894), Evangelium svobody (1896), Adam a Eva (1897), Lilita (1898), Pohádka o hloupém Honzovi (1. vyd. ?, 2. vyd. 1898, 3. vyd. 1905), Povídky (1908), Historické povídky (1910),

Z husitských dob (1912).

Príspevky: Nový život, Meditace, Vlast, Našinec, Náš domov, Niva a j.

Členem DLU od jejího založení 1913 do 1938, čestným členem od 1925.

† P. BOHUMIL SVATOPLUK KYSELÝ

Narozen 9. prosince 1872 v Držovicích u Prostějova, gymnasium studoval v Kroměříži, bohosloví v Olomouci. Jako jáhen pracoval v Mor. Ostravě, ordinován byl 15. VI. 1895. Na vinici Páně působí ve Veselé u Valašských Klobouk, v Kokorách a Rokytnici u Přerova, pak je expeditorem a protokolistou arcibiskupské konsistoře v Olomouci, znovu jde do duchovní správy a stává se farářem v Třeštině u Mohelnice a v Choryni do roku 1934, odchází do pense a umírá 1. prosince 1935 ve Vrahovicích u Prostějova.

Věnoval se studiu řečí a literatur románských, germánských a maďarské, překládá díla lidovýchovná, umělecky hodnotná, a píše studie na okraj těchto překladů (na př. Tirso de Molina »Svůdce Sevillský«, vývoj pověsti o Donu Juanovi, studie a překlad hry; Archa VIII., str. 187-196, 227-235, 236-239, 259-322, 355-395). Jeho překladů větších, románů a pod., vydaných knižně je přes 30, v časopisech přes 20, v rukopisech zůstalo ještě asi 20, vedle asi 300 novel, povídek atd., které uveřejňoval v časopisech domácích i zahraničních v českých koloniích.

Príspevky v časopisech: Vesna, Nový obzor, Hlídka, Archa, (překlady, studie, referáty z literatur: francouzské, italské, maďarské, španělské a švédské); ostatní překlady uveřejňovaly: Našinec, Lidové listy, Eva, Den, Naše omladina, Vychovatelské listy, Anděl strážný, Škola B. Srdce Páně, Květy mariánské, Poklad

věřících, Kalendáře MCM v Olomouci, Hlas (St. Louis), Česká žena atd.

Členem DLU od r. 1914 do r. 1935; v l. 1919-28 byl členem výboru.

FRANT. KYSELÝ - † *P. Bruno Sauer O. Praem.*

JAKUB LAVAL - *Adolf Gajdoš.*

OTTO LAZAR - † *P. Ladislav Zamykal.*

P. JAN LEBEDA

Narozen v Praze 23. dubna 1913, po středoškolských studiích na arc. gymnasiu v Praze-Bubenči vstoupil 1932 do pražského kněžského semináře, kde studoval až do vysvěcení 1937. Působil na vinici Páně v Kolíně n. L., r. 1938 byl ustanoven kaplanem u sv. Štěpána v Praze.

Jako básník spiritualista píše verše hřejivého tónu touhy a lásky k domovu. Obírá se dějinami a uměním. Z podnětu prof. dr. Jos. Pekaře hlásá tradici balbínsko-podlahovskou jako program českého kněžstva.

K tisku připravil: Z řečí biskupa Podlahy (1932, 1934), W. Ritter: Ten, který posvětil moravský les, Arnošt Hrabal, kněz a rytec (1938), umělecké obrázky (z Passionálu abatyše Kunhuty) atd.

Redigoval: Sváteční člověk (Vzpomínky přátel a ctitelů na českého biskupa Antonína Podlahu o třetím výročí jeho smrti. 1935).

Příspěvky v časopisech: Archa (básně, od r. 1935), Vlast (studie, od r. 1931) atd.

Členem DLU je od r. 1938.

FR. LÉMAN - *P. František Dohnal.*

H. O. LEŠOVSKÝ - † *P. Josef Navrátil.*

† P. FR. LEUBNER

Narodil se 13. srpna 1867 v Dolních Beřkovicích u Mělníka, studoval gymnasium v Roudnici, po maturitě

(1888) vstoupil na bohosloveckou fakultu Karlovy university, kde měl za spolužáky m. j. J. Š. Baara a Sig. Boušku, kteří nezůstali bez vlivu na jeho vnímavou, třebas samotářskou a nedružnou povahu. Po vysvěcení (1892) působil deset let v německých osadách Čelivě, Bezručicích, Schwaderbachu u Kraslic, pak v Hřibinách, roku 1904 stal se farářem v Bechlíně u Roudnice, kteréžto místo vyměnil několik let před smrtí za Vlíněves, kde 29. ledna 1930 zemřel.

Literárně byl činný již na gymnasiu, hlavně však rozvinul svůj talent v pražském semináři, kde se specialisoval na tvorbu balad a sonetů, za působení v německých krajích uzrála v něm myšlenka vytvoření velké legendy věků, na jejíž okraj píše dále lyriku, dramata, libreta a j. Na Leubnerovi byla snad spáchána největší křivda českého národa vůči katolickým básníkům. Přes fakt, že jeho dílo bylo originální, s osobitou a hudebnou řečí, působící podivným dojmem archaismu, byl ignorován oficiální kritikou, neznám katolickému lidu, takže většina jeho prací zůstala v rukopise.

Bibliografie: prvotiny shrnul do knihy Balady a legendy (1895), sonety, v nichž si vytvořil vlastní, všelijak kombinovaný útvar, do sbírky Na okrajích kancionálu života (1897), duchovní lyriku představují Cantantibus organis (1909) a nejhlubší lyrická sbírka, působící jadrným jazykem, osobitostí metafor a náladovými meditacemi Smrt kmotřičkou (1910). - Již první dvě sbírky volbou motivů tvoří základ k velkolepé a u nás jedinečné koncepci katolické legendy věků, kterýžto velký epický soubor shrnul Leubner do pěti knih pod názvem Mlhy. Knižně vyšla však pouze čtvrtá část K západu (1911), zpracovávající motivy středověké a novověké do r. 1794. První dvě knihy (V troskách ci-

zích chrámů a Rmut nachu) mají náměty biblické, antické, indické a maurské, třetí (Van od východu) evangelické, pátá (Doma) české.

V rukopise anebo po časopisech (Nový Život, Meditace, Nový Obzor, Týn, Vlast, Obrázková revue, České květy) zůstala velká řada rapsodií, povídek veršem, dramát, libret, za působení v Roudnici vydal Příruční katechismus a j. Oratorium Sv. Václav (1928), psané již za nemoci k mileninovým oslavám, jest posledním dílem poety, který uvald v českém prostředí zanechav torso velkolepě koncipovaného díla.

Členem DLU od r. 1914 do r. 1930.

† P. RUDOLF LINHART; *Ahasver, Em. Smutný*.

Narodil se 8. prosince 1883 v Lechoticích u Holešova, gymnasium studoval v Kroměříži, bohosloví v Olomouci (1906-1907 byl předsedou Literární jednoty bohoslovců olomouckých), vysvěcen byl 1907. Na vinici Páně působil v Horní Hynčíně v Březové, v Jestřebí u Hrubé vody a zemřel ve Velké Bystřici u Olomouce 11. července 1915.

Literární odkaz Rudolfa Linharta je vedle řady lidovýchovných přednášek a kázání určen trojí charakteristikou: rozený básník-lyrik, kritický literární historik, pilný překladatel. Nebylo mu dopřáno, aby za jeho života záměrné literární úsilí v tisku se projevilo na veřejnost tak, jak toho význam některých prací zasluhoval, bylť R. Linhart přísně autokritický. O některé edice jeho překladů se přičinil Vilém Bitnar, který také rukopisnou pozůstalost básnickou rozvrhl do čtyř cyklů: *Jaro melancholikovo*, *Eros ve smutku*, *U předuše smrti*, *Lyrika duchovní* (Archa XXII., str. 54). Jako básník měl smysl pro dokonalou básnickou formu, po stránce techniky veršovnické bezvadnou; obsahově

přechází z jinošské poesie erotické v tóny vlastenecké, opěvování krás přírodních a vrcholí v lyrice náboženské s převahou motivů mariánských, adventních a velikonočních - V literární historii začal pracovat již jako bohoslovec (přednášel v Literární jednotě), psal kritiky do Našince (1911-1914) a studie o literatuře slovinské v souvislosti s činností překladatelskou. - Snad první uvedl k nám F. X. Meška (životopis *Náš domov* XXI., str. 353), překládal latinské církevní hymny (*Archa* XI., str. 184-186, 297-298), uváděl autory chorvatské, francouzské, ruské, španělské (v rukopise antologie lyriky španělského baroka - *Španělská růže mystická*), německé, částečně znal i polsky. - R. 1914 organisoval s L. Zamykalem první výstavu katolických spisovatelů v Holešově při hanácko-valašské výstavě (shromáždil exponát 52 spisovatelů).

Edice překladů: P. Bourget: *Rozvod* (1906), F. X. Meško: *Za tichých večerů* (1910), *Život sv. Terezie z Ježíše* (1911), *Sv. Terezie z Ježíše: Kniha o zakládání* (1917), *Sv. Terezie Ježíšovy Metitace duše k Bohu* (1922), Fr. S. Finžgar: *Pod svobodným sluncem* (1928).

Přispíval: *Archa*, *Nový obzor*, *Meditace*, *Nový život*, *Obzor*, *Náš domov*, *Našinec*, *Eva*, *Vlast*.

Redakce: *Matce boží* (s L. Rečkem a L. Zamykalem, 1904).

Členem DLU od jejího založení 1913 do 1915; v letech 1914-15 jednatelem.

BOHD. LOUCKÝ - † P. *Josef Uévoda*.

K. D. LUTINOV - † P. *Karel Dostál*.

P. AUGUSTIN LUŽNÝ - A. L. *Tvrzský*.

Narodil se 2. srpna 1867 v Unčovicích u Litovle, studoval gymnasium v Olomouci (1889), bohosloví tamtéž (1893), působil jako kooperátor v Kateřinkách u Opa-

vy, kde pracoval národně s J. Vyhlídalem, pak farář ve Studené Loučce u Mohelnice, od r. 1920 v Litultovicích u Opavy, od 1935 v. v. tamtéž.

Lužný jest nejznámější svými překlady z frančtiny, pokusil se též o drobnou prózu a práce populárně-vědecké, ale šedý oční zákal vyrazil mu pero z ruky.

Bibliografie původní: Cikánské historky (1912), Otázka alkoholismu v přítomnosti (1911). *Přeložil* biblickou povídku M. Monlaura Světlo (1912), z Pressensée Zámek tusténský a j. povídky (1900), Sirotek (1902), Róza (1903), Ze života dětského (1904). - Přispíval překlady z frančtiny do Našince, Nového domova a j., hanáckými črtami do Obzoru rodinného, s V. Pinkavou zpracoval topografii Unčovic pro Moravskou vlastivědu (Litovelsko 1903).

Členem DLU od r. 1916.

ALOIS MÁDLE; *Jaromír Olivetský.*

Běh jeho života je stručný a prostý. Narodil se 5. března 1902 v Hořicích v Podkrkonoší, tam studoval obchodní akademii, ukončiv ji maturitou r. 1921 a vstoupil do služeb městské spořitelny, kde působí dosud.

Jaromír Olivetský vystoupil na veřejnost již r. 1924, usiluje především o vzkříšení biblických a legendárních námětů, fantasií umocněných a podávaných novou formou vytříbeného výrazu.

Uydal: Svatý Václav (1937).

Ů rukopise: Chléb vezdejší.

Příspěvky: Archa, Anděl strážný, Národní politika, Náš domov, Vlast, Zvon, Den, Československá republika atd. Členem DLU od r. 1924.

A. V. MÁJ - † *P. Alois od sv. Benedikta Václav Majer.*
† P. ALOIS OD SV. BENEDIKTA VÁCLAV MAJER;
Alois Klášterský, A. Ů. Máj.

Narodil se 12. září 1856 ve Vodňanech, studoval na gymnasiu v Čes. Budějovicích, teologii v Praze a v Čes. Budějovicích a vstoupil do augustiniánského kláštera ve Lnářích r. 1881, kde byl na kněze vysvěcen r. 1884, sliby složil 15. listopadu 1885. Prevorem a farářem se stal r. 1894, gen. definitorem řádu r. 1905, gen. komisařem české provincie r. 1913. Zemřel 27. prosince 1932.

Literárně působil v oboru homiletiky (Blahověst 1886-1891), psal pro mládež ve formě dramatu i pěstoval jiné útvary slovesné se zřetelem lidovýchovným, vydal také práce obsahu nábožensky vzdělávacího, historického i naučného (speciálně včelařského).

Bibliografie: Slavnost vánočního stromku (1884), Památka na dvěstěletou slavnost kláštera augustiniánského Nejsv. Trojice nad Lnáři (1884), Nové jitro (1889), Biblické vánoční hry pro mládež (Malí pastýřové betlemští, Tři králové, Na útěku do Egypta, 1890), Křesťanská rodina, zasvěcená nejsvětější Rodině boží (1891), Dvanácté tajemství o dětství Pána Ježíše (v 47. Ročence Benediktinů rajhradských, 1894), Ježíškovy dítky (1895), Kněz jubilant (1896), Řeč při kněžských druhotinách Msgre Josefa Pekárka, děkana a arcikněze v Blatné (1896), Písně včelařovy (1897), 1848 (1898), Ženská otázka (1898), Včela (1899), Karlík tabáčník, Ruth (ve sbírce Dramatické výstupy č. 4, ed. V. Hradský-Fr. Žák, T. J., 1912), Dějiny osady lnářské (1923), Tarsitius, mučedník Eucharistie (1930).

Přispíval: Blahověst, Český včelař, Moravská včela, Leipziger Bienen Zeitung, Katolík a j.

Přeložil: Regule sv. otce Augustina a její výklad od bl. Alfonsa z Orozka.

Členem DLU od r. 1916 do r. 1932.

P. EMANUEL MASÁK; *Bohumil Jasnov, Ů. Tresor, J. Ůeselský, František Źdánický.*

Narodil se 25. prosince 1883 v Lazinově u Letovic, gymnasium a bohosloví studoval v Brně, působil v Benešově u Boskovic, v Brtnici u Jihlavy, v Rouchanech u Mor. Krumlova a od r. 1911 žije v Brně-Židenicích. Již od dob studentských sleduje život na poli literárním, r. 1900 vystupuje na veřejnost, aby po vysvěcení na kněze r. 1907 i prakticky usiloval o ztělesnění svých snů a plnil své poslání. V původní tvorbě rychle prochází vývojem od prosté povídky s dobrým mravním jádrem a charakteristickou drobnokresbou až po psychologický román, od kritické noticky až k obsažné práci literárně-historické. Jako redaktor je duší několika význačných časopisů, překlady z jazyka polského přispívá pak k rozšíření kulturních obzorů. - Je předsedou DLU od r. 1924, starostou Dědictví CM od 1937. *Původní práce:* K branám věčnosti (1918), Blouznivci (1921), Petřík putuje do Říma (1926), Šimon Stylita (1929), Dějiny Dědictví sv. Cyrila a Metoděje v Brně 1850-1930 (1932), Jan Tenora (1938).

Překlady: Kardinál Wiseman: Ukrytá perla (1910), Eliza Orzeskowa: Z prachu cest (1911), Em. Masák: Ukrytá perla (slovensky, 1922), Henryk Haduch T. J.: O základ života (1929).

Redakce: Museum (1906-1907), Archa (od r. 1924), Anděl strážný (od r. 1920), Náš domov (od r. 1930), Hlídka (spoluredakce), Průvodce literaturou (příloha čas. Rodina a škola, torso, 1933-1935). - Matka boží v české poesii (2. vyd. 1928).

Spolupráce na časopisech: Archa, Budoucnost, Neděle, Nový život, Nový obzor, Obzor, Meditace, Obrození, Náš věk, Hlídka, Věstník Jednoty katol. duchovenstva

diecése brněnské, Lidové listy, Vlast, Vychovatelské listy atd.

Členem DLU od r. 1919; od r. 1922 členem výboru, od r. 1924 předsedou.

J. MEZ - *P. Josef Marcol Svoboda.*

A. MILEVSKÝ - *† Th Dr František Odvalil.*

MURYLIČ - *Filip Cyril Župka.*

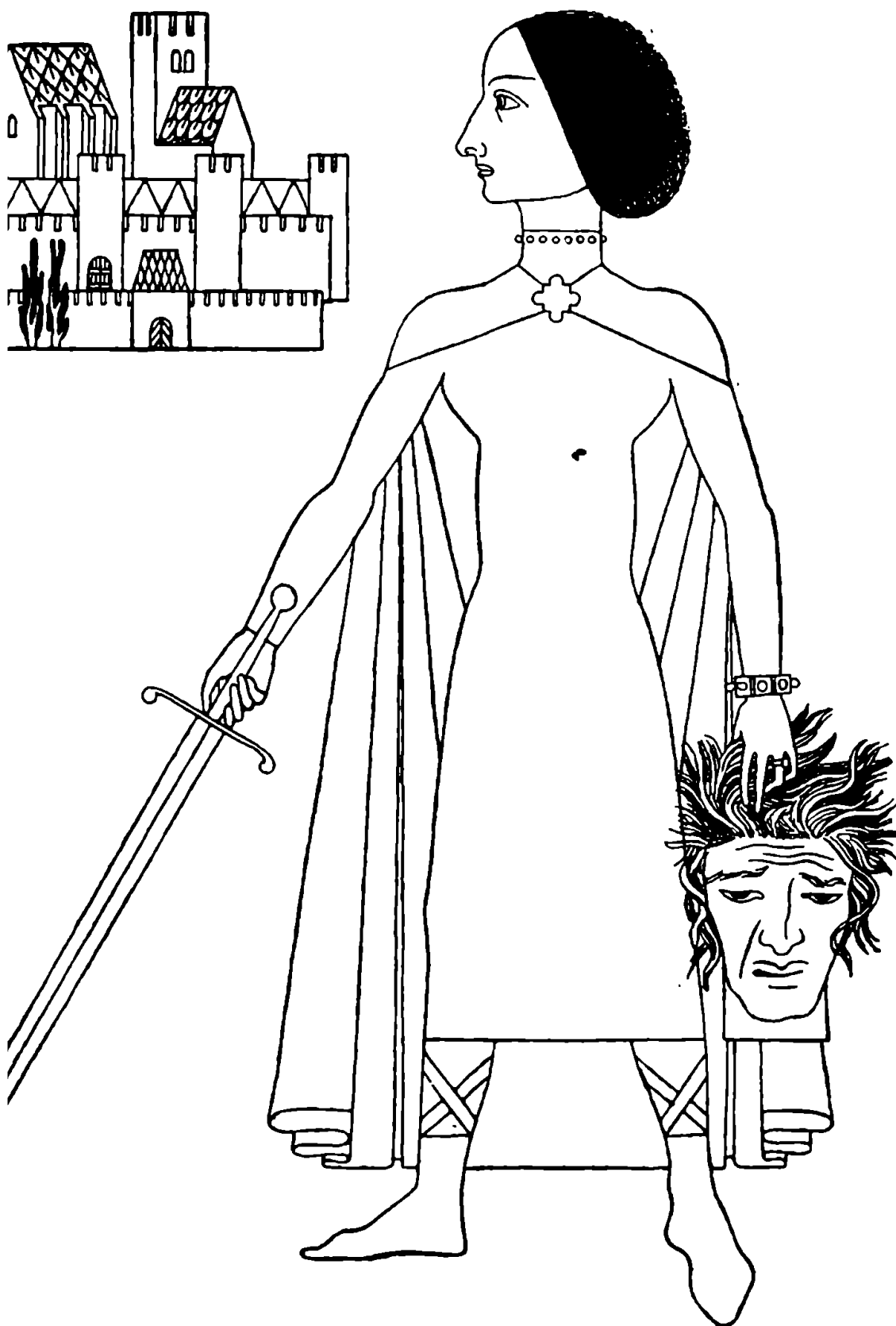
† P. JOSEF NAVRÁTIL - *Rudolf Stupavský.*

Narodil se 31. května 1868 v Holešově. Otec se brzy přestěhoval do Koryčan, kde mladý hoch poznal krásu zalesněného údolí říčky Stupavy (odtud pozdější pseudonym), gymnasium studoval v Přerově, kde měl za profesora z češtiny věhlasného vlastence, spisovatele a kritika Fr. Bílého, pod jehož vedením cvičil se básnickému umění na překladech z němčiny, stejně tak rozboru básní a literární kritice, při čemž nejednou získal pochvalu svého učitele; jako sextán uveřejnil epickou báseň Cimburk v hektografovaném studentském časopisu Slavoj. Po maturitní zkoušce vstoupil 1888 do olomouckého semináře, ale svých literárních zájmů a prací nevzdal se ani tam, zvláště když v Literární jednotě bohoslovců navázal přátelství s Fr. Skálíkem, Dostálem Lutínem, Pavelčíkem Záhorským, dr. Langem a j. Psal básně a kritiky do Obzoru (tam 1889 vyšla jeho první tištěná báseň), Vlasti, Čecha a do brněnského Hlasu zábavnou prózu. Představení arcibiskupa neradi viděli toto rozptylování a zanedbávání bohoslovce a Navrátilovi málem hrozilo propuštění, proto uveřejňoval své verše pod novými pseudonymy: R. S. Krajan a H. O. Lešovský. Po vysvěcení 1892 ustanoven kooperátorem ve Vranové Lhotě u Mohelnice, 1895 v Napajedlích, 1903 v Hulíně, 1904 administrátorem v Rychalticích, 1905 kooperátorem ve Vlkoši u Kyjo-

va, 1908 ve Staříči, od 1917 stal se farářem v Černotíně u Hranic, odkud se již, ač vyzýván, nehnul až do své smrti 26. listopadu 1935, která překazila jeho chystané jmenování čestným kanovníkem kroměřížským.

Stupavský měl v srdci strunu, znějící i pod nejmenším úderem kteréhokoliv námětu či příběhu, takže se mu jeho improvisace zrovna z pera sypaly. Byl všímavý k přírodě, jejím proměnám, ke kalendáři se jmény světců a výročími svatých, k výročí přátel atd. Vyšších literárních cílů nehledal a své chtěné improvisace, leckdy s vynucenou naivitou a primitivismem, neopravoval a hned v prvním zachycení posílal do listů, v nichž se kmitalo jeho jméno půl století. Byly to: Obzor, Vlast, Náš domov (podle vlastního doznání uložil v něm téměř polovinu své životní tvorby), Nový Život, Obrázková revue, Meditace, Archa, Eva, Obzor rodinný, Našinec, Selské Hlasy a j. Jak viděti z výčtu, byl získán též pro Katolickou modernu, ale stál vždy na jejím pravém křídle a pokrok české poesie nechával ho bez ovlivnění. Chtěl vždy býti lidovým zpěvákem a pro snadnost tvoření dostal epiteton »pobečvan-
ský slavík«.

Z jeho obrovské tvorby, roztroušené po časopisech, vyšly též některé sbírky knižně. Lyrika citová a náladová jest shrnuta do sbírek Z mého zpěvníku (1903) a Bílí beránci (1906), duchovní lyrika, zejména mariánská a poloepické básně do knihy Královně nebes (1913) a Cyrilometodějské paprsky (1913). Vedle legend vytvořil mnoho písní kostelních (řada ve zhudebnění J. Č. Drahlovského, Kolaříka a j. se ujala), Lutinov si od něho vyžádal sbírku pohřebních písní, celou sbírku by vyplnily epigramy, verše příležitostné atd. Členem DLU od jejího založení 1913 do r. 1935; v l.

Břetislav Štorm: JUDIT

1925-27 byl revisorem, 1928-35 členem výboru.

KAREL NĚMEC

Narodil se 25. října 1879 v Novém Městě na Moravě. Nejprve se věnuje hospodářství, avšak touha po malířství žene jej teprve ve 24 letech do Prahy, kde tráví pět roků v Kalvodově krajinářské škole, potom pracuje zase doma v Novém Městě. Za války byl tři a půl roku v ruském zajetí. Po převratě se zase vrací a žije stranou všeho života jen pro své umění.

Karel Němec zahořel velikou láskou pro středověk, který se vším groteskním, naivním, čarodějnickým a mystickým vroucně miluje. Nejvíce jeho zálibě vyhovuje technika dřevorytová (různých listů přes 200, knižních značek přes 300), maluje též olejem, vytváří perokresby, řeže ze dřeva starodávné figury a reliefy a uplatňuje se v sgrafitech, jimiž se čestně druží do řady s M. Alšem, J. Köhlerem a L. Novákem.

Sgrafita: 1923: Hotel »Panský dvůr« (N. Město, 4 plochy); 1925: Sokolovna a hudební pavilon v N. Městě, Německý hotel (N. Město, 3 pl.); 1926: výzdoba vlastního domu (N. Město, 3 pl.), škola v Nové Vsi; 1927: v N. Městě dům prof. Fialy, Musilova hospoda (4 pl.), jiný dům (3 pl.), dům ve Znojmě (6 pl.), vila ve Fryšavě (20 pl.); 1928: v N. Městě dům, kostelní věž (9 pl.); 1929: v N. Městě dům, kostel (26 pl.); 1930: v N. Městě kostel, kupecký dům (2 pl.), dům (4 pl.), ve Žďáru dům (3 pl.) a sokolovna (4 pl.); 1931: dům v Brně (2 pl.), dům ve Žďáru (2 pl.), kostel ve Fryšavě (4 pl.), vinárna v N. Městě (5 pl.); 1932: Hospoda (Rokytno, 3 pl.), dům (Fryšava, 3 pl.), hasičské skladiště (Slavkovice); 1932: kaple v Řečici (2 pl.); 1934: dva domy v N. Městě, hospoda (Tři Studně); 1935: Zahradní domek (Brno, 6 pl.), dům (Zubří); 1936: v Horní Bobrově kostelní

věž, hospoda (8 pl.), dům v N. Městě (4 pl.), orlovna v Doubravníku (3 pl.); hospoda (Rožínka, 6 pl.), zahradní domek (Brno, 4 pl.), orlovna (Strážek).

Spolupráce na literárních dílech: P. Kříčka: Bílý štít (1919), Cyklus dvanácti dřevorytů ku cti a chvále Baccha, Marta a paní Venuše (1920), Tři traktáty o užívání truňku, tance a moudrosti (1921), Kejklíř Matky boží (1924), G. Keller: Sedm legend (1924), Almanach Horácké krajinské výstavy v Novém Městě na Moravě (1925), G. Flaubert: Legenda o svatém Juliánu Pohostinném (1927), J. Deml: Z mého okovu (1927), Legenda o svatém Kiliánu Knihomilovi (1927), Ch. M. Wieland: Kámen mudrců (1927), F. V. Kříž: Dyonysos a Satyr (1928), Aucassin a Nicoletta (1928), Jar. Havlíček: Knihožrout (1929), Legenda o knize blahoslaveného Anastasia (1930), Jar. Vrřátko: Jan Šťastný (1930), J. M. Svoboda: Skála útočiště (Lapis Refugii - 1937).

Členem DLU od r. 1929.

NEMO - *Adolf Gajdoš.*

ŠEBESTYÁN NEŠPOR - *Ing. Vilém Bitnar.*

ThDr AUGUSTIN ALOIS NEUMANN O. S. A.

Narodil se 14. června 1891 v Olešnici na Moravě, studoval I. čes. reálku v Brně (1909), po doplňovací maturitě na státním gymnasiu tamtéž (1911) vstoupil do kláštera augustiniánů na St. Brně (tu obdržel jméno Augustin) a studoval na brněnském bohosloveckém ústavě, kde si vlivem dr. Jana Sedláka oblíbil studium historie. Po vysvěcení (1916) pracoval dále v tomto oboru a k prohloubení studia obdržel stipendium MŠANO k pobytu v Paříži 1922-24; tam studoval pomocné vědy historické na archivní škole a katolickém institutu, jakož i pracoval v archivech a v knihovnách. V letech 1924-29 působil jako duchovní správce zem-

ské nemocnice v Brně, při čemž se připravoval na bohoslovecká rigoroza na CM fakultě v Olomouci; promován byl 10. dubna 1930. Ve stud. roce 1929-30 vyučoval na biskupském bohosloveckém ústavě v Hradci Králové, kde 1930 jmenován definitivním profesorem, současně však navrhla jej olomoucká fakulta za asistenta, nastoupil tedy po studijní dovolené (za účelem archivní práce v římských klášteřích) v Olomouci 1931 jako soukromý docent, 1934 stal se mimořádným a 1938 řádným profesorem církevních dějin na CM fakultě. Tu se ujal vedení historického semináře a postaral se o jeho řádné vybavení knihami a pomůckami, takže se v něm dnes školí pod jeho vedením řada mladých vědeckých pracovníků a z jeho dílen vyšlo dodnes 28 seminárních prací, povětšinou publikovaných v různých časopisech a revuích (Archa, Apoštolát sv. C. a M., Museum, Věstník Matice opavské, Hlídka a j.).

Literární činnost Neumannova, opírající se o studium dosud nevyužitých archivních dokumentů, zabírá partie českých dějin, jež byly protestantskými historiky zkreslovány anebo úmyslně přehlíženy, t. j. dobu husitskou, barokní, obrozenskou a národního odboje. Četné jeho monografie vynesly na povrch z prachu zapomenutí řadu objevů, jež přivedly na pravou míru konkluse badatelů »s druhého břehu«, k správnému hodnocení Neumannových spisů třeba však mít na mysli, že jsou to průpravné studie, z nichž bude možno teprve po letech shrnouti sumární práci.

Bibliografie: Církevní jmění v době husitské (1920), České sekty ve stol. XIV. a XV. (1920), Z dějin bohoslužeb v době husitské (1921), Z náboženských dějin Horácka (1922), Katolictví a naše národní osvobození

(1922), Francouzská hussitica I. (1923), II. (1925), Pařížský odboj a katolictví (1924), Prameny k dějinám duchovenstva v době předhusitské a Husově (1926), Katoličtí mučedníci doby husitské (1927, německy 1930), 150 let biskupství brněnského (1927), Nové prameny k dějinám husitství na Moravě (1930), Acta et epistolae eruditorum monasterii Ord. S. Augustini Vet. Brunae I. (1930), Hus dle nejnovější literatury (1931), Prostonárodní náboženské hnutí dle dokladů konsistoře královéhradecké I. (1931), Římské zprávy o českých dominikánech (1933), Piaristé a český barok (1933), Z dějin českých klášterů do válek husitských (1936), Ožehavé kapitoly z českých dějin církevních (1937). - Drobnější práce: Neznámá statuta moravská z 15. století (1919), Z pamětí preláta Hufnágla (1919), Paběrky z konsistorního archivu v Hradci Králové (1930), Mistr Jan Hus (1931), Obrázky z římských archivů, články a studie v Hlídce, ČKD., SHK., Arše a j. Členem DLU od r. 1927.

VILÉM NEZBEDA; *Zenit*.

Narodil se 8. března 1912 v Šumperku na severní Moravě. Po studiích r. 1930 působí jako odborný učitel v Horní Olešné, Šumperku, Šilperku a v Mor. Třebové. Úsilí tvořit a poukazovat na hodnoty se projevuje nejen v literárních pracích Viléma Nezbedy, nýbrž i v jeho veřejné činnosti výchovné. Odvažuje se k prvnímu českému překladu Niebelungů (rukopis), zvyšuje zájem o jihoslovanské písemnictví a pořádá výbory z jeho poesie ve vlastním překladu, mimo jiné je členem Institute scandinave et neerlandaise a jako člen Kruhu překladatelů účastní se r. 1938 sjezdu PEN klubů v Praze. V době od r. 1932-1937 proslovil 86 lidovýchovných přednášek, v rozhlase měl 8 relací o jihoslovanských

literárních aktualitách. Rozvíjí také pozoruhodnou činnost ve svém oboru školské pedagogiky (studie Sociologie školy na základě společenského řádu vynesla mu pozvání do SSSR). Jako básník prošel ohněm vývoje současných směrů, aby dal svému literárnímu úsilí osobitý ráz citlivé reakce pro seskupení představ v rámci přírody.

Tvorba původní: Pokušení satanovo (1931), Večery po usmání (1932), Zaváté výpravy (1933), Aresjön (1933), Tiché melodie (1934), Ocúny mládí (1936).

Knihy překladů: Z básní Gustava Krklece (1935), Výbor z díla Jovana Dučiče (1935), Vladimír Nazor: Básně (výbor z díla, 1936), Miroslav Krleža: Výbor z básní (1937), Matoš - Šimič - Ujevic (Výbor z jejich prací, 1938).

Redakce: In memoriam J. Kranicha (sborník na paměť českého přírodovědce, 1935).

Spolupráce v časopisech: Prósa (Archa, Lidové noviny, Pozor, Našinec, Moravskoslezský deník, Star, Selské listy, Litovelský kraj, Národní noviny, Národní obzor): básně (Archa, Studentský časopis, Venkov, Moravskoslezský deník, Pozor, Národní noviny, Národní obzor, Našinec, Selské listy, Litovelský kraj, Moravský sever a j.); kritiky a referáty (Lidové noviny, Moravskoslezský deník, Pozor, Moravský deník, Archa, Čsl.-jugoslávská revue); úvodníky (Jesenická stráž, Litovelský kraj, Národní noviny).

Členem DLU od r. 1932.

P. ALOIS STANISLAV NOVÁK

Narodil se 9. června 1891 v Petrovicích u Lanškrouna jako syn horlivého písmáka, studoval s vyznamenáním gymnasium v Hradci Králové, po maturitě (1912) vstoupil do bohosloví tamtéž, ale hned začátkem prv-

ního ročníku odjel do Říma, kde konal tři roky teologická studia na Propaganda della Fede; třicetíměsíční pobyt ve věčném městě stal se nadšenému bohoslovcí velkou školou života a zanechal mnoho stop v jeho pozdějším literárním díle. Po vstupu Itálie do světové války vrátil se 1915 do vlasti a dokončil teologická studia v Praze, kde byl 1917 vysvěcen na kněze, pak kaplanoval a administroval v Poličce, od r. 1924 se stal farářem na tiché horské faře v Pěčíně v Orlických horách, od 1935 jest farářem ve Stěžerách u Hradce Králové.

Rozsáhlé a hluboké dílo Novákovo je neprávem přehlíženo, snad pro okolnost, že jest dílem roztroušeno v časopisech, dílem uloženo v rukopise. Poměrně největšího zájmu a rozšíření došly práce dramatické, ač jsou nejslabší, neboť jsou tvořeny po převratě z nedostatku dramat pro katolická jeviště; pravé místo Novákovo jest však v novele, poesii, literární studii a próze, kde prokázal umění stylistické a dějové gradace.

První verše psal již na gymnasiu, za studií v Římě povstaly sbírky Srdce a jeho květy, Řím, Lebka, Tempulum patet (vše v rukopise a v časop.), v Našinci 1918 až 1921 uveřejnil obšírný Římský deník, v Lidu 1933 román Pod křížem, v rukopise má románovou trilogii: Na lokálce, Tratě se dělí, Pod koly a nárazníky, novelu Vox divina, humoresky Hrst koření, román Pastorek a mn. j. - V oboru homiletiky vydal sbírku Lidová duchovní cvičení (1920).

Dramata: Potrestaný záletník (1919), Vyléčený manžel, vdovec spiritista (1919, 2. vyd. 1921), Slavnost ve Vystrčilově (1919, 2. vydání 1928), Oběť chudé matky (1920), Chytří studenti (1920, 2. vydání 1928), Malířův

nápad (1920), Žofinčiny námluvy (1921), Šleh bičíkem (1922), Za stará práva (1923), Z nové říše na měsíci (1923), Rozmar a vzdor (1924), Zraněná srdce (1924), Probuzení ze sna (1924), Farské tajemství (1924), Za uměním (1924), Probuzení z okovů (1925), Cesta k srdci vede žaludkem (1928), Baron Ferdinand (1928), Pan strýček (1928), Poustevník na Luckém vrchu (1928), v rukopise Kanárek, Michelangelo a modelky, Ředitel a jeho dcery a j.

Přispíval do Vlasti, Archy, Našeho domova, Evy, Rodinného obzoru, Mladého máje, Lidu, Lidových listů, Našince a j., v r. 1921 spolupracoval s K. D. Lutínem na almanachu Dante a Češi.

Členem DLU od r. 1917.

IVAN NOVICKÝ - *Filip Cyril Župka*.

FRANTIŠEK NOVÝ - *Th Dr Norbert František Hrachovský O. Praem*.

† ThDr FRANTIŠEK ODVALIL

Narodil se 3. října 1880 v Jaroměřicích u Jevíčka, gymnasiální studia konal v semináři v Kroměříži, kde hned zapadl do čilého literárního ruchu, povzbuzovaného prof. dr. Fr. Nábělkem; již jako tercián vytvořil rozsáhlé epos Emigranti, básnické prvotiny uveřejňoval v psaném časopisu My také (redigoval K. Černocký a M. Pavlík) a získal jimi uznání prvenství »seminárního Olympu«. Po maturitě na německém gymnasiu 1900 (seminárka tehdy dvou nejvyšších tříd neměla) vstoupil do olomouckého bohosloví, kde v Literární jednotě pod tehdejšími předsedy Jos. Vraštilm panoval rovněž čilý ruch literární, jímž byl brzy stržen talent Odvalilův, takže se stal jeden čas předsedou Literárního kroužku. Básně psal nejprve anonymně, pak pod pseudonymem A. Milevský, ale brzy odvrhl

pseudonym a stal se svými příspěvky chloubou olomouckého semináře v Museu. Z bohosloví pochází první tištěná práce, v zeyerovském duchu psaná Legenda o pěti růžích (v kalendáři Katolických novin v Ratiboři v Pr. Sl. 1901). Tohoto slibného talentu všiml si K. D. Lutinov a snažil se jej získat pro svůj Nový Život, který Odvalil znal už z Kroměříže a v Olomouci potají (byloť to za éry prudkého boje proti arcibiskupu dr. Kohnovi) dále odebíral. Odvalil tedy tajně do revue přispíval, když však Lutinov uveřejňoval některá sdělení Odvalilova, jež nebyla určena pro veřejnost, a když se prozradilo, že Odvalil odebírá Nový Život, byl v prázdniny po III. ročníku ze semináře bez udání důvodů vyloučen, ač studoval s výborným prospěchem. Okolnost, že Odvalil řádně teologická studia dokončil v Praze, kde byl také 1904 vysvěcen, nejlépe ukazuje jeho nevinu i to, že byl dalek jakéhokoliv rebelantství. Z Prahy poslal Lutinovovi do Nového Života (IX 1904) překlad závěru III. kapitoly Katedrály Ch. J. Huysmanse, ke kterémužto konvertitovi lnul již v Olomouci s láskou (otištěno pod pseudonymem Fra Di Valle). Po vysvěcení působil jako kaplan v Chebu, odkud se zúčastňoval literárního snažení skupiny Bitnarovy ve Sdružení katolické inteligence v Praze (přednášel na př. 9. května 1907 o J. K. Huysmansovi); v r. 1908 stává se duchovním správcem trestnice na Pankráci v Praze (volil si toto povolání, aby se mohl co nejvíce věnovati práci literární, netuše, co ho tu čeká trpkostí, šikanování a - pro jeho otevřenost a duchovní svobodu - disciplinárního vyšetřování), v r. 1917 doplnil svá bohoslovecká studia a byl prohlášen doktorem teologie, v r. 1920 byl přeložen do Mikulova, pak do trestnice na Borech, a posléze do Kartouz u Ji-

čina, odkudž pro churavost odešel v r. 1937 do svého rodiště, kde 14. ledna 1938 zemřel.

Literární činnost Odvalilova jest velmi rozsáhlá. Obsahuje poesii, prózu, překlady, studie a homiletiku. Básně tvořil s úžasnou lehkostí, nehledal v nich úspěch a sensačnost, nýbrž pokorně stavěl chrám Boží krásy v českých krajích. Jeho verše, pevně skuté do slok, plynou lehce jako horský potůček, jeho rýmy zvoní jak čisté stříbro. Paralelně s nadáním jde vroucí víra, tryskající z upřímně a hluboce věřícího srdce, která zpívá o kráse církevního roku a vytváří legendy o církvi, Panně Marii a svatých, ve kterých se dopracoval Odvalil nejvyšších stupňů krás duchovní poesie v českém národě. Hlubokou víru doprovází vřelé vlastenecké cítění, které si v ničem nezadalo ani za války. Teprve v pozdějších sbírkách, kdy jest Odvalilovi poesie jediným ventilem, jímž uniká hořkost života, vystupuje místy chvat, improvisace a drsný výraz bloyovského ražení. Velké lyrické nadání Odvalilovo se nezapřelo ani v próze; celé stránky jeho románů jsou vlastně lyrickými nasázkami. Jeho překlady - zvláště z frančtiny - vystihují ducha a šťavnatost výrazu originálu.

Bibliografie: a) poesie: Kvetoucí meze (1917), nejčistší kniha lyriky, dýšící vůní mateřídoušky a krásou kvetoucích luk; Co v duši zaléhalo (1920), vlastenecké dojmy a nálady z válečných let (vyniká hutné epylion »Pečení chleba«); dětsky prosté Putování sv. Mikuláše (1929) a posléze Černý koráb (1930). - b) próza: historický román z doby baroka a rekatolisace Svítání (1927), první svého druhu v české literatuře, Pět legend (1930) a román z let popřevratových Kavky na věži (1931). - c) překlady: Osip Dymov: Vlas (z rus.), P.

Claudel: Den sedmý odpočinkem (z frančtiny, 1920). F. Jammes: Farář Ozeronský (z fr. 1922), P. Bourget: Etapa (z fr. 1923), J. Bruno-Ruby: Příklad abbého Jouvea (z fr. 1923), L. Bertrand: Krev mučedníků (z fr. 1925), H. Ghéon: Člověk narozený z války (z fr. 1926), P. Féval: Šuanové a modří (z fr. 1926), H. Davignon: Kajník (z fr. 1928), L. Bertrand: Sv. Augustin (z fr. 1929), J. Suberville: Hvězda z Lisieux (z fr. 1929), E. Demolder: Zlatý křest. Stará Voršila. Zapření Petrovo. Marnotratný syn (z fr. 1930), H. Watzlik: Tři prózy (z něm. 1930), H. Massoul: Dva poutníci milostivého léta (z fr. 1935), de Raubica Ventura: Církev a stát (z fr. 1938); v mládí pokoušel se též o překlady církevních hymnů, ale zůstalo na ukázkách v Novém Životě.

d) studie a homiletika: J. K. Huysmans, vypsání jeho literární tvorby a její význam náboženský (1907). - Řeči duchovní I.-III. (1924-25). - Přispíval hojně do Nového Života, Archy, publikací staroříšských, hodně jeho prací původních i překladů zůstalo v rukopise (m. j. jeho disertace O příčinách ruského rozkolu, založená na studiu původních pramenů).

Odvalil byl z nejnadanějších členů DLU; K. D. Lutinov jednal s ním již jako s bohoslovcem, aby převzal redakci Nového Života. Přesto zůstal širší veřejnosti neznám, pouze Družina mu dvakrát přiřkla cenu, a to v r. 1923 za Svítání (2000 Kč) a v r. 1929 za oratorium Sv. Václav (1000 Kč).

Členem DLU od r. 1917 do r. 1937.

JAROMÍR OLIVETSKÝ - *Alois Mádle*.

P. VILÉM ONDRÁČEK O. PRAEM.

Pochází z Jihlavy, kde se 20. června 1876 narodil. Gymnasium studoval v Něm. Brodě a po maturitě r. 1896 vstoupil do řádu premonstrátského v Praze. Teologii

studoval na Karlově vysokém učení, r. 1901 složil slavné řádové sliby a byl posvěcen na kněze. Nejprve byl konventním knězem na Strahově, pak katechetou hradčanského ústavu slepých. V čase pražského pobytu byl posluchačem filosofické fakulty. Od r. 1904 je koope-
rátozem na Sv. Kopečku u Olomouce, r. 1909-1910 farářem v Libotěnici pod Řípem, jedenadvacet let pak působí v Křenovicích u Brna, zakládá spolky a pracuje v organizacích v duchu katolickém. R. 1931 odchází do Velké Chyšky u Pacova, kde ještě účinněji zasahuje do života veřejného, rozšiřuje svůj zájem na nová pole zdárné působnosti duchovního vůdce. Církevní i světské úřady oceňují jeho zásluhy; mimo jiné byl notářem gen. kapitol řádu premonstrátského (1921 a 1924), r. 1921 byl jmenován členem komise nové redakce stanov řeholních.

Pracuje v literární historii, apologetice, dějepisu a píše časové úvahy do časopisů: *Analecta praemonstratensia*, *Averbode Weekblad*, *L'Osservatore Romano*, *Národní politika*, *Našinec*, *Den*, *Občanské noviny*, *Čech*, *Lidové listy*, *amer. Katolík*, *Katolická žena* a j. - Roku 1925 uspořádal k misijní výstavě vatikánské v Římě literární a ilustrovaný přehled misijní činnosti premonstrátů mezi polabskými Slovany.

Knižní edice: Příručka terciářů premonstrátských (1906), *Panna Maria na Sv. Kopečku* (1907), Příručka sester premonstrátek (1909), *Smírná mše svatá* (1912), *Olomoucké Hradisko* (1917), *Paměti Petra Šímy* (1920), *Dějiny řádu premonstrátského* (1920), *Jan Minský* (1925), *Strahov* (1927), *Kulturní rozhledy* (1933), - *Z domova a ciziny* (1935), *Siloe* (1936), *Jindřich Zdik* (1936), *Bl. Jan Lohel* (1938).

Členem DLU je od r. 1929.

JAN ORAL - *P. Václav Davídek.*

JAN PARATUS - *Ph Dr Alfred Fuchs.*

† P. ANTONÍN PAVELČÍK (*pseud. A. Pavelčík Záhorský, též jen A. Záhorský*).

Narodil se 10. října 1869 v Dolních Něčicích u Lipníka n. B., studoval gymnasium v Přerově, kde měl - stejně jako o rok starší Navrátil-Stupavský - za profesora češtiny nezapomenutelného spisovatele Fr. Bílého, bohosloví v Olomouci; tu se zúčastňoval ruchu v Literární jednotě, jejímž předsedou byl r. 1891-92; své verše, o něž se pokoušel již na gymnasiu, otiskoval v brněnském Obzoru. Po vysvěcení (1893) působil jako kaplan v Střílkách, Brankách u Val. Meziříčí, od roku 1895 v Cholině, od r. 1897 ve Spytinově, r. 1901 se stal farářem v Horní Bečvě a od r. 1919 až do své smrti 27. července 1929 ve Slatinicích u Olomouce.

Pavelčík jest citovým lyrikem druhu Navrátila-Stupavského; prostou, zpěvnou dikcí vyzpívá každou životní okolnost, význačnou událost, výročí atd. Ač vystoupil v almanachu Pod jedním praporem, celá jeho tvorba zůstala rozvojem moderní poesie nedotčena. Své prosté verše, věnované hlavně památce matčině a uveřejňované v Novém Životě, Obzoru, Našem domově, Evě, Našinci a j., shrnul do sbírky *První květy* (1910). V Evě otiskl cyklus milostných písní v duchu národních písní; vzbudily diskusi, může-li kněz psát o lásce, která vyzněla v ten smysl, že jest lépe dáti mládeži do rukou čisté písně ideální než lascivní brak. Pak se Pavelčík na dlouhou dobu odmlčel, až asi od r. 1926 znovu veršoval a chystal do tisku novou sbírku *Jarní písně*, ale po smrti k vydání už nedošlo.

Členem DLU od r. 1918 do r. 1929; v letech 1928-29 byl členem výboru.

MARIE PAVLÍČKOVÁ

Narozena 2. listopadu 1876 v Grygově u Olomouce. Vystudovala učitelský ústav u sv. Voršily v Olomouci, po pětiletém učitelském působení provdala se za úředníka státních drah a věnovala se studiu hanáckého folkloru.

Vydala národopisná díla dramatická: Hanácký mrskut (1914), zhudebnil prof. Jar. Svoboda; Sen hanácké nevěsty (1914), zhudebnil J. Čapka-Drahlovský, a Zimní maluvke (1914), obsahující dvě čísla: Obecní sěpka a Šperke o stréčka Lakomyho. - Mimoto uveřejnila řadu básní, povídek, článků lidovýchovných o ženském hnutí v Našinci, Evě, v almanachu Ratolest olivová a j. Členkou DLU od r. 1914.

JOS. PAVLOVICKÝ - *P. Josef Blažek.*

P. DOMINIK PECKA

Narodil se 4. srpna 1895 v Čejkovicích u Hodonína. Jeden rok studoval na gymnasiu kyjovském, pokračoval na II. čes. stát. gymnasiu v Brně, odkud po maturitě 1914 vstoupil na teologický ústav v Brně. Po vysvěcení působil v duchovní správě v Tuřanech u Brna, v Loděnicích, v Troubsku u Brna, v Brně-Zábrdovicích a r. 1926 se stal profesorem náboženství na českém gymnasiu v Jihlavě.

Spisovatel Dominik Pecka je jedním z nejvýraznějších zjevů současné katolické literatury české. Všechno své úsilí soustřeďuje na náboženský essay a psychologickou analýsu. Psychologické umění demonstruje na postavách svých prací beletristických. Vnitřním osudem lidí rozlomených, jejichž oporou se stává Bůh, věnuje svou největší pozornost, přináší významnou myšlenku, kterou dovedně rozvádí a nutí čtenáře k samostatnému přemýšlení. Má bystrý pozorovací talent

a jasný postřeh, kreslí prostředí se zvláštní péčí a volí účinné pointy. Kritický smysl uplatnil v celém svém díle měrou náležitou (studie: Bazin, Wilde, Fogazzar). Dílo Dominika Pecky je určeno především mladé generaci, mezi níž prokázalo již pozoruhodné výsledky. Jeho umění jde vpravdě s velikým posláním.

Bibliografie: Matka boží v Trní (1923), Člověčenství naše (1927), Assunta (1930, 2. vydání 1938), Oheň na zemi (1931), Listy otce synovi (1931), Listy matky dceři (1931), Tajemství života (1932), Jarní sonata (1932), Svatí a lidé (1933), Skryté paprsky (1933), Světla na moři (1935), Smysl člověka (1936).

Příspěvky v časopisech: Museum, Jitro, Vychovatelské listy, Archa, Na hlubinu, Akord a j.

Překlady: R. Bazin: Davidka Birotová (1919). C. Fouard: Život Ježíše Krista (1924).

Redakce: Museum (1917-1918), Jitro (od r. 1932).

Členem DLU od r. 1919; v l. 1924-28 členem výboru. FR. V. PEŘINKA (*pseud. Daniel Altelandt, Václav Hrnčíř Korábenský, F. U. P.*).

Narodil se 26. února 1878 na samotě Koráb u Mikulovic u Znojma, po studiích gymnasijských byl krátce kapucínským novicem, pak aspirantem v lékárně, poštovním praktikantem, výpomocným prozatímním učitelem, až od r. 1897 zakotvil jako berní úředník ve Znojmě, Jevíčku, Val. Kloboukách, Kroměříži, Brně; od listopadu 1918 na Slovensku, kde se stal vrchním berním ředitelem při generálním finančním ředitelství v Bratislavě; od srpna 1928 v. v., žil v Petržalce a přes oční chorobu oddával se intensivně studiím lidopisným a historickým; po ztrátě Petržalky r. 1938 žije v Kroměříži.

Dílo Peřinkovo zabírá moravskou historickou topo-

grafii, monasteriologii a lidopis.

V Moravské vlastivědě publikoval místopisy okresů znojemského (1904), jaroslavského (1905), vranovského (1906), valašsko klobuckého (1906), vizovského (1907), zdouneckého (1909), kroměřížského (1910) a kojetského (1930). Samostatně vyšlo Ze starého Kroměříže (1910), Dějiny města Kroměříže I. (1913), II. (vyjde asi 1940), III. (1938), O moravských lékařích zemských (1917) a soubor slovenského lidového humoru Veselé putovanie po Slovensku (1934). - Přispívá hojně do Vlasti, Našeho domova, Hlasu (slovenského), Prúdů, ČMM, ČMMZ, Sborníku histor. kroužku, Vlastivědného sborníku severní a střední Moravy, Od Hráčka k Podyjí a j.

Členem DLU od r. 1917.

KLEOFÁŠ PISTORIUS - *Antonín Kolek*.

† VLASTA PITTNEROVÁ

Narodila se 1. ledna 1858 v Polné v Čechách. Provdaná Weymelková žila jako žena myslivce v okolí Žďáru na Moravě po deset let, roku 1893 se usadila v Praze, kde se věnovala činnosti osvětové a práci rázu národopisného a kulturně-historického. Zemřela 8. března 1926. Charakterem svých literárních prací patří do řady spisovatelů K. V. Raise, V. Kosmáka, K. Křena, Al. Dostála a jiných. Je spisovatelkou pro lid. K jeho duševnímu probuzení a poučení chopila se péra, aby se z lásky k němu věnovala písemnictví zcela. Nekladla si vyšších cílů uměleckých, nýbrž snažila se s plnou odpovědností zpracovávat dobré náměty z venkovského a maloměstského života, vyzdvihujících zdravé etické jádro svých příběhů. Živým slohem vyprávěcím si získala ty nejširší vrstvy čtenářů, které i při kritickém vydání souborných spisů zůstaly jí věrny. - Hono-

rář za edici sebraných spisů odkázala Ústřední matici školské.

Z rozsáhlého díla jmenujeme aspoň svazky nejdůležitější: Ze Žďárských hor (1892), Žďárské obrázky (1893), V chaloupce pod lipou (1893), Od Žďáru (1894), Ze stínu a jasu žití (1896), Obrázky ze Žďárských hor (1897), Starodávne selanky (1900), Panstvo na zámku (1900), Kytice vřesu (1902), Tichý život (1903), Došla štěstí (1903), Pytláková dcera (1903), Pro sirotka (1904), Po cestách života (1904), Z květů a trní života (1905), Proklaté peníze (1908), Miláčkům (1909), Lidé a lesy (1910), Plivník (1910), V myslivně a zámečku (1911), O smutku i štěstí (1911), Na hedvábné nitce (1913), V Habrovanech (1914), Paňátko (1917), Jindra (1918), Páni od stavu (1919), Tichá vlastenka (1920), Statečná mlynářka (1922), Na výměnku (1922), Na Martinci (1925) atd.

Příspěvky v časopisech: Náš domov, Vlast, Obrázková revue, České květy, Čechie, Rozhledy po lidumilství, Obzor a j.

Překlad: Berta ze Suttnerů: Odzbrojte! (1896).

Členkou DLU od 1919 do 1926.

GUSTAV PIVOŇKA

Pochází z Paskova u Mor. Ostravy, kde se 24. srpna 1895 narodil. V Místku studoval na gymnasiu až do kvarty, potom navštěvoval jako žák L. Janáčka varhanickou školu v Brně, absolvovav ji r. 1915. Po dobu jednoho roku působil v Koryčanech u Kyjova, odešel na frontu ruskou a později na italskou, od převratu, složiv r. 1920 státní zkoušky ze hry klavírní a ze zpěvu, působí v Olomouci na hudební škole Žerotín (ředitelem ustanoven r. 1921), vyučuje zpěvu na čes. reálném gymnasiu a dívčím lyceu a hře klavírní na učitel-

ském ústavě, při katedrále sv. Václava jmenován roku 1931 dómským kapelníkem.

Zreorganisoval olomouckou hudební školu Žerotín na jednu z největších v ČSR. Stále systematicky pracuje na úspěšné hudební výchově a propaguje díla moderních skladatelů. Pořádá jubilejní koncert B. Smetany 1924, L. Janáčka 1924, Zd. Fibicha 1926, L. v. Beethovena 1927, uvádí Pekovu dětskou operu Zlatá nit 1927, na oslavu čtyřiceti let trvání školy 1928 s nejnovějším programem, koncert A. Dvořáka 1929, (téhož roku získává pro školu novou budovu), 1930 koncert ze skladeb J. B. Foerster, zřizuje odbočku hudební školy v Olomouci-Hodolanech, pořádá kurs pro církevní hudbu, rozšiřuje činnost školy o oddělení rytmické gymnastiky a ustavuje dramatický seminář 1931/32, inspiruje jubilejní koncert Jos. Křičky 1932, Jos. Suka 1934, J. B. Foerster 1935, zřizuje druhou odbočku hudební školy ve Šternberku od r. 1936/37, přičleňuje se k jubilejním oslavám E. Axmanna 1937 a 1938 pořádá koncert na oslavu padesátého výročí založení a činnosti hud. školy Žerotína. - Působí ve Volném sdružení přátel moderní hudby. Pracuje na zvelebení církevního zpěvu a hudby při olomoucké katedrále, kde byli jeho předchůdci P. Křížkovský, Jos. Nešvera a Ant. Petzold.

Jako skladatel tvoří v duchu svého velikého mistra vokální práce většinou duchovního rázu na texty latinské i české, zhušťuje v menších útvarech na dokonalé formě svěží tematiku s bohatstvím harmonických obměn.

Ze skladeb v rukopise, veřejně provedených: Ave Maria (I. 1916, II. 1933), 1919 (Před Těšínem, 1927), Přání (1936), Jedenáctá hodina, Ecce sacerdos magnus I., II.,

Missa in honorem Scti Laurentii (1938) atd.

Členem DLU od 1938.

JAROSLAV PLACHÝ - *P. Jaroslav Šumšal.*

ANTONÍN PLÁT - *Antonín Hrůza.*

PODHAJSKÝ - *P. Jindřich Koželuha.*

† ThDr ANTONÍN PODLAHA; *K. Benda*

Narodil se 22. ledna 1865 v Praze. Po gymnasijských studiích, ukončených maturitou 1883, poslouchal jeden rok práva, odešel však na teologickou fakultu Karlovy university a r. 1888 byl vysvěcen na kněze. Dvě léta působil v Rokycanech, krátce v Kojeticích, aby se stal kaplanem u sv. Haštala v Praze. Roku 1891 se stává adjunktem pražské teologické fakulty, roku 1893/94 supluje hebrejštinu a východní jazyky, 8. listopadu 1894 je promován na doktora bohovědy. Od roku 1895 působí na středních školách v Novém Městě, na Strakově akademii a na reálce na Malé Straně. Po smrti Msgra Ferd. Lehnera r. 1899 vyučuje křesťanské archeologii na arc. semináři. Roku 1904 je jmenován kanovníkem kapituly svatovítské, stává se kapitulním archivářem a knihovníkem, konservátorem stavební komise dómu svatovítského v součinnosti s arch. dr. Kamilem Hilbertem. Domácím prelátem Jeho Svatosti je jmenován r. 1918, generálním vikářem se stává r. 1919 a následujícího roku titulárním biskupem na Pathu a světícím biskupem pražským, po smrti kapitulního děkana dr. Jana Sedláka jeho nástupcem. Na věčnost odešel 14. února 1932 a pochován do hrobky arcibiskupů v katedrále sv. Víta.

Životní dráha a podnětné úsilí činnosti dr. Antonína Podlahy je výsostným projevem Bohem nadaného muže, který dospěl kladných výsledků svého poslání. Ty nejlepší vlastnosti v osobních stycích jsou důkazem

jeho oddaného pěstování křesťanských ctností, úporná pracovitost pro dobro Církve v rámci vlasteneckého citění, neúnavnost na cestě za velikým cílem - to jsou směrnice Podlahovy pouti pozemské. Jeho největší zájmy poutaly otázky, výzkumy, objevy a metody novější vědy a jejich aplikace na bibli a její studium. Věnoval se archeologii, sběratelství, bibliografii a dějinám církevního umění především. - Provedl několik zvláště významných činů: uspořádal kapitulní a arcibiskupský archiv, jeho úsilím byla dostavěna katedrála sv. Víta v mileniovému roce svatováclavském, stal se strážcem hrobu a relikvie sv. Václava a ochráncem hrobů pražských biskupů a českých králů.

Dopisujícím členem České akademie věd a umění zvolen r. 1904, mimořádným r. 1915, hlavním referentem Archeologické komise r. 1911 až 1929, od r. 1907 byl mimořádným členem Královské české společnosti nauk mimo četná uznání a jmenování.

- Literární odkaz zvěčnělého biskupa podrobně popsal Jindřich Šámal v závěru studie Karla Chytila »Antonín Podlaha« (Česká akademie věd a umění, Praha 1933, str. 39-84). Zde se omezíme na výčet jen důležitějších edicí knižních:

Památky úcty vzdávané svatým patronům národa československého: I. sv. Album svatojanské (s Ed. Šittlerem 1896), II. sv. Album svatovojtěšské (1897), Soupis historických a uměleckých památek v pol. okresu milevském (s Ed. Šittlerem 1898, něm. 1901), sedlčanském (s Ed. Šittlerem 1898, něm. 1899), rokycanském (1900, něm. 1902), karlínském (s Ed. Šittlerem 1901, něm. 1903), českobrodském (1907, něm. 1909), vinohradském (1908, něm. 1916), benešovském (1911, něm. 1912), kralovickém (1912, něm. 1916); Posvátná místa

království českého I. řada, 7 sv. (1907-1913), Dějiny arcidiecése pražské od konce stol. 17. do poč. stol. 19. Díl I. Doba arc. J. J. hr. Breunera 1649-1710, část 1. (1917, torso), Soupis památek král. hl. města Prahy: Poklad svatovítský (s Ed. Šittlerem 1901, něm. 1903), Knihovna kapitulní (1903, něm. 1904), Korunovační klenoty království českého (s dr. K. Chytilém a K. Vrbou 1912); Výklad velikého katechismu katolického náboženství (1900), Dějiny zjevení Božího Starého i Nového zákona (1901), Biblické dějiny pro školu i dům (1902), Katolická liturgika (1904), Posvátné umění I. řada (1909), Dějiny a bibliografie české katolické literatury náboženské I. (1912), II. (1913), III. (1914), IV. (1918), V. (1923) - s dr. J. Tumpachem až na část IV., Styky bl. Petra Kanisia s vlastí naší a stručné dějiny českého překladu jeho katechismu (1897) atd.

Překlady: F. Vigouroux: Bible a nejnovější objevy v Palestině, Egyptě a Syrii I. (1896), II. (1897), III. (1899), IV. (1902), V. (1903); Duilhé de Saint-Projet: Apologie víry křesťanské na základě věd přírodních (1898), L. z Hammersteinu: Nedělní a sváteční čtení pro vzdělaný svět I. (1900), II. (1902), J. Panholzer: Malá dějeprava biblická Starého i Nového zákona (1907), J. Panholzer: Veliká dějeprava biblická Starého i Nového zákona (1908).

Redakce: Český slovník bohovědný I.-V. (seš. 1-151) za spolupráce dr. Jos. Čiháka, dr. Al. Kudrnovského, dr. Jar. Remeše a V. Bitnara (1909-1932), Archeologické památky (spolupráce od r. 1897, hlavním redaktorem 1913-1929), Vzdělávací knihovna katolická (od r. 1896), Obrázková revue (1899 až 1900), České květy (1902-1904), Rozhledy z oboru víry, vědy a umění

(1908-1909), Almanach mariánský (1905). - Řídícím duchem Dědictví svatojanského a svatoprokopského. *Ediční činnost*: Editiones archivii et bibliothecae S. F. Metropolitani Capituli Pragensis (od r. 1905), Sběrka pramenů církevních dějin českých století XVI.-XVIII. (1908-1909).

Příspěvky v časopisech: Blahoslav, Časopis Archivní školy, Časopis Českého musea, Časopis katolického duchovenstva, Časopis Matice moravské, Editiones archivii et bibliothecae S. F. Metropolitani Capituli Pragensis, Hlídka, Method, Obrana, Rádce duchovní, Věstník České akademie, Věstník katolického duchovenstva, Věstník Královské učené společnosti nauk, Sborník historického kroužku, Vlast a j. - Spolupráce na Kottově Česko-německém slovníku.

Členem DLU od 1925 do 1932, čestným od 1929.

VÁCLAV JAN POKORNÝ

Narozen 7. března 1894 v Dobročkovicích u Milovic; po studiích gymnasiálních a v brněnském bohosloví (vysvěcen 1918) působí jako řádový kněz na farách staroslavného kláštera Benediktinů v Rajhradě (Ostrovačice, Syrovice) a při tom jest archivářem a knihovníkem kláštera.

Z fondů archivu kláštera těží a uveřejňuje materiál, důležitý pro kulturní a literární historii a místopis. Samostatně dosud vyšlo: Klášter Rajhrad. Jeho dějiny a památnosti (1925) a kaleidoskopické, s jemným humorem podané obrázky Z rajhradských pamětí (1932). - Ostatní roztroušeno v časopisech, nejvíce v Moravských novinách. - Po smrti Dr. Pavla Vychočila vede redakci vědeckého časopisu Hlídka od 4. čísla 55. roč. (1938).

Členem DLU od r. 1932.

V. H. POLIČSKÝ - *Msgre Vladimír Hornof.*

VÁCLAV KRISTIÁN POPEL - *Ing. Vilém Bitnar.*

JAKUB POSOLDA - *Josef Hofer.*

Msgre ThDr LEOPOLD PREČAN

Narodil se 8. března 1866 ve Vel. Týnci u Olomouce. Studoval na slovanském gymnasiu v Olomouci, které absolvoval maturitou 1885, poslouchal přednášky na teologické fakultě olomoucké a byl na kněze posvěcen 1889. Stává se kooperátorem v Bartošovicích, od 1891 až do 1894 působí v Kelči, v letech 1894-1897 je na bohoslovecké fakultě v Olomouci adjunktem, lektorem a suplentem studia Nového zákona, prochází několika stupni jako úředník arc. konsistoře, až 1902 je jmenován suplentem církevního práva na olomouckém teologickém učilišti, za doktora bohovědy je prohlášen 18. června 1914 (disertace o zpovědním tajemství) a hned jmenován definitivním docentem církevního práva. Působí však stále na konsistoři, sleduje závratnou cestu hodností a církevních titulů jako uznání vzácné píce a svědomitosti v plnění svěřených úkolů. Pracuje na vydání nového církevního zákoníku (odměněn titulem tajného papežského komořího 1914), kancléřem konsistoře se stává 1916, domácím prelátem je jmenován 1921 a téhož roku provikářem, roku následujícího pak generálním vikářem. Loučí se s universitní stolicí, avšak je jmenován examinátorem pro rigorosa z církevního práva, 1. dubna 1923 se stává sídelním kanovníkem olomouckým, po smrti arcibiskupa dr. A. C. Stojana 29. listopadu je zvolen kapitulním vikářem, 6. listopadu pak jmenován a 30. prosince téhož roku posvěcen na arcibiskupa olomouckého a metropolitu moravského.

ThDr Leopold Prečan má zásluhy nejen o rozkvět

arcidiecése po stránce náboženské a administrativní v těžkých dobách minulých let, kdy je vpravdě bdělým arcipastýřem nad svěřenými zástupy věřících, nýbrž i o uměleckou kulturu historické i současné Moravy. V plnění závěti arcibiskupa dr. A. C. Stojana pokračuje v díle velikého svého předchůdce (Velehrad, Sv. Hostýn, předsednictví unionistického kursu v Lublani 1925, unionistických kongresů velehradských 1927, 1932, Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, stavba basiliky sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci-Hejčíně 1926-1932, atd.).

Činnost charitativní se zračí v nespočetných projevech, ať již morální či hmotné podpory, pokud toho úřad bdělého strážce svěřeného arcibiskupského majetku dovoluje. Zřizuje Svatováclavské jubilejní nadace 1929, dotacemi pamatuje na mnohé sociální instituce.

Se zvláštní péčí se věnuje kněžskému dorostu svého semináře, má zájem o práci v řeholních klášteřích, neztrácí se zřetele pozornost nad náboženskou otázkou našeho školství i za hranicemi). Kněžská nemocenská pokladna, instituce sociální, a Unitas, soustřeďující zájmy kněží po stránce hospodářské, mají jej za protektora.

Jistě také pohostinství, připravené tak významným osobám, jako ku příkladu presidentu Osvoboditeli T. G. Masarykovi, presidentu dr. E. Benešovi, pařížskému kardinálu Verdierovi a jiným, nelze pominout.

Byla-li při zřizování basiliky sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci-Hejčíně dána příležitost uplatnit se českým výtvarným umělcům, se stejným nadšením vedle zájmu o kulturní dění ThDr Leopold Prečan věnuje pozornost tisku a podporuje ediční činnost (Kanyšiův

Katechismus, dr. A. Breitenbacher: Dějiny arc. obrazárny v Kroměříži, Vašicovo vydání Bible olomoucké I., List sv. Otce Pia XI. o Katolické akci atd.).

Čestným členem DLU je od r. 1938.

JAROSL. PŘÍBORSKÝ - *Ph Dr Josef Kratochvíl.*

METHOD PŘÍHODA - *† P. Ignát Zháněl.*

Msgre ThDr FRANTIŠEK PŘIKRYL

Narozen 6. září 1857 ve Vlčnově u Uh. Brodu. Začal choditi do školy r. 1865 u Piaristů v Kyjově, odtud přešel do 3. třídy hlavní školy v Uh. Hradišti, ze 4. třídy odešel na nižší německé gymnasium tamže (roku 1870-1874), pak na učitelský ústav v Olomouci (v l. 1874-78). Po maturitě byl tři roky učitelem na trojtřídce v Osvětimanech u Kyjova, pak správcem jednotřídky v Uhřicích u Kyjova; r. 1881 složil doplňovací maturitu z latiny a řečtiny na německém gymnasiu v Uh. Hradišti a byl přijat v době nadšení cyrilometodějského do kněžského semináře v Olomouci. Po vysvěcení (1885) kaplanoval dva roky ve Vel. Karlovicích, čtrnáct let v Soběchlebcích, od r. 1901 farářem v Týně u Lipníka n. B. a od r. 1912 v Drahotuších u Hranic, kde působí dosud; r. 1932 vyznamenán titulem Monsignore a r. 1933 jmenován děkanem lipnicko-hranickým.

Přikryl vyšel z archeologie cyrilometodějské a po badatelích Dr. Wanklovi a prof. Havelkovi nejvíce se zasloužil o archeologický výzkum Moravy z doby mohyl a velkomoravské. Vykopávky spojoval s podáním lidu, s dějinami Velké Moravy a Slovanů a zaústil do studia run. Arciř tu Přikryl přijímá nekriticky lidové podání a starší písemné údaje a buduje na nich dále, takže jeho vývody hraničí leckdy s fantasií, nelze mu však upříti velké píle a nadšení, s nimiž shromáždil

množství materiálu, jež uložil v museích v Olomouci a Brně a jež publikoval v řadě spisů.

Bibliografie: Sv. Kliment u Osvětiman (1890, 2. vyd. 1930), Svatý Cyril a Metod ve vzpomínkách památek starožit. na Moravě, I. (1905), II. (1907), oba díly sloužily mu za základ doktorské disertace, Zeměpisný zlomek o zemích Slovanů v IX. stol. v Mnichově (1920), Denkmale der heiligen Konstantin (Cyril) u. Method in Europa (1920), Z Říma (1927), Velehradsko v pra- a předvěku (1928), Památky sv. Cyrila a Metoda (1933). - Pro badání lidopisná a národopisná založil r. 1891 časopis Záhorská kronika, jehož šest ročníků (nekryjí se se skutečnými roky) sám vydával a řídil; časopis vychází dodnes.

Za svou činnost jmenován čestným členem archeologického spolku Starý Velehrad.

Členem DLU od roku 1916.

HANUŠ PUČÁLKA - *Ing. Vilém Bitnar.*

RECTUS - *Josef Hofer.*

P. LEOPOLD REČEK; *Farkasov*

Narodil se 31. srpna 1881 ve Frenštátě pod Radhoštěm. Gymnasium studoval v Kroměříži, bohosloví v Olomouci. Kaplanem byl v Bretnové, katechetou v Kunovicích; působí v Opavě, po její ztrátě v Kvítkovicích. Básník spiritualista se zajímá o náboženské motivy v poesii lidové, studuje dobu a mysticismus sv. Jana od Kříže, pěstuje útvar feuilletonu a vyvíjí činnost nábožensko výchovnou (založil Věstník Jednoty křesťanských matek, Uh. Hradiště, a Farní věstník sv. Martin, Frenštát pod Radhoštěm).

Knižní edice: Svatá hodina.

Redakce: Matce boží (s R. Linhartem a L. Zamykalem, 1904).

Publicistika: Slovácké noviny, Naše Slezsko, Sv. Martin.

Příspěvky: Archa, Meditace, Museum, Náš domov, Vychovatelské listy a j.

Členem DLU je od 1933.

Dr. JAN REJSA Z KOLKOVIC

Narozen 16. září 1886 v Praze, navštěvuje gymnasium, dá se zapsat na filosofickou fakultu Karlovy university, studuje české dějiny i historii umění, antickou archeologii, literaturu a kulturu staré Francie; teorii malířství spojuje s praktickými pokusy na UPRUM u Engelmüllera a Vacátka. Až na studijní cesty po Německu, Rakousku a Itálii je celý jeho život spojen s Prahou.

Literární dílo Jana Rejsy z Kolkovic je zcela osobitého ražení v současné moderní poesii. Básník a novelista nechce znát tíhu přítomnosti, utíká se k minulosti, která k němu hovoří mluvou tvarů a opájí jej dechem po staletí zachovávané krásy. V jejím duchu tvoří moderními výrazy, kreslí sytými barvami a používá ostrých kontrastů světelných.

Bibliografie: Čtyři renaissanční sonety (1927), Na březích Illisu (1928), Oasa Isidina (1929), Obraz sv. Dorothy (1931), Hudba země (1933), Duše v plamenech (1935), Efeméry (1937).

Spolupráce na časopisech (kritika výtvarná, verše, novely): Pestrý týden, Národní listy, České slovo, Lidové listy, Jas, Světozor, Týn, Topičův sborník, Archa, Sborník Jednoty starých českých rodů v Praze, Literární kruh, Zahradní květy, Apollón, Rozkvět, Dílo, Venkov, Cíle života.

Redakce: Sborník Jednoty starých českých rodů v Praze (rodopis - historie - heraldika, od r. 1929).

Členem DLU od r. 1923.

J. Š. RENATA - *P. Václav Davídek.*

REVO - *Adolf Gajdoš.*

JOS. ROMAN - *Ph Dr Josef Kratochvíl.*

GAB. RONA J - *P. Jan Bogar.*

P. JAKUB ROZMAHEL

Narodil se 27. března 1885 ve Vedrovicích, okr. Mor. Krumlov (poblíže Olbramovic, působiště Frant. Sušila), studoval s vyznamenáním státní gymnasium v Brně a po maturitě (1905) rovněž s výtečným prospěchem bohoslovecký ústav tamtéž. Po vysvěcení roku 1909 působil rok jako kaplan v Jevišovicích u Znojma (z toho však půl roku měl zdravotní dovolenou, kterou ztrávil u moře), 1911-12 byl kooperátorem v Šardicích u Kyjova (u faráře Fr. Dohnala, který právě tehdy řídil Nový Obzor, kamž i Rozehnal přispíval), pak v Rudíkově u Vel. Meziříčí, od r. 1913 ve Vel. Bílovicích u Břeclavě, až v r. 1922 se stal farářem na nevýnosné faře v Adamově u Brna, kde působí dosud; snad uzavřená a samotářská povaha způsobila, že přes své výtečné studium a velké nadání a rozhled zůstal jen prostým farářem.

První literární pokusy Rozmahelovy datují se z dob středoškolských studií, kdy posílal příspěvky do Moravské Orlice, v alumnátě přispíval články apologetickými do Musea, v Šardicích překlady a posudky do Nového Obzoru, za války se oddal studiu cizích jazyků a činnosti překladatelské a teprve po válce vytěžil z těchto svých studií, rozšířených četnými cestami po Evropě, řadu knih původních a přeložených.

Své zkušenosti z cest zpracoval zajímavě v knihách: Vzpomínky z cest po Evropě (1929) a Do vlasti Kristovy (1931), ze své farnosti vytěžil kulturně-historické

monografie: Světelský oltář v Adamově (1936) a Chrám sv. Barbory v Adamově (1937), k pastoračním potřebám vydal Promluvy pohřební a snubní (1934). - Četné jsou jeho překlady, jimiž přispěl k rozšíření obzoru českých katolíků otevřením studnic katolicismu západní Evropy: Pierre L'Ermitte: Přečtěte si to . . . (přel. z frančtiny 1924), Anonym: Duše dítek (z frančtiny 1925), Anonym: Poslední vzpomínky (z frančt. 1926), Proč jsem se stal katolíkem? (z angl. 1929), Bontempelli: Kniha novel (z ital. 1930), R. H. Benson: Konfese konvertity (z angl. 1937). - V rukopise zůstal román Baumanna Immolè, hodně je roztroušeno po Lidových listech, Našinci a Dnu, kam též Rozmahel přispíval v l. 1919-1934 pravidelnými nábožensko-kulturními přehledy zahraničního katolicismu; v r. 1934 musil pro churavost od této činnosti upustiti.

Členem DLU od r. 1929.

† AUGUSTA ROZSYPALOVÁ

Narozena 19. února 1857 v Jirkavech u Žatce. V deseti letech osiřela a žila pak u svého strýce, od 14 let u sestry, vystudovala r. 1872 kurs pro industriální učitelky v Praze, od r. 1873 byla literní učitelkou u Voršilek v Kutné Hoře a současně studovala tamtéž na literní učitelku; po maturitě r. 1880 nastoupila 1. října jako industr. učitelka v Blovicích u Plzně, rok nato jako definitivní do r. 1912 (z toho přes 6 let odvolána na cvičnou školu při soukromém učitelském ústavě Eugeneum na Kladně), absolvovala v Plzni kurs pro učitelky měšťanských škol, kde též nastoupila na místo řídícího učitele. Již od r. 1896 zúčastnila se práce v křesťansko-sociálním hnutí emancipačním, zvláště v jeho ženských složkách, proto po převratě 1918 zvolena poslankyní Národního shromáždění za čs. stranu lidovou. Po úsi-

lovné organizační činnosti zemřela 22. listopadu 1926, byvši též den zvolena senátorkou.

Básnické prvotiny Rozsypalové vycházely v pražské Vlasti, když se však v r. 1895 počala sdružovati Katolická moderna, přihlásila se do ní i Rozsypalová, zúčastnila se sjezdu Nového Života r. 1897 a publikovala své verše v Novém Životě, kde budily pozornost samého Zeyera. Její básně nemají sice velké intensity a formální dokonalosti, ale předčí za to nesmírnou čistotou myšlenkovou, cele kotvící v Bohu, a hlubokou ženskou vroucností. Soubor veršů chtěl vydati Sigism. Bouška v Básnických obzorech katolických, ale pak k tomu nedošlo, až Rozsypalová sama vydala ve prospěch trpících vojinů sborníček Dívčí poesie (1916); jinak její verše zůstaly roztroušeny ve Vlasti, Novém Životě, Obzoru, Obrázkové revui, Českých květech, Týnu a Arše. - V r. 1922 vydala v knihovně Svazu katolických ženských spolků jímavou autobiografii Vzpomínky Kатуšky Olbertové a román dívčí duše Ella, v r. 1923 pak u příležitosti Jesličkové výstavy v Praze shrnula své básně, překlady a úvahy vánoční pod názvem Květy a kvítka z luhů betlémských. - V r. 1920-23 redigovala Ženu, časopis katolických žen. Literární činnost Rozsypalové jest ovšem jen jedním úsekem její bohaté činnosti v katolickém politickém hnutí, ve Svazu katolických žen a dívek, v Charitě, v hnutí studentek a j., začež byla vyznamenána křížem Pro Ecclesia et Pontifice. Členkou DLU od r. 1917 do r. 1926.

P. JOSEF RUDOLECKÝ - J. Ůnanov.

Narodil se 20. prosince 1880 v Tuřanech u Brna, studoval gymnasium a bohosloví v Brně, nyní farář v Ůnanově u Znojma.

Svým dílem hledí dáti vhodné písně, deklamace a di-

vadelní hry do rukou pracovníků v katolických spole-
cích.

Bibliografie: Moje písničky (1917), Písničky z té velké
vojny a z té revoluce (1919), Poutní písně (1921), Písně
Orlů únanovských (1923).

Divadelní hry: Dívčí vojna (1912, 2. vyd. 1914), Bílá
cikánka (1928), Macocha (1931), Primice v Prokopově
(1937), Co jest pravda? (1937), Král Šašek (1937), v ru-
kopise má Ctirad a Šárka, Když ta velká vojna byla,
Plaváček, Vánoce na horách, řadu písní, deklamová-
nek, besídek v časopise Ochrana, jež 17 let řídil, a j.
Členem DLU od r. 1930.

HYNEK CH. RŮŽIČKA

Narodil se 19. prosince 1902 v Ostrožském Předměstí
na moravském Slovácku. Studia konal na průmyslo-
vých a technických učilištích v Přerově a ve Vídni.
V letech 1922-1924 vykonal presenční službu v Trnavě.
Potom se stal tajemníkem lidové strany v Novém
městě na Moravě, po půldruhém roce přešel do Opavy,
kde byl současně spoluredaktorem Našeho Slezska a
Katolických novin. Roku 1927 přijal místo ústředního
sekretáře MCM v Olomouci a 1929 se stal řádným
národohospodářským a politickým redaktorem dení-
ku Našinec až do r. 1934. V roce 1936 byl vedoucím
redaktorem Tiskové kanceláře a tajemníkem Jubilej-
ních oslav 1050. výročí úmrtí sv. Metoděje na Vele-
hradě, odkud se vrátil jako volný novinář do Olo-
mouce.

Literární a publicistickou činnost započal již jako stu-
dent v Přerově, šířeji rozvinul ji zvláště na pole poli-
tické ve Vídni, kde se stal spolupracovníkem taměj-
šího týdeníku Pravda. Po návratu do ČSR byl jedním
ze zakladatelů Slováckého akademického SSS v Uh.

Hradišti a literárního sdružení Středisko v Brně. Po několik let zastával funkci tajemníka Svazu lidových zemědělců a Říšského sdružení řepářů v Olomouci. Jako novinář zaujímal několikrát různé funkce v Syndikátu čsl. novinářů a Svazu katolických novinářů. Mimo činnost literární, sevřenou ve formě verše, feuilletonu, polemiky, entrefilletu, politické úvahy nebo zpráv časových, absolvoval po celé zemi moravsko-slezské sta schůzí a přednášek o otázkách politického, sociálního, hospodářského a kulturního života. - Zprávy jeho korespondence velehradské přejímaly také listy zahraniční, evropské a americké, dokonce pronikly i do listů afrických (Marocc-Matin v Maroku). *Spolupráce v časopisech:* Selka, Selské listy, Archa, Eva, Pravda (Vídeň), Vídeňský deník, Hlasy republiky, Našinec, Neděle, Národní politika, Kultura, Lidové listy, České slovo, Selské hlasy, Den, Stráž, Slováké noviny a j.

Edice: Katolíci a škola (1928), Živé kameny (1930).

Redakce samostatné: Kalendáře Matice cyrilometodějské v Olomouci (Posel Apoštolátu, Poutník svatohostýnský, Stráž Moravy, Cyrilometodějská rodina). Ke sjezdu katolické mládeže slezské v r. 1926 redigoval sjezdový památník.

Členem DLU je od r. 1927; od r. 1928 členem výboru. JUDr JAROSLAV ŘEHULKA.

Narodil se 31. prosince 1886 v Oseku n. B., kde jeho otec byl řídícím učitelem. Studoval gymnasium v Přerově, pak právnickou fakultu Karlovy university v Praze, ale současně též umělecko-průmyslovou školu, neboť již na středoškolských studiích bavilo ho malířství a málem že nesběhl k tomuto kumštu do učení k Jožkovi Úprkovi. Studia akademická měl proto rozpolťe

na, ale nakonec přece zvítězila universita a Řehulka byl r. 1911 promován na doktora práv; pak chtěl do-
dělati malířskou akademii, ale musil domů, stal se ad-
vokátním koncipientem v Lipníku, potom praktikoval
u soudu v Přerově a od 1. února 1912 odešel do Olo-
mouce, kde byl zprvu koncipientem, po válce pak spo-
lečníkem advokátní kanceláře veřejného pracovníka
a politika Dr. Mořice Hrubana. Olomouc se stal Ře-
hulkovi osudem. Zapadl do kruhu katolických literátů,
novinářů a politiků (ve veselé »Obci hanáckých sva-
tých« byl jako Vendelin jedním z nejplatnějších činite-
lů) a z rušné činnosti byl vyrušen jen světovou válkou,
kdy prožil jako vozatajský důstojník řadu let v Haliči
a na Ukrajině. Po válce znovu se chopil práce v obran-
ném boji proti teroru náboženskému, v Orlu, v poli-
tickém a hospodářském hnutí, v Družině literární, r.
1928 zvolen členem zemského zastupitelstva moravsko-
slezského a jest v plné aktivitě dosud.

Řehulkův talent obsahuje vedle zálib výtvarnických
sklon k beletrii. Po prvních pokusech výtvarnické pró-
zy v Našinci (kde ho v r. 1912 přiměl mladý redaktor
Zamykal k práci v rubrice Výtvarné umění) a v Luti-
novově Arše (1912-13) debutoval krásnou prózou po-
vídkovou v Našinci, kde záhy vyvrhl jako hanácký hu-
morista. Jeho povolání vedlo ho k tomu, že vniknul
hluboko do duše hanáckých drobných lidí: strců, te-
tek, ministrantů, ponocných a j., poznal řadu jejich
groteskních životních příběhů, špatných vlastností a
necností, které zpracoval s neodolatelným humorem
v řadě hanáckých humoresek; neřeší při tom stránku
morální, ale v pozadí vycítí čtenář výstražné gesto vy-
pravěče. Místy bere na sebe humor obhroublejší tvář-
nost, ale nelze jinak při kresbě drobných lidí, nechce-li

je autor idealisovati; ostatně tuto stránku dovede Řehulka bohatě vyvážití svým výtvarnickým nadáním, s kterým v slovesném výraze plasticky a sytými barvami kreslí prostředí předválečné hanácké vesnice a komické figurky svých protagonistů. Celkový dojem jest zvyšován mistrným zasazením hanáckého dialektu do rámce spisovné mluvy. Beletristické práce Řehulkovy řadí se čestně k dílu Vyhlídalovu a zůstanou cenným pramenem pro národopisce, dialektology a sociology.

Bibliografie: Ministranti (1919, 2. vydání 1922), Stráci (1926), Tetky a ježibaby (1929), Čtyři vážné příběhy (1935), lišící se od předchozích svým vážným rázem, v rukopise má svazek vážné beletrie Z různých dob a humoresky Ministranti, II. díl; v letech 1919-1923 redigoval Obzor rodinný, obrázkový měsíčník, vydávaný DLU, v Našinci otiskl řadu cestopisných črt, zvláště však se stal populárním humornými podčárničky, které podpisoval pseudonymem Vendelin Vyncórek a v nichž vykládá rázovité úvahy »hanáckého véminkáře« na různé současné události.

O DLU zasloužil se Řehulka měrou nemalou: stál u její kolébky v r. 1913, tvořil s Hrubým-Bukovcem stanovy, v r. 1914 zvolen pokladníkem a od té doby jest stále - vyjma léta válečná - členem výboru, z toho v letech 1919-20, 1924-27 a 1936-37 místopředsedou.

JIŘÍ SAHULA

Narodil se 29. března 1874 ve Skutči, studoval gymnasium ve Vys. Mýtě (1895), pak přijat do kněžského semináře v Hradci Králové, kde se z popudu biskupa Dr. Brynycha a Dr. Reyla věnoval zvláště studiu historie a pod vedením prof. Dobr. Orla (nyní univ. profesora v Bratislavě) hudbě. Po vysvěcení (1899) stal se kapla-

nem v Proseči u Vys. Mýta, pak v Rychmburku, odtud na žádost konsistoře odebral se r. 1900 do Hradce Králové jako úředník Tiskového družstva pod ochranou sv. Jana Nep., kde zprvu vykonával práce pokladní a administrační, brzy však byl plně připoután k žurnalistice jako redaktor slavné kdysi Obnovy a později Štítu; mimoto rozvinul podivuhodnou činnost jako beletrista, historik, zpěvák, hudebník, odborový a veřejný pracovník a j., vykonal sta a sta přednášek, až pro srdeční chorobu a nervosu, zaviněnou neustálou činností a přepětím sil, odešel za zámeckého kaplana do Choltic, ale ani tu zcela neustal od své činnosti, takže po polevení choroby v r. 1925 znovu se chápe redigování Štítu a pracuje na poli historie, beletrie a politiky dosud; za své zásluhy jmenován mimo jiné čestným konsistorním radou, v r. 1922 vyznamenán křížem Pro Ecclesia et Pontifice atd.

Rozsáhlé a mnohotvárné dílo Sahulovo zahrnuje v sobě hlavně apologetické studie historické a beletrii. Zvláště v historii doby husitské osvojil si velké znalosti, zpracovává je věcně a na základě nejnovějších vědeckých poznatků, při čemž dbá zajímavosti podání a přístupnosti slohové. Že některé jeho práce jsou psány opravdu dobře, uznal (na př. o Bitvě u Lipan) sám profesor Pekař.

Bibliografie: a) *Historie:* Kompaktáta (1899), Ovoce husitismu (1899), Význam a důsledky husitství I.-II. (r. 1900), Husitství a protestantství (1900), Primát a neomylnost Říma (1900), Husitství a svoboda (1901), Nový Husův list (1902), Pokrok v době Karla IV. a v době husitství (1902), Víra jako víra (1902), Pryč s dogmaty! (1902), Husité jindy a nyní čili Poměr husitství k Římu a český národ (1903), České náboženství (1903),

Důležitost pravého náboženství (1903), Z husitství do protestantismu I. (1903), II. (1904), III. (1905), IV. (1913), V. (1914), VI. (1915), VII. (1915), Karel IV. jako křesťan a vlastenec (1905), Karel IV., Otec vlasti (1909, výňatek předešlého), Jest náboženství věcí soukromou? (1911), Arnošt z Pardubic (1913), Husitská víra (1913), Doba předhusitská a husitská (1914), Husitská šlechta (1914), Vzdělání kněžstva v době husitské a předhusitské (1915), Sociální postavení kněžstva v době husitské (1915), Husitské ženy (1915), Jan ze Želiva (1916), Blouznílství a pověry věku husitského (1916), Český obchod v době předhusitské a husitské (1916), Novohusité o době husitské (1917), Vzájemný poměr českých konfesí (1918), Staročeská církev národní (1919), Pokusy o církev národní (1919), Doba předhusitská a husitská (1919), Církevní snahy Husovy (1920), Krutosti habsburské a protestantské (1921), Sv. Vojtěch a jeho doba (1921), Sváry českých sektářů (1921), Husitské soudy a ortely (1922), Církevní úkoly staročeských škol nekatolických (1923), První průkopníci luterství v Čechách (1924), Sektářské vědomosti o Husovi (1924), Význam Žižkova díla I.-II. (1924), Mravní a osvětový význam odpustků ve středověku (1925), Obraz doby svatováclavské I.-III. (1929), Rozmach českého živlu a práv českého jazyka ve XIV. stol. (1932), Sekty v Čechách a vlastenectví (1932), Bitva u Lipan, její příčiny a průběh (1934), Dějiny naší vlasti slovem i obrazem I. (1933-35), Ondřej, biskup pražský (1935), Válečný triumf plzeňského katolictva (1937).

b) Beletrie: Slunné chvílky, humoresky (1904), Rozmarné příhody I.-III., humoresky (1906-1911), Dvojí proudy, maloměstský román (1916), Ve víru válečných

běsů, román ze světové války (1919), Laškovně jiskry, humoresky (1921), Spolkový besedník, humoresky I. (1922), II. (1924), Světlušky, humoresky (1925), Hravé vlnky, humoresky (1935), trilogie Za soumraku Tábo-
ra, z níž zatím vyšlo: Husitský tribun I.-III., obraz de-
magogického vůdce Jana z Želiva (1935, poctěno cenou
Duchovní akademie), Plzeň rytěřující (1938), třetí část
jest dosud v rukopise.

c) *Spisy pro mládež a varia*: Vojtěch Habr (1912), Modly
a kříž (1924), Tajná vina (1926), Pohádky (1928), Dra-
homiřino pokání (1929, poctěno cenou Duchovní aka-
demie), Past na chytráky a jiné povídky (1934), V kou-
zelné říši (1935), Otrok Abner (1936), Promluvy histo-
ricko-apologetické, kázání (1927), Reforma hudebního
písma, návrh (1936); řada prací beletristických a studií
historických jest roztroušena v Obnově, Štítu, Obzoru,
Museu, Hlídce, Andělu strážném, Novém národě, ame-
rickém Hlasu a j.

Členem DLU od r. 1925.

SALVA - *Antonín Hrůza*.

† Msgre ThDr JOSEF SAMSOUR

Narozen 7. srpna 1870 ve Vatíně u Žďáru na Mor. Vy-
chován typickým vlasteneckým učitelem J. Kulíkem
vstoupil do gymnasia v Chrudimi, po maturitě (1888
s vyznamenáním) do bohosloví v Brně, kde vysvěcen
r. 1892. Pobyl rok jako kooperátor v Dolních Dunajo-
vicích u Mikulova, načež biskup Bauer všiml si jeho
nadání a poslal ho do Frintanea, kde studoval v letech
1893-1897; tamtéž promován na doktora bohosloví. -
Pak suploval v Brně na ústavě učitelek, r. 1888 byl spi-
rituálem u Voršilek a výpomocným učitelem nábožen-
ství na I. německé reálce, r. 1900 znovu na ústavě uči-
telek, v září 1902 jmenován profesorem církevních dě-

jin na bohosloveckém učilišti (1908-12 přednášel za churavého Dr. Neuschla kanonické právo; též přednášel o umění), v kteréžto funkci pracoval pilně, až na to doplatil svým zdravím; r. 1912-14 měl zdravotní dovolenou pro přepracovanost, pak opět přednášel do 31. března 1925, kdy byl dán pro nemoc do výslužby. Zemřel 4. března 1930 v ústavu choromyslných v Černovicích u Brna.

Samsour byl skromným, ale neobyčejně pilným pracovníkem v dějinách církevních. Četné práce, založené na archivním studiu, otiskoval v Časopise katolického duchovenstva, pak v Hlídce, tamtéž přispěl četnými posudky, jako literární kritik psal do Vlasti, do Hlasu, homiletiku publikoval v Kazateli a j.

Bibliografie: Upravil a doplnil 3. vyd. Dr. Fr. Zeiberta: Compendium historiae ecclesiasticae (1903, 1. a 2. vyd. 1884, 1889), jež došlo velké obliby v bývalém Rakousku pro přehlednost a pro zapojení slovanských církevních dějin; používáno též v Itálii, Portugalsku a j. - Se zvláštní odbornou dovedností zpracoval svá stěžejní díla: Církevní dějiny obecné (1907-13, 2. vyd. v rukopise), Papežové v dějinách (1908), Základy patrologie se zvláštním zřetelem k dějinám dogmatu (1908), důkladné Dějiny brněnského alumnátu (1908) a spisy drobnější: Otroctví zrušeno křesťanstvím (1905), Tři časové otázky o církvi, vědě a státu (1908), Inkvisice církevní (1908), Několik statí z dějin života církve katolické (1909), Obrazy z dějin církve katolické (1910), Feuerbrunst in Nikolsburg 14. September 1784 (1912), Prodej věcí movitých ze zrušených klášterů za Josefa II. na Moravě (1912), Mimo církev není spásy (1916). - Hojně spolupracoval v I. dílu Podlahova Českého slovníku bohovědného (1912) a bádál o rušení morav-

ských klášterů za Josefa II. - Od r. 1908 až do smrti byl členem výboru Dědictví CM v Brně.

Členem DLU od r. 1916 do r. 1930.

† P. BRUNO SAUER O. PRAEM. - *Frant. Kyselý*.

Narodil se 12. ledna 1857 v Kudlovicích u Uh. Hradiště, studoval německé piaristické gymnasium v Kroměříži, kde v něm české uvědomení a lásku k literatuře povzbuzoval prof. Schwarz, r. 1877-78 jako jednorroční dobrovolník v Olomouci, tamtéž vstoupil do bohosloví, ale po I. ročníku odešel do semináře v Čes. Budějovicích, v r. 1881 přijat do řádu premonstrátského v Praze a tam r. 1883 vysvěcen. Působil jako kaplan šestnáct let v Jihlavě, r. 1900 se vrátil do Prahy jako novicmistr, ředitel kůru (byl dobrým hudebníkem) a správce strahovské fary, v r. 1909 ustanoven děkanem v Milevsku, r. 1914 farářem v Jihlavě a r. 1919 odešel jako kviescent na řádový statek Hradištko u Štěchovic, kde po klidném a zaslouženém odpočinku zemřel 22. října 1937.

Sauer básnil již na gymnasiu. Své verše posílal pod pseudonymem Fr. Spitihněvský do Bayerovy olomoucké Koledy (1876-78), z bohosloví psal do Obzoru a Musea, ale teprve s příchodem do Prahy mohlo se jeho nadání plně rozvinouti. V Praze zastal Vojt. Pakostu, v bohosloví X. Dvořáka, školeného Vrchlickým, jehož fascinujícím příkladem - stejně tak Sv. Čecha - byl Sauer stržen, takže začal toužiti spolu s jinými povznést katolickou lyriku z neumělého didaktického veršování k opravdovému uměleckému tvoření. Tehdy odvrhl svůj starý pseudonym, počal podepisovati všechny své práce překladem svého německého jména a jako Fr. Kyselý náležel od r. 1882 k oddaným spolupracovníkům Vlčkovy Osvěty. Když však rašení kato-

lické literatury vyvolalo Škrdlovu revui Vlast, stál mezi spoluzakladateli a pak mezi přispívateli listu, za pobytu jihlavského byl však Sig. Bouškou získán pro nadšené hnutí Katolické moderny, účastnil se almanachu Pod jedním praporem, psal do Nového Života, Našeho domova, Obrázkové revue, Meditací, Archy, Týnu, Nového Obzoru a teprve ve stáří vrátil se opět do Vlasti. Svým životem a činností obsáhl celý vývoj novodobé katolické poesie. Jeho podrobný životopis by byl dějinami obrození katolické literatury v českém národě.

Ve vlastní tvorbě jest Sauer především epikem; složil celý cyklus legend cyrilometodějských a legendy norbertinské, na nichž pracoval až do své smrti. Ale i v lyrice dopracoval se pílí a studiem vysokých hodnot, zvláště v motivech eucharistických, mariánských, mystických a intimních, ovšem celá lyrika jest opět silně prostoupena živlem epickým. Tuto podobu zachovávají všechny jeho sbírky: Akkordy, výkřiky, bolesti a touhy kněžského nitra (1903), Z říše světla, cyklus legend o Kristu, P. Marii a svatých (1923) a posléze sbírka jemných mariánských legend Matka Boží (1927). - V pozůstalosti zůstala kniha lyriky Co zbylo na poli a shora zmíněné legendy cyrilometodějské a norbertinské.

Členem DLU od r. 1922 do r. 1937.

JAN SEMERÁK - *Ing. Vilém Bitnar.*

ERIK SILÉNSKÝ - *Julius Brabec.*

F. A. SKALICKÝ - *† P. František Hrubý.*

KAREL SKŘIVAN - *† P. Karel Dostál.*

JAROMÍR SLAVÍK - *P. Sig. L. Bouška O. S. B.*

JINDŘICH MARIA SLAVÍK - *Stanislav Urbík.*

JURKA SLOVÁK - *P. František Zýbal.*

F. A. SMIRNOV - *Filip Cyril Župka.*

EM. SMUTNÝ - † *P. Rudolf Linhart.*

SPEKTATOR - *JUDr Valerij Sergěvič Uilinskij.*

FR. SPITIHNĚV - † *Bruno Sauer O. Praem.*

FR. SPITIHNĚVSKÝ - † *P. Bruno Sauer O. Praem.*

† Msgre ThDr ANTONÍN CYRIL STOJAN; *Žebrák Mariacellský a statkář Velehradský.*

Narodil se 22. května 1851 v Beňově u Přerova. Od 1864 studoval na piaristickém nižším gymnasiu v Příboře, po roce 1868 pak na piaristickém vyšším gymnasiu veřejném v Kroměříži, kde 18. července 1872 maturoval. Vstoupil do bohosloví v Olomouci (v prvním roce konal současně presenční službu vojenskou), kde byl 5. července 1876 ordinován. Nejprve působil na vinici Páně v Příboře 1876-1887 (s přestávkou od 3. III. do 8. VI. 1887 jako administrátor ve Veřovicích), do konce listopadu 1888 je expositou ve Svěbohově, dvacet let je farářem v Dražovicích u Nového Rousínova (1892 jmenován radou biskup. konsistoře brněnské, 9. VII. 1896 promován na doktora teologie - disertace: O sjednocení národů slovanských s církví římsko-katolickou podle úmyslů sv. Otce Lva XIII. - 1898 se dává zapsat na právnickou fakultu vídeňskou, 1904 jmenován papežským komořím a ordinariátním komisařem pro školu Komenského ve Vídni, 16. května 1908 nesídelním kanovníkem olomouckým), novým jeho působištěm se stává Kroměříž, kde je 29. června 1908 jmenován proboštem kolegiátního kostela sv. Mořice (1909 skutečným arc. radou a assessorem, 1910 ustanoven superiorem uršulinského konventu v Přestavlkách), 1918 sídelním kanovníkem olomouckým, 1. října 1920 zvolen kapitulním vikářem, 10. listopadu téhož roku jmenován nástupcem na stolci Metodějově,

3. dubna 1921 intronisován. Zesnul 29. září 1923, pochován je v Královské kapli na Velehradě.

ThDr Antonín Cyril Stojan je jednou z nejsvětlejších postav římsko-katolické církve a českého národa. Žil a působil na přelomu dvou významných epoch dějinných, připravuje tak lepší bytí národa československého a schůdnější cestu jednotlivců v zástupech do Království věčného.

Cílevědomá jeho činnost, nesená dvěma směry, v jeho osobě byla spjata v harmonický celek. Poslání kněze plní do důsledku, cit vlastenecký uplatňuje co nej-intensivněji. Drže se oblíbeného hesla Ch. b. B. v sv. C. a M., t. j. Chvála budiž Bohu v sv. Cyrilu a Metoději, a konaje vše »pod ochranou bl. Panny Marie« nemohl se ve svém úsilí minout vytčených cílů.

Již na gymnasiu příborském prožívá období národního probuzení, v bohosloví živí zápal pro význam slovanského Betlema - Velehradu, pro dějiny moravské a je vznícen láskou k posvátnému Hostýnu. Od roku 1887 je volen říšským poslancem za katolickou stranu národní, háje práv českého národa a přimlouvaje se o národní mír na základě křesťanské spravedlnosti, od r. 1900 je volen do zemského sněmu. Za světové války je vyšetřován z velezrady. Po převratě se stává členem poslanecké sněmovny čsl. Národního shromáždění a r. 1920 senátorem. - Pracuje všude, kde tuší úrodnou půdu, aby zasel zrno Dobra. Zakládá instituce osvětové, podporuje kulturní dění, intensivně zasahuje do otázky školské, pořádá hospodářské kursy, přičiňuje se o zřizování pokračovacích škol, pracuje v otázce sociální, jeho přičiněním se stávají velehradské slavnosti náboženskými manifestacemi slovanskými, r. 1907 ustavuje Sdružení rolnické omladiny na

Moravě a ve Slezsku. Především pak unionistické sjezdy velehradské (I. 1907, II. 1909, III. 1911, IV. 1922) a ustanovení Akademie velehradské, vědecké společnosti pro pěstování studia o východní církvi, r. 1910 tvoří v jeho snahách mírný přechod k pracím nábožensko-organisačním a pastoračním.

Všechny práce nábožensko-kulturní podniká v duchu cyrilometodějském jako zanícený horlitel velehradský a pracovník pro obnovu a rozkvět sv. Hostýna. Buduje Družstvo svatohostýnské, 1881 je hlavním pořadatelem Cyrilometodějské pouti do Říma, v jubilejním roce 1885 mimo tento hlavní úkol podává návrh na zřízení Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje a vybojuje Sarkandrinský konvikt v Příboře při soukromém českém gymnasiu na místě zrušeného piaristického, agituje neúnavně po celá dlouhá léta pro vybudování kostelů, vymáhá podpory a pořádá sbírky, rozvíjí bohatou činnost pro zvelebení sv. Hostýna (1887 uvádí do duchovní správy kněze řádu T. J., činně přispívá k obnově mariánské svatyně, staví řeholní dům, 1895 zakládá Matici svatohostýnskou, jejímž jednatelem je po 25 let, usiluje o osamostatnění duchovní správy při poutním chrámu, stává se průkopníkem laických duchovních cvičení, zvláště velehradských, šíří apoštolát mezi slovanskými katolíky a pracuje na duchovní obnově Velehradu, stará se o náboženskou výchovu studující mládeže, laické inteligence a zvláště bohoslovců. Z jeho podnětu jsou 1904 uspořádány oslavy padesátého výročí prohlášení dogmatu o Neposkvrněném Početí, po prvé je na Velehradě uvítán zástupce sv. Otce nuncius Granito di Belmonte. Roku 1907 zřizuje Cyrilometodějský spolek, který má i cíle misijně podpůrné. R. 1909 koná misijní cestu u krajanů v Bosně a Herce-

350

govině. Inspiruje korunovační slavnosti svatohostýnské 1912, má účast na mezinárodním eucharistickém kongresu ve Vídni, stará se o krásné vyznění jubilejního roku následujícího (1050. výročí příchodu svatých bratří na Moravu). - Za světové války zřizuje ústřed. rusínský seminář v Kroměříži, pečuje o uprchlíky a vystěhovalce, o české krajany v zahraničí (v Německu, na Rýně, v Bulharsku, ve Francii, vydává provolání ke krajanům americkým), koná prosebné pouti mírové a usiluje o záchranu kostelních zvonů. Z jeho podnětu se důstojně slaví 300leté výročí smrti bl. Jana Sarkandra. V náboženských bouřích po převratě se stává apoštolem míru. Jako arcibiskup rozšiřuje co nejvíce pole své působnosti pastorační. Je pravým pastýřem svěřeného stáda oveček-věřících. Restauruje arcidiecési všemi směry, svolává sjezd delegátů kurátního kleru, stává se předsedou olomoucké jednoty duchovenstva, koná četné generální visitace, buduje exerciční a poutní dům Stojanov na Velehradě, předsedá mnoha a mnoha sjezdům katolických organizací, referuje, intervenuje . . . Zůstává prostým, vlídným a laskavým a při posvátné důstojnosti hierarchické. Svým současníkům postavil před oči ideál a příštím pokolením vzor člověka-kněze, bedlivě střežícího božské ctnosti: byl planoucí pochodní víry, vřelou láskou hořel k Eucharistii, byl apoštolem plnosti vnitřního života, Marií vedl k Ježíšovi, ve svátosti pokání byl dokonalým prostředníkem mezi Bohem a kajícím, nesmírnou láskou lnul k dětem, naději lepší budoucnosti národa.

V srdcích mnoha a mnoha tisíců postavil dílo, které přetrvá věky. Volil slovo živé a ze skrovných příjmů rozdával bohaté dary ještě potřebnějším. Stopy jeho

myšlenek, zachycené na papíře, sledujeme v kaplan-
ském deníku (5. VII. 1876 - 25. X. 1877), ve spisku
»o Matici Příborské« (1877), v knížečce k utvoření
Družstva svatohostýnského (1881), v článkách Hlasu,
Školy Božského Srdce Páně a Hlasů svatohostýnských,
Apoštolátu sv. C. a M., v pastýřských listech atd.

Členem DLU byl od r. 1917 do r. 1923.

FRANTIŠEK STRÍŽOVSKÝ - *P. František Uečeřa.*

RUD. STUPAVSKÝ - *† P. Josef Navrátil.*

VÁCLAV SVATOHOR - *P. Václav Bělohlávek O. Praem.*

Msgre FRANTIŠEK SVĚTLÍK

Narodil se 28. prosince 1875 v Bílovicích u Prostějova,
studoval gymnasium v Olomouci, kde již od tercie pil-
ně četl Našince, po maturitě (1894) vstoupil do boho-
sloví tamtéž; zúčastnil se práce v Literární jednotě,
která byla tehdy vzrušena studiem spisů Ot. Březiny.
Světlík nesouhlasil s předsedou jednoty C. Ježem, kte-
rý se snažil v liturgických obratech Březinovy básně
Polední zrání (Větry od pólů) viděti oslavu dramatu
o Eucharistii, přihlásil se k interpretaci básní Vigilie
a Země vítězů a vyložil střízlivě, že si Březina v nich
vypůjčuje obrazy z věcí, pro něž nemá patřičného po-
rozumění, právě tak jako si vybírá metafory z chemie,
fysiologie a j. Když později Lutinov počal v Novém
Životě pěstovati kult Březinův, Světlík nesouhlasil rov-
něž s thesí o katolicitě básníkově, ač jinak si Březinova
díla vážil. Vedle studia poesie zabýval se v semináři
studiem křesťanské demokracie a sociologie a spřátelil
se s Lutinovem. Po vysvěcení (1898) kaplanoval na
Vsetíně, od r. 1902 u Panny Marie v Kroměříži. Na
obou místech vyvinul neobyčejnou organizační aktivi-
tu, takže byl Dr. Mor. Hrubanem vyhlédnut za redak-
tora Našince (od března 1905) a po roce za šéfredakto-

ra. List neobyčejně zvelebil a od r. 1909 spolu s Lad. Zamykalem ochotně otvíral v něm sloupce literatury a umění. Za války snažil se o katolickou kulturní koncentraci: »Musíme se vážně připravovat na svoji katolickou existenci v samostatném českém státě, o nějž usilujeme stejně jako ostatní strany české,« píše roku 1917 ve Věstníku Společnosti sv. Cyrila a Metoděje. V r. 1922 byl povolán do Prahy k vedení nově založeného ústředního orgánu čs. strany lidové, Lidové listy, z nichž vybudoval opravdu reprezentační orgán; v kulturní rubrice soustředil na př. Jar. Durycha, Fr. Kašpara, Jana Karníka, B. Dlouhou, Em. Masáka, V. Bitnara a mnoho jiných). V roce 1923 jest jmenován kanovníkem a vrací se do Olomouce, v r. 1924 stává se poslancem, jímž jest až dosud, projevuje aktivitu na poli zahraniční politiky. Má četná vyznamenání politická, jest čestným členem Svazu katolických novinářů, jmenován papežským prelátem atd.

Vedle politiky projevoval Světlík vždy zájem o literaturu a snažil se, aby se i na tomto poli projevila katolická aktivita. Proto v listě Katolické moderny Bílý prapor, jež řídil r. 1902-1906, dopřával místa krásné literatury, stejně tak v Našinci a Lidových listech, za války se snažil o koncentraci našich Dědictví, založil 10. dubna 1917 v Olomouci Skupinu pražské Křesťanské akademie a prosadil název Společnost sv. Cyrila a Metoděje pro její literární odbor a zároveň začal vydávati a redigovati Věstník Společnosti sv. Cyrila a Metoděje (redigoval první dva ročníky 1917-18), jehož úkolem bylo podněcovati a registrovati literární činnost. Dal též podnět k Archivu literárnímu, který za redakce Bitnarovy vycházel při Arše 1918-22.

Členem DLU od jejího založení 1913.

MUDr JOSEF SVÍTIL - *Jan Karník.*

Narozen 16. srpna 1870 v Novém Městě na Mor. Studoval gymnasium nejprve v Brně, pak v Nēm. Brodě (kde byl spolužákem V. Bělohávka-Svatohora), po maturitě (1890) lékařskou fakultu Karlovy university v Praze, po promoci v prosinci 1897 doplnil lékařské vzdělání v nemocnicích v Praze, Vídni, Olomouci a pražské porodnici. R. 1899 stal se obvodním lékařem ve Vel. Opatovicích u Jevíčka a oženil se s Helenou Kadlecovou z Nového Města na Mor., kteréžto šťastné manželství bylo požehnáno dvěma dětmi. Od r. 1906 stal se obvodním lékařem ve svém rodišti, kde působí dosud. Několikrát cestoval do Alp, do Terstu, na Slovensko (1911), do Německa a j. Za světové války od prvního dne do posledního byl mobilisován a působil r. 1914 za frontou v Haliči, r. 1915 v Mor. Budišově a pak až do konce války mezi Poláky v Novém Sonči a Bochni haličské; za tohoto pobytu navázal horlivé styky s polskými spisovateli a vzdělanci. Po návratu do vlasti teprve plně se rozvinula jeho činnost literární a publikační, za niž se mu dostává k šedesátinám roku 1930 státní ceny a koncem května 1938 jest jmenován čestným členem českopolských klubů v zemi Mor.-slez. a členem Slovanského ústavu v Praze.

Svítil vyrůstal v živých tradicích rodových tvrdého Horácka a vnímavá duše hochova naplnila se dojmy z mládí tak, že jsou ještě po letech básníku a spisovateli nevyčerpatelným zdrojem vlastní tvorby. Z nadšeného přítele literatury vyrůstá literát, kterého nutkají události vlastního srdce, události rodinné, rodové vzpomínky a děje vlasti k básnickým projevům. Většina jeho tvorby vznikla až mezi 50.-60. rokem jeho života, proto představuje dílo vyzrálé životní moudrosti,

která může býti podávána jako ryzí kov bez nečistých příměsků rudy. Do svých abrahamovin byl Svítal více znám jako propagátor vzájemnosti se Slováky a s Poláky, dbal o rozvoj katolické knihy české a dobré četby vůbec, zkrátka Svítal jest typem upřímného zapadlého vlastence, jenž neomezuje svou rozhodnou příslušností ke katolické tradici národní své vřelé cítění k národu a jeho dějinám jako celku.

Do literatury vstoupil verši, otiskovanými kolem r. 1894 v brněnské Nivě, dále r. 1896 v Novém Životě a Rozhledech, ale knižní prvotina, ukazující prostý život chudého Horácka, vyšla teprve r. 1904 s ostýchavým názvem Chudobná žeň. Cítění českého člověka za války a uvědomělé přiznání ke kmenové příslušnosti vyzpíval ve sbírce Moravská symfonie a jiné básně (1919), nato prožívá klid domova ve Večerech u krbu (1922), aby brzy vzkřikl plamennými výkřiky vlasteneckými a protesty proti smutným výstřelkům popřevratovým (komunismu) v Červené a bílé (1923), ale pak už zpívá intimní a reflexivní lyriku vyzrálé moudrosti životní, kdy prožívá teplo rodinného krbu a uvědomuje si spojitost rodovou mezi živými a mrtvými; toto závěrečné období jest representováno sbírkami Závětrí (1928), vyznamenané zemskou cenou moravskou 1930, a Srdce z pouti (1938), když bylo jen krátce přerušeno drobnou sbírkou časových epigramů Vosí hnízdo (1932).

Pendantem Karníkovy lyriky jest jeho próza, čerpající rovněž z krajového prostředí, z rodinných a vlastních vzpomínek. Sem patří tragický příběh: Soumrak rodu Jamborova (1921), půvabné povídky a črty Sladké s hořkým (1925) a Listy z kroniky (1926).

Propagaci vzájemnosti českopolské jsou věnovány črty

Pod perutí bílého Orla (1926), vzájemnosti československé sbírka literárních a kulturních essayí Duch Slovenska (1929).

Ušlechtilé polonofilství vedlo Svítla k hojným překladům z polštiny, jimiž neustává šířiti u nás známost o poesii a jejím duchu bratrského slovanského národa. Dosud vyšlo: Jan Kochanowski: Trény a frašky (1928), Z polského Parnasu (1930), St. Wyspiański: Kazimír Velký (1931), E. Zegadlowicz: Budějovické louky (1934) a Poesie svobodné Polsky (1937).

Mimoto opatřil úvodem a slovníčkem Svet. Hurbana Vajanského Herodes a jiné básně (1913) a M. Kukučina: Dvě povídky ze Slovenska (1918), přispíval verši, črtami, cestopisy, kritikami do 72 časopisů (na příkl. Národní politika, Nový Obzor, Nový Život, Archa, Náš domov, Tak, Lidové listy atd.), v mladších letech psal též články populárně medicinské, k jubileu německobrodského gymnasia složil kantátu (zhudebnil Jaroslav Křička), pokusil se též o mešní píseň pro lid (rovněž zhudebnil Jar. Křička), poslední dobou vedle překladů z polštiny pracuje na Výboru polských črt kulturních a literárních, na pamětech Listy z archivu a j.

Členem DLU od r. 1919.

P. JOSEF MARCOL SVOBODA; *J. Mez.*

Narodil se 16. března 1891 v Kyjově. Střední školu studoval v rodišti, teologická studia v Olomouci. Po vysvěcení 1915 působil jako supl. profesor a prefekt na arc. gymnasiu v Kroměříži, od r. 1917 studoval ve Vídni filosofii, latinu a řečtinu až do převratu. Pak vstoupil do duchovní správy a působil v Ivanovicích na Hané, ve St. Vsi nad Ondřejnicí u Mor. Ostravy a v Přívoze, po r. 1924 jako katecheta na měšťanské škole tamtéž.

Literárně pracoval od nejútlejšího mládí (parafráze národních písní), od prosté formy povídkové přechází k veršování, překladům básní (J. W. Goethe, Maria Stona, E. Salburgová), menším biografiím a k románu. Obsahová věcnost, pravda, přesvědčivost a výrazová vytríbenost jsou hlavními znaky jeho umění. Studium náboženského středověku a řečí (čeština, němčina, latina) poutají jeho zájem osobní.

Edice: Dárek k svátku (1925), Dr. Antonín Breitenbacher (1932), Legenda svatovojtěšská (1934), Sv. Leopold (1935), Kdo to byl . . . (1936), Skála útočiště - Lapis Refugii (1937).

Příspěvky: Škola B. Srdce Páně, Našinec, Ostravský kraj, Archa, Náš domov, Anděl strážný, Říše boží atd.

Redakce: Vzkaz orelské župy Kadlčákovy, Ludmila (od r. 1930, s dr. J. Krlínem).

Členem DLU je od r. 1928, od r. 1929 členem výboru.
OLDŘICH SVOZIL

Narodil se 19. října 1906 ve St. Městě u Uh. Hradiště. Střední školu studoval v Uh. Hradišti, vysokoškolská studia (latina a řečtina) absolvoval r. 1930 na filosofické fakultě v Brně. Působil jako supl. prof. v Orlové, do r. 1932 konal vojenskou presenční službu, od té doby je profesorem na klasickém gymnasiu v Moravské Ostravě.

S organizační činností ve spolcích katolické mládeže souvisí jeho první literární příspěvky v Jitře, v Čsl. Orle a ve Studentské hlídce Dne. Zaujal se pro slovácký folklor a pěstoval útvar povídkový, vrcholící v historické črtě Světla z Východu, v dalším svém úsilí se specialisoval na literární historii. Hlavně ovzduší Katolické moderny a nejmladší česká literatura poutají jeho zájem.

Uydal: Josef Kalus a »Nový život« (1938).

Přispíval: Archa (studie, stati životopisné, kritiky), Našinec (kritiky, stati literárně-historické), Akord (kritiky), Náš domov (slovácké humoresky, historická črta *Světla z Východu*, r. 1930), Jitro, Čsl. Orel, Den atd.

Redakce: Den (Studentská hlídka 1925-1928), Kalendář katol. studentstva (1925-6, 1926-7), Jitro (1928-9, s J. Pitschmannem a J. Reindlem), Pochodeň (1929), Poselství (1938, se St. Vrbíkem).

Členem DLU je od r. 1928; členem výboru od 1928, od 1937 jednatelem.

JUC P. JAN ŠANDA; *Jarda Braník, Jan Uusák.*

Jeho rodištěm je Vůsí v okrese milevském, kde 3. listopadu 1889 spatřil světlo tohoto světa. Gymnasium navštěvoval v Písku, od sexty studoval na Jirsíkově gymnasiu v Čes. Budějovicích. Po maturitě 1909 vstoupil do kněžského semináře v Čes. Budějovicích, kde aktivně působil v literárním a potom apologetickém kroužku bohoslovců »Jirsík«. Kaplanoval v Chotovicích u Tábora, v Katovicích u Strakonice, administrátorem a po r. 1922 farářem v Rábí u Sušice a od roku 1930 působí v Bernarticích u Tábora. Ex privata industria studoval na Karlově universitě v Praze práva a složil tři státnice.

Vedle soustavné práce na poli literatury homiletické pěstuje epické i lyrické básnictví, útvar povídkový a formu dramatickou, doplňuje tak vhodně své poslání kněžské.

Bibliografie: Syn Člověka (1914), Boží bojovníci (1915), Zdrávas, Královno (1917), Drama golgotské (1918), Statek (1928, 2. vyd. 1929), Krátké promluvy duchovní na neděle a svátky: I. Vánoce (1928), II. Velikonoce

(1929), III. Letnice (1929), Poslední píseň zvonu (1935), Poslední rodu Sedmerova (zdramatisovaný námět J. Š. Baara, 1937), Opuštěné lány (1938, podle Baarových Amerikánů).

Publicistická činnost: Český západ (úvodníky, verše, próza), Museum, Vlast, Eva, Písecké listy (příloha Ra-tolest), Nový obzor, Meditace, Náš kraj, Archa, Náš domov, Lidové listy, Neděle, Čsl. varhaník a j.

Redakce: Almanach bohoslovců českobudějovických (1913, s V. Davídkem).

Členem DLU od r. 1918.

JAN ŠÍMA - *Ing. Vilém Bitnar.*

ANTONÍN ŠORM

Narodil se 15. února 1890 ve Studenci (okr. Jilemnice). R. 1910 absolvoval obchodní akademii v Hradci Králové a stal se bankovním úředníkem. Za války byl téměř na všech rakouských frontách. Po převratě se vrátil ze zajetí s italskou domobranou, zúčastnil se bojů na Slovensku a zůstal ve svazku armádním při okupaci v Podkarpatské Rusi. Od r. 1922 byl úředníkem Moravsko-slovenské banky, od r. 1927 Léčebného fondu, nyní působí jako účetní úředník hlav. města Prahy.

Literárně je činný od r. 1910, kdy začal v českých i moravských časopisech uveřejňovat práce z oboru vlastivědného a národopisného, z hagiografie a ikonografie. Po vzoru Zíbertově se snažil zachránit poslední památky českého národopisu, jakkoliv spjaté se životem náboženským, a vyzvednout složky kulturního života našich předků na obranu Církve a vlasti. Zvláště po převratě horlil pro rozšíření úcty českých patronů. Oblíbenými jeho náměty jsou jesličky, zvony, kříže, poutní místa, složky života cechovního a j. - Byl jed-

ním z hlavních činitelů při pořádání výstav v Praze (Jesličkové 1923, životního díla mistra Č. Vosníka 1934, ikonografie a bibliografie Mariánského sloupu r. 1934, mileniové svatováclavské r. 1929 s biskupem ThDr A. Podlahou a dr. Č. Zíbertem, bl. Anežky 1931, svatojanských Pragensií 1929 atd.

Z prací knižních: Ve jménu demokracie (1922), Jubilejní Jesličková výstava (1923, s V. Bitnarem), Vosníková výstava (1924), Ikonografie a bibliografie Mariánského sloupu (1924), Jesličková výstava v Lito-myšli (1925), Zvony chrámu Páně sv. Antonína v Praze (1925), Sv. František z Assisi a Čechové (1926), Český Betlem u sv. Antonína v Praze VII. (1926), Průvodce výstavou svatováclavskou (1929, s ThDr A. Podlahou), Vojenské patronáty sv. Antonína P. (1929). Průvodce výstavou památek kultu bl. Anežky Přemyslovny (1932), Za biskupem Antonínem Podlahou (1932), Umělecké sbírky biskupa Dra Antonína Podlahy (1932), Úcta sv. Viléma Akvitánského v naší vlasti (1933), Poutní místo S. Remedio a úcta sv. Remedie v naší vlasti (1933), Kterak naši předkové uctívali sv. Gotharda (1934), Úcta sv. Starosty v našich zemích (1934), Úcta sv. Floriana v našich zemích (1935), Sv. Anna v lidové úctě v Čechách a na Moravě (1936), Úcta sv. Leopolda v Čechách a na Moravě (1937), Mladý katolík (1938) atd.

Redakce: Vesnice tkalců (1925), Pověsti o českých zvo-nech (1926), Den osvobození (1926), V záři vánočního stromku (1926), Svatováclavský kalendář na jubilejní rok 1929, Kázání ptáčkům (1930), Bl. Anežka Přemyslovna (1932), Z českých pověstí o kříži (1934), Časopis a kalendáře Přítel opuštěných (od r. 1925), kalendáře vimperské (od r. 1935) atd.

U rukopise: sbírka Nápisů náhrobních, o kultech světců u nás ctěných, slovník patronátů a atributů světců atd. Členem DLU od r. 1938.

MARIE ŠPAČKOVÁ - *Maria Alfonsa*.

Narodila se 23. června 1886 ve Štěpánově u Nedvědice pod Pernšt., v letech 1904-1908 studovala soukromě ve Vesně v Brně, r. 1910 ustanovena učitelkou brněnských mateřských škol, kde působí bez přerušení dosud a věnuje se studiu cizích řečí a hudby.

Ve svém povolání poznala hluboce duši dítěte, odtud převážná většina dětských povídek v jejím literárním díle, psaných prostým, procítěným slohem a s opravdovým porozuměním pro potřeby dětských duší; od dětských námětů pokročila pak k lidovým povídkám a románům.

Bibliografie: Význam modlitby, víry, naděje a lásky zdůrazňují povídky Světla (1916), dětem je věnována sbírka vánočních povídek Vánoce (1923) a sbírka Na besedě (1924), pak následuje román ze selského života, protkaný láskou k přírodě, Selská princezna (1926), veselé a smutné příběhy z dob světové války přináší Pláč a smích I.-III. díl (1927), eucharistický námět ovládá Chudobky (1931), v rukopise má novou sbírku vánočních povídek Osudy lásky, Obrázky z pouťi, Páter František a díla mystická. -

Mimoto uveřejnila několik stovek povídek v různých časopisech, jako Den, Za láskou, Křesťanská žena a j. Členkou DLU od r. 1914, v l. 1916-22 byla revisorem.

Ing. arch. BŘETISLAV ŠTORM

Narodil se 21. června 1907 v Řevničově (okr. Slaný). Studoval na reálce v Rakovníku a od r. 1923 v Praze, kde r. 1925 maturoval. Další studia konal na Vysoké škole architektury v Praze. Působil v Bratislavě a v Ko-

šicích, zajat v pouta povolání občanského.

Jeho dílo, ať již architektura či grafika nebo typografie, je nejpozoruhodnějším slibem katolické výtvarné kultury. Mimořádný jeho zájem se soustřeďuje na heraldiku. Teoretický výklad svých názorů, které prakticky provádí v nesčetných drobných pracích (znaky, nakl. značky, exlibris, grafická výzdoba knih, kresby, diplomy atd.) podává ve studiích po různých časopisech. Jeho dílo literární pak uvádí na stopy všech zájmů a k pramenům názorů. Píše verše obsahu náboženského, plné pokory a vroucí oddanosti v milost boží, v krásné próze se utíká k minulosti, vybáje-
né vlastními představami.

Publikace literární: Znaký stavu kněžského v zemích českých (1929), Smrt rytíře růže (1933), Patero zemských znaků podle středního titulu republiky (1934), Báječná zvířata, obludy a nestvůry (1935), Vladařství Růže (1937).

Příspěvky v časopisech: Archa, Akord, Rozmach, Na hlubinu, Stěžeň, Filosofická revue, Typografia, Bibliofil, Časopis Čsl. společnosti rodopisné, Přehled, Gedeon, Akce, Kvart atd.

Uýtvarná spolupráce: Řád, Jitro, Lidové listy, Vinice Páně, Na hlubinu atd. - Knihy edice Lad. Kuncíře, Krystal, nakl. G. Francla, Řádu, Universum atd.

Spolupráce na výzdobě knih (zvláště pozoruhodné): B. Benetka: Služebníci a přátelé boží v české zemi (1928), Fr. Strážovský: Svatý Grál (1929), Fr. Herwig: Svatý Šebestián z Weddingu (1930), ThDr Fr. Cinek: Mše svatá v bohoslužebném řádu církevního roku (I.-IV., 1931-1935), Dvě legendy o knihách (1934), J. F. Hruška: Hořící keř (1934), Tomáš Kempenský: Čtvero knih o následování Krista (1934), P. Claudel: Křížová

cesta (1936) atd.

Redakce: Societas Ideis Restituendis (I. 1928, II. s Jos. a Jar. Cuhrou 1928), Kuncířovy noviny (1930-1931), Akord (1933), Erbovní knížka (1935, 1936, 1937, 1938), Brána (č. 1-4, 1937).

Členem DLU od r. 1929.

P. JAROSLAV ŠUMŠAL; *Jaroslav Cella, Jar. Plachý*. Narodil se 7. září 1905 v Opatovicích u Hranic. Studoval na reál. gymnasiu v Hranicích (maturita 1924), bohosloví v Olomouci (ordinován 1928). Působil jako kooperátor v Jevíčku, 1930-1933 byl kaplanem v Mor. Ostravě-Vítkovicích, nyní je oekonomem arc. kněžského semináře v Olomouci.

Svým úsilím rozhojňuje literaturu hagiografickou, píše básně obsahu náboženského v dokonalé formě a výrazem smělých metafor, do denního tisku přispívá časovými úvodníky a články různého obsahu, zaujímaje vždy stanovisko svědomitého kněze a prokazuje přísně kritický smysl zvláště pro církevní umění výtvarné, které se stává doménou jeho snah.

Edice: Rubín Moravy, blahoslavený Jan Sarkander, kněz mučedník (1934).

Spolupráce v časopisech: Museum, Našinec, Na hlubinu, Literární kruh.

Redakce: Stadium (jubilejní almanach Stojanovy literární jednoty bohoslovců olomouckých, 1928).

Členem DLU je od r. 1938.

JAN TAR - *Adolf Gajdoš*.

J. TARNOV - *Adolf Gajdoš*.

Msgre ThDr OTAKAR TAUBER

Pochází ze starého rodu, který sahá do 14. století. Narodil se 8. prosince 1872 ve Veselí u Litovle, studoval arcibiskupské gymnasium v Kroměříži, bohosloví v O-

lomouci, kde byl r. 1895 vysvěcen, kaplanoval v Zábřehu na Mor., v Životicích u Nového Jičína, ve Strážnici, kde se stal katechetou a dosáhl doktorátu bohosloví, vyučoval tamtéž na gymnasiu, rok na reálce v Uh. Brodě, od r. 1912 na gymnasiu v Uh. Hradišti, od r. 1921 na reálce v Lipníku n. B., odkud odešel do výslužby (1931) do Olomouce, neoddal se však odpočinku, neboť až do r. 1937 učil na učitelském ústavě v Olomouci-Řepčíně; nyní zastává úřad inspektora náboženství atd. Za svého pobytu ve Strážnici dal se do činnosti organizační a od začátku 20. století nebylo akce katolíků na poli kulturně-školském, na které by chyběl mezi předními organizátory a řečníky dr. Tauber: Spolek katechetský, organizace katolických studentů, velehradské kongresy a sjezdy a j., všude uchvacoval vroucí vírou a plamenným nadšením. Při tom napsal na sta článků, úvah a posudků do 28 časopisů a revuí.

Touto záslužnou činností ovšem zanedbal zájem svého mládí - poesii. Vždyť jako vrstevník všech hlavních představitelů Katolické moderny na Moravě stýkal se s nimi a také spolupracoval literárně. Jeho verše, uveřejněné v Pod jedním praporem, Novém Životě a Našem domově, zaujmou dodnes hloubkou citu a metafor; na sjezdě Nového Života v srpnu 1897 přednášel o bohatství a kráse liturgie jako zdroji poesie atd. - Organizační činnost dala však jeho práci zcela jiný směr: popularisaci otázek vědeckých a školsko-pedagogických, jak je představují díla: Časové záhady výchovy (1901), Náboženství - věc veřejnoprávní (1910), Náboženství a pokrok (1911), Hlas velké doby (1916), Mravní výchova a škola (1920), Sektářství u nás (1926), Učebnice našich škol ve světle pravdy (1927), Cyrilometoděj-

ské otázky I.-III. (1928), Velehrad (1928), Náboženství a škola (1928), Mravní záhady dneška (1928), Soulad a poměr vědy a víry (1935). - V rukopise má tři životní díla: Výchovné směry světové, Praktická pedagogika, Výchova rodinná, do set jdou příspěvky ve Vychovatelských listech, Našinci, Věstníku společnosti sv. Cyrila a Metoděje a j.

Členem DLU od r. 1916.

JAN TĚŠETICKÝ -† *P. Jan Halouzka.*

JAN EV. TRÁVNÍČEK - *T. Janíček.*

Narodil se 20. prosince 1899 v Drnovicích u Vyškova, studoval soukromě gymnasium ve Vyškově, po maturitě (1918) tři semestry bohosloví v Brně, od r. 1920 se stal učitelem, od r. 1926 řídícím učitelem v Horní Lidči, kde působí dosud a jest činným ve Spolku katolického učitelstva.

Literárně činným jest od r. 1919, kdy začal uveřejňovati pod pseudonymem T. Janíček povídky v Našinci, a během několika let vyzrál na beletristu směru mírně realistického, který čerpá náměty pro své povídky a romány převážně z regionu hornatého Valašska.

Bibliografie: Pepina (1920), Bez srdce, Úsměv štěstí (1921), Láska učitele-kněze I. (1928), II. (1929), Tobiáš Bébul a jiné valašské povídky (1931), v rukopise: Pod Makytou, Kde roste láska a Bludné lásky.

Přispívá do Dne, Našince, Archy, Věstníku katolického učitelstva a j.

Členem DLU od r. 1927.

V. TRESOR - *P. Emanuel Masák.*

A. L. TVRZSKÝ - *P. Augustin Lužný.*

J. ÚNANOV - *P. Josef Rudolecký.*

PAVEL VALENTA - *Ing. Vilém Bitnar.*

KAREL VALENTIN - † *P. Karel Dostál.*

VLADIMÍR VALENTIN - † *P. Karel Dostál.*

FRA DI VALLE - † *Dr František Odvalil.*

† Msgre FRANTIŠEK VALOUŠEK

Narozen 26. července 1863 ve Vřesovicích u Prostějova. Studoval slovanské gymnasium v Olomouci (1882), pak bohosloví tamtéž, pro churavost musel však studium dvakrát přerušiti. Již tehdy se pokoušel - spolu s F. Zgodou-Křenem, Jos. Vévodou, A. C. Stojanem a Ant. Odstrčilíkem o spisování. Po vysvěcení (1887) byl na zotavené v Rožnově p. R., po dvou měsících kaplanem v Brankách u Val. Meziříčí, r. 1888 správcem fary v Pržné, r. 1889 kaplanem v Šumicích u Uh. Brodu, r. 1891 ve Staříči u Místku, r. 1894 v Chropyni, r. 1895 až 1896 katechetou německé měšťanské školy při oce-lárně ve Vítkovicích (tu řídil křesťansko-sociální tý-deník *Zájmy dělnictva*, seznámil se s K. Dostálem Lu-tinovem a J. Šrámkem), r. 1898 stal se farářem v Něm-čicích n. H., kde rozvinul organizační činnost v kato-lickém politickém hnutí, všímaje si vedle otázek ná-rodních též hnutí sociálního, r. 1906-13 zvolen poslan-cem na zemském sněmu, r. 1907-1918 na říšské radě, od r. 1919 poslancem Národního shromáždění, od roku 1920 senátorem (od r. 1924 byl místopředsedou sená-tu), r. 1920 instalován za probošta kolegiální kapituly u sv. Mořice v Kroměříži, kde k svým četným funkcím přibral předsednictví Matice Svatohostýnské, a v ruš-né činnosti zemřel 14. března 1932; pochován byl na Sv. Hostýně.

Literární dílo Valouškovo zaujímá pokusy lyrické, drobnou prózu, román a drama. Mohlo býti značně větší, kdyby nebyl stále od něho odváděn rušnou čin-ností politickou; neměl času nejen na propracování, ale ani na uspořádání svých prací. Trvalou hodnotu

si uchová jeho próza pro mírný realismus, lehké podání, zauzlenost a poutavost děje, která udržuje zájem čtenáře až do konce; na závadu jest tu a tam vkládání filosofických a morálních úvah.

Lyrika zůstala roztroušena ponejvíce v Našinci a Arše, z prózy, otiskované v Obzoru, Novém Životě, Našem domově, Moravanu, Našinci, Hlasu a j., vybral Valoušek dva soubory: Tři povídky (1897) a Vrstevnice a jiné povídky (1897), k další redakci se pro politickou činnost nedostal, proto svěřil uspořádání svých spisů pořadateli díla Křenova Jos. Vévodovi (za jeho redakce vyšel v Hradci Králové přetisk Vrstevnice a jiné povídky), po smrti Vévodově Em. Masákovi, který - když se vydávání Valouškova literárního odkazu ujala přerovská edice »Šlépěje života« - rozvrhl soubor na 10 svazků, k nimž mělo přistoupiti šest dramat. V souborném vydání zatím vyšlo: poutavá trilogie Z těžkých dob Velké Moravy I. Rostislav a Privina (1927), II. Spása a sláva (1928), III. Zkáza (1929), sociální povídky Z otroctví šachet a pecí (I. 1929, II. 1930), vesnická povídka Dvě cesty (1935), pak vydávání uvázlo. Za pobytu v Němčicích dal se Valoušek s elánem do tvorby dramatické a vydal působivé hry Srdce a peníze (1913) a Zkáza (1913), po převratě ujalo se jeho her Tiskové družstvo v Hradci Králové, které vedle přetisku hry Srdce a peníze vydalo nově Chudáček Boží (1926) a Sv. Alžběta (1926), další vydávání přešlo rovněž do Přerova, kde vyšly Jesličky (1927) a Svatý Václav (1929), v rukopise zůstalo Když studenti hladoví a Za Mesiášem. Hry Valouškovy, skládané původně pro studující arcibiskupského gymnasia v Kroměříži, trpí vnitřní nejednotností, nelze jim však upříti divadelní působivosti.

Sociální ražení má jeho publicistika. Již na sjezdu Nového Života 1897 mluvil temperamentně o lidových a sociálních živlech v poesii, během činnosti veřejné vydal brožury: Jaké manželství chceme (1906) a Zásluhy katolické církve (1925).

Členem DLU od jejího založení 1913 do r. 1932; v letech 1916-19 byl členem výboru.

JAN VALOUŠEK

Narozen 25. dubna 1872 v Divácích, okr. Hustopeče, nyní podúředník Zemského úřadu v Brně, jest znám jako autor prostých a nenáročných povídek (uveřejňovaných většinou v Našem domově) ze života legionářů a českých zajatců na Sibiři; z téhož prostředí čerpá i román Nezvěstní (1929).

Členem DLU od r. 1925.

Msgre FRANTIŠEK B. VANĚK

Narodil se 15. července 1872 ve Stálci u Tábora, studoval nižší gymnasium v Táboře, vyšší v Čes. Budějovicích, po maturitě (1892) vstoupil do bohosloví tamtéž a pracoval horlivě v bohoslovecké jednotě Jirsík, kde vedle literatury zajímalo jej zvláště probouzející se hnutí křesťansko-sociální, pro které založil samostatný užší a pak i širší sociální kroužek. Jako jiní nadšenci českomoravských seminářů i on byl zasažen obrodným proudem v katolické literatuře, který se seskupoval kolem Sig. Boušky, vystoupil pod jeho vedením v almanachu Pod jedním praporem, přispíval do Musea a jiných listů atd. Po vysvěcení (1896) působil jako výpomocný kaplan v Pürlesu u Karlových Varů (5 měsíců), pak v Sudoměřicích u Bechyně. Na obou těchto místech vyzrál umělecky v duchovního lyrika, současně však počal se v něm probouzeti sociálně cítilí kněz, kazatel a pastýř duší, jak ukazuje příznačná

v tomto směru jeho přednáška O sociální otázce v umění, přednesená na I. sjezdě Nového Života v Praze v srpnu 1897. Od září 1897 stal se kaplanem v Pelhřimově, od října 1902 expositou na poutním místě Křemešník u Pelhřimova, od února 1907 byl zvolen obecním zastupitelstvem za děkana v Pelhřimově, kde působí blahodárně dosud. Do jeho idyly křemešnické drsně zalehla bouře hnutí »Pryč od Říma«, šířeného z blízkého Padařova Alf. Šťastným, zakladatelem českého agrarismu, a tu Vaněk považoval za svou povinnost vystoupiti na obranu: poesie ustoupila do pozadí, vedle homiletika stal se politikem a sociálním organisátorem. Dopisoval do Bitnarova Nového Věku, do Selských listů, Venkovana (jejž r. 1907 založil), pracoval na sloučení katolických politických frakcí v jednu československou stranu lidovou, organisoval záložny, stál u kolébky Lidu, Neděle atd.

Za svých bohosloveckých studií rostl Vaněk v duchovního lyrika. Hluboký cit, smysl pro formu a široká literární erudice vytvořily řadu básní, jichž výbor shrnul do sbírky Sacerdotium (r. 1897, ilustroval Ant Thein-Runié), kde zachytil vhodnými básnickými obrazy éterické dění duševního přerodu básníka laika před vysvěcením na kněze. Po dlouhém odmlčení objevila se opět báseň Loučení (1917), v níž zalkal nad ztrátou starobylých zvonů pelhřimovských, a teprve v posledních letech pokusil se s neobyčejným zdarem o krásnou prózu románem Na krásné samotě (1.-2. vydání r. 1938, původně v Týdeníku z Českomoravské vysočiny pod názvem Křemešnický rector Zahálka), kde plasticky vykreslil idylu křemešnickou před 40 lety, vytvořil v hrdinovi knihy, učiteli Zahálkovi, typ járého životního optimismu a okouzujícího svérázu,

který žije v raisovsky ideálním poměru k faře, a glorifikoval krásy poutního místa Křemešníku s celým folklorem pelhřimovského kraje. - Stejná stylistická pohotovost projevila se i ve vzpomínkové knize Pelhřimov za války (1938).

S básnickou činností Vaňkovou souvisí jeho homiletika, tvořená hluboce cítícím českým srdcem a vyjádřená skvělou a propracovanou formou, jak ukazují sbírky promluv: Zdrávas Maria lékem naší doby (1898), postní řeči Spása znovu křižovaná (1903, 2. vydání 1928; přeloženo do maďarštiny a rusínštiny); Příležitostné řeči (1907), válečné promluvy Milosrdenství Tvé nad námi (1915), postní cyklus Pokání (1932) a originální příležitostné řeči Slovo včas I. (1936), II. (1938). Všechny tyto sbírky chystá se shrnouti do Sebraných řečí nedělních a svátečních. - Vedle vlastní tvorby homiletické zahájil nové období české homiletiky založením časopisu Kazatelna r. 1902, kterou řídí dnes již v 36. ročníku, kde shromáždil družinu vybraných českých homiletiků, již píše nejen práce původní, ale i překládají pečlivě volené kusy z homiletiky francouzské, německé, polské a j., a při níž založil homiletickou knihovnu Příloha Kazatele, kde vyšlo podnes 55 svazků kázání předních autorů, jako Xav. Dvořáka, Václava Bělohlávka, Bedř. Konaříka, Ant. Theina a j.

Od mládí jest vrozen Vaňkovi smysl pro umění výtvarné; přátelství s Bílkem přimělo ho k napsání první české studie o tomto náboženském umělci (1896), později zúčastnil se akce pro zbudování Bílkova pomníku Třebízskému na Vyšehradě, a když malíř Viktor Foerster vytvořil Křížovou cestu pro chrám v Pelhřimově, napsal Vaněk k ní doprovod básnickou prózou

(1911). Jako děkan obnovil starobylý chrám sv. Bartoloměje (vrátil na původní místo barokní oltář, odkryl sgrafita a fresky), pořídil 14 kaplí Křížové cesty na Křemešníku, zachránil nejkrásnější barokový dům v městě tím, že v něm umístil své Chrámové družstvo, založené r. 1922 k péči o uměleckou výzdobu chrámů, shromáždil si vzácné intimní museum atd.

Své vroucí vlastenectví prokázal za světové války, kdy v květnu 1916 dovedl zachrániti měděnou krytinu věže děkanského chrámu a historický zvon Bartoloměj; odepřel zvoniti na oslavu dobytí srbského Bělehradu, začez byl postaven před divisní soud, a nepřátelství k bezduchému vraždění projevil i činností literární vydáváním knihnice Osvěta duchovní, kde vyšly modlitby Útěcha zarmoucených (4 vydání 1916 v 40.000 výtiscích) a pobožnost Cestou křížovou (6 vydání 1917 v 60.000 výtiscích).

Členem DLU od r. 1916.

Msgre ThDr BEDŘICH VAŠEK

Narodil se 10. února 1882 v Hážovicích u Rožnova pod Radh., studoval gymnasium ve Val. Meziříčí (1902), bohosloví v Olomouci (1905-6 byl předsedou »Literární jednoty«), po vysvěcení (1906) byl kooperátorem v Končicích u Dvorců a Bilčicích, od r. 1909 katechetou měšťanských škol v Uh. Ostrohu, 25. června 1914 promován na doktora bohosloví, pak se stal profesorem náboženství na českém gymnasiu v Opavě, od r. 1922 suplentem mravovědy na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Olomouci, od r. 1923 soukromým docentem křesťanské sociologie, od r. 1926 mimořádným, od r. 1928 řádným profesorem téhož předmětu; mimoto jest od r. 1936 bezplatným řádným profesorem křesťanské sociologie na státní katolické bohoslovecké

ké fakultě v Bratislavě.

Již v mládí věnoval se dr. Vašek studiu otázek pedagogických a sociálních, a aby ještě více prohloubil své vzdělání v oboru křesťanské sociologie, která mu zvláště přirostla k srdci, podnikl rozsáhlé studijní cesty po Belgii, Francii, Anglii, Americe, Holandsku, Německu, Polsku a j. Jeho sociologické práce vyznačují se hlubokým vhledem do palčivých otázek moderní společnosti, vroucím vnitřním vztahem autora k předmětu zájmu, živým slohem, často zpestřeným citací ukázek z krásné literatury, a posléze odvážnými a kladnými návrhy, směřujícími k nápravě společnosti. Vedle křesťanské sociologie věnuje se od r. 1928 Katolické akci, na jejíž pravou velikost a poslání poukazuje vedle prací knižních též nesčetnými přednáškami, sjezdy, kursy, překlady papežských encyklik a j.

Bibliografie: a) Knihy: Umučení Páně a potřeby naší doby (1916), K Ježíši, exhorty pro středoškolské studenty (1918), Moderní člověk, studie eticko-pastorální (1919), Rodina XX. století, studie sociologická (1924), Z problémů dnešní společnosti (1926), Křesťanská sociologie I. Sociální život (1933), II. Spravedlnost v životě hospodářském (1931), III. Sociální práce (1929), Katolická akce (1934, 1. a 2. vyd.), Rukojeť křesťanské sociologie (1935, 2. vyd. 1937), Kázání o Katolické akci (1936), Doba úzkostí a varu (1936), Sociální katechismus (1937).

b) Překlady encyklik: Rerum novarum (1931, 2. vyd. 1935), Quadragesimo anno (1931, 2. a 3. vyd. 1935), Casti connubii (1935), Ad catholici sacerdotii (1936), Divini Redemptoris (1.-3. vydání 1937), Mit brennender Sorge (1.-3. vydání 1937).

c) Brožury: Katolická akce (1928, 2. vyd. 1930), Don

Bosko (1929), Občanské sňatky a manželské rozluky (1929), Móda a dnešní ženský svět (1929), Paragraf 144 (1929), Náš velký biskup (1932), Tělo a mravnost (1933), Muž a Katolická akce (1935), Žena a Katolická akce (1935), Jinoch a Katolická akce (1935), Dívka a Katolická akce (1935).

d) *Přednášky samostatně vyšlé*: Práce a oběti pro katolickou školu jinde a u nás (1925), Náboženství Kristovo a sociální otázka (1931), Zásahy státu do hospodářského života a křesťanská nauka sociální (1936), Cesty k sociální spravedlnosti (1931, 2. vydání 1936).

e) *Redigoval* revui Sociální rozhledy (1925-1930), řídí Zprávy o kursech kněžských na sv. Hostýně (1936, 1937), Království Kristovo (od r. 1928), Směrnice (od r. 1928), upravil pro naše poměry překlad z W. Wiesena Laický apoštol (1930, překlad sám je dílem sester N. P. v Přerově). *Přispívá* do Časopisu katolického duchovenstva, Vychovatelských listů, Hlídky, Našince, Lidových listů, Rozprav, Dossiers de l' action populaire, účastní se universitních extensí v Olomouci, pracuje ve spolkovém životě a j. Pro své zásluhy byl vedle církevních vyznamenání poctěn zvolením do Sociálního ústavu Republiky čs. a j.

Členem DLU od r. 1917; v l. 1928-29 byl revisorem. P. FRANTIŠEK VEČEŘA; *František Strážovský, Efes*. Hvězda jeho života vzešla 3. února 1888 ve Strážově u Olomouce. Studuje na slovanském gymnasiu a potom na bohoslovecké fakultě v Olomouci. Ordinován 1911, pracuje na vinici Páně v Rychnově u Mor. Třebové, v Jakartovicích u Opavy, ve Vel. Heralticích, v Hněvotíně u Olomouce a od r. 1919 je dómským vikářem v Olomouci.

Pedagogická činnost, práce osvětová, pastorece a pů-

sobnost literární zcela naplňují jeho život. Původní jeho literární tvorba je nesena duchem mariánským, vyznačuje se zpěvností výrazovou a proto je velmi často zhudebněna. František Střížovský vysledoval účinnost slova v podání dramatickém na scéně a proto řadu vlastních prací doplňuje překlady (H. v. Hoffmannsthal: Jedermann-Každý, J. A. Daisenberger: Pašijové hry v Horní Amergavě a j.; rkp.). S činností dramatickou souvisí jeho působení jako kritika (Našinec 1920-1924). Absolvováním zkoušky zralosti kněze-básníka je úprava textové a melodické části nového kancionálu arcidiecése olomoucké (1938).

Tvorba původní: Modlitby vlastenecké (1915), Půlnoční světla (1917), Jan Gutenberg (1922) Mariánský sloup (1. vyd. 1927, 2. vyd. 1935), Svatý Grál (1929; počteno cenou Duchovní akademie), Zázrak (1930), Hvězdy mariánské (1932), Loučení (1938).

Překlady: Max Mell: Anděl strážný (1936).

Příspěvky: Museum, Archa, Náš domov, Našinec, Naše Slezsko, Pán přichází a j.

Redakce: Archa (1918-1922, s K. Dostálem-Lutinovem, dr. Fr. Hrachovským a Lad. Zamykalem).

Členem DLU od jejího založení 1913, od 1916 členem výboru, v l. 1922-37 byl jednatelem, nyní místopředsedou.

FRANTIŠEK VELEHRADSKÝ - *Th Dr Norbert František Hrachovský O. Praem.*

J. VESELSKÝ - *P. Emanuel Masák.*

† P. JOSEF VÉVODA (*pseud. Jos. Jasanovič, též Bohd. Loucký, Adam Kuchlovský, J. J.*)

Narodil se 1. listopadu 1864 v Rychtářově u Vyškova, studoval arcibiskupské gymnasium v Kroměříži, po maturitě (r. 1883) bohosloví v Olomouci (tam začal

s tvorbou lyrickou a s překládáním německého epika Friedr. Wilh. Webera), po vysvěcení (1887) působil jako kooperátor v německých Hanušovicích na severní Moravě, r. 1889 se stal katechetou německé reálky v Rýmařově, r. 1892 nadačním kaplanem na Nové ulici v Olomouci, r. 1898 katechetou na matičním gymnasiu v Zábřehu, r. 1902 katechetou na gymnasiu v Olomouci, r. 1918 pro nemoc pensionován a přesídlil do Vyškova, kde pochován po úmrtí v brněnské nemocnici 17. dubna 1927.

Vévoda začal poesií, pak přešel do prózy, ale i toho nechal a věnoval se výlučně činnosti redakční a ediční. Svoji původní lyriku přírodních nálad a vlasteneckých vznětů shrnul do sbírky Vzdechy a popěvky (1888, 2. vydání 1892), pak vydal ve prospěch zábřežského gymnasia Na ohrožené půdě (1901), kde k motivům národním přistupují i sociální. Pokoušel se i o německé verše pod pseudonymem Jos. Eschenthal. Jinak jeho poesie, ač by vydala několik sbírek, zůstala v časopisech (Vlast, Náš domov, Obzor, Anděl strážný, Našinec a j.); básník skromně uznal, že jeho poesie náleží minulosti, ježto mladší básníci jdou více do hloubky. Přesto projevila i dále zájem o poesii sbíráním antologií, z nichž vyšla knižně Matka Boží v české poesii (1913, 2. rozmnožené vydání pořídil E. Masák r. 1928), v pozůstalosti zůstalo jich 12 (na příkl. Zvony v české poesii). - Pod vlivem Kosmáka, Zgody a Preissové psal povídky z venkovského života, proniknuté snahou po zlepšení života a přesvědčením o svéráznosti moravské kultury, ale vše zůstalo v časopisech. Největším činem Vévodovým a obohacením literatury na Moravě bylo založení obrázkového zábavně-poučného časopisu pro lid Náš domov. Za tím účelem usta-

vila se r. 1891 v Olomouci Jednota Našeho domova a 1. ledna 1892 počal Náš domov vycházeti jako čtrnáctideník, od r. 1902 jako měsíčník (1908 byl převzat Občanskou tiskárnou v Brně, kde vychází redakcí E. Masáka dosud). Vévoda se ujal nového listu s opravdovou láskou: byl redaktorem, administrátorem, nakladatelem, leckdy na list doplácel, jen aby ho udržel, až v r. 1908 byl zbaven hmotných starostí. Celkem řídil list přes 35 let a shromáždil v něm výkvět tehdejší moravské literatury (Bartoš, Kosmák, Křen, Kramoliš, Preissová, Lutinov, Kalus, Nečas, Wurm, Vyhlídal a j., Vévoda sám přispíval studiemi národopisnými a články životopisnými, jichž uveřejnil - většinou anonymně - na 420!).

Občas se zabýval literární historií (v Arše) a literární kritikou (v Hlídce), poslední dobou vedle činnosti redakční získal si nehynoucí pomník důkladným vydáním sebraných spisů Fr. Zgody-Křena ve 14 svazcích s obsáhlým životopisem, čímž zachránil dílo hanáckého autora z prachu zapomenutí. Obdobně chtěl vydati dílo Fr. Valouška, ale zabránila mu v tom smrt. - Pro úplnost budiž připomenuto dílo Základy výchovy, náboženství a mravnost (1921).

Tento nenáročný idealista, který svolil k rozprodeji své knihovny, aby zbylo na pohřeb, stál u kolébky Družiny literární a umělecké 29. října 1913 a zůstal členem až do své smrti 1927; v l. 1914-19 byl místopředsedou.

V. J. VILETA - *P. Václav Davídek*.

JUDr VALERIJ SERGĚVIČ VILINSKIJ; *Spectator*.

Narozen 16. července 1903 v Oděse, kde během šesti let s povolením ministerstva vystudoval gymnasium, po maturitě vstoupil tamtéž na právnickou fakultu,

avšak po dvou semestrech byl vyrušen revolucí, účastniv se činně akcí protibolševických. V roce 1920 podařilo se mu po věznění odejít do Rumunska. Někaký čas pracoval jako žurnalista v Kišiněvu, pak se setkal v Bulharsku s rodiči, kde pracoval v solném mlýnu a v tabákové režii. Když jeho otec dr. Sergij Vilinskij byl zvolen profesorem Masarykovy university v Brně (1922-23), přichází do ČSR, studuje na ruské právnické fakultě v Praze a pilně se zabývá studiem teologie a historie za účelem prací unionistických. Někaký čas prováděl advokátní praxi v Brně, kde byl také r. 1934 redaktorem, po dvou letech přešel do státní zpravodajské služby v Praze a 1. ledna 1938 byl jmenován radou této instituce.

Do soustavné literární práce jej uvedl Msgre Fr. Pechuška, tajemník pražského odboru Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, později se sblížil s Msgrem Frant. Jemelkou, tajemníkem ústředí Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci, kteří horlivého pracovníka bojovného ducha mírnili v jeho názorech a vychovávali ho pro úspěch unionistického díla a vůbec řešení otázek nábožensko-národních. Je členem Akademie velehradské, kde může plně rozvinout své schopnosti a pracovat i mimo tento rámec na myšlenke sjednocení církví, která je ústředním jeho zájmem. - Vyznamenání: papežský kříž »pro fide in Russia merito«.

Díla psaná rusky: Duchovní prameny jednoty ruské kultury (1928), Ideologické rysy ruského filokatolického hnutí (1928), Vybájený mythus a historická skutečnost (Paříž 1928), O církevní jednotě (Vilno 1929), Soudobý stav ruské církve. (Vilno 1929), Katolictví a zcírkevnění života.

Polským jazykem: Polska a Rusja (1930), studie o čes-

ké literatuře (Durych, Deml, Březina, Šalda).

Slovensky: Unionizmus (1932), Ruská revoluce 1825 až 1936 (1936).

Řada česká: Ruský národ a sjednocení církví (1928), O sjednocení církví (1929), Pronásledování náboženství v Rusku (1929), Duch ruské církve (1929), K slovanské vzájemnosti (1930), Duchovní život ruského národa (1931), Rus se dívá na ČSR (1931), K slovanské otázce (1931), V Rusku boj trvá (1933), Mařenka chce jinou vládu (humoristický román, 1933), Ruská revoluce 1825-1936 (1936).

Příspěvky v mnoha časopisech jsou psány česky, slovensky, francouzsky, rusky, slovinsky, polsky a německy. - Kritické referáty v Arše.

Redakce: Lidové noviny, Hlas.

Členem DLU je od r. 1931.

KONSTANTIN VOLAŘÍK

Narodil se ve Vracově (okr. Kyjov) 5. prosince 1872.

Od r. 1884 do 1888 studoval na matičním gymnasiu v Uh. Hradišti a pokračoval na učitelském ústavě v Příboře. Po maturitě působil na utrakvistické škole ve Svinově u Mor. Ostravy, pak vychovával mládež na školách v okrese kyjovském (Milotice, Vracov, Syrovín, Sobůlky, Mistrín, Vacanovice, Věteřov, Mistrín).

Na odpočinku žije v Holáskách u Brna.

S počátku se zabýval veršováním a komposicí ve stylu lidovém. Navštěvoval kursy účetnické, obchodní a hudební, aby se jako učitel stal všestranným vychovatelem lidu, zakládal spolky s vlasteneckým, kulturním a sociálním posláním. Se zálibou pěstoval hudbu, zvláště církevní a světskou s náboženskými a vlasteneckými motivy. Činnost Konstantina Volaříka je naplňováním poslání takových Raisových či Šmilovského

kantorů v dnešní době.

Publikace: Anarchismus (1898), Proudý v moderním myšlení (1907), Nevěra (1913), Prvouka (1927), Vlastivěda 1927).

Ze skladeb veřejně provedených: Padlým hrdinům, Přísaha, Slavnostní hymnus, Ráno na selském dvoře, Večerní modlitba, Hold P. Marii, V míru Páně, Hold Královně máje, Vlastenecká, Anděl Páně atd.

Časopisy: Slovácké noviny, Hlas, Katolický učitel, Selský hlas, Opavský týdeník, Slovanská lípa, Vychovatel, Vychovatelské listy, Bílý prapor, Obnova, Vlast, Meditace, Věstník katolického učitelstva.

Redakce: Lidové čtení (1912, I. r., č. 1.-7., torso).

Členem DLU od r. 1919.

LEONARD VOLNÝ - † *P. Karel Dostál.*

P. RUDOLF VRBA

Narozen 6. října 1860 v Bělé pod Bezdězem, gymnasium navštěvuje v České Lípě, dva ročníky bohosloví studuje v klášteře v Teplé, pokračuje pak v Litoměřicích a je vysvěcen r. 1887. Působí v Něm. Kralupech u Chomutova, v Třebenicích, v Milešově a v Křinči. Po onemocnění se stává zámeckým kaplanem v Dobříčanech u Žatce u barona Zessnera, pak v Průhonicích u Prahy v rodině hraběte Sylva-Taroucy, r. 1898 se stěhuje do Prahy a stává se členem redakce Katolických listů (Čecha).

Ve svém obsáhlém literárním díle se obírá otázkami křesťanského socialismu, národnostními a politickými. V soudech je nesmlouvavý a prudce útočný, jelikož je si jist každým úsudkem, získaným bohatou zkušeností a všestranným vzděláním.

Spisy: Dělnictvo v boji za své práva (1890), Povaha moderního kapitálu (1891), Hříchy společnosti (1891),

Die Sünden der Gesellschaft (jiný obsah, 1891), Boj proti klerikalismu (1893), Sociálně-demokratická společnost (1894), Otázka zemědělská (1896), Národní sebeobrana (1898), Budoucnost národa (1899), Stávky (1900), Der Nationalitäten und Verfassungsconflikt in Oesterreich (1901), O úpadku stavu rolnického (1902), Vídeňský centralism a český národ (1902), Oesterreichs Bedränger, die Los von Rom Bewegung (1903), Rozmach kapitalismu a majetek církve (1907), Russland und der Panslavismus (1907), Vláda peněz (1909), Světové zbrojení a Slovanstvo (1914), Válka a náboženství (1918), Der Kapitalismus im Weltkrieg (1919), Zkáza Slovanů z války světové (1923), Nebezpečí druhé světové války (1925), Záhada světovlády (1929), Nad propastí (1932).

Překlad: E. Jäger: O zachování stavu rolnického (výbor, 1888).

Příspěvky: Pražské večerní noviny, Čech, Nezávislé listy, Correspondenzblatt für den katholischen Klerus in Oesterreich a j.

Členem DLU od r. 1922.

STANISLAV VRBÍK - *Jindřich Maria Slavík, A. Ů. Hron.* Narodil se 8. června 1907 v Jablunkově ve Slezsku, po gymnasijských studiích ve Vyškově, v Olomouci a v Litovli se stal varhaníkem při katedrále sv. Václava v Olomouci, kde působí dosud; vedle tvůrčí činnosti hudební a literární se věnuje typografickým úpravám knih, činnosti nakladatelské, od r. 1930 jest redaktorem nakladatelství Č. Beran v Olomouci, od r. 1936 též lektorem nakladatelství Společenských podniků v Přerově atd.

Jest básníkem čistého idealismu, který se v meditativních a náladových prózách a básních úporně probíjí

od pozemskosti k výškám Absolutna, aby pak i ty nejvšednější věci posvětil světlem myšlenky a vyzpíval jejich krásu vpravdě duchovně prozářeným básnickým slovem. Od próz a veršů, v nichž vyžrával z počátečních boleštných tuch a visí víc a více ke klidné pohodě, přešel poslední dobou k tvorbě románové. Překládá též z frančtiny a němčiny.

Bibliografie: Pohádka (1930), Zrození Lásky (1930), Ve stínu katedrály (1931), Hra světla a stínů (1931), Touhy duší (1931), Útočiště (1931), Legenda o Neznámém světcí (1931), Poutník Touhy (1932), Tři hry (1934), Gotické sny (1934), Akordy života (1.-2. vydání 1935), Nad propastí (1937), Kajícnice (1937), Melodie soumraku (1938), soubor próz rázu filmových obrázků, Stříbrný most, vyjde v roce 1939; v rukopise má kromě několika knih veršů, básní v próse a povídek romány: Přístav, V rukou Osudu, Žena, Krev země, Kouzelné království, drama Spravedlnost a j. *Redigoval:* Sborníky: . . . a na zemi pokoj lidem dobré vůle (1935), Pozdravení Fr. Večeřovi-Střížovskému k padesátinám (1938), Poselství k pětadvacetiletí DLU (1938, s Oldř. Svozilem); Plamen, básnická edice nakladatelství Č. Beran v Olomouci (od r. 1931), Velmistr řádu otce Gutenberga, sborník Společenských podniků v Přerově (nevyšlo). - Vydal novoroční tisky: Na rozhraní (1933), Vyznání (1935), Poselství míru (1936), Laudate Dominum (1937), Malý interview (1938). - Dále vydal: E. A. Poe: The raven-Havran (kritické vydání anglicko-české, přeložil O. F. Babler 1930); O. F. Babler: Jak jsem překládal Havrana (1931); Tim. Vodička: České překlady Havrana (1931); E. A. Poe: Filosofie básnické skladby (přel. A. Skoumal 1932), Dva dopisy Svatopluka Čecha (1931), Al. Čáp: Člověk a krása (2.

vydání 1937). - Hájí úsilí o vzornou knihu.

Příspěvky v časopisech: Archa, Jitro, Našinec (kritický referát 1930-1937), Pozor (práce vlastivědné pod pseudonymem A. V. Hron), Právo, Nový národ. Mor. slezský deník, Přehled, Středisko a j.

Hudební komposici studoval u Ant. Petzolda a Jaroslava Kvapila.

Tiskem vydal: Květy nejkrásnější (1932), Při sňatku (1932), Pochod Merkura (1933), Česká mše (1935), Fantasie pro varhany na téma Svatý Václave, chraň naši vlast (1935), Betlem (1936). - Skladby většího rozsahu veřejně provedeny: Jedermann-Každý (1932), Kantáta o sv. Václavu (komponována r. 1929, provedena roku 1932), Polibek štěstí (1933), Hvězda z Lisieux (komponována r. 1932, provedena r. 1932-34 celkem patnáctkrát), Smrt sv. Cyrila (1934), Když srdce zahoří (1935), Mariánský sloup (komponován 1934-35, proveden r. 1935-36 celkem dvanáctkrát), Česká mše vánoční (roku 1937), Missa sciti. Joannis Bosco (1938), Scénický melodram Bratři (komp. 1933, po prvé v Krakówě 1933). Členem DLU od r. 1931, od r. 1937 jest členem výboru.
K. VŘESOVSKÝ - *P. Antonín K. Hrab.*

JAN VUSÁK - *JUC P. Jan Šanda.*

† P. JAN VYHLÍDAL (*pseud. J. Ů. Hora*)

Narodil se 27. dubna 1861 v Hluchově u Prostějova z rolnické rodiny, studoval slovanské gymnasium v Olomouci, kde vlivem Kosinovým, Praskovým a Havelkovým získal lásku k historii a národopisu a utvrdil své národnostní citění, ač se přímo vlastenecky-literárního ruchu nezúčastnil. Ani v olomouckém bohosloví, kam vstoupil po maturitě (1882), se nepřiblížil Literární jednotě a seminaristům-literátům Fr. Zgodovi a J. Vévodovi, přestože začal již psát črty do Hlasů z Ha-

né a Květů mariánských a posudky o literatuře do Hlasu a Hlídky. Po vysvěcení (1886) byl ustanoven kaplanem ve Velké nad Věľ., jedné z nejzachovalejších vesnic moravskoslovenských, kde si začal všímáti národopisu, sbíráti výšivky, malování. Přispíval do Časopisu vlast. musejního spolku v Olomouci atd., ale již r. 1887 byl přesazen do hanáckých Dobromělic, kde obrátil zájem zase k hanácké topografii, historii a folkloru; též se tu často stýkal s dubanským kaplanem - hanáckým kukátkářem - Fr. Zgodou-Křenem. V l. 1890-98 působil jako kaplan a pak jako administrátor v Jaktaři u Opavy, kterýžto pobyt znamená významnou etapu nejen pro Vyhlídala, ale pro celé Slezsko. Na základě svých dosavadních zkušeností rozvinul činnost vlasteneckou (na »šulferajnské« škole začal učit česky!), zakládal knihovny, jež doplňoval knihami a časopisy (k tomu účelu založil r. 1891 s Flor. Lužným Spolek pro zakládání knihoven ve Slezsku a jím rozšířil za osm let 10.816 knih, předplatil 320 časopisů a rozdal 2380 brožur), pracoval v Matici Opavské, vybíral na ni tak horlivě, že obdržel titul »národní žebrák«, psal do Opavského týdeníku, podkládal práci národní hospodářsky založením záložen, pracoval v slezském místopisu a národopisu, při čemž od opavského Slezska rozšířil svůj zřetel na Těšínsko, Hlučínsko (rozšířil tu na 3000 knih a časopisů a udržoval čilé styky, takže obdržel epiteton: »Konsul Moravců z Modré«) a posléze Hlubčicko, kterýžto kraj s velkými obtížemi jediný procestoval a popsal. Z Jaktáře putoval opět na rodnou Hanou za kaplana do Hulína, kde pokračoval ve svých lidopisných studiích slezských a také se hlásil o uprázdněné místo faráře ve Slavkově u Opavy, ale »v zájmu klidu« dostal místo uchazeč o dvě leta mlad-

ší. V r. 1903 byl Vyhlídal služebně přikázán do Lobo-
dic a krátce nato instalován farářem a teprve v této
zachovalé hanácké obci, kde uviděl pravý hanácký ži-
vot v plném proudu, věnoval se téměř výlučně hanác-
kému folkloru, obrázkům a sběratelství, v kteréžto čin-
nosti pokračoval od r. 1901 na faře ve Švábenicích a od
r. 1926 na odpočinku ve Vyškově, kde 18. června 1937
zemřel. Své bohaté sbírky ještě před smrtí rozdal mu-
seu opavskému, vlasteneckému v Olomouci a vyškov-
skému, své úspory Dědictví sv. Cyrila a Metoděje, Apo-
štolátu sv. Cyrila a Metoděje, Matici cyrilometodějské,
Družině literární a umělecké, Kněžské nemocenské po-
kladně a mnoha jiným. - Za své zásluhy jmenován čest-
ným kanovníkem, čestným členem Vlasteneckého mu-
sejního spolku v Olomouci, Družiny literární a umě-
lecké v Olomouci, Mor. slezské besedy v Praze, Spolku
pro zakládání knihoven ve Slezsku, členem Státního ú-
stavu pro lidovou píseň atd.

Obrovské literární dílo Vyhlídalovo, představující řa-
du knih a nepřehledný skoro počet článků v časopi-
sech, jest věnováno jeho dvěma velkým láskám: Slez-
sku a Hané. Svými slezskými národopisnými pracemi
informoval svědomitě a přesně o slezských poměrech,
navázav na Praska objevil zvykoslovné a lidopisné bo-
hatství, ve svých vlasteneckých vzpomínkách zachránil
od zapomenutí a po zásluze zhodnotil řadu slezských
pracovníků, shromáždil jedinečný materiál v kultur-
ních a beletristických črtách z Pruského Slezska (žel,
po převratě nebylo jeho zkušeností využito) a posléze
sebral řadu lidových písní. - Ve svých folkloristic-
kých a beletristických pracích hanáckých zachytil ha-
nácký život, zvyky a lid do těch nejmenších detailů,
zajímal jej každý popěvek, každá říkanka a výšivka,

vykreslil s neobyčejnou věrností a psychologickým proniknutím řadu typických hanáckých figurek s jejich přednostmi, ale i vadami, v jejich kmenovém prostředí, takže jeho obrázky jsou věrným odleskem života na Hané na přelomu XX. století a vzácným dokumentem pro sociologa a kulturního historika. Hanácký dialekt Vyhlídalův jest čistý, pečlivý a jadrný, zachoval mnoho dialektických zvláštností a zajímavostí, při čemž přesně linguisticky vystihl podřečí (jako Blafáky, Zamoravčíky, Čuháky atd.). Pro poznání duše Hané práce Vyhlídalovy jsou a dlouho zůstanou jedinečným pramenem.

Bibliografie: Slezská svatba (1894), Příhody z Vysouřilova (1898), Čechové v Pruském Slezsku (1900, 3. vydání), Naše Slezsko I. (1901), II. (1903), Kresby ze Slezska (1901), Z hanáckých dědin a měst I. (1902), II. (1903), Pod jařmem (1905), Rok na Hané (1906), Obrázky z mého hanáckého alba (1908), Malůvky z Hané (1909), Hanácké děti (1909), Pruský sněm a Moravci na Ratibořsku (1909), Pod perutěmi pruského orla (1910), Z hanáckého kraje (1912), Znáš ten kraj, kde hanácké palmy kvetou? (1914), Pod hanáckou oblohou (1914), Pohádky a pověsti z Hané (1915), Hanácké humoresky (1922), Veselé obrázky z Hané (z r. 1924), Pod hanáckou oblohou I. (1924), II. (1926), III. (1926), IV. (1929), Šakandr Strouhal na vojně (1926, 3. vyd.), Boj o české dušičky (1926), Z hlučínského a hlubčického kraje (1927), Pod žezlem pruských králů (1929), Když světová válka zuřila (1929), Veselé i vážné obrázky z Hané (1930), Vlastenecké vzpomínky slezské (1935). - Sebrané spisy Vyhlídalovy vycházejí od r. 1932 ve Společenských podnicích v Přerově a mají obsáhnouti 30 svazků. Posud vyšlo pod názvem Pod

hanáckou oblohou: I. sv. Dochtorské povídky (1932), II. sv. Pohádky z Hané (1932, 2. vyd. rozšířené Hanácké pohádky, pověsti a povídky 1933), III. sv. Šakandr Strouhal na vojně a jiné vojenské osoby (1934), IV. sv. Veselé obrázky (1935), V. sv. Vojenské obrázky (1936), VI. sv. Ze života mladých lidí (1938); dále mají následovati: O žóželi a jiném tvorstvu, Vážné obrázky, O jídle a provinění truňkem, Hanácké děti, Od úsvitu až po soumrak, Lidové dokumenty, Od adventu až do Dušiček a j.

Přispíval do Hlasů z Hané, Hlídky, Našince, Archy, Dne, Vlasti, Našeho domova, Obzoru rodinného, Květů mariánských, Českého lidu, Časopisu vlasteneckého musea v Olomouci, Věstníku Matice opavské, do Opavského týdeníku a j.

Členem DLU od jejího založení 1913 do r. 1937, v letech 1913-14 byl zat. předsedou, v l. 1914-19 členem výboru, čestným členem 1931.

† P. JAN VYCHODIL - *J. Andrejev*.

Narozen 26. srpna 1848 v Třebčíně u Olomouce. Studoval německé gymnasium a bohosloví v Olomouci, po vysvěcení (1874) ustanoven kaplanem na Velehradě, k němuž přilnul s vroucí láskou a nadšením a k jehož rozkvětu pracoval s neúmornou pílí a houževnatostí, takže se stal duší jubilejních oslav r. 1885 a předchůdcem pracovníků unionistických. Když byl Velehrad r. 1890 svěřen řádu jezuitskému, stal se farářem v Želechovicích, r. 1904 v Charvátce, r. 1908 v Cholině, odkud odešel na odpočinek opět do rodného Třebčína, kde 13. června 1926 zemřel; svůj dům i s pozemkem odkázal již roku 1911 Matici cyrilometodějské, ponechav si do smrti jen byt.

Veškerá literární činnost Vychodilova jest věnována

Velehradu, jeho chrámu a klášteru, dějinám, památkám uměleckým a literárním, jeho topografii, hagiografii, homiletice, apologii a j. Všechno, co se jakkoliv týkalo Velehradu, zaznamenával Vychodil s kronikářskou zevrubností a dokumentárností a publikoval v Obzoru, Našem domově, Čechu, Methodu, Světozoru, Časopise vlasteneckého musejního spolku v Olomouci, Hlasu, Našinci, Škole BSP, Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje a j., hlavně však ve Sborníku velehradském, jež založil r. 1880 velehradský děkan Vykydal a jehož redakci po něm r. 1889 převzal Vychodil. Slávu a význam Velehradu šířil též živým slovem v chrámě, ve škole, na schůzích a sjezdech bohosloveckých, na II. unionistickém kongresu 1909, v r. 1902 získal Jož. Úprku pro malbu diorámatu pouti velehradské (bohužel s podniku sešlo) atd.

Z časopiseckých studií a článků vznikly i knižní publikace Vychodilovy: Velehradské spolky (1877, informace o Matici Velehradské a Koruně Soluňské), Velehradská svatyně (1879), Velehrad (1880), Popis obnovené svatyně velehradské (1881, 2. vydání 1882), Velehradský chrám a klášter (1882), Cyrilka na Velehradě (1883), Mariánská svatyně na posvátném Velehradě (1885), Ostatky sv. Cyrila, Slovanův apoštola (1885), Poutní kniha velehradská pro jubilejní rok 1885 (1885), Jubileum svatometodějské (1885), Velehradské jubilejní album (1885), Popis velehradských památností (v l. 1885-1909 šest vydání, 7. vydání prohlédl a doplnil dr. Jos. Vašica 1925), Mistr Jan Hus - nebo sv. Cyril a Metoděj? (1902), Staré obrazy velehradské (1904), Zlatý okružník Grande munus a Josef Jiří Strossmayer (1905), Jubilejní rok sv. Cyrila, Slovanův apoštola (1909), Z otázek cyrilometodějských

(1911), Dědictví Otců zachovej nám, Pane (1911), Vzpomínky na cyrilometodějský rok 1863 (1913); studie v časopisech bedlivě popsal Vil. Bitnar v Lidových listech 30. srpna 1924 a ve Dnu 28. srpna 1938.

Díla Vychodilova jsou ovocem mnohaleté píce a nadšení; i když dnešní stav vědy jim vytkne nedostatek kritiky a odborného řešení, přece pro svou důkladnost zůstanou vždy cenným pramenem a pomůckou pracovníkům o Velehradě.

Členem DLU od r. 1914 do r. 1926.

† MARIE WAGNEROVÁ-ČERNÁ; *Felix Háj*.

Narodila se 28. května 1887 v Mníšku pod Brdy. Byla literární učitelkou. Provдалa se za učitele V. Wagnera a vrátila se k otci do svého rodiště, kde působila jako ředitelka kůru a učitelka hudby. Tam také zemřela 25. července 1934.

Felix Háj je dobrým znalcem života venkovského, který charakterisuje především silou hrdinů a půvabem čistého názoru na poslání člověka na zemi. Přístupným podáním námětů sleduje tendence výchovné, které neobyčejně pronikavých úspěchů dosahují v řadě prací pro mládež. Do literatury jej uvedl a první podnět k jeho nejlepšímu dílu o Káji Maříkovi dal Em. Masák.

Romány lidovýchovné: Karel Dariš (1926), Pozdě (1927), Maryčka (1927, 2. vyd. 1929), Lásky světlo a vášně stín (1927, 2. vyd. pod názvem Až potom . . . 1934), Než láska zavolá (1928, 2. vyd. 1934), Přišel život (1928), Blanka zahradníková (1928), Hanička Šeborová (1930).

Pro mládež: Kája Mařík I.-VII. (1926-1929), Řídících Mária I.-V. (1928-1931), Pohádky (1928), Kájovy prázdniny (1931), Kájovy děti (1931), Kájovy nejmilější pohádky (1931), Kájovo mládí (1932), Kájovy ra-

dosti a trampoty (1932), Kájovy příhody od posvícení do jara (1934).

Členkou DLU od r. 1927 do r. 1934.

JIRÍ ZAHÁŇ - *Ing. Vilém Bitnar.*

ANT. ZÁHORSKÝ - *† P. Antonín Pavelčík.*

P. ANTONÍN ZAMAZAL - *Alfa, A. Bezkyd, Ego, M. Horský, J. Kozar.*

Narodil se 17. ledna 1874 v Malhoticích u Hranic, studoval státní gymnasium v Kroměříži (1892), bohosloví v Olomouci, po vysvěcení (1896) kaplanoval ve Val. Bystřici (z té doby pocházejí jeho literární prvotiny: valašské povídky v Novinách z pod Radhoště), od roku 1898 v Mor. Ostravě, kde rozvinul velkou činnost kulturní, žurnalistickou, charitativní, spolkovou a samosprávnou, zvláště když se v r. 1905 stal katechetou měšťanských škol v Mar. Horách, kde od r. 1925 žije na odpočinku.

Činnost Zamazalova není vyhraněna jedním směrem. Od beletrie byl sveden svým kreslířským talentem k zájmu o církevní umění, pracoval též v katechetice a posléze v literatuře divadelní.

Bibliografie: Drobné povídky, básnické pokusy a překlady z němčiny (na př. M. Stony) jsou roztroušeny v různých novinách a kalendářích. - Církevnímu umění věnoval dvě díla: Katolický chrám, praktické pokyny k stavbě a úpravě (1918) a Chrám Panny Marie v Mar. Horách (1933); jinak četné statě z tohoto oboru jsou rozptýleny v Našinci a Věstníku Společnosti sv. Cyrila a Metoděje. - V oboru katechetiky a duchovní literatury publikoval: Duchovní lék pro nemocné (r. 1899, podle Alb. Stolze), Hodinky k Božskému Srdci Páně (1903), Kreslení v hodině náboženské (1909, 2. vydání 1917), Stručný katechismus (1925), Kurzge-

fasster Katechismus (1925), Pomůcky k vyučování náboženství (1926). - Pro jeviště katolických spolků složil nenáročné *divadelní hry*: Ženská vojna (1912), Za pokrokem (1914), Šablenka brúšená (1916), V poutech lásky (1920), Ze Salaše do Betléma (1924), Převrácený svět (1932), Věrnost nad zlato (1933), Ztracená ovečka (1933). - *Redigoval*: Ostravský kraj od r. 1905 do 1937 (uložil tu - zvláště za války, pod pseud. Alfa a Ego - řadu satirických feuilletonů), v r. 1912 Den, v l. 1919 až 1923 obrazovou část Obzoru rodinného, několik let Ludmilu. Přispíval do Našince, Kazatelny a j. V Mor. Ostravě - Mar. Horách vybudoval s nadšenci chrám Panny Marie, na jehož výzdobě pracovali Uprkové, Köhler, Z. Vorlová, Zapletal, St. Zálešák atd.

Členem DLU od r. 1917; v l. 1922-25 byl revisorem.

† P. LADISLAV ZAMYKAL (*pseud. Otto Lazar, šifry: O. L., zl.*)

Narozen 31. srpna 1884 v Prostějově. Studoval na arcibiskupském gymnasiu v Kroměříži, kde pod vedením výborného profesora Nábělka začal jeviti sklony k literatuře a slovanství. Se spolužákem Rud. Linhartem stál v čele literárního ruchu třídy a vydával v sextě psaný studentský časopis Leták, v septimě Vyšehrad, přispíval do časopisu jiné třídy Pcháč, zasílal své básnické prvotiny do časopisu Srdce, který vydával v Pěčíně v Orlických horách učitel Rožek, atd. Po maturitě (1903) vstoupil do bohosloví v Olomouci, kde se spolu s Linhartem přihlásil k aktivní práci v Literární jednotě: proslovil řadu přednášek o literárních aktualitách (na př. o Březinově Hudbě pramenů, o F. X. Svobodovi, o moravské literatuře a j.), z popudu staříckého vlastence Ign. Wurma studoval s Linhartem literaturu sušilovskou, četl horlivě Nový Život, spolupraco-

val v Museu (články o Ign. Wurmovi, Fr. Sušilovi, Fr. Skalíkovi a j.), ve zvláštním kroužku studoval literaturu francouzskou, zvláště náboženský vývoj Fr. Coppéa a J. Ch. Huysmanse (když zvěděl o finančních nesnázích L. Bloya, organisoval peněžní sbírku a poslal mu ji), za návštěv u českého dantisty P. J. Blokši pojal s Linhartem a Rečkem plán seznámiti českou literaturu se španělskou středověkou mystikou: Linhart si vybral Výkřiky sv. Terezie a Jesu, Reček sv. Jana z Kříže a Zamykal Calderona (byl však od tohoto plánu úplně odveden pozdější činností redakční), pustil se do studia dánštiny, aby mohl čísti v originále dílo básníka-konvertity Joh. Jörgensona, měl velkou účast při redakci a vydání almanachu Matce Boží (1905) a posléze byl zcela získán Stojanově myšlence slovanské jednoty, myšlence cyrilometodějské a unionistické, v kterémžto smyslu horlivě přispíval do Našince v letech 1905-1907. - Po vysvěcení (1907) byl ustanoven kooperátorem v Německé Libině, kde se v něm utvrdilo vroucí vlastenecké a slovanské nadšení, v říjnu 1908 přišel za kooperátora do Postřelmova; z obou těchto »štací« pilně dopisoval do týdeníku katolické inteligence Nový věk, řízeného Bitnarem, a byl iniciátorem zvláštní studentské rubriky, z níž vyrostla r. 1909 Studentská hlídka, dále dopisoval do Pozorovatele a Našince, takže v r. 1909 se stal redaktorem Severní Moravy, kterou řídil tak dobře, že když šéfredaktor Našince Světlík hledal spolupracovníka, padla jeho volba na Lad. Zamykala, který od 1. ledna 1910 se stal redaktorem Našince a od r. 1922, kdy kanovník Světlík odešel do Prahy k řízení Lidových listů, šéfredaktorem. Za svého působení zvelebil list neobyčejně po stránce literární, kulturní a umělecké, otvíral dále

nové rubriky a přílohy, takže do Našince dopisovala řada spisovatelů a umělců, kteří jinak s politickou linií listu nesouhlasili. Vedle činnosti redakční rozvinul Zamykal v Olomouci, který si opravdu - a v něm chrám Panny Marie Sněžné - zamiloval a k jehož rozkvětu pracoval, vpravdě stojanovsky gigantickou činnost na různých úsecích regeneračního a emancipačního hnutí českých katolíků, jehož byl Olomouc centrem. Již v r. 1911 osvědčil své organizační schopnosti na VI. všeobecném sjezdu katolíků čs., hlavně však se rozvinula tato jeho práce po převratě, kdy s přáteli založil a přivedl k rozkvětu Lidové závody tiskařské a nakladatelské, koupil a najal tiskárnu, Lidové knihkupectví a stál v čele těchto podniků jako jednatel až do r. 1934, kdy se stal obětí situace, vzniklé z hospodářsko-finanční krise, byl členem správní komise Městské spořitelny, byl v Moravsko-slovenské a Moravské bance, předsedou Spořitelního a záloženského spolku, Zádruhy, pracoval v samosprávě jako člen finanční komise, byl předsedou spolku Osvětový dům, místopředsedou Družstva českého divadla, Studentského domova, Českopolského klubu, Zemědělské komory, předsedou olomoucké odbočky novinářů, náměstkem syndikovým Syndikátu čs. novinářů, členem presidia malodohodového výboru novinářů, v r. 1931 zvolen členem mezinárodního soudu novinářského v Haagu, dále předsedou Svazu katolických novinářů, řadu let byl starostou olomouckého Orla, pracoval v Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, o dovolené jezdil na misie k zahraničním krajanům, udržoval styk s katolickými organizacemi chorvatskými a polskými, pečoval o bohoslovce a jejich Slovanskou knihovnu, o klášter české řehole Těšitelů ve Vídni, o Matici Cy-

rilometodějskou, kde byl poslední rok svého života předsedou, v Katolické akci pracoval svědomitě jako předseda hnutí exercičního, vroucí láskou lnul k Velehradu, a ač zůstával skromně v pozadí, byl iniciátorem nejednoho počínu, jimiž došel tento moravský monastýr nového rozkvětu a slávy, téměř každou neděli vypomáhal v duchovní správě, absolvoval řadu přednášek atd. atd. V r. 1934 jmenován konsistorním radou, na zájezdu čs. žurnalistů v Rumunsku obdržel vysoké rumunské vyznamenání, ale zůstával vždy skromným »otcem Zamykalem«, který se dřel do úmoru, ale který dovedl za chvílek oddechu přímo sršeti jadrným humorem. Zákeřná choroba, kterou při svém stálém životním shonu neléčil, podřala síly jeho odolnému hanáckému organismu; zemřel 22. srpna 1937 v nemocnici v Uh. Hradišti, pochován za obrovské účasti katolické Moravy v Olomouci 25. srpna 1937.

Máme-li mluvit o Lad. Zamykalovi jako literátu, musíme mít na mysli, že v jeho případě nejedná se o ducha původně tvořivého, o básníka či prozaika-umělce, ba ani o soustavně pracujícího překladatele, neboť svých básnických pokusů, otiskovaných v revuích Srdce a Eva brzy zanechal, dobře věda, že nemá básnického nadání, literární kritiku a essayistiku nepřestoval soustavně a překladatelská činnost musila ustoupiti shonu novinářskému. Zato byla v Zamykalovi mocná touha iniciátorská a organizační, která zasahovala tolikrát a tak intenzivně do vývoje literatury českých katolíků, že až se budou psáti její dějiny, objeví se badateli postava Zamykalova při zrodu několika důležitých podniků.

Tak hned v r. 1908, kdy po zastavení Nového Života neměli katoličtí spisovatelé svého orgánu, přišel Za-

mykal k Bitnarovi, s nímž horlivě spolupracoval v Novém věku, s iniciativním a plodným návrhem, stylisovaným v dopise z 28. ledna: »Až zesílí Nový věk, mohl byste založiti měsíční přílohu, věnovanou výhradně literatuře, beletrii, poesii a literární historii. Síly by se našly, už jsem je tak v duchu počítal a jsou to samí mladí zajíci. Chybí jim však centrum. Bývalý redaktor Musea Emanuel Masák, kaplan v Benešově u Brna, bohoslovec Rajnoch v římském Germaniku, filosof Jaroslav Hruban, několik mých kolegů, starší v to nečítaje. Šlo by to, co? Ale počkáme ještě trochu, vše musí uzrání!« - Bitnar Zamykalův návrh neuskutečnil, ježto se rozhodl pokračovati v tradici Nového Života založením revue Meditací; to však Zamykal nebyl spokojen, ježto »vystoupily na příliš vysoký piedestal . . . dráhu mystiky neopouštějíce a vlnobití přítomného života literárního v našem i protivném táboře úplně opomíjejíce.« (Našinec 7. prosince 1910.) Proto uskutečnil v Našinci rubriku - někdy dokonce přílohu - Literatura, věda a umění, kterou řídil tak dovedně a získával vhodné spolupracovníky pro ni, že se brzy stala známou a hledanou. V l. 1912-14 řídil ji sám, v l. 1914-18 připoutal k ní K. Dostála Lutinova, od r. 1918 do 1921 psal Literární ovzduší Vil. Bitnar, od r. 1922 do 1928 obstarával kritický literární podčárník Bedřich Konařík, od r. 1929 až do své smrti řídil »kulturní jiskry« za spolupráce Růžičky, Svozila, Večeři a Vrbíka opět Zamykal.

Jiným plánem Zamykalovým bylo založení spolku katolických spisovatelů. Nadhazoval tuto myšlenku v Našinci od r. 1910, koncem r. 1910 převzal od Lutinova revui Evu doufaje z ní učiniti operační basi, sledoval a podporoval ankety v tomto směru v Našinci a Novém

Obzoru, konferoval o problému s Baarem, Bouškou, Dohnalem, Bitnarem, Hrachovským, Hrubým-Bukovcem a Vévodou, znovu definoval svou myšlenku v článku »Spolek katolických spisovatelů« v Novém Obzoru r. 1913, a ježto jeho návrh došel příznivého přijetí, rozeslal 13. října pozvání katolickým spisovatelům na schůzku do Olomouce na 29. října 1913, kde bylo usneseno založiti spolek, který rok nato dostal název Družina literární a umělecká. Sám Zamykal byl v ní zprvu pověřen činností vydavatelskou, po smrti jednatele Linharta a odchodu pokladníka Řehulky do pole převzal agendu jednatelskou i pokladní, r. 1916 zvolen jednatelem, r. 1919 pokladníkem, v kteréžto zodpovědné a namáhavé funkci setrval do své smrti. Mimoto se staral, aby spolek měl svůj vlastní časopis, proto v r. 1918 převzal od Lutinova pro Družinu Archu, kterou v l. 1918-22 spoluredigoval s Lutinovem, Hrachovským a Strážovským. Vůbec jako redaktor časopisů a knižnic dostal se Zamykal nejbližší k literatuře. V l. 1911-25 řídil měsíčník Evu (v r. 1926 chtěl ji předati Bitnarovi, ten se však redakce neujal, takže list zanikl), po převratě řídil při ní přílohy Katolická učitelka a Orlice, dále při ní vydával knižnici Evy a knižnici Návštěvy, v níž uložil řadu cenných překladů evropské beletrie katolické, v r. 1914 založil a se zdarem řídil Knihovnu Družiny literární a umělecké, kde vydal v l. 1914-1923 patnáct svazků, staral se, aby knihy vycházely v pěkné výzdobě (spolupracoval tu s Pištělkou, Köhlerem, Dušou, Váchalem a j.) a prvních deset svazků opatřil neobyčejně informativními údaji životopisnými a knižnípisnými o osobnosti autora (Vyhlídal, Lutinov, Hofer, Dohnal, Ronaj, Masák, Řehulka, Konařík, Zýbal, Odvalil), stejně tak pečoval o vydávání podílových knih

Družiny. Když Družina zdědila po Dostálu Lutinovi jeho archiv a bohatou korespondenci, dal se do pořádkání tohoto cenného dědictví a pořídil z něho několik vzorných edicí: »Studentský deník Fr. Skalíka« (Archa 1925), »Dopisy Jul. Zeyera K. Dostálu Lutinovi« (Archa 1927), Básnická tvorba K. Dostála Lutinova z let bohosloveckých« (Archa 1928) a »Dopisy B. M. Kuldy K. Dostálu Lutinovi« (Archa 1929); opravdu pietně se ujal redakce a vydávání Vybraných spisů K. Dostála Lutinova, v nichž vydal: Orlí fanfáry (2. vyd. 1928 s bohatým doslovem životopisným), Květiny (1930 s dodatkem o posledních okamžicích básníka a jeho poslední vůli) a Ve mlýně světa (1934). Občas psal literární kritiky a essaye do Archy, povzbuzoval mladé talenty (práce Řehulkovy a některé Cínkovy rostly pod jeho vedením), pečoval o vycházení Bitnarova Archivu literárního a Řehulkova Obzoru rodinného a j. - S básníkem Rud. Linhartem organisoval první literární expozici katol. spisovatelů moravských při hanáckovalušské výstavě v Holešově r. 1914, kde se jim podařilo shromáždit 52 autorů, v r. 1924 účastnil se zakládání nakladatelské společnosti Rozmach v Praze, kde přijal úřad jednatele, udržoval styky s dr. Jos. Andričem, předsedou organisace chorvatských katolických spisovatelů Družstva sv. Jeronyma. Bylo již připomenuto, že měl účast na redakci bohosloveckého almanachu Matce Boží (1905), v l. 1906-1908 dal se do překládání J. Jörgensena, z něhož přeložil m. j. stěžejní dílko Života lež a pravda (vyšlo tiskem v ročence Našince 1928), sestavil obsáhlou Zprávu sjezdovou o VI. sjezdu katolíků čs. v Olomouci (1911), pro orelstvo napsal Orelské epištoly (1921, pod pseudonymem Otto Lazar), redigoval almanach IV. unionistického kon-

gresu na Velehradě (1924), informační sborník Velký Olomouc (1924), časopis Marta (od r. 1925), sestavoval ročenky Našince (od r. 1927), řídil apologetické letáky, kalendáře Matice cyrilometodějské, časopis Rodina a škola (1937), v r. 1932 vydal soukromý tisk k 25letému kněžskému jubileu jeho ročníku s přesnými údaji životopisnými atd.

Členem DLU, kterou založil, od 29. října 1913; od téže doby byl nepřetržitě členem výboru, zprvu vydavatelem, za války za † Linhartu a narukovavšího Řehulku též jednatelem a pokladníkem, od r. 1916 jednatelem, od r. 1919 do své smrti pokladníkem.

STANISLAV ZEDNÍČEK

Narodil se 17. srpna 1914 v Hlinsku v Čechách, učitelský ústav navštěvoval ve Sv. Janě pod Skalou; působí v Hlinsku.

Je básníkem křehké lyriky ciselovaného výrazu a osobitých obrazů i představ, které dodávají jeho poesii zcela zvláštního kouzla, podmaňujícího již hudebností veršů. Také jeho próza je laděna v těchže tóninách. *Příspěvky v časopisech:* Jitro, Akord, Archa, Kulturní revue, Svatojanské listy.

V rukopise kniha lyrických próz Žebrák.

Členem DLU od r. 1938.

ANTONÍN ZELNITIUS

Narodil se 12. dubna 1876 v Uh. Hradišti, studoval tři třídy českého gymnasia v rodišti, pak prodělával noviciát a učitelské vzdělání u Školských bratří v Strebersdorfu u Vídně, r. 1898 složil maturitu na učitelském ústavě v Kroměříži, potom působil jako školský bratr v Gorici, Litoměřicích, Praze-Bubenči, Sofii, Vídni, v Bukurešti, opět v Bubenči, v Hrušici-Jasenici pod Triglavem, za světové války opět v Bukurešti, po vy-

puknutí války s Rumunskem v Stetten u Korneuburku, roku 1917 saekularisován, pak pět let vychovatelem a učitelem v Praze, r. 1922 ustanoven učitelem ve Starém Městě u Uh. Hradiště, pak v Hluku, opět ve St. Městě, od r. 1930 řídícím na Velehradě.

Zelnitius věnoval se archeologickému výzkumu svého rodného kraje. Za tím účelem založil r. 1922 musejní spolek Starý Velehrad - Staré Město a vzkřísil archeologický spolek velehradský a je duší hojných vykopávek, které postavily »velehradskou otázku« do nového světla a dokázaly, že velkomoravský Velehrad nutno hledati poblíž nynějšího Velehradu. Své nálezy zevrubně publikuje ve Zprávách státního čs. archeologického ústavu (1929 s dr. L. Niederlem) a hlavně ve Sborníku velehradském - Nová řada (vychází od roku 1930, dosud 9 čísel). Výčet své práce podal ve spisku Velehrad pravdou (1936), organisoval staroměstské a velehradské museum, exposice velehradských vykopávek a památností při výstavách v Praze (antická a pravěká naleziště 1930), na Velehradě (1936) a v Uh. Hradišti (1937), jmenován jednatelem archeologické komise pro věci velehradské při České akademii, jednatelem Archeologického ústavu pro okres Uh. Hradiště - Uh. Ostroh, čestným členem archeologického spolku Starý Velehrad a obce Staré Město; psával též do Vychovatele, Vychovatelských listů a j.

Členem DLU od r. 1937.

ZENIT - *Úilém Nezbeda.*

† P. IGNÁT ZHÁNĚL; *Method Příhoda.*

Narozen 11. června 1863 v Sebranicích u Boskovic, gymnasium a bohosloví studuje v Brně, na vinici Páně působí v Miroslavě, v Brně, v Troubsku u Brna a 30. listopadu 1930 umírá na odpočinku v Brně.

Literární dílo Ignáta Zháněla, uložené nejen v edicích knižních, nýbrž zvláště roztroušené po četných časopisech, je důkazem o autorově vědomí povinnosti plnit úkol kněze-spisovatele. Své myšlenky podává nejružnější formou: píše kázání, náboženská rozjímání, mariánské legendy, životopisy, črty, povídky, feuilletony, cestopisy a s neobyčejnou odpovědností slouží literární historii. Chová kladný poměr k hudbě a k umění výtvarnému, jeho velikou láskou jsou starožitnosti. - Po věstná byla jeho rozsáhlá knihovna s oddělením cizích autorů, z nichž překládal a uveřejňoval v časopisech, a zvláště hojnými zápisky a výpisky z četby, poznámkami z cest (procestoval celou Evropu i Orient). *Bibliografie*: Z cest (1904), Příbyslavice (1908), Mašůvky (1909), Kostelní Vydří (1910), Fr. Prachař (1910), P. Augustin Vrzal - A. G. Stín (1914).

Přispíval: Archa, Blahověst, Eva, Hlas, Našinec, Náš domov, Hlasy svatováclavské, Moravské noviny a j. Členem DLU od r. 1914 do 1930.

P. VÁCLAV ZIMA

Narodil se 22. XI. 1912 v Plzni, kde studoval na gymnasiu, ukončiv je maturitou r. 1931. Bohoslovecké studium vykonal na teologické fakultě Karlovy university, ordinován 1936. Působil v Divišově u Berouna, v Uhřetěvsi u Prahy a je nyní v Počaplech u Berouna. - Kromě básní, zpívajících láskou k rodnému kraji a inspirovaných hlubokým významem svatého kněžství, píše literárně-kritické úvahy a essaye.

Sbírky básní: Raněný hlas (1936), Hlas k domovu (1937, poctěno cenou Duchovní akademie), Krůpěje (1937).

Přispíval: Český deník, Český západ, Moravská Orlice, Jitro, Vlast, Archa, Akord a j.

Redakce: Jitro, Vlast, V paměť Jana Fr. Hrušky (1936).

Členem DLU je od r. 1938.

B. ZUB - *Bořivoj Benetka*.

ED. ZVĚŘINA

Narodil se 4. července 1874 v Jakubově u Mor. Budějovic ze staré rodiny malířské a úřednické (krajinář F. B. Zvěřina bylo jeho strýcem), studoval německou reálku ve Znojmě, po maturitě (1892) vstoupil jako elév do služby berního úřadu v Mor. Budějovicích, r. 1897 přidělen tamní berní správě, r. 1909 přeložen do Konice a jmenován přednostou, r. 1936 odešel do výslužby.

Zvěřina zabývá se kreslením a psaním drobných próz, otiskovaných v Našem domově, Andělu strážném a kalendáři MCM; knižně dosud žádnou práci nevydal, s otcem však spolupracoval na monografii o zámku v Jaroměřicích, sám chystá divadelní hru Pod dubem (vyjde r. 1939).

Členem DLU od r. 1936, od r. 1938 revisorem.

P. FRANTIŠEK ZÝBAL

Narozen 20. března 1891 ve Znorovách (nyní Vnorovách) u Strážnice. Studoval gymnasium ve Strážnici (1911), bohosloví v Olomouci, po vysvěcení (1915) kaploval v Jedlí na severní Moravě, v Uh. Ostrohu, v Mostkovicích u Prostějova, v Lidečku, Val. Bystřici, až se stal v r. 1925 katechetou české státní měšťanské školy v Hnojníku u Českého Těšína a po sedmi letech Bezručovy měšťanské školy v Třinci, nyní v Místku. Lásku ke knize vštípl mu rodina, kde se v neděli čítalo ze starobylé bible, obrazotvornost živila pak ještě stařenka vyprávěním pohádek. Proto Zýbal již jako student všímal si života svého lidu, jeho zvyků, pověstí a písní, studoval Bartoše, Janáčka, Sušila, cestoval po slováckém kraji a výtěžky svých studií publiko-

val v Praskově Selském archivu, Našem domově a j.; skoro současně pokouší se o verše, kde vyzrál později v skladatele kratších lyrických a epických básní, které s jemným elegickým nádechem zachovávají zpěvnou formu slovácké lidové písně. Z bohosloví počal uveřejňovati v Našinci slovácké povídky a humoresky, kterýžto obor stal se mu nejvlastnějším. Stejně jako Řehulka v hanáckých humoreskách dovede i Zýbal rozesmáti věrným vyličením taškařin slovácké mládeže a groteskních příběhů drobných figurek, hlavně strýců, kde zdařile vystihl ohnivou a měnlivou letoru jiho-moravského kmene; mistrně ovládá dialekt, proti Řehulkovi chybí mu však krajinomalba, která by vyvážila leckterou drastičnost humoru, jíž se při kresbě prostých figurek vyhnouti nelze.

Bibliografie: Básně: Pěl ptáček (1920), Písně a balady (1922), Bratr Mauritius (1928 v ročence Našince); v rukopise: Pád člověka (biblická tragedie), Ježíš a vojáci v evangeliu, Obilí zraje, O Honzovi a Veruně (lidová pohádka). - *Proza:* Kde réva zraje a kde se zpívá (1919), Malovaná mládež (1924), Slovácké povídky a humoresky (1926), Strýček Pleva a jiné slovácké povídky a humoresky (1939), v rukopise veselohra Pudmistr Měřica úřadují.

Řada básní a humoresek jest roztroušena po časopisech: Studentská hlídka (pseud. Jurka Slovák), Museum, Nový Obzor (pseud. Št. Gawlucki), Archa, Eva, Obzor rodinný, Den, Našinec, řada kalendářů a j.

Členem DLU od r. 1916; v l. 1917-24 byl členem výboru.

FRANTIŠEK ŽDÁNICKÝ - *P. Emanuel Masák.*

ŽEBRÁK MARIACELLSKÝ A STATKÁŘ VELEHRADSKÝ - *† Msgr Th Dr Antonín Cyril Stojan.*

ŽUK - *Filip Cyril Župka.*

ŽULIČ - *Filip Cyril Župka.*

FILIP CYRIL ŽUPKA; *F. A. Smirnov, Ivan Novický, Murylič, Žulič, Žuk.*

Narodil se 7. června 1865 v Ivanovicích na Hané. Působí ve funkci knihovníka městské knihovny v Prostějově.

Jeho literární úsilí charakterisuje svižný sloh vtipných prací pro mládež a lehký styl prózy lidovýchovné. Vedle básní epických pěstuje také lyriku, vedle menších útvarů slovesných tvoří i rozsáhlé románové komposice. Je činný také publicisticky.

Bibliografie: Písně bídy (1909), Padla a jiná prósa (1910), Ortel (1911), Propast (1912), Bibliografické momenty z historie lidových knihoven (1920), Oko (1921), Dobrodružství bílého havrana (1923), Veliký okamžik (1925), Čudilova vojna a jiné čtení (1925), Démon žena (1925), Panna z mořské pěny (1928), Žena mesiáš (1928), Erotická dobrodružka (1928), Hugugugu, poustevníček (1930), Květy krve (1931), Balada o Ježově hradě (1932), Kormidelník Ogram (1934), Ševcovská pohádka (1936).

Členem DLU je od r. 1937.

VYDAVATELSKÁ ČINNOST DLU

ČASOPISY

Archa. Revue pro literaturu, umění, kulturu a život I.-XXVI. (I.-V. svým nákladem K. Dostál Lutinov, od IV. s podtitulem: orgán DLU, od VI. převzata do majetku DLU. Vychází od r. 1912.)

Archiv literární. Prameny dějin české literatury katolické I.-II. (1918-1920)

Obzor rodinný. Obrázkový měsíčník. I.-V. (1919-1923)

Rukověť dějin české literatury básnické. Motivy náboženské. Sestavil Vilém Bitnar (torso, 1925)

ALMANACHY

Ratolest olivová (1917)

Dante a Češi. K 600letému výročí úmrtí největšího křesťanského pěvce (1921)

Sborník Družiny literární a umělecké k padesátým narozeninám P. Emanuela Masáka (1933)

Pozdravení. Sborník statí, vzpomínek a pozdravů k padesátinám kněze a básníka Františka Večeři-Střížovského (1938)

Poselství. Almanach k dvacátému pátému výročí Družiny literární a umělecké v Olomouci (1938)

POESIE

F. B. Děrda: V bouři života (1929)

K. Dostál Lutinov: Květiny (1930)

K. Dostál Lutinov: Orlí fanfáry (2. vyd. 1928)

K. Dostál Lutinov: Šlehy a něhy (1914)

- K. Dostál Lutinov: Ve mlýně světa (1934)*
Fr. Dohnal: Fantomy (1936)
Fr. Dohnal: Píseň o stříbrných mořích (1936)
Fr. Dohnal: Zklamané touhy (1917)
Ad. Gajdoš: Bílá plachetnice (1933)
J. Karník: Vosí hnízdo (1932)
J. Karník: Závětrí (1927)
Fr. Kašpar: Zastavené hodiny (1922)
Fr. Kyselý: Z říše světla (1923)
Fr. Odvalil: Co v duši zaléhalo (1920)
Fr. Strážovský: Hvězdy mariánské (1932)
Fr. Zýbal: Pěl ptáček (1920)

DRAMA

- M. Mell: Anděl strážný (přel. Fr. Strážovský, 1937)*
G. Ronaj: V městě (1917)
Fr. Strážovský: Mariánský sloup (1927)

BELETRIE

- B. Bečvan: Nedobrý (1919)*
B. Bečvan: Emča detektiv (1933)
H. Havránek: Duše Hané (1930)
J. Hofer: Povídky z Kopanic (1916)
P. Holý: Suzanna (1930)
Jar. Hruban: Duše mosaik (1927)
Jar. Hruban: Pout do Ravenny (1920)
J. Lipanský: Athos (1932)
Fr. Odvalil: Kavky na věži (1931)
Fr. Odvalil: Svítání (1927)
D. Pecka: Assunta (1930)
D. Pecka: Jarní sonáta (1932)
D. Pecka: Matka Boží v Trní (1923)

Jar. Řehulka: Čtyři vážné příběhy (1935)
Jar. Řehulka: Ministranti (1919)
Jar. Řehulka: Stréci (1926)
Jar. Řehulka: Tetky a ježibaby (1928)
J. M. Slavík: Legenda o Neznámém světci (1931)
Ů. Svatohor: Oheň Eliášův (1922)
J. M. Svoboda: Skála útočiště - Lapis Refugii (1937)
J. E. Trávníček: Tobiáš Bébul (1931)
J. Úyhlídal: Když světová válka zuřila (1929)
J. Úyhlídal: Znáš ten kraj, kde hanácké palmy kvetou?
 (1914)

PRÓZA NAUČNÁ

*Dr. Fr. Cínek: K národnímu probuzení moravského do-
 rostu kněžského 1778-1870* (1934)
Fr. Dohnal: Studie a profily I. (1930)
Fr. Dohnal: Studie a profily II. (1933)
Al. Lang: Otec pouště sv. Jeroným (1920)
E. Masák K branám věčnosti (1918)
Bř. Štorm: Znaký stavu kněžského v zemích českých
 (1929)

B-knižnice DLU

Al. Boček: Předjaří (1934)
Ad. Gajdoš: Tichý rok (1935)
Ad. Gajdoš: V zátíší (1938)
Jul. Strimplová: Plující svět (1937)
Ů. Zima: Hlas domova (1937)
Ů. Zima: Raněný hlas (1936)

VARIA

*Malý kancionál čili Sbírka posvátných zpěvů a modli-
 tel pro mládež katolickou arcidiecése olomucké* (1921)

D O S L O V

Uydáváme jubilejní almanach naší milé Družiny literární a umělecké v Olomouci se značným zpožděním, které jsme však nezavinili. Nebylo nám dopřáno v klidu pracovati na přípravách, neboť bolestné události, které stihly náš stát v září a říjnu 1938, přerušily všechny práce. Místo radostných oslav jubilea naslouchali jsme s rozechvěním vlnám éteru, jež nám s drásavou krutostí oznamovaly, kolik drahých míst urvala drtivá přesila od těla naší vlasti . . .

Za těchto okolností snažili jsme se zpracovati dílo tak, jak jsme dovedli a mohli nejlépe. U části beletristické jsme měli možnost vybrati ukázky ze starších zdařilých prací členů, trvali jsme však na tom, že almanach musí podati obraz dnešního stavu Družiny, ačkoliv jsme si byli vědomi, že vír současných událostí nedodá autorům potřebného klidu a soustředění. U části literárně-historické jsme se museli omeziti na nejstručnější. Zejména nešlo provésti analysu spisů toho či onoho spisovatele, srovnání se spisy příbuzných autorů a zapojení do současného českého literárního vývoje. Zpracování této části nám mnoho usnadnily články U. Bitnara v nejrůznějších časopisech, bez nichž by bylo nemyslitelné provedení rozsáhlého úkolu v poměrně krátké době. Mimo Bitnarovi jsme zavázáni díkem za některé pokyny a údaje Fr. Dohnalovi, Em. Masákovi, Fr. Uečeřovi a též † Lad. Zamykalovi; hodně nám také posloužily Úvodovy životopisy v »Našem domově«. Ušem, kdož nám byli nápomocni v redakci díla, náleží náš upřímný dík.

Olomouc 8. XII. 1938.

Oldřich Svozil - Stanislav Urbík

O B S A H

Arnošt Hrabal: Švatý Václav	2
Emanuel Masák: Úvodní slovo	5
Z poselství metropolity moravského arcibiskupa Th Dra Leopolda Prečana ke katolickým no- vinářům a spisovatelům 1932	6
Rudolf Linhart: Jarní píseň	8
Sig. Bouška: Pravda o K. Dostálu Lutinovu	9
Dr. Fr. Cínek: Za mrtvým přítelem	15
Alois Novák: Pohled nazpět	21
Karel Dostál Lutinov: Finis	23
Alois Čáp: Svatí geniové	25
Ant. Kolek: 1421	27
František Střížovský: Tvé milosti...	39
Jindřich Maria Slavík: Poklad	41
Vilém Bitnar: Nanebevzetí Panny Marie v poe- sii moravského baroku	46
Václav Zima: Modlitba	51
Alois Stan. Novák: Přece i on...	52
Dominik Pecka: O neužitečnosti lidí duchov- ních	65
Josef Marcol Svoboda: Balada o čekance	68
Jan Rejsa z Kolkovic: Svatá Flavia	70
František Dohnal: Plavby nadvětrné	78
S. Zedníček: Milá přítelkyně	84
Dr. Fr. Cínek: Třetí údobí cyrilometodějského buditelského horlení v olomouckém semináři od roku 1870	85
Fr. B. Vaněk: Za štěstím	92

Vilém Nezbeda: Krajina domova	97
B. K. Bečvan: Morava vítá - Ego te absolvo	99
B. Dlouhá: Maminka z kovárny	113
Jaromír Olivetský: Zvon	116
J. Svítíl-Karník: Listy z archivu VIII.	118
František Zýbal: Moucha domácí	126
A. Bezkyd: Laokoón	131
Dr. Augustin Neumann: Z dějin znojemského františkánství	132
Adolf Gajdoš: Světlo na skále	137
V. Svatohor: Zpěvy skonání	143
F. B. Děrda: Konec dramatu	147
Dr. Alfred Fuchs: Nebezpečí literátštiny	156
Stanislav Vrbík: Fanfáry	160
Oldřich Svozil: Dějiny DLU	161
Index členů DLU	198
Vydavatelská činnost DLU	403
Doslov	406
Přílohy:	
Dr. Leopold Prečan	
Karel Dostál Lutínov	
Ladislav Zamykal	
Pracovní výbor DLU v jubilejním roce 1938-1939	
K. Němec: Spící sv. rodina	
A. Hrabal: Pozdrav od Buchlova	
Břetislav Štorm: Judit	

POSELSTVÍ

Almanach k dvacátému pátému výročí DLU v Olomouci - *Redakce:* Oldřich Svozil a Stanislav Vrbík - *Uydala:* Družina literární a umělecká v Olomouci - *Knih-tiskárna:* Frant. Bartoš v Přerově - Olomouc L. P. 1938